

فهرست نسخه‌های خطّی

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

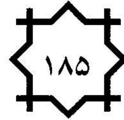
جلد ۳۱

نسخه‌های شمارهٔ ۹۶۰۱ - ۱۰۰۰۰

تألیف

ابوالفضل حافظیان بابلی

بسم الله الرحمن الرحیم

سرشناسه	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
عنوان و نام پدیدآور	: فهرست نسخه‌های خطّی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی (نسخه‌های ۹۶۰۱ تا ۱۰۰۰۰)/ تألیف: ابوالفضل حافظیان.
مشخّصات نشر	: تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۸ .
فروست	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی؛ شمارهٔ انتشار: ۱۸۵.
شابک	: ج ۳۱: ۳۰۰۰۰ ریال 978-600-5594-10-2
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: از جلدهای ۲۵، ۲۶ و جلدهای ۳۵-۳۸ـ مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی با همکاری کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی انجام شده است.
یادداشت	: جلد ۲۸ : تألیف جعفر حسینی اشکوری
یادداشت	: جلد ۳۰ : تألیف ابوالفضل حافظیان بابلی
یادداشت	: جلد ۳۲ : تألیف محمود نظری
یادداشت	: جلد ۲۴/۲ : تألیف سیّد محمّد منصور طباطبایی بهبهانی
یادداشت	: ج. ۲۳. ب ۲: ۱۳۷۸
یادداشت	: ج. ۲۸ (چاپ اول: ۱۳۸۸) (فیپا).
یادداشت	: ج. ۳۰ (چاپ اول: ۱۳۸۸) (فیپا).
یادداشت	: ج. ۳۲ (چاپ اول: ۱۳۸۸) (فیپا).
یادداشت	: ج. ۳۸ (چاپ اول: ۱۳۷۷).
یادداشت	: ج. ۴۰/۲ : تألیف حسین متقی
یادداشت	: ج. ۴۰/۱ توسط انتشارات کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی منتشر می‌شود.
یادداشت	: عنوان عطف: فهرست نسخ خطّی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی.
مندرجات	: ج. ۲۸. نسخه های ۸۴۰۱ ـ۸۸۰۰. -- ج. ۳۰. نسخه‌های ۹۲۰۱ تا ۹۶۰۰. -- ج. ۳۱. نسخه‌های ۹۶۰۱ تا ۱۰۰۰۰. -- ج. ۳۲. نسخه‌های ۱۰۰۰۱ تا ۱۰۴۰۰. -- ج. ۴۰/۲. نسخه های ۴۰۱ـ ۵۱۰ (از مجموعهٔ اهدایی محمّدعلی کریم‌زادهٔ تبریزی).
عنوان عطف	: فهرست نسخ خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی.
موضوع	: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی -- فهرست‌ها
موضوع	: نسخه‌های خطّی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها
موضوع	: نسخه‌های خطّی فارسی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها
موضوع	: نسخه‌های خطّی عربی -- ایران -- تهران -- فهرست‌ها
شناسهٔ افزوده	: حافظیان، ابوالفضل، ۱۳۴۹-
رده‌بندی کنگره	: ی ۱۳۰۰ ۸ م/ Z ۶۶۲۱
رده‌بندی دیویی	: ۰۱۱/۳۱
شمارهٔ کتابشناسی ملّی	: ۵۸۵۱ـ ۷۸م

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

جلد ۳۱

نسخه‌های ۹۶۰۱ تا ۱۰۰۰۰

تألیف

ابوالفضل حافظیان بابلی

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران، زمستان ۱۳۸۸هش

فهرست نسخه‌های خطّی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
(نسخه‌های ۹۶۰۱ تا ۱۰۰۰۰)

مجلّد ۳۱

تألیف: **ابوالفضل حافظیان بابلی**

ویراش فنی و نمایه‌سازی : **ناصر گلباز**
صفحه‌آرایی : مؤسسه نمایه‌ساز
حروف‌نگار : لیلا سماوی
کاغذ مورد استفاده : ۷۰ و گلاسه ۱۱۳ گرمی تحریر خارجی

شمارهٔ انتشار : ۱۸۵
ناظر فنّی : نیکی ایوبی‌زاده
چاپ : نقره آبی
لیتوگرافی : نقره آبی
صحافی : سیدین
چاپ اول : ۱۳۸۸
شمارگان : ۱۰۰۰
بها : ۳۵۰۰۰ ریال
شابک : 978-600-5594-02-7

انتشارات و توزیع:
مرکز پژوهش کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، خیابان انقلاب، مابین خیابان ابوریحان و دانشگاه، ساختمان فروردین، طبقهٔ ۷، واحد ۲۷ و ۲۸ ؛
تلفن: ۶۶۹۶۴۱۲۱

نشانی سایت اینترنتی : *www.Ical.ir.*
نشانی پست الکترونیکی : *Pajooheshlib@yahoo.com*

مقدمه

یک گام دیگر برداشته شد و مجلدی تازه از سری مجلدات فهرست نسخ خطی کتابخانهٔ مجلس به دست توانای یکی از طلاب پژوهشگر به دست آمد.

بدون مجامله باید عرض کنم با انتشار هر مجلد از این فهارس، با تمام وجود شادمان شده و احساس می‌کنم این تنها کار مفیدی است که در این کتابخانه پیگیر آن هستم، اقدامی که راه پژوهش را برای بسیاری از پژوهشگران هموار کرده و آنان را با دریای تازه‌ای از معارف اسلامی و تاریخی ما آشنا می‌کند.

اکنون این اندیشه را دارم که نبایستی کار ما صرفاً نشر فهرست یا متون باشد بلکه باید گام‌های تازه‌ای برای پژوهش‌های جدی‌تر در دانش نسخ خطی برداریم و سطح تحقیقات خود و دانشجویان را از آنچه هست بالاتر ببریم. با این همه، و زمانی که هنوز فهارس این نسخ به چاپ نرسیده سخن گفتن از هر نوع پژوهش بعدی تا اندازه‌ای زود خواهد بود.

نکتهٔ دیگر آن که طی سال گذشته که طرح نگارش این فهرست‌ها اجرایی شده است، دشواری‌های زیادی در بخش خطی بود که با عنایات الهی و همکاری دوستان ما به تدریج برطرف شد. تعویض کامل قفسه‌های مخزن، تنظیف اساسی مخزن، بازساخت قفسه‌هایی که اختصاص به نسخه‌های ویژه دارد، رفع و رجوع اشکالی که در کار ثبت برخی از کتاب‌ها وجود داشت، جایگزین کردن شماری از نسخ عکسی موجود در ردیف کتاب‌های خطی با نسخ خطی و همین طور جمع و جور کردن حجم زیادی از اسناد که به صورت پراکنده در بخش خطی نگهداری می‌شد، کاری بود کارستان که دوستان ما در بخش خطی و مرمت انجام دادند. با این حال، کارهای زیادی باقی مانده است. افزایش نسخه‌ها و کار خرید و ثبت آنها نیز از کارهای جاری و روزانه این بخش است.

علاوه بر این، در حال حاضر شماری از پژوهشگران کتابخانه مشغول بازبینی فهارس گذشته هستند که اشکالاتی داشته و در بازچاپی که قرار است صورت گیرد، لازم بود آن اشکالات رفع شود. این هم بخش عمده‌ای از وقت دوستان ما را گرفته است.

ارادهٔ دوستان و همکاران ما در این بخش آن است که طرح فهرست نسخ خطی را تا به آخر رفته و انشاءالله ظرف یکی دو سال آینده، نسخهٔ فهرست نشده باقی نمانده باشد.

در اینجا از همراهی و همکاری دوستان پژوهشگری که از بیرون با ما کار می‌کنند و نیز همکارانی که در بخش خطی با صبر و حوصله کارها را پیش می‌برند، سپاسگزاری می‌کنم و توفیق آنان را از خداوند منان خواستارم.

رسول جعفریان
رئیس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
مجلس شورای اسلامی

مقدّمه

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند را شاکرم در فرجام راه نگارش جلدی دیگر از فهرست نسخ خطی کتابخانهٔ مجلس، خاطرات شیرین مراحل کار که بخشی از آن در روزها و شب‌های پربرکت ماه رمضان سپری شد، برایم باقی مانده است. در جایی که روزگاری فهرست‌نگارانی سترگ همچون ابن یوسف شیرازی، محمّدتقی دانش‌پژوه و به خصوص استاد عبدالحسین حایری خدمت کردند و فهرست نگاشتند، امروز نوبت به ما رسیده تا فردا نوبت که باشد که در این گنجینهٔ نفایس غبار از چهرهٔ دلگشای آینه‌های علم و دانش بزداید و راه تحقیق و پژوهش را بر دانش‌پژوهان هموار سازد.

در این جلد مجموعهٔ ارزشمند اسماعیل امیرخیزی از رجال مشروطه معرفی می‌شود که یادداشت‌های تاریخی و ادبی مهمی در لابلای آن وجود دارد. علاوه بر مجموعهٔ امیرخیزی، مجموعه‌ای از تقریرات فقهی و اصولی و منظومه‌های کردی، مجموعه‌ای در معما، سفرنامه‌ها، اسناد و نامه‌های تاریخی و همچنین تعدادی نسخهٔ هنری و تزئینی (به اصطلاح صندوقی) از نفایس معرفی‌شده در این مجلد است.

امید که این دفتر مورد استفاده اهل تحقیق قرار گیرد و کاستی‌هایی که ممکن است بر اثر شتاب و سبق قلم صورت گرفته باشد، با راهنمایی اساتید فن برطرف گردد.

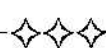
درخاتمه از ریاست محترم کتابخانه جناب دکتر جعفریان و مخزن‌داران زحمت‌کش کتابخانه به‌خصوص آقای خندابی و مسئول محترم بخش مخطوطات آقای یکه زارع و دست‌اندرکاران حروفچینی و صفحه‌آرایی به خصوص آقای ناصر گلباز و ناظر فنّی چاپ آقای ایوبی‌زاده تشکر می‌کنم.

و آخر دعوانا ان الحمد للّه ربّ العالمین

ابوالفضل حافظیان

۱۳۸۸/۸/۸

سالروز میلاد با سعادت امام رضا(ع)

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

ش ۹۶۰۱ تا ۱۰۰۰۰

۹۶۰۱

شرح المختصر النافع (فقه ـ عربی)
= الشرح الصغير

از: سیّد علی بن محمّد علی طباطبایی (۱۲۳۱ھ).

شرح مزجی مختصری است بر المختصر النافع محقق حلّی، که به شرح صغیر معروف شده در مقابل شرح کبیر وی که به ریاض المسائل موسوم است.

نک: مجلس، ش ۱۴۳۳۶؛ التراث العربی، ۳/ ۳۹۷.

نسخهٔ حاضر کامل است.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلى الله على خير خلقه محمّد و آله الطاهرين كتاب الطهارة و أركانه أربعة ....

انجام: ...شكراً جميلاً و من الله تعالى اجراً جزيلا.

خط: نسخ. کاتب: محمّد کمره. تاریخ کتابت: پنج شنبه ۲۸ محرم ۱۲۱۶ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه چند مهر بیضوی به سجع‌های «بسم الله الرحمن الرحيم ۱۲۰۶»، «صراط علی حق عبده مرتضی الشريف»، «عبدالله» دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول گرهی با ترنج و سر ترنج.

۱۵×۲۱سم. ۳۸۶گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۰۴۳)**

۹۶۰۲

ملاذ الأخيار في فهم تهذيب الأخبار (حدیث ـ عربی)

از: ملّا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ھ).

شرح تهذيب الاحكام شیخ طوسی است. این کتاب را انتشارات کتابخانهٔ آیت‌الله مرعشی در قم به سال ۱۴۰۶ھ به چاپ رسانده است.

نک: التراث العربی، ۵/ ۲۱۰؛ کتاب‌شناسی مجلسی، ۲۹۸ـ۳۰۰.

نسخهٔ حاضر کتاب الصلاة و کتاب الزکاة را دربردارد و از انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: بسمله. كتاب الصلوة قوله رحمه الله لأنه كالمعلوم أقول كلام الشيخ المفيد قدس سره في هذا الفصل هكذا....

انجام نسخه: ...الثاني و الأربعون مجهول يمكن حمله على انه يستحب له.

خط: نسخ. کاتب: محمّدتقی ابن عبدالله. تاریخ کتابت: شنبه ۱۸ رجب ۱۱۳۰ھ (پایان کتاب الصلاة).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده و چند یادداشت تملک در همین صفحه از جمله از سیّد محسن (یا

محمّد) بن سیّد شرف بن علّامه سیّد ابراهیم... در نجف در رجب ۱۱۶۹ﻫ و از مبارک بن علی بن عبداللّه بن ناصر بن حمیدان جارودی در ۱۱۸۹ﻫ با مهر مضلع ناخوانا و از محمّد بن مبارک بن علی و حسن بن محمّد بن مبارک و احمد بن صالح بحرانی در ۱۲۹۲ﻫ و محمّدصالح بن شیخ احمد بحرانی، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف تیماج سبز.

۱۹ × ۳۰ سم. ۱۵۸ گ. ۳۰ س.

(ثبت ۸۶۱۲۰)

۹۶۰۳

حاشیة تهذیب الاحکام (حدیث ـ عربی)

از: محمّد بن حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۳۰ﻫ).

شرح دقیق و مفصلی است با عناوین «قوله ـ اقول» بر کتاب‌های طهارت و صلات از تهذیب الاحکام شیخ طوسی.

نک: ذریعه، ۶/ ۵۲؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث، ۳/ ۴۱۶.

آغاز: **بسمله. نحمدک یا من أرسل رسوله بالهدی الی تهذیب الاحکام و نشکرک یا من أوضح لنا....**

انجام: ...هذا آخر ما تیسر ذکره علی المهم من کتاب الصلوة المتعلق بالمقنعة و ان ساعد التوفیق یکون زیادة الصلوة مع زیادات الطهارة علی حده و الحمد لله علی کل حال و الصلوة علی محمّد و آله أشرف نبی و أکمل آل.

خط: نسخ. کاتب: عبدعلی بن محمّدعلی بن حماد. تاریخ کتابت: ظهر پنج شنبه ۲۴ شوال ۱۰۲۳ﻫ. مکان کتابت: حله.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، به نسخه رطوبت رسیده است، در اول نسخه تملک حسین بن حسن عاملی که قیمت نسخه را چهار هزار دینار نوشته است.

جلد: تیماج قهوه‌ای سیر لبه‌دار با ترنج و سرترنج.

۲۰ × ۳۰سم. ۹۴گ. ۳۱س. **(ثبت ۸۶۱۰۸)**

۹۶۰۴

شرح شرایع الاسلام (فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرح استدلالی مفصلی است بر شرایع الاسلام محقق حلّی. شارح باید از دانشمندان ق ۱۳ﻫ باشد.

چنانکه از کشف اللثام فاضل هندی نقل می‌کند و در جایی می‌گوید: استوفینا الکلام فیه فی کتاب القضاء.

نسخهٔ حاضر کتاب صید و ذباحه را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمّد و آله الطیبین الطاهرین القسم الرابع من الأقسام التی بنی علیها الکتاب فی الاحکام و هی اثنی عشر کتاباً کتاب الصید و الذباحة أی کتاب التذکیة بالصید و الذباحة التی هی اعم من النحر....

انجام نسخه: ...قلت لایخفی علیک ما یقتضیه القواعد العامة و الله العالم کتاب الأطعمة و الأشربة.

خط: نسخ. کاتب: محمّدرضا طهرانی. تاریخ کتابت: پنج شنبه ذی حجه ۱۲۵۲ﻫ.

نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۵ × ۲۱سم. ۵۷گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۰۰۴)**

۹۶۰۵

الهدایة الی شرح البدایة (فقه حنفی ـ عربی)

از: ابوالحسن علی بن ابی‌بکر مرغینانی (۵۹۳ﻫ).

شرح مختصری است با عناوین «قال ـ قال» بر بدایة المبتدی در فقه حنفی.

مرغینانی شرح بزرگی نیز بر کتاب مذکور نگاشته موسوم به «**کفایة المنتهی فی شرح بدایة المبتدی**».

نک: التراث العربی، ۵/ ۴۷۸.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی أعلی معالم العلم و أعلامه و أظهر شعائر الشرع و أحکامه و بعث رسلاً ....

انجام: ...فی الشرب و البئر و الغنی لایحتاج الی صرف الغلة لغناه.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۹۱ھ (نسخه جدیدتر به نظر می‌رسد).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده است، به آخر نسخه سه برگ ملحق شده که یکی بخشی از حاشیه بر رساله‌ای در منطق و دیگری جدول سهام ارث است.

جلد: تیماج مشکی لبه‌دار با ترنج و سرترنج.

۱۸/۵×۲۴سم. ۲۷۴گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۰۴۷)

۹۶۰۶

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

تقریرات درس اصول و فقه یکی از علمای نجف در ق ۱۳ھ است. شامل مباحث ذیل: مسألة الصحیح و الاعم، تعارض العرف و اللغة، الحقیقة الشرعیة، المشتق، مادة الامر، صیغته، الامر الواقع عقیب الحظر، طرق معرفة الحقیقة والمجاز، مقدمة الواجب، التسامح فی ادلة السنن، کتاب القضاء، حاشیة علی اول القوانین، امر الآمر مع العلم بانتفاء الشرط، مسئلة الاجزاء، الاجتهاد و التقلید، حاشیة علی اوائل الرسائل و علی التعادل و التراجیح.

این نسخه در تملک خاندان سیّد بحرالعلوم بوده است.

آغاز نسخه: اصل اختلف العلماء فی انّ الالفاظ المستعملة فی المعان الشرعیة التی صارت ....

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، به خط مقرر. بی تا.

خط خوردگی در متن به چشم می‌خورد، در اول نسخه تاریخ جمادی الاول ۱۳۳۵ھ دیده می‌شود، نسخه را حسن موسوی از سیّد محسن آل بحرالعلوم عاریه گرفته است.

جلد: تیماج سبز.

۲۰×۲۶/۵سم. ۲۸۸گ. ۲۲س.

(ثبت ۸۶۰۳۴)

۹۶۰۷

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

مباحث علم اصول فقه را با عناوین «اصل ـ اصل» آورده. باید اثر یکی از علمای شیعه در ق ۱۳ھ باشد و شاید از خاندان سیّد بحرالعلوم (سیّد مهدی طباطبایی).

مطالب موجود در نسخهٔ حاضر: مقدمة الواجب، اقتضاء الامر بالشیء النهی عن ضده، مسألة الاجزاء، مسألة اقتضاء النهی الفساد، مفهوم الشرط، مسألة وجوب الفحص عن المخصص، حکم العام المخصص و اقسامه، الکلام فی القطع، الکلام فی حجیة الظواهر، الاجماع المنقول، الشهرة، خبر الواحد، دلیل الانسداد، الکلام فی اصل البرائة، الکلام فی اصالة التخییر، الکلام فی الاحتیاط.

آغاز: بسمله. و به نستعین، حمدله، و صلی الله علی محمّد و آله الطاهرین... الکلام فی مقدمة الواجب فنقول یمکن تحریر محل النزاع فی هذه المسئلة علی وجوه شتیّ ....

انجام: ... تطویلاً بلاطائل بل لغوا مخطأ کما لایخفی.

خط: نسخ، کاتب: مؤلف. بی تا، از ق ۱۳ و ۱۴ھ.

نشانی‌ها مشکی، متن خط‌خوردگی دارد و در حاشیه تصحیحات و اضافات دیده می‌شود، فهرست مطالب در آغاز نسخه آمده‌است، برگ‌ها به صورت متن و حاشیه وصالی شده است.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.
۱۸×۲۶سم. ۱۴۷گ. ۲۱س.
(ثبت ۸۶۰۳۳)

۹۶۰۸

شرح المختصر النافع **(فقه ـ عربی)**
= شرح صغیر

از: سیّد علی بن محمّد علی طباطبایی (۱۲۳۱هـ).
نسخهٔ حاضر از کتاب الطهارة تا ابتدای کتاب الاجارة را در بر دارد و طرفین آن افتاده است.

آغاز نسخه: **بها حین المقدمات فلا ینجس بها و لا یعتبر فی المادة الکریة ....**

انجام نسخه: **...و هو أشبه بالاصول و أشهربین المتأخرین بحیث کاد أن یکون ذلک منهم.**

خط: نسخ. بی کا. بی تا. از ق ۱۳هـ.
عناوین اصلی به خط درشت و عناوین فرعی به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ.
۱۴/۵×۲۰/۵سم. ۱۵۹گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۶۰۲۹)

۹۶۰۹

منشئات **(نامه‌نگاری ـ فارسی و عربی)**

جامع: محمّدمسیحا کاشانی.

در دو بخش: ۱. منشئات آقاحسین خوانساری ۲. منشئات مسیحای کاشی تنظیم شده است. بخش اول شامل: در تعریف سخن، در تعریف بهار، دیباچه بیاض، وقف‌نامهٔ قرآن صفی قلی خان، وقفنامه میرزا رضی، دیباچه رسالهٔ مطلع الانوار، به جهت عنوان نامه پادشاه هند از جانب شاه عباس، در قورق شراب، قباله خانه مرحوم میرزا شفیع، از زبان آقا باقر حکیم، از زبان محمّدخان به وزیر پادشاه روم، به مرحوم میرزا ابوالفتح، به مرحوم میر ذوالفقار، از زبان میرزا صایبا به حکیم محمّد سعید قمی، به مرحوم حکیم داود، در جواب مکتوب ملّا علیرضا تجلی، جهت کتاب روضه، مکتوب نواب خلد آشیان به شریف مکه، از زبان نواب میرزا مهدی به شریف زید، از جانب حکیم محمّدحسین به شریف مکه، قصیده شکوفه، رباعیات.

منشئات آقا حسین خوانساری در **میراث حوزهٔ اصفهان** (دفتر چهارم) به چاپ رسیده است.

بخش دوم منشئات عربی آخوند مسیحای کاشی:
قبالة وقف قرآن مجید، صورة ما کتب فی ظهر القران الذی استکتب بمطاع الامر السلیمان، صورة ما کتب فی ظهر القرآن الذی کتب للمرحوم حسین علیخان، صورة الاجازة المکتوبة للسید امیر عالم الکرمانی مدرس المدرسة الاکبریة، ایضاً فی الاجازة، صورة الاجازة المتعلقة بالصحیفة الکاملة، قبالة النکاح، قبالة اخری. جواب مکتوب الشریف احمد غالب، جواب مکتوب الشریف سعد بن زید، ایضاً الی الشریف سعد بن زید، جواب مکتوب ابنه سعید، جواب مکتوب الشیخ سعدان الاحسایی، جواب مکتوب الشیخ ناصر الاحسایی، ایضاً فی جواب مکتوبه الآخر، جواب کتاب لبعض الاحباب، جواب کتاب السید فرج اللّه خان والی حویزه، جواب مکتوب السید عبدالمحسن المکی، جواب مکتوب آخر للشیخ ناصرالدین، جواب مکتوب الی جناب الفاضل مولانا محمّد مسیح الفسایی، مکتوب الی اصحاب القهوه، جواب مکتوب الشیخ محمّدجعفر، جواب مکتوب السید ماجد اقضی قضاء اصفهان، جواب مکتوب میرزا سیّد مرتضی، ایضاً جواب مکتوبه الآخر، ایضاً جواب مکتوب السیّد ماجد اقضی قضاء اصفهان، جواب مکتوب میرزا سیّد مرتضی، ایضاً جواب مکتوبه الآخر، ایضاً جواب مکتوب السید ماجد، جواب مکتوب الشیخ علی العاملی، ایضاً فی جواب مکتوب الشیخ ناصرالدین الاحسائی، جواب مکتوب بعض الاحباب، کتب الی بعض الاحباب لاعلامه بعدم وصول ما ارسله

من الکتاب، جواب مکتوب ابن الشریف سعد بن زید المسمی بسعید، جواب کتاب سعد بن زید، ایضاً جواب کتاب السیّد عبدالمحسن المکی، ایضاً جواب مکتوب آخر من السیّد محمّد المکی، جواب کتاب بعض الافاضل، کتاب مرقوم الی بعض فضلاء الافاضل، ایضاً کتاب الی الشیخ سعدان الاحسائی، جواب مکتوب آخر من جانب الشیخ یحیی المکی، من جملة المکاتب الی الشریف سعد بن زید، فی تهیة السیّد عبد بن هبة الله خان والی حویزه، کتب ایضاً الی سعد بن زید، کتب الی ابنه سعید ایضاً، کتب ایضاً الی المولی الشریف المذکور، من اجوبة المکاتب المکیة، الداعی ایضاً الی الشیخ یحیی المکی، ماکتب فی تبریک الایالة السید علیخان والی حویزه، مکتوب الی السیّد عبدالمحسن، مکتوب آخر الی الشریف سعد بن زید، قباله وقف القرآن الکریم، صورة ماکتب فی ظهر کتاب ترجمة مفتاح الفلاح، قباله وقف القرآن المجید، دیباجة الرسالة الداعیه، وقفیت الکتب المعروفة المکتوبة من نماء الحمام المزبورة، دیباجة کتاب **وقایع الشهداء**، صورة ماکتب فی ظهر تفسیر **کنز الدقایق**، دیباجة الرسالة المرقومة لشرح حدیث البیضة، قباله وقف کتاب **القاموس**،... صورة الشهادات علی هوامش القبالات، صورة ماکتب فی ظهر کتاب **الکافی**، قبالة وقف المدرسة الباقریة.

در آخر نسخه منشئاتی از دیگران آمده از جمله: منشئات آقا جمال (خوانساری)، منشئات آقا رضیا و منشئات میرزا علیخان.

مجموعهٔ این منشئات با نام جعلی المکاتیب المکیة در میراث ماندگار، ۲/ ۵۴۵-۶۲۳ به چاپ رسیده است.

آغاز: **بسمله. در تعریف سخن نوشته‌اند سبحان الله این چه گوهر گرانمایه و اختر بلندپایه است که ...**

خط: نسخ و نستعلیق. بی کا. بی تا (از ق ۱۲هـ).

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک فضل الله در ۱۳۳۱هـ با مهر وی.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو با ترنج و سر ترنج. ۱۵/۵×۲۳سم. ۲۲۷گ. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۰۹۷)

۹۶۱۰

الاستبصار فیما اختلف من الاخبار **(حدیث ـ عربی)**

از: محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰هـ).

نسخهٔ حاضر از اوایل کتاب الحج تا اواخر کتاب الدیات را دربردارد و از طرفین افتادگی دارد.

آغاز نسخه: **ان یستظل و یحتمل ان یکون الکنایة راجعة الی العلیل... باب المریض یظلل عن نفسه ... .**

انجام نسخه: **...باب جواز قتل الاثنین فصاعداً بواحد... لوکان حراً لکان علیه ذلک علی ما بیناه فحکم العبد حکمه علی السواء.**

خط: نسخ. کاتب: محمّد بن عبدالرحمان حلّی. تاریخ کتابت: چهارشنبه ۱۷ جمادی الاول ۱۰۶۳هـ (در آخر جزء دوم کتاب).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، تصحیح شده و بلاغ قرائت دارد، در برگ ۴۰ اجازهٔ فخرالدین طریحی به کاتب نسخه آمده است: «**انهاه قرائة و سماعاً و بحثاً و تحقیقاً الأخ الأعز الاسعد الأمجد الفاضل الکامل الشیخ محمّد الحلی شکرالله سعیه فی اوقات متعددة و مجالس متبددة آخرها عشیة یوم الخمیس من شهر جمادی الأول من سنة سبعین بعد الألف الهجریة علی مشرفها الصلوة و التحیة و قد أجزت له ادام الله اعزازه روایته عنی و روایة ما یجوز لی روایته بالطرق المذکورة الی المشایخ فی أماکنها و الشرط علیه ما شرط علی من الاحتیاط فی الروایة و العمل وفقه الله لذلک و کتب الفقیر تراب الأقدام فخرالدین بن محمّد علی طریح النجفی مسکناً و مولداً و تحصیلاً**»، با حواشی به امضای «فخرالدین» و «س م د»، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.
۲۰/۵ × ۳۰سم. ۱۰۶گ. ۲۹س.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۲۸)

۹۶۱۱

التنقیح الرایع لمختصر الشرایع (فقه ـ عربی)

از: فاضل مقداد بن عبداللّه سیوری حلّی (۸۲۶هـ).
نک: مجلس، ش ۷۱۴۵.
نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: **لطائفة المحقة و علی التقدیرین فهو حجة لدخول المعصوم فیهم و اما العقل فقد یکون ضروریا ....**

انجام: **... و الأظهر بین الأصحاب خلاف ذلک هذا و لنقطع الکلام حامدین لله علی آلایه شاکرین له علی جمیل بلایه مصلین علی سیدنا محمّد و خلفایه...**

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ظهر چهارشنبه ۱۵ شوال ۱۰۰۱هـ.
تصحیح و مقابله شده و در آخر نسخه بلاغ مقابله و تصحیح به خط عبداللطیف بن نعمة اللّه بن خاتون در ظهر جمعه ۱۷ شوال ۱۰۰۱هـ، نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ.
۲۰/۵ × ۳۰/۵سم. ۲۸۸گ. ۲۵س.
(ثبت ۸۶۰۶۴)

۹۶۱۲

مطالع الأنوار (فقه ـ عربی)
= شرح شرایع الاسلام

از: سیّد محمّدباقر بن محمّدنقی شفتی اصفهانی (۱۲۶۰هـ).
نک: مجلس، ش ۱۴۰۵۵.
نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب و آغاز و انجام آن برابر با نسخهٔ ش ۱۴۰۵۵ است.

خط: نسخ تحریری. بی کا (کاتب از شاگردان مؤلف بوده). تاریخ کتابت: شنبه دههٔ اول ربیع الثانی ۱۲۳۸هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله عبده علی الحسینی ۱۲۲۴».
جلد: تیماج مشکی.
۱۴/۵ × ۲۱سم. ۲۳۰گ. ۲۸س.
(ثبت ۸۶۰۸۵)

۹۶۱۳

تقریرات ابحاث الشیخ الانصاری (فقه و اصول ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.
تقریرات درس فقه و اصول شیخ مرتضی انصاری است، شامل مباحث ذیل: مقدمة الواجب، مسألة الاجزاء، مسألة اجتماع الامر و النهی، مسألة اقتضاء النهی الفساد، مسألة اقتضاء الامر بالشیء النهی عن ضده، مسألة التداخل، مفهوم الوصف، مفهوم الغایة، امر الآمر مع علمه بانتفاء الشرط، مباحث العموم و الخصوص، مباحث المطلق و المقید، مباحث المجمل و المبین، مسألة الصحیح و الاعم، الکلام فی السنة، الکلام فی الاجماع و احکامه، رسالة فی التقیة، کلام فی التکلیف بالمحال، القول فی المشتق، حجیة الظن و ذکر مسائل متعلقة بالقطع، رسالة فی اصالة البرائة، مسألة التعارض و التعادل و التراجیح، کتاب القضاء و الدعاوی.
مقرر مسأله المتجزی فی الاجتهاد را در ۱۲۶۸هـ در نجف به پایان رسانده است.

آغاز: **بسمله و الحمد لله رب العالمین... اختلف الاصولیین فی ان مقدمة الواجب واجبة ام لا و هذا البحث قد عنونه بعضهم کالعلامة فی التهذیب ....**

انجام: **... الاظهر ثبوتها بعد القول بحجیة ظنها و جواز تقلیدها لاطلاق الادلة و عمومها و السلام و الصلاة**

علی محمّد رسول الله بعد الحمد و الشکر له و علی آله قبل الصلوة علی انبیائه...

خط: نسخ و نستعلیق، به خط مقرر. تاریخ کتابت: ۱۲۶۸هـ. مکان کتابت: نجف.

نشانی‌ها مشکی، در حاشیه تصحیح شده و فهرست مطالب در آغاز نسخه درج شده است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۵/۵ × ۲۱/۵سم. ۳۰۷گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۱۱۴)

۹۶۱۴

مجموعه

۱. العوامل (نحو ـ عربی)

(گ ۱ ر ـ ۱۶ پ)

از: ملّا محسن بن محمّدطاهر قزوینی (ق ۱۲هـ).

با عنوان عوامل ملّامحسن در جامع المقدمات جزو کتاب‌های درسی مبتدیان است و بارها چاپ شده است.

نک: التراث العربی، ۴/ ۹۹.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: **و بمعنی من نحو عیناً یشرب بها عبادالله و تکون زائدة قیاساً فی ثلثة اخبار خبر لیس نحو لیس زید بقائم و خبر ما النافیة نحو ما زید بقائم و خبر مبتدا مقرون بهل نحو ....**

انجام: **...بالعوامل اللفظیة هنا ما لایکون زایدة فدخل نحو هذا بحسبک و بحسبک هذا.**

۲. نحو (نحو ـ فارسی)

(گ ۱۷ پ ـ ۲۶ پ)

از: نجم بن علی کرمانی.

نک: فهرست نسخه‌های خطی فارسی، ۳/ ۲۰۸۰.

آغاز: **بسمله. الحمد لله الذی نصب لوائی العلم و رفع مناره و کسر بناء الجهل ....**

انجام: **... در اول سخن باشند از برای تنبیه مخاطب و این مختصر در وقت تنبیه، ختم شد.**

۳. العوامل المائة (نحو ـ عربی)

(گ ۲۷ ر ـ ۲۸ ر)

از: عبدالقاهر بن عبدالرحمان جرجانی (۴۷۱هـ).

نک: التراث العربی، ۴/ ۹۹.

آغاز: **بسمله. العوامل فی النحو علی ما ألفه الشیخ... مائة عامل لفظیة و معنویة ....**

۴. شرح العوامل لملّا محسن (نحو ـ عربی)

(گ ۲۹ پ ـ ۳۲ ر)

از: ملّا کاظم.

نک: مجلس، ش ۱۴۴۸۴.

بخشی از ابتدای کتاب در این نسخه موجود است.

آغاز: **بسمله. الحمد لله کما هو اهله و کما ینبغی لکرم وجهه و عز جلاله ....**

انجام نسخه: **...هذان عاملان من أقسام الکلمة لکونها معنویین و سنشیر الیهما فی آخر انشاء الله تعالی.**

۵. سراج الطالبین (نحو ـ عربی)

(گ ۳۲ پ ـ ۸۷ ر)

از: احمد بن علی حر قزوینی.

شرح مزجی است بر عوامل ملّا محسن در نحو.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: **بسمله. حمدله. والصلوة... فیقول العبد المفتقر الی الله الغنی احمد بن علی الحر القزوینی وفقهما الله تعالی لتحصیل العلوم الدینیة العلویة و العمل بالمسائل الشرعیة النبویة ....**

انجام نسخه: **... و هی خمسة فعال بفتح الفاء تشدید العین و فعول بفتح الاول.**

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. رسالهٔ دوم: محمّد بن میر محمّدرضا حسینی، تاریخ کتابت: پنج شنبه سلخ محرم ۱۲۳۷هـ.

عناوین در رسالهٔ یکم بـه شـنگرف، نشـانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج فرنگی سرخ.
۱۷×۲۱سم. ۸۷گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۶۰۸۰)**

۹۶۱۵

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

تقریرات درس اصول یکی از علمای شـیعه در ق ۱۳ه است، شامل مباحث ذیل: اجتماع الأمـر و النـهی، مباحث المفهوم و المنطوق، العموم و الخصوص، الحکم الواقعی و الظاهری، عبادة الجاهل و معاملته، فـی ذکـر ثمرات ذکروها للخلاف فی وجوب مقدمة الواجب، کلام فی ان ترک الضد هل هو مقدمة لفعل ضده أم لا؟، مسألة الصحیح و الاعم، فی اقتضاء الأمر بـالشیء النـهی عـن ضده و عـدمه، الکـلام فـی الاسـتصحاب، الکـلام فـی الاجتهاد و التقلید و التخطئة و التصویب.

آغاز نسخه: مع ان القبح المغلوب فی جنب الحسن لایصیر منشأ لنقص الثواب....

انجام: ...و غیره لیس امرأ شرعیاً کمالا یخفی هذا تمام الکلام فی الاجتهاد الذی هو أشد من الجهاد رزقناه بحق محمّد و آله الطاهرین و کان التدریس و التدرس فیه فی سنة ۱۲۹۱ من شهر جمادی الاولی.

خط: نستعلیق تحریری. به خـط مـقرر. تـاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۲۹۱ه.

در حاشیه تصحیح و اضافات دارد و مـتن خـط خوردگی دارد، در برگ ۴ فهرست مطالب کتاب درج شده است.

رکابه‌نویسی دارد، نام بحرالعلوم در اوایل نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۲۲×۲۹/۵سم. ۲۰۰گ. ۲۴س.

(ثبت ۸۶۰۳۲)

۹۶۱۶

المعافیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: شهاب‌الدین احمد بن عمر دولت‌آبـادی هـندی (۸۴۹ه).

شرح مزجی مفصلی است بر «**الکافیة**» ابن حـاجب (۶۴۶ه).

نک: التراث العربی، ۵/ ۱۳۶.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. نحمد الاله نحو آلائه الوافیة و نشکره لنوال نعمائه الکافیة ....

انجام نسخه: ...و هـی فـی المـضارع للـتعلیل ای للتقلیل الفعل نحو ان الکذوب قد یصدق و قد.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۲ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تـملک ابوطالب بن عبدالکریم و تملکی با مهر مربعی به سجع «عبده ابوالحسن الحسنی الحسینی ۱۱۸۰» کـه در اصـفهان نسـخه را خـریده و تـملک محمّداسمعیل با مهر مربعی به سـجع: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده اسمعیل ۱۱۰۱» و چند تملک دیگر و چند بیت فارسی.

جلد: مقوا عطف تیماج.

۱۴×۲۹سم. ۱۴۶گ. ۲۱س.

(ثبت ۸۶۰۳۱)

۹۶۱۷

مجموعه

۱. طریق النجاة (عقاید ـ فارسی)

= العقائد

(گ ۱پ ـ ۶پ)

از: علّامه ملّا مـحمّدباقر بـن مـحمّدتقی مـجلسی (۱۱۱۰ه).

نک: کتاب‌شناسی مجلسی، ۲۶۴.

چند برگ از ابتدای کتاب در این نسخه موجود است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی سهل لنا سلوک شرایع الدین و أوضح أعلامه و بین لنا مناهج الیقین ....

انجام نسخه: ... و شکلهم و الیه یشیر قوله تعالی و لو جعلناه.

۲. الجنة و النار **(حدیث ـ فارسی)**

= ترجمهٔ دو حدیث

(گ ۷ پ ـ ۳۸ ر)

از: علّامه ملّا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ه).

نک: کتاب‌شناسی مجلسی، ۲۰۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اعد لاولیائه جنات النعیم و لاعدائه نزلاً من حمیم ....

انجام: ... بدرجات عالیهٔ باقیهٔ بهشت جاوید فایز گرداند بمحمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رسالهٔ دوم مقابله شده با نسخهٔ مؤلف در روز جمعه ۷ ذی قعده ۱۱۱۸ ه، در اول نسخه طلسمی برای دفع طاعون و وبا و یادداشت تملکی در ذی حجه ۱۱۶۲ ه با مهر مربعی به سجع «عبده ابوالقاسم» و تملک احمد بن علی بن محمّد صایب که در ۷ محرم ۱۲۶۷ ه در ری این نسخه به دستش رسیده است و در برگ ۷ یادداشت تولد محمّد ملقب به میرزا زین العابدین در ۱۹ ربیع الثانی ۱۲۷۰ ه و علی مکنی به میرزا ابوالحسن در روز شنبه سیزدهم ذی قعده ۱۳۰۸ ه به خط محمّد بن احمد بن علی بن محمّد صایب خوانساری.

جلد: تیماج مشکی دورو.

۱۳×۲۰/۵ سم. ۳۸ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۸۶۰۲۶)

۹۶۱۸

تدارک المدارک **(فقه ـ عربی)**

از: یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ ه).

شرحی است بر مدارک الاحکام سیّد محمّدعاملی. شارح از اول کتاب الطهارة تا اواخر صلاة المسافر را شرح کرده است.

نک: ذریعه، ۴/ ۱۷.

آغاز: بسمله. اللهم لک المحامد و الممادح علی ما هدیتنا له من الدین الواضح و المنار اللایح ....

انجام: ... لا اعرف له وجهاً و لعل هذا من جملة المخالفات التی اشتملت علیها.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، اضافاتی در حاشیه آمده و رکابه‌نویسی دارد، عناوین به خط جلی مشکی و عناوین فرعی به شنگرف، در اول نسخه یادداشت عاریه به خط محمّدجواد عاملی و در آخر نسخه تملک فضل اللّه زنجانی.

جلد: مقوا عطف پارچهٔ سفید.

۲۱×۳۰ سم. ۱۳۲ گ. ۳۵ س.

(ثبت ۸۶۰۸۶)

۹۶۱۹

مجموعه

۱. حاشیة فرائد الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

(گ ۱ پ ـ ۵۱ ر)

از: ملّا محمّدکاظم بن حسین، آخوند خراسانی (۱۳۲۹ ه).

آغاز نسخه: بسمله. هذه جملة القول فی العلم الفعلی التفصیلی و اما العلم الاقتضائی المعبر عنه بالاستصحاب فسیأتی الکلام فیه انشاء الله و اما العلم الاجمالی فتأثیره ....

انجام نسخه: ... کی یسقط بالعجز فتبین ان البیان

عبارة عن انکشاف الحکم فی نفسه.

۲. کتاب الصوم **(فقه ـ عربی)**

(گ ۵۷پ ـ ۸۰ر)

از: سیّد محمّد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی اصفهانی (۱۲۸۷هـ).

فقه استدلالی است در بررسی غوامض کتاب الصوم که شاید بخشی از دورهٔ فقهی مؤلف باشد؟

آغاز: بسمله. **کتاب الصوم و هو الامساک عن الطعام و الکلام ای الجامع بین الصمت و الامساک عن الطعام صوم حقیقة ....**

انجام: **...قبل المزیل و هذا ما اردناه من بیان غوامض کتاب الصوم و اما بقیة المسائل فلیست بهذه المثابة من الغموض و نسأل الله تعالی ان یوفقنا لما هو اهم من التعرض لبقیة هذا المبحث و الحمد لله تعالی کما هو حقه علی هدایته الی ما خفی من شریعته.**

۳. کتاب الارث **(فقه ـ عربی)**

(گ ۸۲پ ـ ۱۵۸پ)

از: سیّد محمّد بن عبدالصمد حسینی شهشهانی اصفهانی (۱۲۸۷هـ).

آغاز: بسمله. **کتاب الارث و هو القیام بما کان المیت قائما به و ان لم یکن علی وجه التبعیة بل قد یکون بالعکس کوراثة الله تعالی ....**

انجام: **...ثم مات الزوج بهذا المرض انفسخ العقد ایضاً فلایرثها لتحقق السبب و هو الموت قبل الدخول.**

خط: نسخ. کاتب: محمّدحسین خوانساری.

تاریخ کتابت: ۲۷ جمادی الاول ۱۳۲۰هـ.

نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک فضل اللّه زنجانی درج شده است.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.

۱۶×۲۲سم. ۱۶۰گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۰۲۷)

۹۶۲۰

اصول الفقه **(اصول فقه ـ عربی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

مباحث علم اصول را به صورت استدلالی و با نقل اقوال و رد و ایراد در آنها، با عناوین «فائده ـ اصل ـ قاعده» می‌آورد. مؤلف باید از علمای شیعه در ق ۱۳هـ باشد که از صاحب قوانین و وحید بهبهانی نقل می‌کند و در مواردی از (بعض شیوخنا) و (الاستاد المحقق) یاد می‌کند و در جایی می‌گوید: «**و قد قررنا فی ما کتبنا علی دیباجة تهذیب الشیخ رحمه الله فی سالف الزمان انّ المراد بصحة الخبر...**».

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد و از انجام ناتمام است.

آغاز افتاده: **سواء کانت متعلقة بالذوات و المهیات او نفس الصفات و الاحکام و انّ الاحکام العقلیة و العرفیة و العاریة لیست من الفقه ....**

انجام نسخه: **...من یقدم تقلیده علی تقلیده و الا فیحکم بینهما بما هو الراجح عنده من الفساد.**

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی «منه دام مجده العالی»، رکابه‌نویسی دارد، در متن خط خوردگی‌هایی به چشم می‌خورد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵×۲۱سم. ۳۹۵گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۰۷۲)**

۹۶۲۱

معالم الدین فی فقه آل یس **(فقه ـ عربی)**

از: شمس‌الدین محمّد بن شجاع قطان حلّی (ق ۹هـ).

فقه فتوایی است مطابق با مذهب امامیه، از طهارت تا دیات با اشارهٔ گذرا به برخی ادله، در چهار قسم: عبادات، معاملات، عقود و ایقاعات.

نک: التراث العربی، ۱۳۸/۵.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلقنی من ولد آدم الذی کرم و جعلنی من امة محمّد التی سلم و هدانی الی ولایة التی الزم و وفقنی لطلب العلم الذی عظم ....

انجام: ...فلنجعل الغایة کالبدایة فنقول الحمد لله علی نعمه الجسام و له الشکر علی سائر الاقسام و الصلوة و السلام علی محمّد و آله.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

عناوین شنگرف، نام کتاب و مؤلف و فهرست مطالب در صفحهٔ عنوان درج شده است، در آغاز نسخه شرح حال مؤلف به نقل از خط محمّد مهدی بن مرتضی طباطبایی (سیّد بحرالعلوم) و تملک جعفر بن محمّد آل بحرالعلوم طباطبایی و تملک سیّد محمّدباقر بن احمد بن محمّد حسینی قزوینی با مهر کروی با سجع «الباقر الحسینی ۱۲۲۶» و تملک محمّد بن شیخ طاهر سماوی در ۱۳۳۵هـ و تملک فضل‌اللّه بن نصراللّه زنجانی در ۱۳۳۹هـ و تعداد جزوات و ابیات نسخه‌ و قیمت آنها درج شده است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۵×۲۱/۵سم. ۱۹۳گ. ۲۴س.

(ثبت ۸۶۰۶۸)

۹۶۲۲

مجموعه

۱. مختصر التحفة الکلامیة **(کلام-عربی)**

(گ ۱پ-۶پ)

از: محمّد بن علی بن ابراهیم، ابن ابی‌جمهور احسایی (ح ۹۰۹هـ).

نک: التراث العربی، ۵/ ۱۲؛ نسخه‌پژوهی، ۱/ ۳۰۲-۳۰۳.

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی بصرنا علی ادراک دقایق فصول الکلام و جعلنا ممن بعث الیه افضل رسله محمّد أما بعد فانی بعد ما فرغت من تحریر التحفة الکلامیة ....

انجام نسخه: ...یخبر عن بشر معصوم و هکذا الی.

۲. ختم چهار ضرب **(دعا-فارسی)**

(گ ۷ر)

۳. جواب امام حسن(ع) به معاویه **(شعر-عربی)**

(گ ۷پ)

۴. مکاتبهٔ معاویه و جواب امام علی(ع) **(عربی)**

(گ ۷پ)

۵. دیوان مجنون عامری **(شعر-عربی)**

= أخبار المجنون و اشعاره

(گ ۸پ-۴۲ر)

از: قیس بن ملوح عامری مشهور به مجنون.

گردآورنده: ابوبکر والبی.

نک: مجلس، ش ۱۳۵۶۹.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... اما بعد حدث ابوبکر الوالبی قال حدثنی ابوجعونه الذهلی عن ابی‌العالیة ....

۶. اشعاری از شیخ بهایی **(شعر-عربی)**

(۴۲ر و پ)

نوزده بیت عربی از سروده‌های شیخ بهایی است.

آغاز:

مضی الزمان فقم یا غلام واملأ الجام
لعلنا نتلافی سوالف الایام

۷. اشعاری از بیدل **(شعر-فارسی)**

(۴۳ر و پ)

۸. ترجمهٔ منظوم صد کلمه **(حدیث ـ فارسی)**

(گ ۴۴ پ ـ ۵۳ ر)

از: عادل بن علی حافظ خراسانی شیرازی (ق ۱۰ه).

ترجمهٔ منظوم مائة کلمة جاحظ است که از کلمات قصار امیرالمؤمنین(ع) انتخاب کرده است.

این رساله چاپ سنگی سال ۱۲۵۹ه است که ملحق به نسخهٔ حاضر شده است.

نک: فهرستگان حدیث، ۳/ ۱۵۲.

آغاز:

بهترین هر کلام ای نور چشم مردمان
هست نام خالق بسیار بخش مهربان

۹. شرح حدیث نبوی نیة المؤمن خیر من علمه **(حدیث ـ عربی)**

(گ ۵۳ پ)

فایده‌ای است در هشت وجه در تفسیر خبر نبوی نیة المؤمن خیر من عمله.

۱۰. التنبیهات علی معانی السبع العلویات **(ادب ـ عربی)**

(گ ۵۴ پ ـ ۱۱۲ ر)

از: محمّد بن حسن بن ابی‌الرضا راوندی (ق ۸ ه).

نک: مجلس، ش ۷۲۰۴.

۱۱. آداب المتعلمین **(اخلاق ـ عربی)**

(گ ۱۱۳پ ـ ۱۱۸ پ)

از: خواجه نصیرالدین محمّد طوسی (۶۷۲ه).

نک: مجلس، ش ۱۴۴۸۴.

۱۲. حساب غالب مغلوب ارسطالیس به جهت اسکندر بنا نموده... **(فارسی)**

(گ ۱۱۸ پ)

خط مجموعه: نسخ. رسالهٔ پنجم: کاتب: احمد بن نصرالله. تاریخ کتابت: ۱۲۶۴ه.

حسب الخواهش سیّد علی، رسالهٔ هشتم: چاپ سنگی به وسیله علی بن محمّد حسین تبریزی در ۱۲۵۹ه. رسالهٔ دهم: شکرالله زنجانی، ۱۲۶۸ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، فواید پراکنده در جای‌های مختلف نسخه درج شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول ضربی.

۱۵/۵ × ۲۱سم. ۱۱۹گ. ۱۵س.

(ثبت ۶۸۰۳۸)

۹۶۲۳

شرح مختصر الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

از: قاضی عضدالدین عبدالرحمان بن احمد ایجی (۷۵۶ه).

شرح معروفی است با عناوین «قال ـ اقول» بر **مختصر الاصول** ابن حاجب (۶۴۶ه).

نک: مجلس، ش ۷۱۲۱؛ التراث العربی، ۳/ ۳۹۵.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی برأ الانام و عمهم بالاکرام و الدعوة الی دار السلام....

خط: نسخ. کاتب: محمّد بن حسین بن محمّد. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۳ شعبان ۱۰۱۱ه.

عناوین شنگرف و در اواخر نانوشته، در حاشیه تصحیح شده و حواشی با نشانی «س» دارد، برگ‌هایی از ابتدای نسخه نونویس است، رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه تملک محمّد طریحی و جریان یک وکالت به قلم فرج الله بن سلیمان بن محمّد بن حرث به تاریخ ۱۹ شعبان ۱۰۳۵ه همراه با تأیید عده‌ای دیگر آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۴/۵ × ۲۵/۵سم. ۲۴۲گ. ۲۳س.

(ثبت ۱۵۰۶۳)

۹۶۲۴

ضوء المعالی لبدء الامالی (عقاید و فقه ـ عربی)

از: ملّا علی بن سلطان محمّد قاری (۱۰۱۴ه).

شرح استدلالی است بر قصیدهٔ «بدء الامالی» سراج‌الدین اوشی (۵۷۵ه) در عقاید.

نک: التراث العربی، ۴/ ۱۰.

آغاز: **بسمله. الحمد لله الذی وجبت وجود ذاته و ثبت کرمه وجوده و شهود صفاته ....**

انجام: ... فما خرج أخذت له من سهام کل وارثته.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۰۹۸ه (نسخه جدیدتر از این تاریخ است).

عناوین به مرکب سبز، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده است، در آخر نسخه ابیات ترکی به چشم می‌خورد.

جلد: مقوا عطف تیماج.

۱۹×۲۱سم. ۱۲۴گ. ۱۵س.

(ثبت ۸۶۰۲۲)

۹۶۲۵

روض الناظرین (تاریخ ـ عربی)
فی علم الاولین و الآخرین

از: احمد بن حسن حر عاملی (ق ۱۲ه).

مؤلف که برادر شیخ حر عاملی است، این کتاب را در یک مقدمه و سه مسلک دارای فصول و خاتمه‌ای از روی پنجاه کتاب نگاشته است.

المقدمة: فی ابتداء خلق السماوات و الارض و عجائبها.

المسلک الاول: من قبل خلق آدم الی وفات النبی(ص).

المسلک الثانی: من وفاته(ص) الی وفات العسکری(ع).

المسلک الثالث: من وفاته(ع) الی زمان تیمور لنگ سنة ثلاث و ثمانمائة.

الخاتمة: فی أحوال آخر الزمان و اهوال القیامة و الحساب.

تألیف این کتاب در مشهد الرضا(ع) به سال ۱۰۸۶ه در پنجاه سالگی مؤلف به انجام رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۱/ ۲۷۷.

نسخهٔ حاضر اندکی از انجام افتادگی دارد.

آغاز: **بسمله. الحمد لله الذی اکرم نوع الانسان علی کثیر من المخلوقات و فضلهم بما اعطاهم من العقل علی غیرهم ....**

انجام نسخه:

هذی یدی وهی منی لانظار وعنی
علی مرادی فما ظنی باعداء

خط: نسخ. به خط مؤلف. مسلک اول در: چهارشنبه آخر ربیع الثانی ۱۰۸۶ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده، نام کتاب و مؤلف به خط وی در صفحهٔ عنوان درج شده، فهرست مسلک‌ها و فصول کتاب در اول نسخه آمده و در ابتدای هر مسلک نیز فهرست فصول آن ثبت شده است، در اول نسخه یادداشت وقف از رضی بن نبی قزوینی در ۱۵ جمادی الاولی ۱۱۲۷ه با مهر وی و در فراز صفحهٔ آغاز مهر کروی بزرگ بدین مضمون: «**هذا من الکتب الموقوفة للخزانة المجتهدیة قدس الله سره و هو محمّد بن قاسم الحسینی ۱۱۲۰**»، این نسخه در کتابخانهٔ شیخ الاسلام زنجانی بوده و در ذریعه (ج ۱۱، ص ۲۷۸) وصف آن آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سر ترنج.

۱۸/۵×۲۴/۵سم. ۵۸۶گ. ۲۳س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۱۳)

۹۶۲۶

فرائد الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

از: حسن بن علی قزوینی زنجانی (زنده در ۱۲۹۲ه).

مباحث اصول فقه را به صورت استدلالی با نقل اقوال و رد و ایراد در آنها با عناوین «فریده ـ فریده» آورده است.

تألیف قسم ادله نقلیه از کتاب در رجب ۱۲۹۱ه به انجام رسیده است.

گفتنی است ملّا لطف‌اللّه اسکی لاریجانی (۱۳۱۱ه) نیز کتابی در اصول دارد موسوم به الفرائد الغروية فی الاصول الفقهية[۱] که غیر از کتاب حاضر است.

آغاز نسخه: المقصد الرابع فی النهی و فیه مقدمة و فراید المقدمة فی توضیح المعنی اللغوی و الاصطلاحی له فهو فی اللغة خلاف الامر کما قال به الجوهری....

انجام نسخه: ...ما عبد به الرحمان و اکتسب به الجنان و اجاب(ع) عن السائل بما هو فی المعاوية عليه الهاوية بانه النكرة و الشيطنة.

خط: نستعلیق. به خط مؤلف. تاریخ کتابت: جمعه غره رجب ۱۲۹۱ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی «منه وفقه الله تعالی»، رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۲۱/۵×۳۳/۵سم. ۲۱۰گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۰۱۵)

۹۶۲۷

ینابیع الدرر **(فقه ـ عربی)**

= شرح الفقهية المستطرفة

از: حسن بن علی قزوینی زنجانی (ز ۱۲۹۲ه).

شرح مزجی و استدلالی مفصلی است بر منظومهٔ فقهی موسوم به الفقهية المستطرفة یا الدرر البهية[۲] از ملّا محسن بن محمّد سمیع کرمانشاهی (ق ۱۳ه)[۳].

متن منظومه شامل مقدمه و دوازده کتاب و خاتمه است. شرح حاضر نیز بنا بوده همانند آن دارای مقدمه و دوازده کتاب و خاتمه باشد که فعلاً کتاب الطهارة و کتاب الصلاة آن در کتابخانهٔ حاضر موجود است و از بقیهٔ شرح اطلاعی نداریم.

شارح فرزند ملّا علی قارپوزآبادی (۱۲۹۱ه) است.

نسخهٔ حاضر کتاب الطهارة را دربردارد و تألیف آن در روز یکشنبه ۲۷ رجب ۱۲۹۲ه به انجام رسیده است.

آغاز: ارجوزة الفية فقهية،

نظمت تسهيلاً لضبط الطالب
والله ارجو غاية المطالب
سميتها الفقهية المستطرفة
يوجب ضبطها مزيد العرفة

...درر بهية موصوفة بانها ذات ضياء و جلاء و کل بيت منها.

انجام نسخه: ...کتطهير غيرها الحمد لله الذی وفقنی العبد الاقل الراجی لرحمة ربه المنان حسن بن علی القزوينی المهاجر الی بلدة الزنجان لاتمام تصنيف هذه الوجيزة و تأليف هذه المجموعة المحتوية لكتاب الطهارة من الكتب الاثنی عشر من ينابيع الدرر فی شرح منظومة الملا محسن الكرمانشاهانی المسماة بالفقهية المستطرفة فی فقه المذهب الاثنی عشر مع كمال الدقة... وقع الفراغ عنه مع شروعی فی تصنيف كتاب الصلوة فی آخر نهار يوم الاحد السابع و العشرين من شهر الله الاصم و الاصب رجب المرجب من سنة اثنی و تسعين و ماتين بعد الالف من هجرة خاتم الانبياء و سيّد البشر عليه

---

۱. ذریعه، ۱۶/ ۱۴۰.

۲. منظومهٔ مذکور با انتساب به سیّد محسن بن حسن اعرجی کاظمی (۱۲۲۷ه) به چاپ رسیده‌است. نک: مجلس، ش ۱۴۳۹۶. ولی شارح، منظومه را از کرمانشاهی دانسته است.

۳. التراث العربی، ۳/ ۲۷.

صلوات الله و سلامه و تحیاته عداد اوراق اشجار و قطرات المطر.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: یکشنبه ۲۷ رجب ۱۲۹۲هـ.
متن منظومه به شنگرف و با نشانی‌های شنگرف مشخص شده، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، با حواشی با امضای «منه وفقه الله تعالی»، رکابه‌نویسی شده است، عناوین بحث‌ها به‌شنگرف در حاشیه‌ها آمده است.
جلد: تیماج مشکی.
۲۲×۳۵/۵سم. ۲۴۲گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۶۰۱۶) **(← تصویر)**

۹۶۲۸

ینابیع الدرر (فقه ـ عربی)
= شرح الفقهیة المستطرفة

از: حسن بن علی قزوینی زنجانی (ز ۱۲۹۲هـ).
نسخهٔ حاضر کتاب الصلاة را دربردارد. شروع به تألیف این جلد در روز پنج شنبه غره شعبان ۱۲۹۲هـ.

آغاز نسخه: بسمله. و به نستعین و هو خیر معین الحمد لله الذی خصصنا بالصلوة التی هی للدین عماد و شرفنا باقامتها علی جمیع الامم... کتاب الصلوة علی احسن ترتیب باربعة مقامات المقام الاول فی بیان مقدمات الصلوة....

انجام نسخه: ...ونحوها یقتضی جریانهما فی هذه المواضع المصورة من السبق.

خط: نستعلیق. به خط مؤلف. تاریخ کتابت: شروع در روز پنج شنبه غره شعبان ۱۲۹۲هـ.
متن منظومه به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد.
جلد: تیماج مشکی.
۲۱×۳۴/۵سم. ۲۷۱گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۶۰۱۷)

۹۶۲۹

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.
تقریرات درس اصول یکی از علمای شیعه در ق ۱۳هـ در حوزهٔ نجف است که از او به عنوان «**السید الاستاد**» یاد می‌کند. مباحث اصولی را با عناوین «اصل ـ اصل» به صورت استدلالی با نقل اقوال آورده از جمله از میرزای قمی و وحید بهبهانی نقل می‌کند.
از جمله مباحث است: الصحیح و الاعم، دلالة النهی علی الفساد، المفهوم و المنطوق، المطلق و المقید، الاستصحاب و در انتها مصباح القول فی المبحث عن الاجتهاد و التقلید.
نام مقرر را در آخر نسخه سیاه کرده‌اند و تنها «ابن محمّد حسین» خوانده می‌شود.

آغاز: بسمله. فصل اختلفوا فی انّ الفاظ العبادات هل موضوعة للصحیحة او الاعم منها و فی الفاسده الی اقوال ثالثها التفصیل بین اجزاء العبادات و شرایطها....

انجام: ...نعم یجوز له النقل عن المجتهد هذا تمام الکلام فی التقلید و یتلوه الکلام فی الاجتهاد الذی نسئل التوفیق له بحق محمّد و علی و فاطمه و الحسن و الحسین و الائمة من ولده. تمّ بالخیر و العافیة.

خط: نسخ و نستعلیق. کاتب: مقرر. بی تا.
نام کاتب را سیاه کرده‌اند و ابن محمّد حسین از آن خوانده می‌شود، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، چند برگ به آخر نسخه ملحق شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۲۲×۳۰سم. ۱۹۹گ. ۲۸س. **(ثبت ۸۶۰۳۶)**

۹۶۳۰

المصباح فی شرح المفتاح (بلاغت ـ عربی)

از: میر سیّد شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۱۶هـ).

نک: مجلس، ش ۷۰۸۷؛ التراث العربی، ۵/ ۱۰۹.

آغاز: بسمله. نحمدک اللهم علی ما هدیتنا الیه من دقائق المعانی ببدایع البیان ....

انجام: ... فیما مر و حققه ههنا و هذا آخر ما یسر الله تعالی بمنه و لطفه من کشف فوائد هذاالعلم و نظم فرائده نسأل الله سبحانه ان ینفع به المسترشدین... اواسط شوال من سنة ثلث و ثمانمائة و حسبنا الله و نعم الوکیل...

خط: نسخ. کاتب: محمّدافضل بن امین‌الدین بن رکن‌الدین حسنی. تاریخ کتابت: جمعه ۱۳ صفر ۸۷۷ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی «منه» دارد، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه تملک محمّدتقی بن اللّه قلی مشهور به ملّا پروانه عباسی صفوی دیده می‌شود، در آخر نسخه اسامی کتاب‌های فصاحت و بلاغت درج شده، رطوبت به نسخه آسیب رسانده است.

جلد: تیماج مشکی دوروی لبه‌دار ترنج‌دار.

۱۷/۵×۲۹سم. ۲۴۵گ. ۲۳س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۰۰۱)**

۹۶۳۱

النفحة العنبرية فی انساب خير البرية (انساب ـ عربی)

از: ابوالفضل محمّدبن کاظم بن ابوالفتوح اوسط بن سلیمان (بعد از ۸۹۱هـ).

نک: ذریعه، ۲۴/ ۲۵۳ ـ ۲۵۴.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی خلق الموجودات و کونها و فطر الصور و لونها ....

انجام: ... وانزل القرآن بالنهی عن ذلک فهذا السبب الموجب لقتل البنات و الله اعلم بحقیقة الحال.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

نشانی‌ها شنگرف، حواشی و رکابه‌نویسی دارد. نسخه جدید است و رطوبت آسیب شدیدی به آن وارد کرده به طوری که برخی صفحات ناخوانا شده است.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۲۰×۲۴/۵سم. ۱۵۲گ. ۲۰س.

(ثبت ۸۶۰۲۱)

۹۶۳۲

جامع اسرار العلماء (حدیث ـ عربی)

= استبصار الأخبار

از: محمّدقاسم بن محمّدجواد، ابن الوندی (بعد از ۱۱۰۰هـ).

شرح مفصلی است بر الاستبصار شیخ طوسی که در هر بخش احادیث مربوط به آن‌را از کتاب‌های کافی، من لایحضره الفقیه، تهذیب الاحکام و چند کتاب حدیثی دیگر از قدما، افزوده است.

نک: التراث العربی، ۲/ ۱۸۰؛ فهرستگان حدیث، ۳/ ۳۵۱-۳۵۳.

نسخهٔ حاضر از کتاب الزکاة تا کتاب الحج را دربردارد و افتادگی دارد.

آغاز افتاده: حماد عن الحلبی قال سئل ابوعبدالله علیه السلام من الذهب و الفضة ما اقل ما یکون فیه الزکوة ....

انجام نسخه: ...ایام اکل و شرب و بعال کان حسن تم کتاب الحج و هو الجزؤ الثالث من کتاب الجامع لابواب الاستبصار و غیرها من کتب الاستدلال حرز الامانی جامع سرایر العلماء رحمهم الله تعالی و یتلوه کتاب المزار من التهذیب و الکافی و الفقیه و غیرها فاذا وفق الله بفضله و منه و کرمه لاتمامه نرجع.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی «لکاتبها» و «منه سلمه الله تعالی» دارد،

رکابه‌نویسی شده و به اوایل نسخه رطوبت رسیده است.
جلد: مقوا رویه کاغذ سبز عطف و گوشه تیماج.
۱۹×۲۹سم. ۵۰۸گ. ۲۳س.
(ثبت ۸۶۰۱۹)

۹۶۳۳
کشف الحقایق **(کلام، اصول فقه ـ عربی)**

از: میرزا محمّدتقی بن علی محمّد نوری طبرسی (۱۲۶۳ه).

رساله‌ای است در بررسی این مسأله که مخطی در عقلیات صرفه آثم است یا خیر؟ در مقدمه از تحصیلات خود در فقه و اصول سخن گفته و افزوده است: «**قد کنت باحثت مع جماعة من اتقیاء الاصحاب فی هذه الازمان فی تحقیق مسائل اصول الفقه حتی بلغ المباحثة الی تحقیق مسئلة ان المخطی فی العقلیات الصرفة آثم أم لا، فشمروا اذیالهم فی ان احرر ما هو حظی فی هذه المسئلة المعتضلة التی هی من امهات المسائل الدینیة و مجال الفکر فیها فی غایة السعة فابیت عن اجابتهم لوجود ما سلف من العایق المستمر مع قلة البضاعة فاصروا و لجوا و رددت مسئولهم بماهو عندی من العوایق الساطعة حتی آل الامر الی استکشاف ذلک من الکتاب الحمید المجید الذی هو من مفتاح الغیوب و کاشف الکروب و کان ذلک مرآت ففی کل مرة امرنی الله تعالی باجابة مسئولهم بالبیان اللطیف الخفی... و اذا بشرت به شمرت ذیلی و عزمت قصدی فی اجابة مسئولهم و قضاء مأمولهم... سلکت فی ذلک مسلک الاقتصار و اخترت طرز الایجاز فانه اقرب الی السداد... فاقول اعلم یا اخی وفقک الله تعالی ان المقصود فی العقلیات التی هی محل النزاع لیس هو المسئلة العقلیة التی یبحث عنها فی فنون الحکمة مطلقاً... بل الغرض ان الامور العقلیة التی هی ملاک الایمان و مدار الایقان من معرفة الله تعالی و معرفة صفاته الثبوتیة و السلبیة و عدله و ما اشبه ذلک مما هو مقرر فی محله یکون المخطی فی شیء منها آثماً خارجا من الایمان مخلد فی النیران...**». تألیف این کتاب در روز جمعه دههٔ سوم ربیع الاول ۱۲۴۱ه به پایان رسیده و نسخهٔ دیگری از آن در کتابخانه آستان قدس رضوی به ش ۸۳۶ نگهداری می‌شود.

مؤلف پدر میرزا حسین نوری است.

نک: ذریعه، ۱۸/ ۲۹؛ الفبایی آستان قدس، ۴۶۲.

آغاز: **بسمله الحمد لمن من علینا بمعرفته بالیقین و خصنا بکشف حقایق الایمان و فضایل الدین ....**

انجام: **...مکدرة لصفو المنایح و المنن هذا آخر المقالة فیما قصدنا ایراده فی هذه الرسالة و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و ارجوا منه تعالی ان ینفعنا به و جمیع المؤمنین و یجعله ذخرا لی فی یوم الدین بالنبی و آله الطاهرین.**

خط: نستعلیق. کاتب: محمّدبن محمّدطاهر کلیجانی تنکابنی. تاریخ کتابت: چهارشنبه دههٔ سوم ربیع الاول ۱۲۴۲ه.

کاتب از شاگردان مؤلف بوده و اوصاف و کمالات استاد را در انجامهٔ نسخه بازگو کرده است، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زیتونی.
۱۰/۵×۱۵سم. ۱۱۴گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۶۰۷۹)

۹۶۳۴
المختار فی فروع الحنفیة **(فقه حنفی ـ عربی)**

از: مجدالدین عبدالله بن محمود موصلی حنفی (۶۸۳ه).

نک: التراث العربی، ۴/ ۴۷۸.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **و السقط الذی استبان بعض خلقه ولد باب الانجاس و تطهیر النجاسة غلیظة و خفیفة ....**

انجام: ... علی شیء من الترکة فاطرحه کان لم یکن ثم اقسم الباقی علی سهم الباقی.

خط: نسخ. کاتب: محمّدبن اورج. تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۶۶ه.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد.

جلد: مقوای لبه دار عطف و سجاف تیماج.

۱۵ × ۲۰ سم. ۱۷۳گ. ۱۱س. **(ثبت ۸۶۰۸۴)**

۹۶۳۵

جامع البین **(اصول فقه ـ عربی)**

من فوائد الشرحین

از: شهید اول محمّد بن مکی عاملی (۷۸۶ه).

علّامهٔ حلّی تهذیب الوصول الی علم الاصول را نگاشت، سپس خواهرزاده‌های او سیّد عمیدالدین و سیّد ضیاءالدین، هریک شرحی بر آن نگاشتند. شهید اول درکتاب حاضر جمع بین آن دو شرح کرده و مطالبی بر آن افزوده است.

نک: الشهید الاول حیاته و آثاره، ۱۵۱-۱۵۴.

آغاز: بسمله. احمدک اللهم علی سوابغ نعمائک بابلغ محامدک و اسالک المزید من فضلک... و استعینک فی الجمع شرحی الامامین السیدین الابرین لکتاب تهذیب الوصول الی علم الاصول من مصنفات الداعی الی الله شیخنا الامام جمال‌الدین یوسف المطهر قدس الله روحه مع زیادات لطیفة و فواید شریفة....

انجام: ... و باقی الاعتراضات و اجوبتها هدمت و حیث انتهی کلامهما بانتها کلام المصنف فلنقطع الکلام حامدین و مصلین و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

نسخه به دو خط نوشته شده، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در صفحهٔ عنوان نام کتاب و مؤلف آمده و تملک سیّد صدرالدین رشتی با مهر بیضوی «عبده الراجی محمّد الحسینی» و مهر مربعی به سجع: «الواثق بالله الغنی عبده صدرالدین الحسینی» و تملک علی اکبر نصیری طوسی.

جلد: تیماج مشکی.

۱۸ × ۲۶ سم. ۲۰۴گ. ۲۵س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۱۱۳)**

۹۶۳۶

کشف الغطاء **(فقه ـ عربی)**

عن خفیات مبهمات الشریعة الغراء

از: شیخ جعفر بن خضر نجفی (۱۲۲۸ه).

نک: ذریعه، ۱۸/ ۴۵.

نسخهٔ حاضر بخشی از ابتدای کتاب را دربردارد.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی غمر الخلائق بالنعم و شمل الکاینات باللطف الجمیل و الکرم....

انجام نسخه: ... بعد غسله بعضه او بعد تمام العمل مضی عمله.

خط: نسخ. بی کا. بی تا (از ق ۱۳ه).

عناوین در اوایل نسخه به شنگرف و در ادامه جای عناوین خالی مانده، رکابه‌نویسی دارد، چند برگ در آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف پارچه.

۱۸/۵ × ۲۷ سم. ۵۳گ. ۲۸س.

(ثبت ۸۶۰۵۷)

۹۶۳۷

دیوان سحاب اصفهانی **(شعر ـ فارسی)**

از: محمّد بن احمد (هاتف) حسینی (۱۲۲۲ه).

نک: مجلس، ش ۲۴۳۰؛ منزوی، ۳/ ۲۳۴۵.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده:

گر از صفحه جان نقش تحسر گردید

پاک از دفتر دل نام تمنا آمد

انجام افتاده:

گناه اگر نبود دوستی چگونه بحشر
نظر بروی شهیدان بی گناه کنی

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا (از ق ۱۳هـ).

صفحات مجدول، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه مهر کتابخانه باقر ترقی.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳×۲۰/۵سم. ۷۱گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۶۴۴۱)**

۹۶۳۸

شرایع الاسلام **(فقه ـ عربی)**

از: محقق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی (۶۷۶هـ).

نک: **مجلس**، ش ۷۴۳۶.

نسخهٔ حاضر کامل است.

خط: نسخ. کاتب: ادریس بن استار بن لطف الله بن صالح جزایری. تاریخ کتابت: چهارشنبه جمادی الاول ۹۴۵هـ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بلاغ قرائت دارد، با حواشی بسیار با نشانی «ع ل»، در آخر نسخه اجازهٔ حسین بن علاء (از شاگردان علی بن عبدالعالی) به شیخ حمزه در ۲۲ شوال ۹۵۰هـ و چند مسألهٔ فقهی و چند یادداشت تملک از جمله از حاجی بابا بن میرزا جان قزوینی و رجب بن حافظ اسفراینی با مهر کروی به سجع: «**الواثق بالله الغنی رجب کلب علی**» و «**عبدالله جیلانی**».

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.

۲۱×۳۰/۵سم. ۲۸۰گ. ۲۰س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۱۰۷)**

۹۶۳۹

نزهت القلوب **(چند دانشی ـ فارسی)**

از: حمدالله بن ابی‌بکر مستوفی قزوینی (۷۵۰هـ).

نک: **مجلس**، ش ۷۱۷۱؛ **منزوی**، ۱/ ۶۸۹.

نسخهٔ حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **و در پراکندن لشکر کفار در آن جنگ مشهورست و به ماه ذی قعده غزای قریظه بود....**

انجام: **...منم فانی و باقی کردگار منست. یا علة العلل و یا معبود کل ملل... بمحمد و آله علیهم الصلوة و السلام و التحیة و الاکرام.**

خط: نستعلیق. کاتب: محمّدشفیع بن نصرالله حافظ انوری. بی تا.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه یادداشت تولد محمّدطاهر بن حاجی محمود در ۱۵ شعبان ۱۰۵۳هـ و یادداشت وفاتی در ۱۰۸۲هـ و مهر بیضوی به سجع: «**الهی عاقبت محمود گردان**» و یادداشت گرفتن نسخه از ملّا فتح الله با مهر بیضوی «**فضل الله**».

جلد: مقوا عطف پارچه.

۱۹×۲۵سم. ۱۹۷گ. ۲۲س.

(ثبت ۸۶۰۲۳)

۹۶۴۰

منح الغفار **(فقه حنفی ـ عربی)**

شرح تنویر الابصار

از: محمّد بن عبدالله بن احمد تمرتاشی (۱۰۰۴هـ).

نک: **الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الفقه و اصوله**، ۱۰/ ۴۸۰-۴۸۹.

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب را دربردارد.

آغاز نسخه: **بسمله. کتاب فی بیان احکام البیوع وجه المناسبة بینه و بین ما قبله ان ما قبله ازالة الملک لا الی مالک و فیه الیه ....**

انجام: **...ذلک بالاراضی المقدسة و اشتهر و کان ذلک فی یوم الاحد من شهر جمادی الاولی سنة تسع مایة و سبع و تسعین و الحمد لله رب العالمین...**

خط: نسخ. کاتب: علی بن... احمدی محلی.
تاریخ کتابت: سه شنبه ۷ جمادی الاول ۱۰۹۹ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی لبه‌دار.
۲۰ × ۳۰سم. ۲۸۴گ. ۳۵س.
(ثبت ۸۶۰۹۰)

۹۶۴۱

من لا یحضره الفقیه (حدیث ـ عربی)

از: شیخ صدوق محمّد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱ھ).
نک: التراث العربی، ۵/ ۲۷۷.
نسخهٔ حاضر کامل است همراه با مشیخه.
آغاز: **بسمله. اللهم انی احمدک و اشکرک و اؤمن بک و اتوکل علیک ....**
خط: نستعلیق زیبا. کاتب: حاجی محمّد بن گدایعلی فسنقری سبزواری. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۹ محرم ۱۰۷۱ھ.
مشیخه در روز چهارشنبه جمادی الثانی ۱۱۱۱ھ.
عناوین شنگرف، مقابله و تصحیح شده و در آخر کتاب (قبل از مشیخه) یادداشت اتمام مقابله از محمّدرضا بن محمّدصادق قاینی در روز شنبه ۹ ذی حجه ۱۱۰۸ھ در بیدآباد اصفهان هنگام قرائت کتاب در نزد جمال‌الدین محمّد خوانساری، با حواشی بسیار از کتاب‌های لغت و کتاب‌های فقهی، فهرست مطالب در اول نسخه درج شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک محمّدحسین بن حاجی رحیم یزدی با مهر مربعی به سجع «**حسین منی و انا من حسین**» و تملکی دیگر که نسخه را در اصفهان خریده با مهر بیضوی به سجع: «**عبده ابوالحسین بن محمّد مؤمن الحسنی الحسینی**».
جلد: تیماج سرخ دوروی لبه‌دار با ترنج و سرترنج.
۱۹ × ۳۱سم. ۲۵۷گ. ۳۰س.
(ثبت ۸۶۰۹۱)

۹۶۴۲

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.
تقریرات درس اصول یکی از علمای نجف در ق ۱۳ و ۱۴ھ است. شامل: مبحث المفاهیم، مباحث العام و الخاص، مباحث المطلق و المقید، مباحث المجمل و المبین، فعل المعصوم و تقریره، مباحث الاجماع، الکلام فی حجیة الشهرة و عدمها، مباحث القطع، جملة من مباحث الظن.
آغاز نسخه: **بسمله. اصل فی مفهوم الحصر و المراد به انّه هل هناک له مفهوم أم لا، لا انّه بعد ثبوت المفهوم هو حجة أم لا ....**
خط: نستعلیق تحریری. کاتب: مقرر. بی تا. در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، برگ‌ها به صورت متن و حاشیه وصالی شده است.
جلد: تیماج سبز.
۲۰/۵ × ۲۷/۵سم. ۲۹۲گ. ۲۰س.
(ثبت ۸۶۰۳۵)

۹۶۴۳

مجموعه

۱. خلاصه نسیم ربیع (اخبار ـ فارسی)

(گ ۲ پ ـ ۱۴۲ پ)
از: اعتبارخان.
گزیدهٔ ربیع الابرار و نصوص الاخبار جاراللّه زمخشری (۵۳۸ھ) است.

نک: مجلس، ش ۷۳۰۳.

در ۸۱ فصل در روایات و حکایات در موضوعات مختلف. مؤلف این اثر، در مقدمه خود را اعتبارخان معرفی کرده و می‌گوید آن‌را از ترجمهٔ نسیم ربیع گزیده است. وی نسیم ربیع را از شیخ ابوالقاسم زمخشری دانسته که در زمان شاه شجاع تألیف کرده و عزیزی آن‌را به زبان فارسی ترجمه کرده که چون مشتمل بر اطناب و تطویل بود به تلخیص آن اقدام کرده و آن‌را به سلطان محمّد قلی قطب‌شاه تقدیم نموده است.

باید دانست که نسیم ربیع نام ترجمهٔ ربیع الابرار است که دو نسخه از آن در نشریه نسخه‌های خطی، ۹/ ۱۰۵ و ۵/ ۴۹۱ معرفی شده است.

در برگ ۲۱ نسخهٔ حاضر به نام مترجم تصریح شده است: «**مترجم کتاب محمّد بن احمد سمرقندی صوفی تاب الله علیه سالی که شرف زیارت کعبه معظمه یافته بود...**».

به جهت افتادگی طرفین و میانه نسخه اطلاعات بیشتری به دست نیامد و در منابع و فهارس نیز سرنخی از ترجمه و این تلخیص و مترجم و گزین کننده نیافتم[۱].

در این کتاب از امامان شیعی روایت‌هایی نقل شده و از اشعار فارسی استفاده شده است.

اکنون عناوین برخی فصل‌ها:

فصل اول: فی الاوقات و ذکر الدنیا و الآخرة.

فصل دوم: فی السماء و الکواکب و ذکر العرش و الکرسی

فصل سوم: فی السحاب و المطر و الثلج و الرعد و البرق

فصل چهارم: فی الریح و النسیم و الحر و البرد و الظل

فصل پنجم: فی النار و احوالها و انواعها و ذکر نار جهنم و اهوالها

فصل دهم: فی الملائکة و الجن و الانس و ذکر الامم و الانبیاء من العرب و العجم

فصل پانزدهم: فی تبدل الاحوال و الفتن و عزل الولاة

فصل بیستم: فی الجنایات و العفو و العقاب و العذر و التوبه

فصل بیست و پنجم: فی العادات الحسنة و القبیحة

فصل سی ام: فی الروایح و الطیب و التطیب

فصل سی و پنجم: فی الشوق و الحنین الی الاوطان و الاهل و الاحبة

فصل چهلم: فی الاصوات و الالحان و تحریمه

فصل چهل و پنجم: فی الطمع و الرجاء و التمنی و الحرص و الوعد و تجارة

فصل پنجاهم: فی العبد و الاماء...

فصل پنجاه و پنجم: فی العجایب و النوادر

فصل شصتم: فی العلم و الادب و الحکمة و الکتاب

فصل شصت و پنجم: فی الفال و الرقی و السحور و العین و اللغز

فصل هفتادم: فی ذکر القضاة و الشهود و الدیون

فصل هفتاد و پنجم: فی اللباس و الحلی و المفارش و الوساید

فصل هشتادم: فی الموت و ما یتصل به من التعزیة و المرثیه

فصل هشتاد و یکم: فی الملک و السلطان و الامارة و البیعة و الخلافة.

اندکی از مقدمهٔ نسخه افتاده و از آخر نیز تا فصل هشتادم در نسخه موجود است و در میانه نیز از فصل ۳۰ تا ۵۰ را فاقد است.

آغاز افتاده: **از مقدم لاله و سمن گلشن سازد و بعد دور بی پایان بروضه معطر مطهر مقدس سید انبیا و سرور اولیا خلاصهٔ موجودات زبدهٔ کاینات... اما بعد بر رای**

---

۱. در فهرست مختصر مجلس ص ۳۳۶ این کتاب به عنوان خلاصه از نسیم السحر قطب‌الدین محمّد لاهیجی اشکوری معرفی شده است؟

عالم آرای ارباب فطنت و فطرت....
انجام افتاده: ...که مس بدن مبارک تو کنم و ترا بحل کردم باشد این جسد.

۲. منشئات **(نامه‌نگاری - فارسی)**
(گ ۱۴۴ پ - ۱۶۵ پ)
از: میرزا ابوالقاسم قائم مقام بن میرزا بزرگ عیسی ثنایی فراهانی (۱۲۵۱ھ).
نک: **مجلس**، ش ۱۳۴۹۱.
خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا.
رسالهٔ یک از ق ۱۱ھ.
رسالهٔ دوم از ق ۱۳ھ.
عناوین و نشانی‌ها در رسالهٔ یکم به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، به نسخه رطوبت رسیده، در برگ ۱۴۳ پ تملک محمّدباقر در ۱۲۵۸ھ دیده می‌شود.
جلد: تیماج مشکی.
۱۴×۲۲سم. ۱۶۵گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۶۱۰۲)

۹۶۴۴

معتصم الشیعة **(فقه - عربی)**
فی احکام الشریعة

از: ملّا محسن بن مرتضی، فیض کاشانی (۱۰۹۱ھ).
فقه استدلالی است با اکتفا به آیات و روایات و بدون استفاده از اصول فقه. مؤلف تنها کتاب الصلاة را به انجام رسانید.
نک: التراث العربی، ۵/ ۱۴۳؛ **فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی**، ۲۴۹ - ۲۵۰.
آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی کرم بنی آدم و حملهم التکالیف الشرعیة....**
انجام: ...حتی تتوب او تموت کما ورد به الروایات و سیأتی فی محله...

خط: نسخ. کاتب: علی اکبر بن نورالدین محمّد جرپادقانی. تاریخ کتابت: ۱۰۴۵ھ.
در حاشیه و متن تصحیح شده و علامت بلاغ دارد، در اول نسخه نام کتاب و مؤلف درج شده و چند یادداشت تملک از جمله از: جعفر بن سیّد عبداللّه شبر با مهر مربعی و عبداللّه بن سیّد محمّدرضا شبر و امین بن شیخ سلیمان عاملی و عاریت گرفتن عبدالنبی بن حاج علی از عاملی مذکور و تملک فضل اللّه زنجانی در کاظمین، رکابه‌نویسی دارد، در برگ آخر نسب پیامبر آمده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۹/۵×۲۵سم. ۲۳۹گ. ۲۱س.
(ثبت ۸۶۰۹۴)

۹۶۴۵

مدارک الاحکام **(فقه - عربی)**
فی شرح شرایع الاسلام

از: سیّد محمّد بن علی موسوی عاملی (۱۰۰۹ھ).
نک: **مجلس**، ش ۷۴۳۷؛ **ذریعه**، ۲۰/ ۲۳۹.
نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب را دربردارد.
آغاز: بسمله. **الحمد لله المحمود لآلائه المشکور لنعمایه لکماله... و بعد فان احق الفضایل بالتعظیم و اجراها باستحقاق التقدیم....**
انجام نسخه: ...**قبل الفجر فقال فی التذکرة انه جایز اجماعاً. تم الجزو الاول من کتاب مدارک الاحکام.**
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: یکشنبه ۶ جمادی الاول ۱۰۳۶ھ.
عناوین در نیمهٔ اول شنگرف و در نیمهٔ دوم جای عناوین خالی مانده، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ قرائت دارد، با حواشی «منه» و «بهاء» ظاهراً فاضل هندی، در اول نسخه یادداشت خرید آن از جعفر برای مولا شمسا در

۱۰۶۰ه و تملک لطف اللّه بن نصراللّه زنجانی در ۱۲۶۲ه و تملک حسین بن علی نعمه عاملی در ۱۱۹۲ه با مهر وی و تملکی در ذی حجهٔ ۱۰۸۲ه که نسخه را در بلد اللّه الحرام خریده با دو مهر بیضوی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۶/۵ × ۳۱سم. ۲۵۷گ. ۲۶س.

(ثبت ۸۶۰۹۲)

۹۶۴۶

شرح قواعد الاحکام (فقه ـ عربی)

= شرح طهارة القواعد

از: شیخ جعفر بن خضر نجفی کاشف الغطاء (۱۲۲۸ه).

نک: ذریعه، ۱۳/ ۳۶۵.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی احکم قواعد الدین و شید اعلام الهدی بالمعجزات و البراهین ….

انجام: …و النعل اوالخف و القدم او النعل و القدم او الثلاث و هذا الذی وجدناه من کتابة شیخنا المرحوم الشیخ جعفر…

خط: نسخ. کاتب: حسن بن شیخ علی قفطان قفطائی سعدی نجفی. تاریخ کتابت: سه شنبه ۱۴ ذی حجه ۱۳۲۴ه.

نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در آخر نسخه تعداد کراسه‌ها و ابیات و صفحات نسخهٔ اصل با نسخهٔ حاضر مقایسه شده است.

جلد: مقوا رویه پارچه مشکی عطف تیماج.

۲۱/۵ × ۳۰سم. ۱۷۲گ. ۳۵س.

(ثبت ۸۶۰۸۱)

۹۶۴۷

تهذیب الاحکام (حدیث ـ عربی)

از: محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰ه).

نک: التراث العربی، ۲/ ۱۵۷.

نسخهٔ حاضر از کتاب المزار تا پایان کتاب الدیات و مشیخه را دربردارد.

خط: نسخ. کاتب: اسماعیل بن پهلوان میرزا شهمیرزادی. بی تا.

عناوین شنگرف، وضعیت احادیث با رمز در کنار سطرها به شنگرف نگاشته شده، در حاشیه تصحیح شده و در آخر کتاب العتق و آخر کتاب الدیات انهاء و اجازه به خط علّامه ملّا محمّدباقر مجلسی برای بهاءالدین محمّد جیلی در اواسط ذی قعده ۱۰۷۲ه و چهارم جمادی الثانی ۱۰۷۵ه، در اول نسخه تملک سیّد محمّد بن ابوالقاسم با مهر مربعی به سجع: «لا اله الا اللـه الملک الحق المبین عبده سید محمّد الحسینی» و تاریخ تولد میر محمّدحسن حسینی فرزند میرمحمّد معصوم در ۱۳ جمادی الآخر ۱۰۹۹ه، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سبز.

۲۴/۵ × ۳۸/۵سم. ۲۹۸گ. ۲۹س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۰۶۷)

۹۶۴۸

جنگ شعاع (شعر ـ فارسی)

از: شعاع الملک محمّدحسین شریف بن ابوالحسن شیرازی (۱۳۶۵ه).

جنگ شعری است که پس از نگارش تذکرهٔ شکرستان پارس مشغول به آن شده، شامل اشعاری از: اهلی شیرازی، عاشق اصفهانی، عرفی شیرازی، اسرار سبزواری، ابوالقاسم فردوسی، نظامی گنجوی، فضولی، هاتفی، وحشی کرمانی، ظهیر فاریابی، مخلص، داعی شیرازی، صبوری، مجذوب تبریزی، ابوطالب کلیم، حکیم شفایی، حالتی، وجهی، فرصت شیرازی، سروش، میرزا محمّدباقر شیرازی متخلص به غازی، نظیری،

جامی، فدایی کربلایی، طبیب، رفیق، منعم شیرازی، میرمشتاق، قصاب، نیازی، آذر، خالص، محتشم، تواریخ نقل از کتاب نظم و نثر چاپ اروپا، نقلی از تذکره حدیقة الشعراء میرزا احمد دیوان بیگی و شمع انجمن و شکرستان پارس، باباکوهی، ده نامه ابن عماد خراسانی شیرازی، فصیح الزمان رضوانی، زرگر اصفهانی.

در این جنگ اشعاری در مدح صاحب منصبان همچون مظفرالدین شاه قاجار و حکمرانان فارس نیز دیده می‌شود.

نک: دانشمندان و سخن‌سرایان فارسی، ۳/ ۲۶۸- ۲۸۵.

آغاز: بسمله. مکشوف باد من بنده محمّدحسین الشریف ابن الحاج ابوالحسن الشیرازی مؤلف تذکره شکرستان پارس که خاص از برای شعرای متقدمین و متوسطین و متاخرین و معاصرین آن بلد نوشته شده....

انجام:

طرفه گفتی که غمش چاره درمان نپذیرد
ما خریدیم بجان درد و نخواهیم دوائی

خط: نستعلیق. کاتب: گویا بخشی از نسخه به خط مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۳۱۲ﻫ و بعد از آن، و بخشی به خط علی اکبر در ۱۳۱۲ﻫ، در چند جای نسخه مهر بیضوی «شعاع» و در اول نسخه مهر کتابخانهٔ باقر ترقی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳/۵×۲۰/۵سم. ۲۲۳گ. ۱۲س.

(ثبت ۸۶۴۴۶)

۹۶۴۹

الصافی فی شرح الکافی (حدیث-فارسی)

از: ملّا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ﻫ).

نک: ذریعه، ۱۴/ ۲۷؛ فهرستگان حدیث، ۴/ ۴۸۱- ۵۱۴؛ مشار فارسی، ۳/ ۳۳۶۹.

نسخهٔ حاضر شرح کتاب توحید را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله. اصل کتاب التوحید شرح کتاب دوم از سی کتاب که جزء کتاب کافی است این کتابیست که در آن احادیثی مذکور می‌شود که نسبت دارد با قرار بیگانگی کردگار....

انجام نسخه: ...خواهی نخواهی اشارت بتوفیق است. تمام شد شرح کتاب توحید...

خط: نستعلیق. متن کافی معرب. بی کا. بی تا. عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «الراجی علی بن محمّدجعفر» در اول نسخه چند یادداشت «به عرض رسید» در تاریخ‌های ۱۰۹۵، ۱۰۷۶، ۱۰۹۶، ۱۰۹۸، ۱۱۲۰ و ۱۱۱۶ﻫ و مهر کروی به سجع «حسن... خان خانه‌زاده پادشاه عالم غازی شاه» و چند مهر بیضوی از «عبده محمّدعلی ۱۰۲۵» و «محمّدکاظم ۱۱۱۲» و «المؤمن بالله» و «ابراهیم خان» نسخه کرم‌خوردگی دارد.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.

۱۷/۵×۲۷/۵سم. ۱۸۴گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۰۸۲)

۹۶۵۰

صاعقة الآراء در طعن باختلاف اهواء (عقاید-فارسی)

از: محمّدعلی بن عبدالرحیم زنجانی (۱۲۶۷ﻫ).

در مجلس محمّدشاه قاجار سخن از اختلاف فقها خصوصاً مسأله خمر و رجسیت آن و جواز استشفاء به آن به میان آمد، مؤلف نظر خود را بیان کرد و قرار شد تحقیق بیشتری نماید و کتاب جامعی در این باب بنویسد و چون این رساله قامع اختلاف اهواء و مزیل اساس اقوال و آراء بود به «**صاعقة الآراء در طعن باختلاف اهواء**» مسمی گردید.

این اثر در دو باب است و هر بابی در چند صاعقه:

باب اول در اختلاف فقها در مسائل شرعیه
باب دوم در تحقیق مسائلی که اهل سنت با کتاب و سنت مخالفت کرده‌اند.

مؤلف در این اثر ادلهٔ عقلی و نقلی در اثبات امامت آورده و بحث‌هایی در رد بر اهل سنت مطرح کرده است.

مؤلف این کتاب را در حالت استقامت نگاشته گرچه در اینجا نیز خالی از اعوجاج نیست وی بعدها در لوای فرقهٔ بابیه قرارگرفته و به همین جهت به‌قتل رسیده‌است.

نک: تراجم الرجال، ۳/ ۳۲۲؛ مرعشی، ۲۷/ ۴۴؛ **معجم التراث الکلامی**، ۴/ ۱۷۱.

آغاز: **بسمله. الحمد لله هادی الانام و شارع الحدود و الاحکام و مبین الحلال و الحرام و مؤسس قواعد الاسلام ....**

انجام: **...معاملات و سائر حدود اسلام در اضعاف این صحائف متعسر است و الحمد لله اولاً و آخرا.**

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: رجب ۱۲۶۱ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب را به «**صاحب الآراء**» تغییر داده‌اند و عناوین صاعقه‌ها را به «**صاحب**»، حواشی «منه» دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای با رقم صحاف «فتاح الموسوی ۱۲۳۸».

۲۱×۳۱سم. ۲۰۹گ. ۲۰س. **(ثبت۸۶۰۹۵)**

۹۶۵۱

تاریخ نامه هرات (تاریخ ـ فارسی)

از: سیفی هروی (ق ۸ھ).

نک: **فهرستواره کتاب‌های فارسی**، ۲/ ۹۱۱.

نسخهٔ حاضر یک برگ از آغاز افتادگی دارد و در انجام تا ذکر صد و سی و ششم را دربردارد.

آغاز افتاده:

کلام من بچه ارزد در آن جناب شریف
که دون صف نعالست موقف حسان

...بنابرین ابواب در تألیف این کتاب بر موجب المامور معذور شروع کردم... و این تاریخ نامه را بر چهارصد ذکر ختم کردم ....

انجام افتاده: ...در باب ایشان مبذول داشت و هر یک را علیحده مثال عالم زال فی الاقطار.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۰ و ۱۱ھ.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، عناوین شنگرف و به خط ثلث جلی، به نسخه رطوبت رسیده است و در اول آن تملک فضل اللّه زنجانی دیده می‌شود.

جلد: تیماج قهوه‌ای رویه پارچهٔ قرمز مندرس.

۲۲×۳۲سم. ۳۱۱گ. ۱۷س. **(ثبت ۸۶۰۹۶)**

۹۶۵۲

بساط نشاط (ادب ـ فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.

مقالات و منشئات ادبی است به نثر مسجع و نظم فارسی که باید به قلم یکی از فضلای عصر قاجار باشد.

غیر از **بساط نشاط** حسن جهان خانم دختر فتحعلی شاه است که به شمارهٔ ۱۳۸۱۶ در کتابخانهٔ حاضر موجود است و غیر از **بساط نشاط** عبداللّه میرزا دارا پسر فتحعلی شاه است که به شمارهٔ ۸۰۲۵ در کتابخانهٔ حاضر نگهداری می‌شود. نام کتاب در عطف نسخه مانند فوق درج شده است.

عناوین برخی مقالات:

وقتی در پریشانی حال و تفرقه خیال این مقال نگاشته آمد.

با همنشینی ناجنس از جنس انس که با وی انسش نبود این مقاله را سروده

در نومیدی از ملاقات محبوب این مقالات مکتوب آمد

شبی در یاد سیمین غبغبی این رازها گفتم

در تهنیت ملکزادهٔ آزاده نوشته شد

بنگاری در گلزاری بر قلم آمد و در رقم
بیان حالیست و شکایت گونه مقالی
در هنگام بیماری به طبیب خود یعنی حبیب نگاشته
در شکرانهٔ رسیدن عید صیام
در قریهٔ اقلید به همصحبتی فرید نوشته
به زبان توحید و مناجات اظهار زبان درازی شده
در ناصبوری از شداید ایام دوری گوید
رشحی از شرح حال عشقبازی خود را به قلم آورده
در تعزیت و سوک فرزند یکی از ملوک
داستان با ترک شوخ چشم در میان آورده.

آغاز: بسمله.

خنک آن رند نظر باز که محو (رخ یاری)
نه بسر شوق ثوابی نه بدل بیم گناهی
مقالت عشق طرفه مقالتیست و حالت آن عجب حالتی شاهبازیست که شکارش همه دل پرخون...

انجام: ...لختی فرو نگارم و به دست فرستاده بسویت فرستاده دارم.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: سه شنبه ۱۲۰۰ه.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و شنگرف و مشکی و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، مهر کتابخانهٔ باقر ترقی در اول نسخه دیده می‌شود.

جلد: تیماج سرخ.

۱۱/۵×۱۹/۵سم. ۶۳گ. ۱۱س.

(ثبت ۷۸۸۶۷)

۹۶۵۳

مجموعه

۱. سبحة الابرار **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۱ ر ـ ۶۵ ر)

از: نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ه).

نک: مجلس، ش ۲۵۴۳ و ۱۳۵۵۳.

نسخهٔ حاضر از بقیهٔ عقد دوازدهم تا پایان منظومه را دربردارد.

آغاز افتاده:

مال داری ز بزرگان دیار
در بزرگی و نسب پاک عیار

انجام:

ختم الله لنا بالحسنی و هو مولانا نعم المولی

۲. رباعیات خیام **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۶۶ پ ـ ۷۶ ر)

از: ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری (۵۱۷ه).

نک: مجلس، ش ۷۶۸۰.

صفحهٔ نخست دارای کتیبهٔ مذهّب بوده که پاره کرده‌اند و بخشی از رباعی اول نیز از بین رفته است.

آغاز افتاده:

چون ابروزیده رخ آن لاله بشست
برخیز و بجام باده کن عهد درست

انجام:

چون دانستم که می عدوی دین است
والله بخورم خون عدو را که رواست

۳. چند رباعی از یحیی نیمردانی **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۷۶ پ)

۴. دیوان شاهی **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۷۹ پ ـ ۱۰۴ پ)

از: آقا ملک امیرشاهی سبزواری (۸۵۷ه).

نک: مجلس، ش ۷۸۲۸.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز:

ای نقش بسته نام خطت با سرشت ما
وین حرف شد ز روز ازل سرنوشت ما

انجام افتاده:

صراحی بدو گفت نشنیده‌ای
تواضع ز گردن فروزان نکوست

۵. دیوان سیفی **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۱۰۵ پ ـ ۱۳۳ ر)

از: سیفی عروضی بخارایی (۹۰۹ه).

نک: فرهنگ سخنوران، ۱/ ۴۸۲؛ منزوی، ۳/ ۲۳۶۹.

آغاز:

تا عیان کردم بدو عشق نهان خویش را
ساختم بیگانه ماه مهربان خویش را

انجام:

دلا در عشق رنج ما کشیدی
کرم کردی و زحمت‌ها کشیدی

۶. دیوان ابن یمین **(ادب منظوم ـ فارسی)**

(گ ۱۳۴ پ ـ ۱۸۰ پ)

از: امیر فخرالدین محمود بن یمین‌الدین فریومذی (ق ۸ه).

نک: منزوی، ۳/ ۱۸۴۵ و ۲۲۱۱.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز:

خدا را از دل و جان باش طالب
که عاشق دایما او راست جویا

انجام افتاده:

به بنده ابن یمین گفت دوستی که تویی
که شعرتست که بر آسمان رسید سرش

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: محمود بن حسن اصفهانی. ردیف یکم: ۵ شعبان ۹۶۷ه. مکان کتابت: مکه.

ردیف پنجم: رجب ۹۶۷ه در مکه.

صفحات مجدول به شنگرف، عناوین شنگرف، در ابتدای دیوان شاهی و دیوان سیفی کتیبهٔ مذهّبی است که مانند آن در ابتدای رباعیات خیام و دیوان ابن یمین بوده ولی پاره کرده‌اند، در چند جای نسخه تملک غیاث‌الدین بن نظام‌الدین کازرونی در ۹۶۷ه با مهر کروی به سجع «**المستعین بعنایة رب العالمین عبده غیاث‌الدین**»، در برگ ۱۳۴ تاریخ قتل محمّد حسن قاجار به دست شیخ‌علی خان زند در اشرف مازندران در ۱۱۷۲ه ثبت شده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳ × ۱۹سم. ۱۸۰گ. ۱۵س. **(ثبت ۷۸۷۹۴)**

۹۶۵۴

تئاتر گفتگوی شیخ شریعت با میرزا خلیل الله **(اجتماعی ـ فارسی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

داستان گفتگویی است که بین شیخ محمّد تقی ملقب به شیخ شریعت با میرزا خلیل طلبه در مدرسه اتفاق افتاده و به صورتی که در فرنگستان به عنوان تئاتر معروف است، تنظیم شده است.

نک: دانشگاه، ۱۰/ ۱۸۹۷، ش ۲۹۸۴.

آغاز: حکما و دانایان فرنگستان چون خواهند حکایتی را بیان نمایند که در طبایع انزجاری حاصل نشده آن مطلب هم چنانچه بایست بررسی منکشف شود....

انجام: ...تا وقتی که بخواهند بحقیقت رسیدگی شود. این زمان بگذار تا وقت دگر.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.

نشانی‌ها مشکی و شنگرف.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۵ × ۲۱/۵سم. ۷۷گ. ۱۲س.

(ثبت ۷۸۰۰۴)

۹۶۵۵

مجموعه

۱. اجوبة مسائل الشیخ صالح الجزائری (عقاید ـ عربی)

(گ ۱ پ ـ ۱۹ ر)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

نک: التراث العربی، ۱/ ۹۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله وحده و صلی الله علی سیدنا محمّد و آله و بعد فهذه مسایل للشیخ الجلیل الصالح ....

انجام: ... شیء منهما و الله سبحانه اعلم بحقایق الامور... البالغة ارفع درج الاستجابة.

۲. اجوبة مسائل ابن شدقم (عقاید ـ عربی)

(گ ۱۹ پ ـ ۳۷ پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

نک: التراث العربی، ۱/ ۷۹.

آغاز: بسمله. بعد عرض العبودية و الاخلاص لدی مولانا... ینهی المملوک ان الحاجة داعية الی عرض....

انجام: ... وفقه الله للعمل فی یوم لغده قبل ان یخرج الامر من یده.

۳. الاعتقادات (عقاید ـ عربی)

(گ ۳۸ ر ـ ۴۵ پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

نک: التراث العربی، ۱/ ۲۶۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی آلائه و الصلوة علی اشرف الانبیاء و اولیائه فالغرض من تحریر هذه الرسالة....

انجام: ... واقروا بذلک علینا و الله ولی التوفیق تمت الرسالة...

۴. فایده‌ای فقهی در بارۀ تصرف ذو الید و روایتی در بارۀ صوم

(گ ۴۶ پ ـ ۴۹ ر)

نک: مجلس، ش ۷۱۰۴.

۵. ذبایح اهل الکتاب (فقه ـ عربی)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

نام رساله در این نسخه «فصل الخطاب فی تحریم ذبایح اهل الکتاب» ثبت شده است.

نک: التراث العربی، ۳/ ۵۷.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی جزیل افضاله و الصلوة علی اشرف العالمین محمّد و آله... ان الباعث علی تألیف هذه المقالة و تحریر هذه الرسالة ان رسول ملک الروم ....

انجام: ... هذا ما جری به قلم الارتجال مع ضیق المجال و الله سبحانه اعلم بحقایق الاحوال.

۶. احکام سجود التلاوة (فقه ـ عربی)

(گ ۵۷ پ ـ ۵۸ پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

رسالۀ موجزی است در بارۀ سجده‌های واجب و مستحب قرآن.

نک: کتاب‌شناسی شیخ بهایی، ۱۱۹ـ ۱۲۰.

آغاز: بسمله. نبذ من احکام سجود التلاوة کتبه الشیخ الفاضل الکامل بهاء الملة و الدین محمّد. سجدات القرآن خمس عشرة اربع منها واجبة ....

انجام: ... بهذه الصلوة و جهان و لعل الاعتداد اقوی.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمّدامین بن محمّدعلی شریف استرآبادی. تاریخ کتابت: رسالۀ سوم: ۱۰۹۴ه. رسالۀ پنجم: ربیع الاول ۱۰۹۳ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج سبز.

۹×۱۵سم. ۵۸گ. ۱۷س.

(← تصویر) (ثبت ۷۸۲۱۰)

۹۶۵۶

مجموعه

۱. المصباح **(نحو ـ عربی)**

(گ ۱ پ ـ ۲۲ ر)

از: ابوالفتح ناصر بن عبدالسید مطرزی (۶۱۰هـ).

نک: التراث العربی، ۵/ ۱۰۴.

آغاز: بسمله. اما بعد حمدالله ذی الانعام جاعل النحو فی الکلام کالملح فی الطعام ....

انجام: ...الا انه یعقبه و فی الاول ما سبق من الکلام.

۲. کبری فی المنطق **(منطق ـ فارسی)**

(گ ۲۵ پ ـ ۳۴ پ)

از: میر سیّد شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۱۶هـ).

آغاز: بسمله. بدانکه آدمی را قوتیست دراکه که منقش گردد در وی صور اشیاء ....

انجام: ...پس لاحجر باشد لیکن حجر است پس لاحجر باشد.

۳. شرح التصریف **(صرف ـ عربی)**

(گ ۳۷ پ ـ ۱۰۰ ر)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۳هـ).

نک: مجلس، ش ۱۴۳۶۱.

۴. نان و حلوا **(شعر ـ فارسی)**

(گ ۱۰۶ پ ـ ۱۲۰ پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰هـ).

آغاز:

ایـها اللاهـی عـن العـهد القـدیم
ایها السـاهی عـن النـهج القـویم

۵. دوازده‌بند محتشم کاشانی **(مرثیه ـ فارسی)**

(گ ۱۱۲ پ ـ ۱۱۳ پ و ۱۲۱ر ـ ۱۲۴ ر)

۶. فایده‌ای در صفات قلم و خط **(فارسی)**

(گ ۱۲۶ ر ـ ۱۲۷ پ)

خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ و ۱۴هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده، در جاهای مختلف نسخه مهرهایی دیده می‌شود به سجع: «پیرو دین محمّدعلی»، «پیرو دین محمّدرضا» و جز رساله‌ها فوایدی به نظم و نثر در نسخه درج شده است.

جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار.

۱۵ × ۲۰سم. ۱۳۱گ. ۱۲س. **(ثبت ۵۰۶۳۳)**

۹۶۵۷

شگرف نامه **(ادب منظوم ـ فارسی)**

= دیوان هلال کاشانی

از: ابوطالب کاشانی فرزند سیّد محمّدباقر طهرانی (ق ۱۳هـ).

دیوان اشعار هلال کاشانی است که پیشتر به «مفتون» تخلص می‌نمود و بعدها «هلال» را برگزید. شامل قصاید، غزلیات و مثنویات همراه با دیباچه‌ای به نثر و روی‌هم نزدیک به ۱۳۵۰ بیت است.

شاعر در ۱۲۵۵هـ از کاشان به اصفهان رفته و در زمرهٔ شاگردان حجةالاسلام شفتی درآمده و قصایدی در مدح استاد و قصایدی نیز در مدح محمّدشاه قاجار دارد.

آغاز: بسمله. حمد بیحد و سپاس بی قیاس مر صانعی را سزاوار است که کاخ دماغ صدرنشینان محفل سخندانی را بنقوش خیالات رنگارنگ... اول شگرف نامه در توحید

دیباچهٔ این شگرف نامه   بر نام کسی نوشت خامه
کز هیچ دو عالم آفریده   وز نیست بهست آوریده

انجام:

در حلقهٔ تـو خـلق جـهانی بـود اسیر
گـویی کـمند حکـم شـه دادگستری

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه مهر بیضوی به سجع: «**عبده الراجی محمّدباقر بن محمّد جعفر الموسوی ۱۳۰۹**» و توضیحی دربارهٔ نسخه به قلم مالک قبلی آن (باستانی راد).
جلد: تیماج یشمی.
۱۳×۲۱سم. ۶۷گ. ۱۱س. **(ثبت ۸۵۶۱۵)**

۹۶۵۸

شاهنامه = اسماعیل نامه (تاریخ منظوم ـ فارسی)

از: میر محمّدقاسم بن میر سیّد قاسمی گنابادی (ق ۱۰ه).
نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۲/ ۹۹۷.
برگ آغاز نسخهٔ حاضر پارگی دارد.
آغاز نسخه:

وجود تو آن مهر تابنده است
که بر نیک و بد پرتو افکنده است

انجام:

مکن در سخن بیش ازین اهتمام
سخن بر همین ختم کن و السلام

خط: نستعلیق خوش. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۰۵۶ه.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز سرلوح داشته که پاره کرده‌اند، عناوین به زر، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۴×۲۳/۵سم. ۱۳۷گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۵۶۵۶)**

۹۶۵۹

دیوان مشرقی غفاری (شعر ـ فارسی)

از: میرزا محمّدحسین خان غفاری کاشانی محتاج علیشاه (۱۲۹۹ه).
شاعر از مریدان رحمت علی شاه شیرازی بوده و دیوانی از او در تهران به سال ۱۳۱۴ه چاپ شده است.
نک: ذریعه، ۹/ ۱۰۴۹؛ منزوی، ۳/ ۲۵۳۲؛ دانشگاه، ۸/ ۲۸۰.
آغاز: بسمله.

گر نه کرم بریشم کرد تن عمدا متن
خیز اول همچوابد الان بدر این پیرهن

انجام:

فریاد که تن خاک شد سنگ و سبو
جان جرعه از باده صافی نچشید

خط: نسخ. کاتب: ابوالقاسم. تاریخ کتابت: ۱۳۰۲ه.
در عهد ناصرالدین شاه قاجار حسب الحکم مؤتمن السلطان آمیرزا جلال‌الدین غفاری (که نسبش را به ابوذر غفاری می‌رساند)، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۱۴۱گ. ۱۱س.
(ثبت ۸۵۶۶۲)

۹۶۶۰

مجموعه

۱. طبقات الصوفیة (تراجم ـ عربی)

(گ ۱ر ـ ۱۱۹ر)
از: ابوعبدالرحمان محمّد بن حسین سلمی نیشابوری (۴۱۲ه).
نک: کشف الظنون، ۲/ ۱۱۰۴.
نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز افتاده: **الله جایزته و قال لکل شیء صدق و صدق الیقین الخوف من الله... و منهم معروف الکرخی و هو ابن محفوظ معروف ابن فیروز کان من دعایه اللهم ان ....**
انجام: **...من هذا جمعه و حفظه دون المجاهدة فیه**

وسعة رحمته انه ولی قدیر و هذا آخر کتاب طبقات الصوفیة...

۲. فواید متفرقه **(عربی)**

(گ ۱۱۹ پ -۱۴۵ پ)

از جمله:

-انشد لابوعقال

-دعاء اهوال یوم القیامة

-قال محمود بن حسن الوراق

-تحمیدات المحمودات

-اخری فی التحمید

-کتاب فیه من الفواید العوالی من احادیث النبی(ص)

-احادیث من امالی اسماعیل بن الحسن الحسینی

-اخبار المسند من امالی الشیخ الامام قاضی القضاة ابی‌محمّد عبداللّه بن حسین الناصحی

-دعاء الفرج

-من فواید السید الجلیل ابی‌المعالی محمّد بن محمّد بن زید الحسینی القادم بنیسابور

خط مجموعه: نسخ. کاتب: حسین بن حاجی ردینی هذبانی. تاریخ کتابت: پنج شنبه ۲۲ جمادی الاولی ۶۲۰ه.

نسخهٔ بسیار نفیس، در حاشیه تصحیح شده و به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج تریاکی مجدول شمسه‌دار.

۱۴×۱۸سم. ۱۴۵گ. ۱۹س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۷۷۳۹)**

۹۶۶۱

وندیداد **(زرتشتی-پهلوی)**

یکی از قسمت‌های پنجگانه اوستا است در قوانین دینی و احکام مذهبی زرتشتیان به زبان پهلوی.

نک: **دایرة المعارف مصاحب**، ۲/ ۳۱۸۴.

آغاز: **بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان دادگر دادار اورمزد ریومند... جد دیوداد می‌نویسم روز آبان ما فروردین آغاز کردیم ...**

خط: پهلوی. کاتب: روشتم بن دارا. تاریخ کتابت: ۱۱۸۷ه یزدگردی.

عناوین شنگرف، انجامه: «**تمام شد کتاب جد دیو داد روز مینو انیران ماه آدرکاه اوزیرن سنه ۱۱۸۷ یک هزار یک صد و هفتاد و هشت از شاه نشا ایزدگرد شهریار ساسانی تحمه خزست ایران اندر ولایت هندوستان در بندری منیبی نویشتم بنده کاتب الحروف مندین بنده موبد جاده روشتم بن داراب فرامرز نویسته شد هر که خواند دوعا آفرین رساند ایدون باد**».

جلد: گالینگور قهوه‌ای عطف و گوشه تیماج فرنگی.

۲۶/۵×۳۶سم. ۳۱۲گ. ۱۷س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۵۷۹۷)**

۹۶۶۲

مقتل الحسین(ع) **(تاریخ-عربی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

تاریخ نهضت عاشورا و شهادت سیّد الشهداء و اسارت اهل بیت است که گویا به وسیله کاتب نسخه برای مجالس مقتل خوانی تنظیم شده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **فیا اخوانی توجهوا توجروا و تدبروا توجرا فاذا توجهتم تصورتم و اذا تصورتم استعبرتم ...**

انجام: **... و بقی زین العابدین فی المدینة و هو باکی العین حزین القلب الی ان قبض و سمه الولید و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم الا لعنة الله علی القوم الظالمین.**

خط: نسخ معرب. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۴۹ه.

سطرهای اول وسط و آخر صفحات به ثلث جلی و شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زرشکی یک لا.
۱۵/۵ × ۲۱ سم. ۱۰۵ گ. ۱۱ س.
(← تصویر) **(ثبت ۷۹۰۳۱)**

۹۶۶۳

ترسل **(نامه‌نگاری ـ فارسی)**

از: عباس عطارد.

دستور نامه‌نگاری است برای کودکان نوآموز در پنج باب: ۱. نامجات و فرامین و ارقام و عرایض و احکام ۲. مراسلات و رقعه جات ۳. حجج و تمسکات و سایر احکام شرعی ۴. استیفا و سیاق‌نویسی ۵. فرمان نویسی.

نک: منزوی، ۳/ ۲۰۹۰.

آغاز: **بسمله. شکر و سپاس فزون از وهم و قیاس خالقی را جل شانه سزاست که در ایجاد موجودات بلا مشارکت چهره‌گشائی ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مهرماه سلطان خانم نوهٔ فتحعلی شاه قاجار. تاریخ کتابت: ۱۴ جمادی الاولی ۱۲۶۶ه در سن ۹ سالگی.

صفحات مجدول، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح بی‌ارزش، رساله **نصیحة الملوک** در حاشیه صفحات نوشته شده در ۱۸ ذی حجه ۱۲۶۲ه، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ.

۱۷/۵ × ۲۳ سم. ۲۴ گ. ۱۱ س.

(ثبت ۷۸۹۹۲)

۹۶۶۴

مجموعه

۱. تذکرة الاخری **(مواعظ ـ فارسی)**

(گ ۱ ر ـ ۱۲۲ پ)

از: محمّدعلی کرمانی.

مؤلف در پی مرگ کثیری از دوستان و برادران در مدتی قلیل، درصدد برآمده تا چند کلمه از نصایح در بی‌اعتباری دنیا از مضامین آیات و اخبار گرد آورد تا برادران ایمانی از او یاد کنند.

یک برگ از آغاز نسخه افتاده است.

آغاز افتاده: **پرده عصمت و طهارت ملازم مهراب** (کذا) **بندگی و اطاعت ....**

انجام: **... بر عرض مطلب امیدوارم که ما را ناامید نکنی و گدایان خود را محروم نگردانی اللهم صلی علی محمّد و آله الطاهرین.**

۲. معراج نامه **(فارسی)**

(گ ۱۲۳ ر ـ ۱۴۲ پ)

داستان به معراج رفتن پیامبر اکرم(ص) و گزارش وقایعی است که در این سفر آن حضرت دیده است.

آغاز: **بسمله. حکایت شب معراج. حمدله و العاقبة للمتقین و السلام علی سیدنا و سیّد الانبیاء و المرسلین محمّد و آله الطاهرین اما بعد بدانکه در اخبار آمده است که حضرت حق سبحانه و تعالی ....**

انجام: **... تا مکفل احوال فرزندان آن کاذر باشد. تمت معراج محمّد(ص).**

خط مجموعه: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: رجب ۱۲۱۶ه.

رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه مهر مربعی با نقش «**یا محمّد**».

جلد: تیماج مشکی فرسوده.

۱۱ × ۱۵/۵ سم. ۱۴۲ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۷۹۰۳۰)

۹۶۶۵

الروضة العلویة **(نحو ـ عربی)**

فی شرح حدائق الفوائد الصمدیة

از: عبدالعظیم تبریزی گرمرودی (بعد از ۱۳۰۹ه).

شرح مزجی «**الفوائد الصمدیة**» شیخ بهایی است در

نحو، تألیف این شرح در سال ۱۲۸۷ه در تبریز انجام گرفته است.

نک: ذریعه، ۱۱/ ۳۰۰.

آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی محمّد و آله... و بعد فلما کانت الفوائد الصمدیة متضمنة للقوانین النحویة فی علم العربیة مشتملة علی اللطائف الجمیلة ....

انجام ناتمام: ...اذا قلت ماذا صنعت و من ذا رأیت بذکر فعل متعد بعدذا غیر مشغولة.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، (از ق ۱۴ه).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی «منه» و «لمحرره محمّد حسین ابن محمّدعلی التبریزی ۱۳۱۷»، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۱۸×۲۳سم. ۳۹گ. ۱۸س. **(ثبت ۷۹۰۳۲)**

۹۶۶۶

شرح حال حضرت زهرا(س) **(شعر ـ فارسی)**

= دیوان بهلول

از: محمّدتقی بهلول بن نظام (معاصر).

منظومهٔ بلندی است در چهل مقصد در شرح احوال حضرت زهرا(س) که در زندان سروده است.

آغاز:

ستایش مـی‌نمایم ذات حـق را
کـه پـیدا کـرد از نـطفه عـلق را

انجام:

هـزاران سـلام و درود ثـناء
ز مـاباد هـم بـهر خـیر النساء

خط: نستعلیق. کاتب: احمد جان ولد گل احمد.

تاریخ کتابت: ۱۳۴۶ه.

صفحات مجدول دوستونی، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: مقوا رویه پارچهٔ سبز.

۱۴×۲۱/۵سم. ۹۵گ. ۱۸س. **(ثبت ۷۹۰۴۰)**

۹۶۶۷

نامهٔ نامی **(ترسل ـ فارسی)**

از: خواند میر غیاث‌الدین محمّد بن همام‌الدین (۹۳۷ یا ۹۴۲ه).

نک: منزوی، ۳/ ۲۱۲۱؛ سنا، ۱/ ۱۵۹، ش ۳۱۷.

در این نسخه از برگ ۱۴۸ به بعد منشئات قاضی محی‌الدین گنجانده شده است. این بخش را خواندمیر خود به کتابش ملحق ساخته است.

آغاز: بسمله.

ای حمد تـو دیـباچه مـنشور کـمال
وی شکر تـو طـغرای نشـان اقـبال

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت تملک محمّد معصوم ابن محمّدمحسن و یادداشت خرید نسخه در شیراز در ۱۳۳۲ه از مهدی‌قلی و یادداشت دیگری دربارهٔ کتاب و مؤلف آن به خط سعید نفیسی.

جلد: تیماج سرخ با ترنج و سر ترنج.

۱۲/۵×۱۷/۵سم. ۱۷۰گ. ۱۸س.

(ثبت ۱۲۹۳۹)

۹۶۶۸

مجموعه

۱. حلیة المتقین **(اخلاق ـ فارسی)**

(گ ۱پ ـ ۸۳پ)

از: علّامه ملّا محمّدباقر مجلسی (۱۱۱۰ه).

نک: مجلس، ش ۱۴۰۴۵.

۲. منتخب کشکول شیخ بهایی **(گوناگون ـ عربی)**

(گ ۸۵پ ـ ۱۹۶ر)

از: شمس‌الدین محمّد بن علی ابن خاتون عاملی (ق ۱۱ه).

در صفحهٔ عنوان آمده است: «منتخب از کتاب کشکول شیخ بهاءالدین علیه الرحمه که شیخ محمّد خاتون علیه الرحمه نموده».

نک: طبقات اعلام الشیعة، ق ۱۱، ص ۵۱۲.

آغاز: بسمله. کانت الرباب بنت امری القیس احدی زوجات الحسین بن علی علیهما السلام و شهدت معه الطف ....

انجام: ...عافین من حول العرش یسبحون بحمد ربهم و قیل الحمد لله رب العالمین و صلی الله تعالی علی محمّد و آله...

۳. الجواهر السنیة فی الاحادیث القدسیة (حدیث قدسی ـ عربی)

(گ ۱۹۷ پ ـ ۲۳۷ ر)

از: محمّد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴هـ).

نک: مجلس، ش ۷۱۳۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اوضح فی کلامه سبیل الهدایة و اطلع فی افلاک القلوب ....

خط مجموعه: نسخ زیبا. کاتب: عبدالقادر بن شیخ حسام‌الدین، رسالهٔ دوم: ۱۰۸۹هـ.

رسالهٔ سوم را در طول ۱۵ روز نوشته است، تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و شنگرف، صفحات نخست رساله‌ها دارای سرلوح مذهّب و کلمه بسمله به ثلث جلی و زیبا در کتیبه درج شده و در دو صفحهٔ نخست رساله‌ها طلااندازی بین سطور شده است، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بلاغ مقابله دارد.

در اول نسخه یادداشت تملک در ۱۷ شعبان ۱۱۳۴هـ و یادداشت ابتیاع نسخه از حاج محمّدرضا کتابفروش در رمضان ۱۳۳۷هـ.

جلد: تیماج سرخ دوروی لبه‌دار با ترنج و سرترنج.

۱۸/۵×۲۹/۵سم. ۲۳۷گ. ۳۷س.

(← تصویر) (ثبت ۶۶۸۵۰)

۹۶۶۹

مجموعه

۱. تقویم التواریخ (تاریخ ـ ترکی)

(گ ۱ ر ـ ۸۹ پ)

از: حاجی خلیفه مصطفی بن عبداللّه قسطنطینی (۱۰۶۷هـ).

مؤلف در کشف الظنون در بارهٔ کتاب حاضر نوشته: «مشتمل علی نتیجة کتب التواریخ سودته فی شهرین من شهور ثمان و خمسین و الف ذکرت فیه التواریخ المستعملة ثم الوقائع مجدولاً و جعلته نسختین نسخة فی ثلاثة کراریس کل صحیفة منها خمسون سنة و نسخة فی نحو عشرة کراریس کل صحیفة منها عشر سنین فصار کالفهرس لکتب التواریخ و لفذلکتی خاصة ثم انی تصرفت فی اسلوبه مرتین مرة بجعل الصحیفة خمس سنین و اخری بطرح کلفة الجداول و استکتابه فی الاسطر الساذجة فصار اربع نسخ و المادة واحدة فی الجمیع».

نسخه‌ای از این کتاب در دانشگاه آنکار مجموعه اسماعیل صائب (۱) به ش ۲ / ۳۰۱ موجود است.

نک: فهرست کتب خطی تاریخ و جغرافیا، آثار تاریخی ترکی، ص ۳۶؛ کشف الظنون، ۱/ ۴۶۹.

نسخهٔ حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.

آغاز افتاده: نهاد جهابذو نقاد قلندی مکدرات عصر و مسامحهٔ کتبهٔ حوادث عصر و مسامحه کتبهٔ حوادث دهره راجع قصور ....

انجام: ...یوز تألیفی کوروب نتیجه سن بومدخلدن ضبط ایده لر و السلام علی من اتبع الهدی.

۲. فهرست شاهان آل عثمان = شهنامه آل عثمان (تاریخ منظوم ـ ترکی)

(گ ۹۰ پ ـ ۹۳ ر)

از: محمّد همدمی چلبی مشهور به صولاق‌زاده.

منظومه‌ای ترکی است در تواریخ شاهان آل عثمان از علاءالدین سلجوقی در ۶۹۹ﻫ تا سلطان مراد رابع.

نسخهٔ دیگری از این منظومه در دانشگاه آنکارا مجموعهٔ مظفر اوزاق (۱) به ش ۴/ ۴۸۶ موجود است.

نک: عثمانلی مؤلفلری، ۳/ ۸۰.

آغاز: قصیده فهرست شاهان و اجمال شهنامهٔ آل عثمان

خـطا لردن امـین ایـله الهـی آل عـثمان
چون اتیدک بونلری سن اهل اسلامک نگهپانی

انجام: ...الهی سن قبول ایله دعایی مستمندانی.

۳. تاریخ ملوک اسلامی (تاریخ ـ ترکی)

(گ ۹۴ پ ـ ۱۰۹ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

مشجراتی است در تاریخ ملوک اسلامی از صدر اسلام تا سال تألیف (۱۰۸۰ﻫ). در متن شجره‌هایی است که سلسله‌های پادشاهان را نمایش می‌دهد و در حاشیه به نثر ترکی مطالب توضیحی می‌آید.

آغاز: بسمله. الحمد لله الاول قبل الاوائل و الآخر بعد کل زائل و الصلوة علی نبیه محمّد... اما بعد بو رساله که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم دن باشلیوب الی یومنا هذا یعنی تاریخ محرتدن نبک سکسان بر سنه سنه کلنجه ملوک اسلامیه نک سلسله نسباری شجره طریقی اوره تحریر اولنوب و حاشیه....

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف، رسالهٔ یکم با حواشی «منه»، در ص ۵۰ مهر مضلع «... ساعتچی آل عثمان»، دارای جداول به شنگرف.

جلد: تیماج سرخ ترنج‌دار.

۲۰ × ۳۱سم. ۱۰۹گ. ۱۹س.

(← تصویر) (ثبت ۱۵۰۲۶)

۹۶۷۰

مجموعه

۱. شرح العوامل للجرجانی (نحو ـ عربی)

(گ ۱ پ ـ ۲۶ پ)

از: یحیی بن نصوح بن اسرائیل.

شرح مزجی العوامل المائة شیخ عبدالقاهر جرجانی (۴۷۱ﻫ) است. این شرح به سلطان مصطفی بن سلطان سلیمان تقدیم شده است.

نک: الهیات مشهد، ش ۱۵۲۹؛ احمدیه تونس، ش ۴۲۵۵.

آغاز: بسمله. توجهنا الی جنابک و قصدنا نحو بابک یا غافر الذنوب و یا ساتر العیوب و اعتصمنا بحولک ....

انجام: ...ان یصلحه کریما و فضلا عصمه الله تعالی بعصمة القدیم ابداً و ازلا.

۲. رسالة فی النحو (نحو ـ ترکی)

(گ ۲۸ پ ـ ۴۴ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

رسالهٔ مختصری است در علم نحو که در آن به عوامل جرجانی نظر دارد و محتمل است که شرح آن باشد.

آغاز: بسمله. معلوم اولکه علم نحو ایچینده مندرج اولان عوامل الشیخ امام عبدالقاهر جرجانیه کوره یوز ذاوده ایکی قسمدر بررسی لفظیه برسی معنویه ....

انجام: ...جرک محلا تضبده عامل عامل لفظ قیاسکه جر.

۳. آجرومیة (نحو ـ عربی)

(گ ۴۴ پ ـ ۴۵ ر)

از: محمّد بن محمّد بن داود صنهاجی ابن آجروم (۷۲۳ﻫ).

نک: مجلس، ش ۱۴۰۰۱، آغاز برابر با آن.

در نسخهٔ حاضر تنها دو صفحه از ابتدای رساله موجود است.

۴. اعراب العوامل **(نحو ـ عربی)**

(گ ۴۶ پ ـ ۵۰ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرحی است بر عوامل جرجانی که بیشتر به اعراب آن پرداخته است.

نک: ظاهریه، نحو ۳۷.

آغاز: بسمله. **الحمد لمن وجب علینا ثنائه و لمن لایزول من صب النعم علینا غنائه... و بعد فانی لما رأیت الطالبین یطلبون شرحا للعوامل للشیخ الامام عبدالقاهر بحد اعرابها ادرت ان ابین اعرابها ....**

انجام: **...مجرورېها و الجار مع المجرور متعلق بثابت مرفوع المحل.**

۵. شرح الاعراب عن قواعد الاعراب **(نحو ـ عربی)**

(گ ۵۳ پ ـ ۵۶ پ)

از: مؤلفی ناشناخته.

شرح مزجی الاعراب عن قواعد الاعراب ابن هشام نحوی است.

آغاز: بسمله. **اعلم ان الشیخ رحمة الله علیه لم‌یصدر رسالته بالحمد کما فعل غیره اما اکتفاء بالبسملة ....**

انجام: **...بالفعل فالوجه بها ذکر الواو و ان کانت مخففة.**

خط مجموعه: نسخ. بی کا. بی تا.

نشانی‌ها شنگرف، رسالهٔ یکم دارای حواشی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا عطف و سجاف تیماج.

۱۵ × ۲۰/۵ سم. ۵۶ گ. ۲۵ س.

(ثبت ۸۶۱۹۶)

۹۶۷۱

مجموعه

۱. بدایة الهدایة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱ پ ـ ۳۱ ر)

از: محمّد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴ه).

نک: مجلس، ش ۷۱۰۴.

۲. پاسخ به سؤالی در بارهٔ عمل به فتاوای کتب فقهی **(فقه ـ عربی)**

(گ ۳۱ رو پ)

از: محمّد بن حسن حر عاملی (۱۱۰۴ه).

آغاز: بسمله. **الحمد لله علی افضاله و الصلوة و السلام علی محمّد و آله و بعد فقد سأل بعض فضلاء الصلحاء عمن له معرفة بالعربیة هل یجوز له ان یعمل بما یفهمه من فتاوی الکتب الفقهیة ام یجب علیه ان یعمل بما یفهمه من احادیث الکتب الاربعة و نحوها من الکتب المعتمدة و الجواب و بالله التوفیق انه ینبغی للانسان ....**

انجام: **...بکتاب واحد معتمد لکن یعمل بما فیه من الحدیث الصریح و الله ولی التوفیق.**

۳. فهرست ابواب کتاب النکاح وسائل الشیعة **(عربی)**

(گ ۳۱ پ ـ ۳۳ پ)

۴. فایده‌ای در بارهٔ اعتقادات اهل حکمت و کلام به نقل از ترجمهٔ ملّامراد **(فارسی)**

(گ ۳۳ پ)

۵. الالفیة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۳۴ پ ـ ۴۰ پ)

از: شهید اول محمّد بن مکی عاملی (۷۸۶ه).

نک: مجلس، ش ۷۹۰۴؛ التراث العربی، ۱/ ۳۰۰.

۶. المختصر النافع (فقه ـ عربی)

(گ ۴۱ پ ـ ۱۱۷ ر)

از: محقق حلّی جعفر بن یحیی بن سعید (۶۷۶هـ).

نک: التراث العربی، ۵/ ۲۲.

آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی صغرت فی عظمته عبادة العابدین ...**

خط مجموعه: نسخ. ردیف دوم تا پنجم نستعلیق.

کاتب: عبدالرحمان. ردیف یکم: شنبه غره محرم ۱۱۱۲هـ، ردیف پنجم: ۱۲ محرم ۱۱۱۲هـ، ردیف ششم: ۷ جمادی الثانی ۱۱۱۲هـ.

رسالهٔ یکم به یک واسطه از روی خط مؤلف نقل شده چنانکه در انجامه آمده است: «**و قد کتبت الفقیر الحقیر عبدالرحمن هذه الرسالة من نسخة کتبت من نسخة التی بخطه الشریف رحمه الله**».

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و حواشی لغوی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.

۱۲/۵×۲۶ سم. ۱۱۷ گ. ۲۵ س.

(ثبت ۸۶۱۹۷)

۹۶۷۲

تقریرات فی الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

بر فراز صفحهٔ آغاز آمده است: «**مقدمة الواجب الی مسئلة الضد و اجتماع الامر و النهی فی العبادات من تقریرات الشیخ مرتضی دام ظله**».

در صفحهٔ نخست تملک علی بحرالعلوم به چشم می‌خورد.

آغاز: **مقدمة الواجب اختلفوا فی ان مقدمة الواجب واجبة اولا علی اقوال و قبل الغرض لابد من ذکر مقدمات الاولی اعلم ان المسئلة لیست من مسائل الفروع ....**

انجام: **... و لعل هذا ایضا مختار اکثر الاصحاب فراجع کتبهم حتی یتبین لک حقیقة الحال و الله العالم تم ملخصا فی التسع من شعبان بعون الملک الوهاب.**

خط: نسخ و نستعلیق تحریری. به خط مقرر.

تاریخ کتابت: ق ۱۳هـ.

در متن خط خوردگی‌هایی به چشم می‌خورد.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و سجاف تیماج سرخ.

۱۵/۵×۲۱/۵ سم. ۵۶گ. ۲۵ س.

(ثبت ۸۶۱۹۹)

۹۶۷۳

مرزبان نامه (داستان ـ فارسی)

اصل طبری از: اسپهبد مرزبان بن رستم (ق ۴هـ).

تحریری فارسی از: سعدالدین وراوینی (ق ۷هـ).

نک: مجلس، ۲/ ۳۴۵ و ۶/ ۲۰۲؛ فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۴۷۳.

آغاز: بسمله. **حمد و ثنائی که روایح ذکر آن چون ثنایای صبح و نکهت دهان گل خنده زند ....**

انجام: **... قدر توامان آمده مؤبد و مخلد باد اللهم اشدد به ازره و حط عنه وزره و الحمد لله رب العالمین.**

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ. بی کا. بی تا، (از ق ۱۳هـ).

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه چند یادداشت دیده می‌شود از جمله تاریخ خواب دیدن در ۱۳۱۹هـ و یادداشت خرید کتاب برای فضل اللّه شیخ الاسلام.

جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.

۱۴/۵×۲۱/۵ سم. ۱۸۱گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۶۲۰۰)

۹۶۷۴

حاشیة القوانین المحکمة (اصول فقه ـ عربی)

گویا از: سیّد علی بن اسماعیل موسوی قزوینی (۱۲۹۸هـ).

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر القوانین المحکمة = قوانین الاصول میرزای قمی (۱۲۳۱ه‍).

نسخهٔ حاضر حاشیه بر جلد دوم از حجیت ظن را دربردارد.

نک: ذریعه، ۶/ ۱۷۷؛ فهرست ملّی، ۱۴/ ۸۸.

آغاز نسخه: بسمله. قوله الخامس الادلة الدالة علی حجیة ظن المجتهد الخ و مورد هذه الادلة بحسب ما قصد و ان کان خاصاً و هو الظن الخبری الا ان مفادها عام....

انجام نسخه: ...له معان النهایة و هو المناسب للمقام فیکون المعنی ان العبودیة.

خط: نسخ. کاتب: محمّدهاشم شریف خوئینی زنجانی. تاریخ کتابت: ۱۷ ربیع الاول ۱۲۹۷ه‍.

مکان کتابت: مدرسه نصراللّه خان زنجان در خدمت میرمقتدی.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج سبز.

۱۶/۵×۲۲سم. ۱۰۴گ. ۲۱س.

(ثبت ۸۶۲۸۰)

۹۶۷۵

مجموعه

۱. زبدة الاصول (اصول فقه ـ عربی)

(گ ۱پ ـ ۸۰ر)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه‍).

نک: مجلس، ش ۷۲۴۲.

۲. منتهی السئول فی شرح الفصول (کلام ـ عربی)

(گ ۸۱پ ـ ۱۳۲پ)

از: ظهیرالدین علی بن یوسف بن عبدالجلیل نیلی (ق ۸ه‍).

شرحی است بر فصول العقائد خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ه‍).

نک: التراث العربی، ۵/ ۲۶۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله مبدع نظام الاصول و مخترع ترتیب الفصول بحکمته تبهر العقول....

خط: رسالهٔ یکم نسخ، رسالهٔ دوم نستعلیق.

کاتب: رسالهٔ یکم: ابن بهاءالدین محمّد در ظهر دوشنبه ۱۰ جمادی ۱۱۰۱ه‍، رسالهٔ دوم: محمّدصادق ابن ملّاعلی اشرف در ۱۳۰۱ه‍ در مدرسهٔ اردبیل.

عناوین در رسالهٔ یکم به شنگرف و دارای حواشی بسیار با نشانی «**منه ره**».

جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده.

۱۲/۵×۱۹سم. ۱۳۲گ. ۸ و ۱۶س.

(ثبت ۸۶۱۸۲)

۹۶۷۶

الرسالة العملیة (فقه ـ عربی)

از: محمّد بن علی بن جعفر آل کاشف الغطاء نجفی (۱۲۶۷ه‍).

فقه فتوایی است که برای عمل مقلدان نگاشته است شامل کتاب‌های صلات، صوم، زکات و احکام دماء.

نسخهٔ دیگری از این رساله در کتابخانهٔ آیت‌اللّه مرعشی به ش ۸۹۶۰ نگهداری می‌شود.

نک: مرعشی، ۲۳/ ۱۲۹.

آغاز: بسمله. و به نستعین و صلی الله علی محمّد و آله الطاهرین الحمد لله الذی خلق الانام و اوضح لهم مبهمات الاحکام....

انجام: ...و منها ما یجعل للامام بخصوصه دون غیره و الله العالم بحقایق احکامه.

خط: نسخ. کاتب: ابراهیم بن شیخ جعفر. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه‍.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد.
جلد: مقوا عطف تیماج.
۱۵×۲۱سم. ۹۰گ. ۲۱س. (ثبت ۸۶۱۳۶)

۹۶۷۷

مجموعه

۱. العزی فی التصریف (صرف ـ عربی)
(گ ۲ ر ـ ۳۱ پ)
از: عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب زنجانی (ح ۶۵۵ه).
نک: التراث العربی، ۴/ ۶۰.
آغاز: بسمله. اعلم ان التصریف فی اللغة التغییر و فی الصناعة تحویل الاصل الواحد الی امثلة مختلفة ....
انجام: ...للنوع من الفعل تقول هو حسن الطعمة و الجلسة.

۲. المضاعف (صرف ـ عربی)
(گ ۳۲ ر ـ ۴۱ پ)
از: عبیدالله بن ملّا حسین بن ملّا محمّد روسی.
در مقدمه گوید: «لما کان للمبحث المسمی بالمضاعف فی علم الصرف ابواب و لها تصریفات کثیرة... اردت ان اکتب اوراقاً مع ذکر ابوابها و تصاریفها و اختلافاتها... فاقول علی قدر سماعی من المکاتیب و الاخوان ثمانیة عشر ابواب».
به نام مؤلف در مقدمه تصریح شده اما برای رساله نامی در نسخه ذکر نشده است.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی یغفر مضاعف السیئات و الصلوة علی نبیه سیّد السادات ....
انجام: ...اقشعرن الخ و هذه الابواب المذکورة یحلقها فی المضارع الابدال و الحذف فی جمع المؤنث فقط.

۳. شرح التصریف (صرف ـ عربی)
(گ ۴۲ ر ـ ۱۱۰ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
شرحی است بر رسالهٔ العزی فی التصریف زنجانی.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی ارسل ریاح فی التصریف کتصریف الریاح فاثارت سحاب الحروف فساق الی مشاعر النفوس ....
انجام افتاده: ...کل مصدر فیه تاء التأنیث للمصدریة و الفعلیة بالکسر ای بکسر الفاء للنوع.

۴. شرح العوامل المائة (نحو ـ عربی)
(گ ۱۱۱ ر ـ ۱۳۲ پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
شرح مزجی است بر العوامل المائة شیخ عبدالقاهر جرجانی.
آغاز: بسمله. اعلم ان فی اعراب بسم الله مذهبین مذهب البصریین و مذهب الکوفیین ....
انجام: ...کما نقول الرجل خیر من المرئة و الفرس خیر من الحمار و قد یأتی بمعان الکل کقوله تعالی.

۵. شرح العوامل المائة (نحو ـ عربی)
(گ ۱۳۳ پ ـ ۱۷۶ ر)
از: برهان‌الدین ابراهیم بن حسن کورانی (۱۱۰۱ه).
شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر العوامل المائة شیخ عبدالقاهر جرجانی.
نک: معجم المؤلفین، ۱/ ۲۱.
آغاز: بسمله. و به نستعین رب تمم بالخیر قدم به علی نستعین لغرض الحصر لأن تقدیم ما حقه التأخیر... قوله و الحمد لله انما لم یبدأ بالحمد مع انه ....
انجام: ...فان لم یکن جازماً و ناصباً فیلزم ان یکون مرفوع علی اللفظ تمت الکتاب... و هذا الکتاب مسماة بالکورانی.

خط مجموعه: نسخ. رسالهٔ یکم: مصطفی، دوشنبه رجب ۱۱۱۸ه در مدرسه نوحی برای محمود، رسالهٔ دوم: زین‌الدین، رسالهٔ پنجم:

محمود بن عمر در مدرسه نوحی.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رسالهٔ یکم دارای حواشی است.
جلد: تیماج مشکی فرسوده.
۱۶×۲۲سم. ۱۷۶گ. ۱۸س. **(ثبت ۷۸۸۱۴)**

۹۶۷۸

هدایة المحدثین الی طریقة المحمدین **(رجال ـ عربی)**

از: محمّدامین بن محمّدعلی کاظمی (ق ۱۱ه).
نک: **مجلس**، ش ۱۳۷۵۸، آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۷ ذی قعده ۱۲۵۵ه.
نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی.
۱۲/۵×۲۰سم. ۸۶گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۶۱۲۸)

۹۶۷۹

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان **(فقه ـ عربی)**

از: علّامه حلّی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ه).
نک: **مجلس**، ش ۷۰۶۰، آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: پنج شنبه سلخ جمادی الاول ۹۰۴ه.
عناوین شنگرف، برگ‌های ابتدای نسخه نونویس است، بلاغ قرائت به خط شیخ بهایی در آخر نسخه آمده: «**هو الله تعالی بلغ قرائة من البدایة الی النهایة تحقیقاً و تدقیقا ایده الله تعالی و وفقه لارتقاء مدارج الکمال و هو عزالدین السید حسین بن السید حیدر الکرکی العاملی فی سنة ۱۰۲۰ العشرین بعد الالف کتبه بیده الجانیة محمّد المشتهر ببهاءالدین العاملی عفی عنه**»، با حواشی بسیار به نشانی «**ع ل**» و «**شرح لمعه**» و «**زین الدین**» در آخر نسخه چند برگ از انتهای کتابی است که در خاتمه‌اش **خطبة المتقین** را آورده به خط ابونصر بن ابوسعید شریف در دهه اول ربیع الاول ۹۵۱ه، تملک فضل اللّه زنجانی در ۱۳۴۵ه در آخر نسخه دیده می‌شود، فهرست مطالب کتاب در اول نسخه درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۴×۲۰سم. ۲۴۵گ. ۱۵س.
(→ تصویر) **(ثبت ۸۶۲۲۱)**

۹۶۸۰

الشامل لحقائق الأدلة العقلیة و اصول المسائل الدینیة **(کلام زیدیه ـ عربی)**

از: امام مؤید یحیی بن حمزه حسینی یمنی (۷۴۹ه).
نک: **اعلام المؤلفین الزیدیه**، ۱۱۲۴؛ **مؤلفات الزیدیة**، ۱۲۲/۲.
نسخهٔ حاضر السفر الثالث از کتاب را دربردارد.
آغاز نسخه: **بسمله... القول فی اثبات الوحدانیة للقدیم تعالی و تنزیه ذاته عن الاثنینیة و اتخاذ الشرکاء اعلم....**
انجام: **...فثبت بما ذکرنا جواز اظهار الکرامات علی الاولیاء و الصالحین و بالله التوفیق.**
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۲۲ محرم ۱۰۲۶ه.
صفحات مجدول به سرخی، عناوین اصلی به خط جلی مشکی و عناوین فرعی به شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۲۰×۲۸سم. ۱۸۳گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۲۲۴)**

۹۶۸۱

الشامل لحقائق الادلة العقلية و اصول المسائل الدينية **(کلام زیدیه ـ عربی)**

از: یحیی بن حمزه حسینی یمنی (۷۴۹ه).

نسخهٔ حاضر السفر الرابع از کتاب را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله. الباب الخامس فی بیان حقایق المعجز و ذکر شروطه و احکامه اعلم ان الکلام فی الاعجاز طویل ....

انجام: ...لجزیل ثوابه و کریم مابه و کان مبدانا فی تالیفه فی شهر المحرم الحرام سنة احدی عشرة و سبع مایة و اتم فراغه بعون الله تعالی و تسهیله فی الیوم العاشر من شهر شعبان اثنتی عشرة و سبع مایة، تم کتاب الشامل...

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ه.

صفحات مجدول به سرخی، عناوین اصلی به خط جلی مشکی و عناوین فرعی به شنگرف، رکابه‌نویسی شده، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.

۲۱×۳۰سم. ۲۸۶گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۲۲۵)**

۹۶۸۲

الشامل لحقائق الادلة العقلية و اصول المسائل الدينية **(کلام زیدیه ـ عربی)**

از: یحیی بن حمزه حسینی یمنی (۷۴۹ه).

نسخهٔ حاضر السفر الثانی از کتاب را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله... القول فی الرد علی الملاحدة الثنویة زعموا ان العوالم کلها محدثه الصور قدیمة المواد و ان النور و الظلمة ....

انجام نسخه: ...ان یکون باطلا فهذا تمام الکلام فی الرویة و الحمد لله رب العالمین تم الجزء الثانی من کتاب الشامل یتلوه فی الجزء الثالث القول فی اثبات الوحدانیة.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۲۱ه.

صفحات مجدول به سرخی، عناوین اصلی به خط جلی مشکی و عناوین فرعی به شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان به خط جلی درج شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای عطف پارچه سفید.

۲۱×۳۰سم. ۲۳۰گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۲۲۳)**

۹۶۸۳

شرح قصيدة بانت سعاد **(ادب ـ عربی)**

از: جمال‌الدین عبدالله بن یوسف انصاری ابن هشام (۷۶۱ه).

نک: مجلس، ش ۷۴۸۷ آغاز و انجام برابر با آن.

خط: نسخ. کاتب: محمّدجعفر بن محمّد محسن.

تاریخ کتابت: رمضان ۱۱۳۰ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زرد.

۱۸×۲۴/۵سم. ۷۰گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۶۲۱۴)

۹۶۸۴

عين الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

از: ملّا احمد بن محمّد مهدی نراقی (۱۲۴۵ه).

کتابی است در اصول فقه دارای مقاصد و هر مقصد شامل ابواب و فصول. تألیف آن در شب سه شنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۰۸ه به پایان رسیده است.

نک: **موسوعة مؤلفی الامامية**، ۳/ ۳۳۵؛ **مجلس**، ش ۵۵۳۸.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: الضروری الذی یعلم به الاصطلاح توفیقی و الباقی متردد فیه و الغزالی و القصدی الی التوقف و الحق ان بعض اللغات او اکثرها اصطلاحی ....

انجام: ...علی حسب اقتضاء الحال مع تراکم الاشغال و تطرق التفرق الی البال علی ید مؤلفه المرتهن بمعاصیه

لیلة الثلث الخامس و العشرین من شهر جمادی الثانی من شهور سنة ثمان و ماتین بعد الالف...

خط: نسخ. کاتب: مهدی حسینی ابن سیّد حسین خادم مزار بیحه شاه. تاریخ کتابت: شنبه ۲۵ شوال ۱۲۰۸ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، علامت بلاغ در چند جای نسخه دیده می‌شود، در آخر نسخه یادداشت مطالعه همراه با مهر بیضوی «محمّد ۱۲۳۸» و یادداشت تملک ابوتراب قزوینی که عهد کرده نسخه را عاریت ندهد.

جلد: تیماج سرخ یک لا.

۱۵×۲۱سم. ۲۰۲گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۱۳۳)**

۹۶۸۵

مجموعه

۱. عصیری التمر و الزبیب **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱پ ـ ۱۷پ)

از: سیّد محمّدجواد بن محمّد حسینی عاملی (۱۲۲۶ھ).

رساله‌ای است در حکم فقهی عصیر تمر و زبیب که به دستور استادش **کاشف الغطاء** نگاشته است.

نسخهٔ دیگری از این رساله در کتابخانهٔ آیت اللّه مرعشی به ش ۷۵۶۹ نگهداری می‌شود که در فهرست آنجا، مؤلف ناشناخته مانده است.

نک: التراث العربی، ۴/ ۶۵؛ ذریعه، ۱۵/ ۲۷۲ و ۲۷۶؛ مرعشی، ۲۲/ ۱۰۰.

آغاز: **بسمله. الحمد لله کما هو اهله رب العالمین و الصلوة علی رسوله الصادق الامین و علی آله الطیبین الطاهرین و بعد فلما کانت مسئلة عصیری التمر و الزبیب...**

انجام: **... و کثرتها و صراحتها و عدم المخالف صریحا او ندرة و الحمد لله علی ما غمرنا به من رحمته و اسبغ علینا من نعمته... انه رحمن الدنیا و الاخرة و رحیمهما.**

۲. المواسعة و المضایقة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱۸پ ـ ۳۲پ)

از: سیّد محمّدجواد بن محمّد حسینی عاملی (۱۲۲۶ھ).

مؤلف این رساله را به دستور استادش سیّد علی نگاشته و در این باره با استاد دیگر شیخ جعفر کاشف الغطاء مشورت کرده است. تألیف این رساله در شب جمعه ۱۳ ربیع الاول ۱۲۰۲ھ به انجام رسیده است.

نسخهٔ دیگری از این رساله که در کتابخانهٔ آیت اللّه مرعشی به ش ۷۵۶۹ موجود است که در فهرست مؤلف آن شناخته نشده است.

نک: التراث العربی، ۵/ ۳۱۰؛ مرعشی، ۲۲/ ۱۰۰.

آغاز: **بسمله. الحمد لله کما هو اهله علی افضاله و الصلوة علی خیر خلقه محمّد و آله و بعد فقد امر الاستاد الشریف و العلامة العلم المنیف العالم الربانی و الفاضل الصمدانی... ان اکتب مسئلة المواسعة و المضایقة و ان اجمع ما ذکر فیها من الاجماعات و الشهرة و الاقوال بقدر الوسع و الطاقة کما فعلت مثل ذلک فی مسئلة العصیر ...**

انجام: **... و جماعة علی الجواز و استشکل العلامة فی القواعد و قد تم الکلام و الحمد لله کما هو اهله...**

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. رسالهٔ یکم: جمعه ۵ رجب ۱۳۳۵ھ، رسالهٔ دوم: دوشنبه ۲۲ رجب ۱۳۳۵ھ. مکان کتابت: نجف.

هر دو رساله از روی خط مؤلف کتابت شده است، در حاشیه تصحیح شده است.

جلد: مقوا رویه کاغذ سبز عطف و گوشه تیماج.

۱۶/۵×۲۲سم. ۳۲گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۱۳۴)**

۹۶۸۶

مجموعه

۱. حاشیة المختصر **(بلاغت ـ عربی)**

(گ ۲پ ـ ۶۳پ)

از: نظام‌الدین عثمان بن عبداللّه خطائی (ق ۱۰ھ).

نک: مجلس، ش ۷۴۴۹ آغاز و انجام برابر با آن.

۲. شرح عروض الاندلسی (عروض ـ عربی)

(گ ۶۶پ ـ ۱۰۵پ)

از: محسن قیصری.

شرحی است بر منظومهٔ عروض ابوالجیش عبدالله بن محمّد انصاری اندلسی (۵۴۲هـ).

نک: التراث العربی، ۳/ ۳۵۰.

آغاز: بسمله. احمدالله علی ان قصر سلامة الطبع علی نوع الانسان و اضمر فی طی صدورهم ضروب الاوزان ....

۳. شرح دیباجة القاموس (ادب ـ عربی)

(گ ۱۰۶پ ـ ۱۲۳ر)

از: مقصود بن شاه ولی‌الدین ذوالخیری سلیمانی.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی علم آدم الاسماء ثم عرضهم علی الملائکة... لما کان کتاب القاموس دستورالعمل فی اللغة العربیة... ان اشرح دیباجته مع نبذة من مقاصده لیکون عونالهم فی الطلب ....

انجام: ...علی زنة واحدة و لنکتف بهذاالقدر من الشرح و التفصیل... علیه التوریت و الانجیل و الحمد لله الکریم الجلیل...

۴. رساله در کراهت جهر به ذکر (تصوف ـ ترکی)

(گ ۱۲۸ر ـ ۱۳۸پ)

از: محمّد بن بسطام وانی (ق ۱۲هـ).

رساله‌ای است در رد بر صوفیه که با استناد به گفتار فقها و مفسران اثبات می‌کند که جهر به ذکر کراهت دارد.

نسخهٔ حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.

آغاز افتاده: عقل قاصر مزو فکر فاتر مزایله صحیح اولان طرفی دوتدوق ای عزیز ....

انجام: ... و لایجوز مسها فی شیء من ذلک طیب فی باب المصافحة و المعانقة.

۵. مسلک السداد فی دفع الایراد (عقاید ـ عربی)

(گ ۱۴۱پ ـ ۱۵۱ر)

از: ولی‌الدین محمّد بن علی بن مصطفی.

رساله‌ای است در رد ایرادی که یکی از افاضل بر تفسیر بیضاوی وارد کرده در بارهٔ ایمان و یقین، شامل مقدمه و مقاله و خاتمه.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی فضل امة بتصحیح الیقین فصاروا قدوة للمتقین ....

انجام: ...فنکون من زمرة ارباب الیقین و المیسرلهم حسن الختام فی وقت الیقین.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: فیض اللّه بن اسماعیل. تاریخ کتابت: رساله‌های یکم و دوم و چهارم: ۱۱۵۳هـ، رساله سوم: اواخر رجب ۱۱۶۲هـ، رسالهٔ چهارم در ارزن روم.

نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رسالهٔ یکم با حواشی ملّا عبداللّه یزدی و ملّا میرزاجان، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوای لبه‌دار رویه کاغذ ابرو باد عطف و سجاف تیماج مشکی.

۱۶×۲۱/۵سم. ۱۵۱گ. ۱۱ـ ۲۰س.

(ثبت ۸۶۱۷۲)

۹۶۸۷

مشارق الشموس فی شرح الدروس (فقه ـ عربی)

از: آقا حسین بن جمال‌الدین محمّد خوانساری (۱۰۹۸هـ).

نک: التراث العربی، ۵/ ۸۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله مفیض النعم الروایع و ملهم الحکم و الشرایع الواهب من اصول النعم و فروعها ....

انجام نسخه: ...فیکون حاصل الدلیل انه.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف. در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد با نشانی «منه» و «حسن عفی عنه»، در اول نسخه تملک محمّدعلی بن عبدالکریم حسینی با مهر مربعی و تملک عبدالله بن علوی عتیق الحسین الموسوی البحرانی و تاریخ تولد فضل الله در شوال ۱۳۰۲هـ.

جلد: تیماج سرخ دورو با ترنج و سر ترنج.

۱۹×۲۷سم. ۲۲۹گ. ۲۶س. **(ثبت ۸۶۱۵۰)**

۹۶۸۸

جنگ **(گوناگون ـ فارسی و ترکی)**

جنگی است به نظم و نثر شامل:

۱. **مناجات نامه**

از: خواجه عبدالله انصاری.

آغاز:

ای زدردت خستگانرا بوی درمان آمده

یاد تو مر عاشقانرا مونس جان آمده

۲. **بحرطویل جوهری** در هشت بند.

از: ابراهیم بن محمّد باقر اصفهانی جوهری (۱۲۵۳هـ).

نک: مجلس، ش ۷۶۸۸.

آغاز: طوطی خوش سخن منطقه ناطقه گویاست تمجید کریمی که سرزلف عروسان سخن را....

۳. **مخمس من کلام طغرا در مدح علی(ع)**

۴. **مناجات منظوم**

از: ابن حسام

۵. **مسدس**

از: ابن حسام

۶. **ترجیع‌بند در مدح امیرالمؤمنین(ع)**

از: ابن حسام

۷. **نسیه‌نامه** من کلام ملّا مهربان به نظم ترکی

۸. **نسیه نامه**

از: کلام ملّا حاجی غیب علی به نظم ترکی

۹. **اشعاری** از: ملّا دین محمّد جورقانی

۱۰. **نان و حلوا**

از: شیخ بهایی (۱۰۳۰هـ)

۱۱. **حکایت شیخ صنعان با دختر ترسا**

۱۲. **ابیاتی از مثنوی مولوی**

۱۳. **مثنوی میرزا صادق تفرشی**

۱۴. **اصول دین**

از: ملّا محمّدجعفر استرآبادی

به نظم فارسی.

۱۵. **صحت و مرض** فضولی بغدادی

۱۶. **منشئات ملّا محمّدهاشم شاکری**

۱۷. **حکایت پیمانه و طبیب** من کلام وحید به نظم فارسی

۱۸. **منشئات**

۱۹. **اشعاری از فتحعلی شاه قاجار**

۲۰. **تضمین از سرباز بروجردی**

۲۱. **دزد و قاضی**، داستان به نثر

نک: فهرستواره، ۱/ ۴۰۸.

۲۲. **عقاید النساء** =کلثوم ننه آقا جمال خوانساری

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: پنج شنبه ۹ شوال ۱۲۷۱هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا رویه پارچه.

۱۱×۱۵سم. ۱۶۷گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۸۰۲۳)**

۹۶۸۹

الاستبصار **(حدیث ـ عربی)**

فیما اختلف من الاخبار

از: محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰هـ).

نک: مجلس، ش ۷۲۰۳.

نسخهٔ حاضر یک برگ از آغاز افتادگی دارد.
خط: نسخ. کاتب: فضل علی بن عوض تبریزی.
تاریخ کتابت: ۱۰۷۰ (یا ۱۰۰۷ه).
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و بلاغ سماع دارد، در انتهای جزء ثانی آمده است: «**انتهی عرضها لنسخة الشیخ العالم الفاضل الکامل محمّد صالح البحرانی التی هی مکتوبة و منقولة من نسخة الشهید الثانی**(ره) **مقابلة و تصحیحاً و سماعاً من شیخنا البحرانی سلمه الله تعالی**» و در آخر نسخه آمده: «**انتهی عرضها علی نسخة الفاضل الکامل المحقق العالم الربانی مولانا عبدالله الشوشتری مقابلة و تصحیحاً من کتاب المکاسب الخ بحمدالله و منه**»، حواشی دارد با نشانی «ق» و «م ا ر» و «س م د»، یک برگ از آخر مشیخه به ابتدای نسخه ملحق شده است، در آخر نسخه تملکی در شعبان ۱۲۳۷ه با مهر بیضوی به سجع «محمّد بن قاسم الحسینی» و یادداشتی از محمّد در ۱۱۶۶ه با مهر مربعی به سجع صلوات.
جلد: تیماج تریاکی عطف و سجاف مشکی.
۱۸/۵ × ۳۰سم. ۴۲۱گ. ۲۰س.
(ثبت ۸۶۱۷۳)

۹۶۹۰

القضاء **(فقه ـ عربی)**

از: مؤلفی ناشناخته.
فقه استدلالی است در شرح کتاب قضاء از قواعد الاحکام علّامهٔ حلّی.
شارح از دانشمندان شیعی در ق ۱۳ه است که در نزد علمای بزرگ امامیه در نجف همچون شیخ جعفر کاشف الغطاء و سیّد علی طباطبایی درس خوانده و از آنها نقل می‌کند چنانکه در حاشیه برگ ۱۰۴ پ نوشته است: «**اصطلاحنا فی قولنا الاستاد علی الاطلاق فانما یراد به مولانا العلامة الفقیه الشیخ جعفر و اذا قلنا الاستاد الشریف فانما یراد به استاده مولانا السید محمّد مهدی و اذا قلنا الاستاد مولانا ملا محمّدباقر فانما یراد استادهما و اذا قلنا بعض مشایخنا المعاصرین فانما یراد به مولانا و استادنا السید علی الطباطبایی ادام حراستهم**».
این شرح به صورت «**قوله ـ قوله**» برگزار شده و غیر از انوار الفقاهه حسن بن جعفر کاشف الغطاء است.
آغاز: بسمله. حمدله... **قال آیة الله سبحانه الامام العلامة اعلا الله تعالی مقامه کتاب القضاء القضاء ولایة شرعیة علی الحکم و المصالح العامة و غایته قطع المنازعة**....
انجام نسخه: **...لان البینة علی کلامه هنا بینه المستأجر عکس تلک فلا تغفل قوله قدس الله تعالی روحه. و ما توفیقی الا بالله الرحمن الرحیم و انی اتوسل الیه جل شأنه بمحمد و آله صلی الله علیه و آله.**
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.
در حاشیه تصحیحات و اضافات و در متن خط خوردگی‌ها از مؤلف است، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.
۱۶ × ۲۲سم. ۱۳۱گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۱۶۴)**

۹۶۹۱

جنگ **(فارسی و عربی)**

از: دبیر الاسلام میرزا آقا.
فایده‌های پراکنده‌ای است به نظم و نثر فارسی و عربی از جمله: فی مقالات الانبیاء و السلاطین و الحکماء و العرفاء فی العربیة و الفارسیة.
رقعهٔ ابوالمعالی ملّا محمّد یزدی که به میرزا تقی خان عبقری ابن مجد الملک نوشته است.
قطعات بعضی از شعراء از جمله از میرزا محمّدعلی طهرانی، لاله خواتون، ابن یامین، ابوالمعالی نحاس اصفهانی.

امثال و حکایات

رباعیات و اشعار از نظام تبریزی، کمال اصفهانی، غنی تبریزی، شیخ نصیرالدین طوسی، بدرالدین جاجرمی، هجری قزوینی، ملّا مؤمن، احمد جامی، رودکی، رفیع‌الدین لنبانی، میر عبدالغنی تفرشی، مسعود سعد سلمان، خاقانی، ازرقی هروی.

فی الاوامر و النواهی من مقالات امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب(ع) به ترتیب الفبا.

انشایی از دبیر الاسلام.

آغاز: بسمله. و به نستعین قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم اذا اراد الله بعبد سوأ جعل ما له فی الماء و الطین ....

انجام: ...تا انقراض زمان و انصرام دوران و انتها زجهان ازین بنده دعاگو و ثناجو.

خط: نستعلیق. کاتب: دبیرالاسلام. تاریخ کتابت: ق ۱۴ھ.

برگ‌هایی در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۴×۲۱/۵سم. ۵۰گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۷۹۷۹)

۹۶۹۲

مجموعه

۱. الاربعون حدیثا (حدیث ـ عربی)

(گ ۳پ ـ ۵۹پ)

از: عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۸۴ھ).

نک: التراث العربی، ۱/ ۱۴۸.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی نعمه الغزار و الصلوة و السلام علی سیدنا محمّد وآله الاطهار ....

انجام: ...فاعمل لما امامک من الهول و دع عنک فضول القول.

۲. الاثنا عشریة فی الحج (فقه ـ عربی)

(گ ۶۰ر ـ ۷۸پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ھ).

نک: التراث العربی، ۱/ ۵۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله علی آلائه... هذه رسالة اثناعشریة تتلو علیک مناسک حج التمتع ....

انجام: ...راجع الی تعظیم صاحب البقعة سلام الله علیه و آبائه الطاهرین.

خط مجموعه: نسخ. رسالهٔ دوم: شکرالله تویسرکانی. تاریخ کتابت: ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۵۸ھ. مکان کتابت: خرم آباد.

عناوین در رساله دوم شنگرف، نشانی‌ها در رسالهٔ اول شنگرف، نام رساله‌ها و مؤلفین در صفحات عنوان درج شده است، رسالهٔ دوم حواشی «منه» دارد و رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۰×۱۷سم. ۷۸گ. ۱۲س.

(ثبت ۸۷۹۸۳)

۹۶۹۳

مجیب نداء التوالی الی منتخبات الغوالی (حدیث ـ عربی)

از: سیّد محمّد بن ابراهیم احسایی قادی (ق ۱۳ھ).

منتخبی است از عوالی اللآلی ابن ابی‌جمهور احسایی.

در مقدمه گوید: «**هذه احادیث متفرقة جمعتها من کتاب ابن ابی‌جمهور الاحسائی المسمی بغوالی اللآلی حین رأیت معلقا علیها بعض الحواشی منه(ره) فاحببت جمعها مع حواشیها فی اصل لیتم النفع بها و لافوز بالدعا من اخوانی المؤمنین... الاحادیث منها مارواه بطرقه المذکورة فی الکتاب المشار الیه محذوفة الاسناد اعتماد علی الاسناد المذکور فی الکتاب المنقول منه هذه الاحادیث و**

طرقه المذکورة فی الکتاب سبعة و الاحادیث کلها تنتهی الی رسول الله(ص)».

در حاشیه به خط مؤلف آمده است: «یحسن ان یسمی بموصل الاوائل و التوالی الی منتخبات غوالی اللآلی من المحرر الجامع». از این کتاب در ذریعه و فهارس نامی به میان نیآمده و این نسخه به خط مؤلف است و گویا منحصر به فرد باشد.

آغاز: بسمله. و به نستعین حمدله. و الصلوة علی اشرف المرسلین محمّد و آله الطاهرین و بعد فهذه احادیث متفرقة جمعتها من کتاب ابن ابی‌جمهور ....

انجام: ... لو کانت الدنیا کلها له فجعلها فی الآخرة و هذا آخر ما اردنا نقله من الاحادیث الغیر المعلق علیها نسئل الله ان ینفعنا و جمیع المؤمنین بها و ان یوفقنا بمنه و کرمه انه علی کل شیء قدیر و الحمد لله...

خط: نسخ. کاتب: مؤلف (محمّد بن سیّد ابراهیم بن عبدالنبی احسایی قادی). تاریخ کتابت: ۱۸ محرم ۱۲۵۷هـ.

در حاشیه تصحیح شده، نشانی‌ها شنگرف، در اول نسخه مهر بیضوی مؤلف به سجع: «محمّد بن ابراهیم» و در آخر نسخه مطالبی در طلسمات و جدول تاریخ چهارده معصوم درج شده است.

جلد: تیماج فرنگی زرشکی.

۱۶×۲۳سم. ۱۰۵گ. ۲۰س.

(← تصویر) (ثبت ۸۶۱۳۷)

۹۶۹۴

القضاء و الشهادات (فقه ـ عربی)

از: سیّد ابراهیم (بن محمّدباقر قزوینی ۱۲۶۲هـ).

فقه استدلالی است در احکام قضا و شهادات همراه با بررسی اقوال و رد و ایراد آنها. در آخر نسخه و لبهٔ آن «سید ابراهیم» به عنوان مؤلف کتاب معرفی شده که احتمالاً سیّد ابراهیم قزوینی صاحب «ضوابط الاصول» و «دلائل الاحکام» باشد.

آغاز: بسمله. و به نستعین کتاب القضاء و اصله قضای لأنه من قضیت الا ان الیاء لما جاءت بعد الالف همزت قاله الجوهری ....

انجام نسخه: ... یطرح النادر و لا بأس انتهی القسم الثالث فی الاختلاف فی المیراث.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

جای عناوین خالی مانده، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه تاریخ تولد زهرا بیگم در ۸ جمادی الاولی ۱۲۷۶هـ ثبت شده است.

جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج.

۱۵×۲۱/۵سم. ۱۷۸گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۱۳۲)

۹۶۹۵

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: نورالدین عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸هـ).

نک: مجلس، ش ۷۲۳۹.

خط: نستعلیق خفی. کاتب: روشنی بن حمزه بن ساد. تاریخ کتابت: ۲۹ جمادی الآخر ؟

تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، صفحهٔ نخست دارای کتیبهٔ مذهّب، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سبز.

۱۴/۵×۹سم. ۱۵۲گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۷۹۹۵)

۹۶۹۶

مجموعه

۱. دل و جان (عرفان ـ فارسی)

(گ ۱پ ـ ۱۲پ)

از: خواجه عبداللّه انصاری هروی (۴۸۱ه).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۷/ ۳۵۹.
آغاز: بسمله. حمدله و العاقبة للمتقین... گویند دل از جان پرسید که اول این کار چیست....

۲. صدپند = نصایح لقمان (اخلاق ـ فارسی)

(گ ۱۲پ ـ ۱۶پ)
منسوب به لقمان حکیم.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۵۱۵.

۳. کنوزالرموز (اخلاق ـ فارسی)

(گ ۱۷ر ـ ۲۰ر)
از: مؤلفی ناشناخته.
نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۶/ ۵۶۶.
آغاز: بسمله. الحمد لله علی افضاله و الصلوة والسلام علی محمّد و آله این رساله مشتمل است بر ده فصل و خاتمه... علما گفته‌اند ده چیز حفظ را نگاهدارد....
انجام: ...با صالحان صحبت داشتن و پیوسته با وضو بودن.
خط: نستعلیق خوش. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.
جلد: تیماج سرخ.
۱۳×۱۹/۵سم. ۲۰گ. ۹س. (ثبت ۸۷۹۹۹)

۹۶۹۷

قباله‌های ازدواج (سند ـ فارسی)

نه قطعهٔ بزرگ قبالهٔ ازدواج است مربوط به عصر قاجار که با تزئینات خاص آن دوره مزیّن شده‌اند:

۱. قبالهٔ ازدواج عبدالغفار ولد غیر بالغ حاجی حسین با فاطمه بیگم بنت سیّد محمّدباقر اصفهانی در ۲۱ ذیحجه ۱۲۳۸ه با چند مهر بیضوی.

۲. قبالهٔ ازدواج آقا محمّد ولد محمّدحسین با صاحب سلطان خانم بنت آقا محمّدهاشم در رجب ۱۲۸۵ه.

۳. قبالهٔ ازدواج میرزا محمّدرضا قناری ولد محمّدشریف با زهرا بیگم بنت سیّد محمّدصادق در ربیع الاول ۱۲۹۲ه چندتن بر اجرای عقد شهادت داده و مهر کرده‌اند.

۴. قبالهٔ ازدواج آقا عبدالرحیم تاجر اصفهانی ولد حاجی شیر محمّدحاجی سمیع با فاطمه جان جان بیگم در جمادی الاول ۱۲۷۶ه همراه با چند مهر تایید.

۵. قبالهٔ ازدواج میرزا علی قلی شهیر به میرزا آقا با صاحب سلطان خانم در ۱۸ ذیقعده ۱۲۶۸ه با چند مهر تایید.

۶. قبالهٔ ازدواج سیّد زین العابدین ولد سیّد احمد بازار مرغی با زهرا بیگم بنت آقا محمّدمهدی تاجر اصفهانی در ۲۷ جمادی الاولی ۱۲۹۳ه با چند مهر تایید.

۷. قبالهٔ ازدواج آقا محمّدولی حاجی ابوالقاسم عصار با سکینه سلطان خانم صبیه حاجی عبداللّه عصار در ۱۲۹۸ه با چندین مهر تایید.

۸. قبالهٔ ازدواج آقا محمّد ابراهیم ولد حاجی محمّدکریم قزوینی با، نام زوجه "پاک شده"، بنت سیّد محمّدصادق طهرانی در ۷ جمادی الاولی ۱۲۷۲ه با چند مهر تایید.

۹. قبالهٔ ازدواج آقا محمّدمهدی ولد حاجی محمّدصادق دلال با خدیجه سلطان بیگم مدعو به شاهزاده بیگم صبیه آقا سیّد محمّدرضا در روز شنبه غره ذی قعده ۱۲۹۳ه با چند مهر تایید.

خط: نستعلیق. کاتبان مختلف، در تاریخ‌های مندرج در فوق.
قباله‌ها مجدول مذهّب و نوعاً دارای سرلوح مذهّب و تزئینات است. فاقد جلد.
اندازه‌ها و سطور مختلف. ۹گ بزرگ.
(ثبت ۶۲۸۹۴)

۹۶۹۸

منشئات **(نامه‌نگاری ـ فارسی)**

شانزده قطعه مرقع بهم پیوسته است به خط شاه محمّد معین قلندر تجلی چشتی مورّخه ۱۱۵۶هـ شامل ـ چند نامه از جمله:

ـ آزادنامه کنیز

ـ استخراج احکامی که پدر جلال‌الدین فضل اللّه حسینی منجم حسب الامر میر غیاث‌الدین منصور دشتکی از روی جفر جامع و رمل استخراج نموده و این چند کلمه از خط پدر مغفور خود در سال ۹۵۰هـ نقل نموده است. در این نوشته پیش‌بینی ظهور امام زمان(ع) شده است.

ـ مکتوبی دربارهٔ تصوف

ـ مکتوبی که میرخلیل کوکه به خان احمد به استدعای بخشیدن گناه زیدیه نوشته

ـ مختصر رقعه‌ای که شیخ ابوالفضل به خان خانان نوشته

ـ رقعه‌ای که شیخ ابوالفضل به برادر خود شیخ ابوالبرکات نوشته

ـ رقعه‌ای که خان خانان به ملّا عرفی نوشته.

ـ جواب رقعه خان خانان که ملّا عرفی نوشته.

ـ کتاب نواب اشرف شاهزاده شهریار...

ـ میر محمّدحسین تفرشی حسب الامر نواب جنت مکان نوشته

ـ سواد عریضه حکیم ابوالقاسم لنگرودی به شاه عباس

ـ جواب منسوب به شیخ بهایی در بارهٔ تجلی حضرت واجب بر کلیم.

نسخه‌ای دیگر از این نامه در فهرست عکسی کتابخانهٔ آیت اللّه مرعشی (۳/ ۴۱۶) معرفی کرده‌ام.

آغاز: هو المولی و هو العلی الاعلی چون غرض آزادی از تجرد آباد عالم ارواح ....

خط: نستعلیق. کاتب: شاه محمّدمعین قلندر حسین علی تجلی چشتی بن شاه نورالدین قلندر علی. تاریخ کتابت: سلخ ربیع الثانی ۱۱۵۶هـ.

صفحات مجدول محرر به صورت متن و حاشیه تنظیم شده.

۱۷×۲۸سم. ۱۶قطعه. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۱۵۳)

۹۶۹۹

مجموعه

۱. شرح شافیه **(صرف ـ فارسی)**

(گ ۱پ ـ ۱۱۷پ)

از: آقا محمّدهادی بن ملّا محمّدصالح مازندرانی (۱۱۲۰هـ).

نک: **مجلس، ش ۷۳۹۸؛ ذریعه، ۱۳/ ۳۱۴؛ مرعشی، ۴/ ۳۷۶.**

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: برابر با ش ۷۳۹۸.

انجام افتاده: ...از دو جهت یکی آنکه اصل در لام تعریف سکون است و این حرکت عارضی است.

۲. صیغ عقد النکاح و الطلاق **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱۱۹پ ـ ۱۲۴ر)

از: محمّدجعفر بن سیف‌الدین شریعتمدار استرآبادی (۱۲۶۳هـ).

نک: ش ۱۴۴۴۵.

۳. صیغ العقود و الایقاعات **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱۲۴ر و پ)

از: محمّدجعفر بن سیف‌الدین شریعتمدار استرآبادی (۱۲۶۳هـ).

نک: **مجلس، ش ۷۷۴۷.**

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام رها شده است.

آغاز: برابر با ش ۷۷۴۷.
انجام افتاده: ...فصیغتها ان یقول البایع بعتک هذا المتاع بعشرة دراهم.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ھ. عناوین در حاشیه به شنگرف، نشانی‌ها شنگرف، رسالهٔ یکم دارای حواشی (منه عفی عنه)، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه دو مهر بیضوی با سجع «**یا حسن التجاوز**» و «**المتوکل علی الله عبده علی**».
جلد: تیماج مشکی.
۱۵×۲۱سم. ۱۲۴گ. ۲۲س. **(ثبت ۸۸۰۱۷)**

۹۷۰۰

ایضاح سقط الزند **(ادب ـ عربی)**
= **شرح سقط الزند**

از: یحیی بن علی خطیب تبریزی (۵۰۲ھ).
نک: مجلس، ش ۱۳۵۸۳.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۴ ربیع الاول ۱۰۸۹ھ.
به دستور سیّد جرموتری؟، صفحات مجدول به شنگرف و لاجورد، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان داخل کتیبه و شمسه درج شده، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب مذیل به کتیبهٔ مذهّب، دو صفحهٔ ابتدا طلااندازی بین سطور و صفحه پایانی دارای شمسه، ابیات دیوان به شنگرف و معرب، حواشی دارد با نشانی «منه» و «ض»و «لمحرره»، رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه تملک ابراهیم بن عبدالله طیار و ابراهیم حارثی فارسی در محرم ۱۱۲۶ھ، برگ‌های ابتدای نسخه وصالی شده.
جلد: مقوا عطف و سجاف تیماج.
۱۵×۲۶سم. ۳۴۰گ. ۱۵س.
(← تصویر) **(ثبت ۸۸۰۲۸)**

۹۷۰۱

الخلاف بین الامامین الشافعی و ابی‌حنیفه **(فقه ـ عربی)**

از: ابوالمحاسن یوسف بن عبدالله بن بندار دمشقی (۵۶۳ھ).

ابن بندار دمشقی نزیل بغداد مدرس نظامیه و متخصص در فقه و اصول و خلاف، کتابی در بررسی اختلاف آرای شافعی و ابوحنیفه در مسائل فقهی نگاشته که نسخهٔ حاضر ربع جنایات آنست در ده جزء.

این نسخه در حیات مؤلف، در مدرسه شرفیه بغداد، بین سال‌های ۵۴۶ و ۵۴۸ھ کتابت شده و نسخه‌ای بسیار نفیس و بسا منحصر به‌فرد است. در منابع کتابشناسی و فهارس نسخ خطی نامی از این کتاب نیافتم. تنها نام مؤلف همراه با شرح حال کوتاه وی در سیر اعلام النبلاء (۲۰/ ۵۱۳) آمده است.

آغاز نسخه: **بسمله. کتاب الجراح مسئلة مذهب الامام الشافعی رضوان الله علیه ان المسلم لایقتل بالذمی قصاصا خلافا لابی حنیفه ....**

انجام نسخه: ...بدلیل العرف و الحکم اما الحکم قوله علیه السلام فاطمة بضعة منی و اما العرف ولد فلان و ولد ولد فلان و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: بین سال‌های ۵۴۶-۵۴۸ھ. مکان کتابت: در مدرسه شرفیه بغداد.
در ابتدای هر جزء از اجزای دهگانه به نام کتاب و مؤلف تصریح شده و در خاتمهٔ هر جزء نوعاً تاریخ کتابت آن درج شده است، بلاغ قرائت و مقابله با نسخهٔ مقرو بر مؤلف دارد در غره رجب ۷۳۰ھ، در اول نسخه تملک عبدالرحمان بن محمّد بن العتایقی و حسن بن صدین استرآبادی در ۸۹۱ھ و تملکی در ربیع الثانی ۱۱۶۶ھ با مهر مضلع به سجع «**احمد الله علی ما انعم**» و مهر بیضوی «**علی**».

جلد: تیماج زرد لبه‌دار مجدول شمسه‌دار.
۱۷×۲۵سم. ۱۸۲گ. ۲۶س.
(← تصویر) (ثبت ۸۶۱۶۵)

۹۷۰۲

تسهیل الوصول الی علم الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از: میرزا عبداللّه بن احمد کاوندی زنجانی (۱۳۲۹ه).

نک: مجلس، ش ۱۳۱۵۵.

نسخهٔ حاضر مباحث (ظن) را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله. حمدله... هذه نبذة تتعلق بمسائل الظن من جملة اجزاء کتابنا المسمی بتسهیل الوصول الی اصول علم الاصول و بالله استعین القول فی الظن اعلم ان الظن بحکم او بشیء....

انجام: ...هذه الخیالات فی طرق الاستدلال و عن توجیه ما قیل و یقال من اهل القیل و القال.

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، عناوین در حواشی درج شده است.

جلد: تیماج زرد یک لای مندرس.

۱۸×۲۱سم. ۱۰۳گ. ۲۴س. (ثبت ۸۶۱۶۱)

۹۷۰۳

معدن الاسرار (مواعظ ـ فارسی)

از: آخوند ملاّعلی قزوینی قارپوزآبادی (۱۲۹۰ه).

مجالسی است در مواعظ به سبک جلسات منبریان در سی مجلس و در هر مجلس به موضوعی از موضوعات دینی می‌پردازد.

معدن الاسرار به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۲۱/ ۲۱۹.

نسخهٔ حاضر جلد اول از کتاب را دربردارد و فهرست مجالس سی‌گانه در آخر نسخه آمده است.

آغاز: قال تعالی فی سورة یوسف لقد کان فی یوسف و اخوته آیات للسائلین یعنی هر آینه به تحقیق که می‌باشد در بیان حکایت یوسف و برادرانش....

انجام:

منم شهر علم و علیم درست
درست این سخن قول پیغمبرست

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.

به وسیلهٔ مؤلف تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زرد.

۱۷×۲۲سم. ۱۳۶گ. ۲۳س. (ثبت ۸۶۱۷۰)

۹۷۰۴

مجموعه

۱. نوادر الاثر بعلی خیر البشر (حدیث ـ عربی)

(گ ۱پ ـ ۱۵پ)

از: ابومحمّد جعفر بن احمد قمی (ق ۴ه).

نک: التراث العربی، ۵/ ۳۹۶؛ فهرستگان حدیث، ۶/ ۲۱۷.

آغاز: بسمله. احمدالله و استعینه و اصلی علی محمّد و آله سئلت ایدک الله ان اجمع لک من روی ان علیاً علیه السلام خیر البشر....

انجام: ...انت اخی فی الدنیا و الآخرة و انت خیر امتی فی الدنیا و الآخرة.

۲. العروس (حدیث ـ عربی)

(گ ۱۷پ ـ ۳۰ر)

از: ابومحمّد جعفر بن احمد قمی (ق ۴ه).

نک: فهرستگان حدیث، ۵/ ۲۳.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... سئلت اطال الله

بقاک هل خص یوم الجمعة بعبادة سوی ایام الاسبوع اعلم علمک الله الخیرات الله خص یوم الجمعة بخصال جمة ....

انجام: ...اذا قال الرجل یوم الجمعة الجمعة مه فلا صلوة له.

خط: نسخ. کاتب: عبدالحمید شریف بن میرزا محمّد اصفهانی حایری. تاریخ کتابت: ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۳۷هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف.

جلد: تیماج مشکی.

۱۱×۱۶سم. ۳۰گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۱۴۷)**

۹۷۰۵

فض الختام فی التورية و الاستخدام **(ادب ـ عربی)**

از: صلاح‌الدین خلیل بن ایبک صفدی (۷۶۴هـ).

نک: التراث العربی، ۴/ ۱۸۸.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جملنی بلباس الآداب و جعل لی فیها طاقة علی کل باب و جمع لی من شوارد معانیها ما حضرفی حدیقة او غاب ....

انجام:

یـقول معانی الطب یـا عـجبا له
صحیح و قد ضمت حشاه المراقیا

خط: نسخ معرب. کاتب: نجم بن اسحاق اسرائیلی. تاریخ کتابت: ۲۰ جمادی الآخر ۷۵۳هـ.

از روی نسخهٔ اصل، کاتب این نسخه را برای خودش نوشته است، نسخهٔ بسیار نفیس، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان داخل کتیبه و شمسهٔ مذهّب درج شده است، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در آخر نسخه انهاء مطالعهٔ محمّد بن ابراهیم در ۷۹۹هـ و در اول نسخه دو مهر بیضوی به سجع: «بنده آل محمّد عمر بن احمد» و «عبده الراجی معرا ابن محمّد»، برگ‌های آخر نسخه رطوبت دیده‌است.

جلد: تیماج مشکی فرسوده با ترنج و سر ترنج.

۱۵×۲۱سم. ۱۱۰گ. ۱۳س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۱۴۱)**

۹۷۰۶

خصائص الائمة **(حدیث تاریخ ـ عربی)**

از: شریف رضی محمّد بن حسین موسوی بغدادی (۴۰۶هـ).

نک: ذریعه، ۷/ ۱۶۴؛ فهرستگان حدیث، ۴/ ۱۸.

آغاز: بسمله. کنت حفظ الله علیک دینک و قوی فی ولاء العترة الطاهرة یقینک سألتنی ان اصنف لک کتاباً یشتمل علی خصائص اخبار الائمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم و برکاته و تحیاته علی ترتیب ایامهم و تدریج طبقاتهم ذاکرا اوقات موالیدهم و مداد اعمارهم و تواریخ وفاتهم و مواضع قبورهم و اسامی امهاتهم و مختصرا من فضل زیاراتهم ثم موردا طرفا من جوابات المسائل التی سئلوا عنها ....

انجام: ...تزهر البلاغة فی ربیعها و لقد و الله ظفرت بمدعای وفزت.

خط: نسخ. کاتب: سیّد عبدالحسین بن سیّد علی کلیدارزاده روضه حیدریه. تاریخ کتابت: ۱۳۳۹هـ.

از روی نسخهٔ مغلوط، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سبز.

۱۶/۵×۲۱سم. ۳۱گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۶۱۶۷)

۹۷۰۷

ترتیب رجال النجاشی **(رجال ـ عربی)**

از: زکی‌الدین عنایت اللّه بن شرف‌الدین علی قهپایی (ق ۱۱هـ).

در مقدمه گوید: «هذا کتاب النجاشی مرتبا ابوابه و اسامیه علی حروف الهجاء التی اولها الهمزة و آخرها الیاء مع اشتماله علی ترتیب المذکور فیه تبعا بمدح او ذم او بوجه یعتبر معرفته کان یکون راویاً او مرویاً عنه تشرف بذلک اقل عباد الله ابن شرف‌الدین علی بن محمود عنایت الله القهپایی الزکی النجفی».

این اثر در روز پنج شنبه ۱۳ شعبان ۱۰۱۲ھ در اصفهان به انجام رسیده است.

آغاز: بسمله. و به نستعین حمدله. و سلامه علی عباده الذین اصطفی و بعد فهذا کتاب النجاشی مرتبا ابوابه ...

انجام: ...تم ترتیب هذا الکتاب الشریف علی ید مرتبه اقل عبادالله تعالی عنایت الله بن شرف‌الدین علی القهپایی الزکی النجفی...

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۱ محرم ۱۰۱۸ھ.

عناوین و نشانی‌ها در نیمهٔ اول نسخه به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در اول نسخه تملک رضی‌الدین بن شمس‌الدین علی حسینی رازی در صفر ۱۰۲۵ھ در اصفهان با مهر کروی به سجع «**الفقیر الی الله الغنی ابن شمس‌الدین علی رضی‌الدین محمّد ۱۰۲۴**».

جلد: تیماج قهوه‌ای لبه‌دار ترنج‌دار.

۱۳/۵×۱۹سم. ۱۶۲گ. ۱۸س.

(← تصویر) **(ثبت ۹۷۰۷)**

۹۷۰۸

ثمرة الفواد **(اخلاق ـ عربی)**

از: قطب‌الدین محمّد بن شیخ علی شریف لاهیجی اشکوری (ق ۱۱ھ).

کتابی است در بیان اسرار احکام و حقایق اعمال عبادی در یک مقدمه و دو مائده و خاتمه‌ای و هر مائده در چند «**ثمره**».

اشکوری مؤلف محبوب القلوب و از شاگردان میرداماد بوده که بعد از ۱۰۷۵ھ وفات یافته است. وی در این کتاب از اشعار فارسی نیز بهره گرفته است.

نک: ذریعه، ۱۵/۵.

نسخه حاضر اندکی از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعل قوام الدین و نظام امور المسلمین منوطا باعمال الجوارح ظاهرا و مربوطا بأفعال القلوب باطنا ...

انجام افتاده: ...انه جاء رجل الی مولانا الامام الحسن بن علی علیهما السلام فقال یابن رسول الله انا من شیعة امیرالمؤمنین.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۲ھ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی «منه»، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای مندرس.

۱۱×۱۸سم. ۹۱گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۶۱۴۶)**

۹۷۰۹

وسیلة النجات **(فقه ـ فارسی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).

رسالهٔ عملیه‌ای است که به درخواست جمعی از متدینین نگاشته، در مقدمه مباحثی از اصول دین را آورده و سپس چند مسأله از احکام اجتهاد و تقلید و پس از آن احکام طهارت و نماز و...

آغاز: بسمله. نثار ثنا از این ذرهٔ بی بها از ابتدای خلقت ...

انجام: ...دور نیست که جایز باشد پس در میانهٔ خمس و انفال در مصرف نیز فرقیست...

خط: نستعلیق. کاتب: محمّدعلی بن خداویردی.

تاریخ کتابت: ۱۲۶۵ھ.

در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی زرشکی.

۱۸×۲۲سم. ۱۶۸گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۱۴۴)**

۹۷۱۰

مجمع الزوائد و منبع الفوائد **(حدیث ـ عربی)**

از: نورالدین علی بن ابی‌بکر هیثمی شافعی (۸۰۷ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۵۷۵.

نسخهٔ حاضر جلد دوم از کتاب را دربردارد.

آغاز نسخه: **بسمله. اللهم صل علی سیدنا محمّد سیّد المخلوقین باب فیمن یجری علیه اجره بعد موته عن ابی‌امامه الباهلی عن رسول الله صلی الله علیه و سلم انه قال اربعة یجری علیهم اجورهم بعد الموت ....**

انجام نسخه: **...رواهما الطبرانی و استادهما واحد و رجالهما ثقات تم الجزء المبارک...**

خط: نسخ. کاتب: محمّد بن احمد بن ابراهیم بن محمّد بن عقیل البهنسی. تاریخ کتابت: ۲۳ ربیع الاول ۷۹۹ه.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی از ابن حجر دارد، رکابه‌نویسی شده، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان آمده و تملک عبداللّه بصروی شافعی و محمّد خلیل قزوینی در ۱۲۶۸ه و عمر دومانی در ۱۱۷۶ه و قیمت این جزء و جزء سوم به ۹ قروش و یادداشتی که نسخه را از کتابخانهٔ ثقةالاسلام نوری می‌داند.

جلد: تیماج فرنگی تریاکی.

۱۹×۲۸سم. ۳۴۷گ. ۲۷س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۲۱۵)**

۹۷۱۱

حل معاقد القواعد **(نحو ـ عربی)**

از: احمد بن محمّد زیلی (ق ۱۰ه).

شرحی است بر الاعراب عن قواعد الاعراب ابن هشام نحوی (۷۶۲ه).

نک: مجلس، ش ۸۷۰، مج طباطبایی؛ الاعلام، زرکلی، ۱/ ۲۳۵؛ کشف الظنون، ۱/ ۱۲۴.

آغاز و انجام برابر با ش ۸۷۰ مج طباطبایی.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ه.

نشانی‌ها مشکی، در آخر نسخه مهر مربعی «**محسن بن مرتضی الحسینی ۱۲۰۰**».

جلد: مقوای لبه‌دار عطف و سجاف تیماج.

۱۴×۲۰سم. ۵۸گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۱۷۹)**

۹۷۱۲

زهر الربیع فی الطرائف و الملح و المقال البدیع **(داستان ـ عربی)**

از: سیّد نعمت اللّه بن عبداللّه موسوی جزایری (۱۱۱۲ه).

نک: ذریعه، ۱۲/ ۶۹.

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب است.

آغاز نسخه: **بسمله. قال ابوالعباس الشیبانی وفد علی ابی‌دلف العجلی عشرة من ولد علی بن ابی‌طالب(ع) فی العلة التی مات فیها فاقاموا ببابه شهرا ....**

انجام:

قد لزمت الصبر لا اشکو کو
بعد ما افنیت فی العدل الکلاما

خط: نسخ. کاتب: محمّدعلی بن عبدالامیر بن حسب اللّه بلدی. تاریخ کتابت: ذی حجه ۱۲۲۸ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی از محمّد حسین شیرازی نمازی غروی که در زنجان در خانهٔ میرزا فضل اللّه شیخ الاسلام بوده است.

جلد: تیماج سرخ.

۱۶×۲۰سم. ۱۲۰گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۱۷۶)**

۹۷۱۳

الهدایة **(حدیث ـ عربی)**

از: حسین بن حمدان خصیبی (۳۳۴ یا ۳۵۸ه).

نک: **مجلس**، ش ۷۰۵۳ آغاز و انجام برابر با آن.

خط: نسخ. کاتب: احمد بن حسن قفطانی. تاریخ کتابت: جمادی الاول ۱۰۸۰ھ.

از روی نسخهٔ نصرالله قزوینی مورّخه ۱۰۸۰ھ، قزوینی مذکور در پایان نسخهٔ خود یادداشت مفصلی در بارهٔ چگونگی دست‌یابی به نسخهٔ الهدایه راکه از نسخ علّامه ملّا محمّدباقر مجلسی بوده آورده و توضیحاتی در بارهٔ کتاب و مؤلف ارائه کرده است و کاتب نسخهٔ حاضر یادداشت مذکور را در اینجا نقل کرده است.

نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به نقل از «کراریس» دارد.

جلد: تیماج زرد.

۱۵/۵ × ۲۱سم. ۱۱۰گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۱۷۱)

۹۷۱۴

مصادقة الاخوان (حدیث ـ عربی)

از: شیخ صدوق محمّد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱ھ).

نک: **التراث العربی**، ۵/ ۱۰۳؛ **کتابشناسی شیخ صدوق**، ۲۲۹ـ۲۳۴.

آغاز: بسمله. باب اصناف الاخوان حدثنا محمّد بن علی العطار عن ا حمد بن محمّد بن عیسی عن بعض اصحابنا....

انجام: ...یأتی علی الناس زمان لیس فیه شیء اعز من اخ او کسب درهم من حلال.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ھ.

عناوین به سرخی، رکابه‌نویسی دارد، جزو کتابخانه شیخ فضل الله زنجانی بوده است.

فاقد جلد.

۱۶/۵ × ۲۱سم. ۹گ. ۱۸س. **(ثبت ۸۶۱۸۹)**

۹۷۱۵

الاختصاص (حدیث ـ عربی)

منسوب به: شیخ مفید محمّد بن محمّد بن نعمان عکبری (۴۱۳ھ).

نک: **عکسی مرعشی**، ۴/ ۱۳۶ـ۱۴۰.

آغاز: بسمله. و صلی الله علی عباده الذین اصطفی حدثنا ابوعبدالله الحسین بن عبدالله بن ابراهیم الواسطی ابوغالب احمد بن محمّد بن محمّد بن سلیمن بن الحسن بن الجهم بن بکیرا عین الشیبانی منه الی ابن ابنه محمّد بن عبدالله بن احمد سلم علیک فانی احمد الیک الله الذی لا اله الا هو الحق... اما بعد فانا اهل بیت اکرمنا الله جل و عز بمنه علینا بدینه و اختصنا....

انجام: ...و الموت خیر من اخالثیم تم ولله الحمد... تم کتاب مختصر الاختصاص.

خط: نسخ. کاتب: عبدالباقی بن عبدالخالق. تاریخ کتابت: عصر چهارشنبه ۴ جمادی الآخره... (تحریرا بتاریخ الاربع من الشهر السادس من العشر الثانی من الالف الثانی من المائة الثانیة).

نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه نامه معاویه به امیرالمؤمنین(ع) و جواب آن حضرت درج شده است.

جلد: تیماج سبز عطف و سجاف تیماج سرخ.

۱۲ × ۱۷سم. ۳۲۱گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۱۸۶)**

۹۷۱۶

مجموعه

۱. صیغ العقود و الایقاعات (فقه ـ عربی)

(گ ۱پ ـ ۳۵ر)

از: علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ھ).

نک: **مجلس**، ش ۷۵۴۰ آغاز و انجام برابر با آن.

۲. الاثنا عشرية فی الطهارة **(فقه ـ عربی)**
(گ ۳۶پ ـ ۵۷پ)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۲۲۹ آغاز برابر با آن.

۳. الاثنا عشرية فی الصلاة **(فقه ـ عربی)**
(گ ۵۸پ ـ ۸۳پ)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۰۷۹ آغاز و انجام برابر با آن.

۴. الاثنا عشرية فی الزکاة و الخمس **(فقه ـ عربی)**
(گ ۸۴پ ـ ۹۵ر)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: التراث العربی، ۱/ ۵۳.
آغاز: بسمله. حمداً لک اللهم علی جمیل آلائک و جزیل نعمائک....
انجام: رزقنا الشهادة بین یدیه بمحمد و آله الطاهرین.

۵. الاثنا عشرية فی الصوم **(فقه ـ عربی)**
(گ ۹۵پ ـ ۱۱۲ر)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۰۷۹ آغاز و انجام برابر با آن.

۶. الاثنا عشرية فی الحج **(فقه ـ عربی)**
(گ ۱۱۳پ ـ ۱۲۷ر)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۰۷۹ آغاز و انجام برابر با آن.

۷. الاقتصاد فی معرفة المبدا و المعاد **(عقاید و فقه ـ عربی)**
(گ ۱۲۷پ ـ ۱۶۱ر)
از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۵ه).
نک: مجلس، ش ۷۸۸۴ آغاز و انجام برابر با آن.

۸. الکر **(فقه ـ عربی)**
(گ ۱۶۱پ ـ ۱۶۹پ)
از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).
نک: التراث العربی، ۴/ ۳۱۹.
نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.
آغاز: بسمله. نحمدک یا من ملأ حیاض قلوبنا بماء ولاء النبی والآل....
انجام افتاده: ...فهمه من ظاهر قول الفقهاء رضوان الله علیهم الکر ما کان کل من.

خط مجموعه: نسخ. کاتب: محمّد صادق بن محمّد رضا تاجر اصفهانی. تاریخ کتابت: رسالهٔ یکم: ۱۲ شعبان ۱۰۳۶ه، رسالهٔ دوم: ۲۲ شوال ۱۰۳۶ه، رسالهٔ سوم: ۶ ذی قعده ۱۰۳۶ه، رسالهٔ چهارم: ۲۵ شوال ۱۰۳۶ه، رسالهٔ پنجم: ۸ ذی قعده ۱۰۳۶ه، رسالهٔ ششم: ۲۹ شوال ۱۰۳۶ه، رسالهٔ هفتم: ۱۶ جمادی الاول ۱۰۳۷ه.
عناوین شنگرف، رساله‌های شیخ بهایی حواشی «منه» دارد، در حاشیه تصحیح شده و یادداشت مقابله دارد، کاتب این نسخه را برای خود کتابت کرده، در آخر نسخه مهر مضلع کاتب به سجع «دارد امید شفاعت ز محمّد صادق»، در برگ ۸۴ فایده‌ای به نقل از خط شهید ثانی. این نسخه از موقوفات مرحوم آخوند ملّا علی محمّد امام جماعت طهرانی است، اسامی رساله‌ها در ابتدای مجموعه آمده است. جلد: تیماج زرد.
۱۰×۱۶/۵سم. ۱۶۹گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۶۱۸۷)**

۹۷۱۷

الوافية فی شرح الکافية **(نحو ـ عربی)**
از: رکن‌الدین حسن بن محمّد بن شرفشاه استرآبادی (۷۱۷ه).

نک: مجلس، ش ۷۰۳۰ آغاز برابر با آن.
خط: نسخ. بی کا. بی تا.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، حواشی دارد، در اول نسخه مهر بیضوی «عبده ملا ابوبکر ۱۱۱۹».
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۴×۲۰سم. ۲۰۵گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۱۹۰)**

۹۷۱۸

الاربعون حدیثاً (حدیث ـ عربی)

از: سیّد محی‌الدین محمّد بن عبداللّه ابن زهره حسینی (ق ۷ه).
نک: التراث العربی، ۱/ ۱۵۳.
آغاز: بسمله. **اما بعد حمدالله سبحانه علی سابق آلائه و الصلوة علی سیدنا محمّد خاتم الانبیاء و علی آله البررة الاتقیاء فان جماعة من اهل الایمان ....**
خط: نسخ. کاتب: عبداللّه بن محمّد حسن هشترودی تبریزی غروی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
عناوین به سرخی، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: مقوا رویهٔ کاغذ آبی.
۱۷×۲۴/۵سم. ۹گ. ۲۴س. **(ثبت ۸۶۱۹۴)**

۹۷۱۹

المفصل فی صنعة الاعراب (نحو ـ عربی)

از: جاراللّه محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ه).
نک: مجلس، ش ۷۱۹۵ آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نسخ معرب. بی کا. تاریخ کتابت: دههٔ آخر جمادی الاول ۶۰۳ه. مکان کتابت: در حلب.
نسخهٔ کهن و نفیس، عناوین به خط جلی مشکی، حواشی بسیاری دارد، در آخر نسخه یادداشت فراغ از قرائت در ظهر چهارشنبه ۱۰ محرم ۷۵۵ه، ترجمهٔ مؤلف به خط جدید در ابتدای نسخه درج شده، سه برگ ابتدای نسخه نونویس است، در اول نسخه تملک محمّد حسن در صفر ۱۲۷۳ه در قزوین و یادداشت فضل اللّه که از آخوند ملّا محمّد حسن نسخه را گرفته با مهر آن دو، شمارهٔ کراسه‌ها برفراز صفحات درج شده است.
جلد: مقوا رویه پارچهٔ سبز.
۱۲×۲۰/۵سم. ۲۸۲گ. ۱۳س.
(← تصویر) **(ثبت ۸۶۱۵۵)**

۹۷۲۰

شرح قواعد الاحکام (فقه ـ عربی)

از: شیخ جعفر بن خضر نجفی کاشف الغطاء (۱۲۲۸ه).
نک: مجلس، ش ۷۴۰۰ آغاز و انجام برابر آن.
خط: نسخ. کاتب: محمّد گرجی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
از روی خط علی بن محمّدرضا بن موسی بن جعفر نجفی مورّخه سه شنبه ۹ رجب ۱۳۲۲ه.
عناوین شنگرف، با حواشی به امضای «احمد عفی عنه»، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ ترنجدار.
۲۱×۳۱سم. ۱۰۰گ. ۲۸س. **(ثبت ۸۶۱۵۱)**

۹۷۲۱

ایضاح المضامین فی حل عبارات القوانین (اصول فقه ـ عربی)

از: ملّا لطف اللّه لاریجانی مازندرانی (۱۳۱۱ه).
نک: التراث العربی، ۱/ ۳۶۲.
آغاز: بسمله. حمدله. **و الصلاة و السلام علی من شرح صدره بالقوانین الشرعیة محمّد و آله خیر البریة ....**

انجام: ... و ارادة الثانی دون الاول و کذا قوله تعالی و جاء رجل من اقصی المدینة تمت الحاشیة...

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.

۱۶×۲۲سم. ۹۰گ. **(ثبت ۸۶۱۶۸)**

۹۷۲۲

مجموعه

۱. حاشیة شرایع الاسلام (فقه ـ عربی)

(گ ۱ پ ـ ۱۳۱ پ)

از: نورالدین علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰ه).

نک: التراث العربی، ۲/ ۲۹۴.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... فهذه فوائد مهمة علقتها علی کتاب شرایع الاسلام لیستعان بها علی تحریر مسائلها....

۲. المطالب المظفریة فی شرح الرسالة الجعفریة (فقه ـ عربی)

(گ ۱۳۳ پ ـ ۲۵۴ پ)

از: امیر محمّد بن ابی‌طالب موسوی استرآبادی (ق ۱۰ه).

شرح مزجی استدلالی است بر رساله جعفریه استادش محقق کرکی (۹۴۰ه).

نک: التراث العربی، ۵/ ۱۲۱.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی فضلنا علی سائر الامم باعدل الادیان و اوضح لنا شرایع الاسلام باتم الایضاح....

انجام افتاده: ...فیکون فرضه البقاء علی ماکان علیه فاما الاتمام.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ه.

نشانی‌ها در رسالهٔ دوم مشکی، در حاشیه تصحیح شده و حواشی لغوی دارد، در اول نسخه تملک شمس بن حاجی محمّد حسینی اصفهانی در ۲۵ جمادی الثانی ۱۰۵۶ه با مهر بیضوی به سجع: «**والشمس وضحیها ۱۰۵۶**» و در میان نسخه نیز مهر مربعی وی به سجع: «**و جعل الشمس ضیاء**» و چند تاریخ تولد از جمله ذوالفقار خان در ۱۲۹۵ه و تولد سلطان احمد خان منیع‌الدوله فرزند اسعدالدوله سردار در ۱۵ رمضان ۱۳۲۲ه و در میان نسخه چند یادداشت به تاریخ ۱۰۵۹ و ۱۰۶۰ه و داستان باریدن برف در ۱۲۸۴ و ۱۳۳۱ه.

جلد: تیماج مشکی دورو.

۱۲/۵×۲۲سم. ۲۵۴گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۱۶۹)**

۹۷۲۳

تهذیب الاحکام (حدیث ـ عربی)

از: محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰ه).

نک: التراث العربی، ۲/ ۱۵۷.

نسخهٔ حاضر از ابتدای کتاب تا پایان جزء سوم (کتاب الزکاة) را دربردارد.

آغاز: **بسمله الحمد لله ولی الحمد و مستحقه و صلواته علی خیرته من خلقه محمّد و آله و سلم تسلیما ذاکرنی بعض الاصدقا....**

انجام: ...ان تجتنبوا کبائر ما تنهون عنه نکفر عنکم سیئاتکم و ندخلکم... تم الجزء الثالث...

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۹ ربیع الاول ۱۰۸۶ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدل‌ها ذکر شده است، با حواشی به امضای «سید بشیر عفی عنه»، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه مسالهٔ فقهی در بارهٔ مضاربه به فارسی به قلم محمّد بشیر موسوی عفی عنه، به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج با ترنج و سر ترنج.
۱۸/۵×۲۵سم. ۳۶۹گ. ۲۰س.
(ثبت ۸۶۱۷۷)

۹۷۲۴

مجموعه

۱. اصالة الصحة **(اصول فقه-عربی)**
(گ ۱پ-۱۷پ)
از: محمّدباقر بن محمّد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ه).
در ابتدای نسخه به عنوان «حاشیهٔ بعض المسالک» معرفی شده است.
نک: التراث العربی، ۱/ ۲۳۲؛ ذریعه، ۲/ ۱۱۶.
آغاز: بسمله. حمدله... اما بعد اعلم یا اخی ان المهم و المقصود الاصلی فی المعاملات هو الصحة و الفساد و فی کثیر من المواضع یحکم الفقهاء بالفساد....
انجام: ...قوله الا ان فی مثال اه ما فهمت ما ذکره رحمه الله اصلا قوله حیث.

۲. حاشیة مجمع الفائدة و البرهان **(فقه-عربی)**
(گ ۱۷پ-۱۴۱پ)
از: محمّدباقر بن محمّد اکمل وحید بهبهانی (۱۲۰۵ه).
نک: مرعشی، ۳۲/ ۹۰۸، ش ۱۲۹۷۴.
آغاز: بسمله. حمدله... قوله و یدل علیه ایضا الآیات و الاخبار الکثیرة جدا اه فی الفقه الرضوی اعلم یرحمک الله ان کلما یعمله العباد من اصناف الصنایع ....
انجام: ...و لیس له الرجوع الی البایع کما فی صورة اعطاء الدیة.
خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۲۷ ذی حجه ۱۱۹۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک علی بن میرزا خلیل و جعفر بن محمّد آل بحر العلوم در ۱۳۲۷ه.
جلد: تیماج سرخ.
۲۰×۳۰/۵سم. ۱۴۱گ. ۲۵س.
(ثبت ۸۶۱۷۸)

۹۷۲۵

تنبیه الاریب و تذکرةاللبیب فی ایضاح رجال التهذیب **(رجال-عربی)**
از: سیّد هاشم بن اسماعیل حسینی بحرانی (۱۱۰۷ه).
شرح سند روایت‌های تهذیب الاحکام شیخ طوسی است.
نک: فهرستگان حدیث، ۱/ ۲۲۹؛ ذریعه، ۴/ ۴۴۰.
آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین الهادی من یشاء الی صراط مستقیم و مختصهم برحمته....
انجام: ...عن علی عن فضاله عن ابی‌المغرا عن لیث المرادی عن ابی‌عبدالله علیه السلام.
خط: نسخ. کاتب: عبدالمیر بن ناصر بن محمود.
تاریخ کتابت: ۳ صفر ۱۲۰۳ه.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک علی بن شیخ احمد بن زین‌الدین و قیمت نسخه به دو تومان درج شده است.
جلد: تیماج سرخ دوروی لبه‌دار.
۱۶/۵×۲۷سم. ۱۶۰گ. ۴۳س.
(ثبت ۸۶۲۸۳)

۹۷۲۶

حاشیة الوافیة فی شرح الکافیة **(نحو-عربی)**
از: میر سیّد شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۱۶ه).

نک: مرعشی، ۳۲/ ۱۴۰، ش ۱۲۶۵۱؛ ظاهریه. نحو ۱۴۷.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعلنا یهدی بالقرآن و ارسل الینا محمّدا بالفرقان... قوله اعلم ان معرفة هذا الحد حد الشیء ما یبین ماهیته ....

انجام: اخوف من کل الوادی الا فی وقت وقایة الله فی وادی السباع، تم

خط: نستعلیق. نام کاتب را پاک کرده‌اند، تاریخ کتابت: ۸۹۸هـ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد، نسخه وقف بر اولاد شده، در اول و آخر نسخه فواید پراکنده‌ای درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا عطف و سجاف تیماج.

۱۳ × ۱۸/۵سم. ۴۴گ. ۱۴س.

(ثبت ۸۶۱۹۲)

۹۷۲۷

ضوء المصباح **(نحو ـ عربی)**

از: تاج‌الدین محمّد بن محمّد اسفراینی (۶۸۴هـ).

نک: مجلس، ش ۷۴۲۸؛ مرعشی، ش ۱۸۸ و ۱۲۶۶۴؛ آستان قدس، ۱۲/ ۲۴۷.

آغاز: بسمله. قوله اما بعد حمدالله اما کلمة فیها معنی الشرط و لذلک کانت الفاء لازمة لها ....

انجام: ... و هذا باب الاطناب فیه بحال لکنه یقضی الی الملال فاختصرت علی هذا القدر فلیس...

خط: نسخ. کاتب: قاسم بن محمّد. تاریخ کتابت: ظهر چهارشنبه جمادی الاول ۱۰۰۹هـ.

عناوین شنگرف، حواشی دارد و رکابه‌نویسی شده است.

جلد: مقوای لبه‌دار عطف تیماج.

۱۳/۵ × ۲۰سم. ۱۵۸گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۶۱۹۵)

۹۷۲۸

مجموعه

۱. جامع الاحادیث **(حدیث ـ عربی)**

(گ ۱پ ـ ۱۴ر)

از: ابومحمّد جعفر بن احمد قمی (ق ۴هـ).

نک: فهرستگان حدیث، ۳/ ۳۲۹.

آغاز: بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمّد و آله اجمعین و بعد فقد سئلت ادام الله عزک ان اجمع لک طرفا مما سمعت فی مجلس المذاکرة من الفاظ رسول الله صلی الله علیه و آله علی حروف المعجم ....

انجام: ... و قال(ص) الید العلیا المعطیة و الید السفلی السائلة.

۲. مصادقة الاخوان **(حدیث ـ عربی)**

(گ ۱۴پ ـ ۱۵پ)

از: شیخ صدوق محمّد بن علی ابن بابویه قمی (۳۸۱هـ).

نک: مجلس، ش ۹۷۱۴ آغاز برابر با آن.

نسخهٔ حاضر دو برگ از ابتدای رساله را دربردارد.

۳. اجوبة المسائل الرازیة **(عقاید و فقه ـ عربی)**

(گ ۱۶پ ـ ۲۷پ)

از: سیّد مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶هـ).

نک: التراث العربی، ۱/ ۸۹.

آغاز: بسمله. هذه مسائل و رد علی السید الاجل المرتضی... من بلد الری المسئلة الاولی عن الفقاع و هو محرم عند الامامیة ....

انجام: ... الجواب العبد یدخل باستحقاقه الجنة کالحر.

۴. عمل الیوم و اللیلة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۲۸پ ـ ۳۴پ)

از: شیخ الطائفه محمّد بن حسن طوسی (۴۶۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۱۱ مجموعه طباطبایی؛ ذریعه، ۳۴۹/۱۵.
آغاز: بسمله. الحمد لله ولی الحمد و مستحقه و صلی الله علی خیر خلقه... اما بعد فانی مجیب الی ما رسمه سید الرئیس اطال الله بقاه من املاء مختصر یشتمل علی شرح الاحدی و خمسین رکعة من الصلوة فی الیوم و اللیلة و الفرق بین الفرض منها و النفل و شرح ارکانها و بیان سننها و نوافلها و ذکر ما لابد فی کل موضع من الاتیان به ولا یجزی الاقتصار علی اقل منه... فصل فی بیان افعال الصلوة و شروطها....
انجام: ...ان اراد بسطا ففی کتاب النهایة و من اراد التفریع و المسائل الغامضة رجع الی کتاب المبسوط یجد من ذکر ما لا مزید علیه... ینفعنا و ایاه فی العمل واجدین بذلک القربة انشاء الله تعالی...
خط: نسخ. رسالهٔ یکم و چهارم: عبداللّه بن محمّدحسن هشترودی تبریزی. تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۳۹ه، رسالهٔ سوم: محمّدحسن مشهدی غروی.
عناوین به سرخی، چند برگ در ابتدای نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج سبز.
۱۶/۵×۲۱سم. ۳۵گ. ۱۸س.
(ثبت ۸۶۱۶۶)

۹۷۲۹

روضة الشهداء (تاریخ-فارسی)

از: کمال‌الدین حسین بن علی کاشفی (ح ۹۱۰ه).
نک: مجلس، ش ۷۵۲۰.
نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.
آغاز افتاده: مدعاء او اینست که خوابی دیده‌ام و حضرت عزت او را چنین فرموده که فرزند را....
انجام افتاده: ...فصل اول اما عقب زید بن حسن که او را ابوالحسن گفتندی... یکی اسحاق است و از نسل او قبیلهٔ خطیبانند دوم زید از نسل.
خط: نستعلیق. عبارات عربی نسخ معرب. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ه.
صفحات مجدول به شنگرف، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اواخر نسخه یادداشتی به تاریخ ۱۲۲۰ه درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۷×۲۷سم. ۳۳۳گ. ۱۶س. **(ثبت ۸۶۲۲۰)**

۹۷۳۰

تقریرات فی الاصول (اصول فقه-عربی)

از: حسن بن علی قزوینی زنجانی (زنده در ۱۲۹۲ه).
نک: مجلس، ش ۹۵۹۵.
تقریرات درس اصول یکی از علمای شیعه در ق ۱۳ه، گویا شیخ مرتضی انصاری، است.
بخش موجود را مقرر در روز یکشنبه ۱۷ شوال ۱۲۷۷ه شروع کرده و در ۱۰ رجب ۱۲۸۱ه به پایان رسانده است.
حسن قزوینی فرزند ملّا علی قارپوزآبادی است که از آثارش فرائد الاصول و ینابیع الدرر در همین فهرست به ش ۹۶۲۶ و ۹۶۲۷ معرفی شده است.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اکرمنا بالعقل و الایمان و جعل العقل لنا هادیاً الی سبیل الفوز و الرضوان... اما بعد فلما قررنا الدلیل الثالث من الادلة الشرعیة شرعنا فی الدلیل الرابع فنقول الدلیل الرابع من الادلة هو العقل فقبل الخوض فی المقصود لابد من تقدیم مقدمة....
انجام: ... و اما تعارض الاستصحابین و نحوه فقد ذکر فی مورده لایحتاج الی البیان الحمد لله الذی وفقنی لاتمام علم الاصول و اکمل به الاوهام و العقول و الصلاة و السلام علی افضل من ارسله لتبلیغ الاحکام و... فی عاشر رجب ۱۲۸۱.

خط: نستعلیق. به خط مقرر. تاریخ کتابت: ۱۰ رجب ۱۲۸۱ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج.
۱۷×۲۴سم. ۳۴۰گ. ۱۷س. **(ثبت ۸۶۲۱۷)**

۹۷۳۱

منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان **(حدیث ـ عربی)**

از: حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۱۱ه).
نک: التراث العربی، ۵/ ۲۶۳.
نسخهٔ حاضر تا پایان کتاب الصلاة را دربردارد.
آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی نطقت بحدیث وجوب وجوده و ازلیته آیات سلطانه و عجایب عظمته ....**
انجام: **... و ارزق عیالی من فضلک فانک ذوالفضل العظیم. تم کتاب الصلوة... و الاعانة علی الامور الصعاب فنعم المولی و نعم النصیر.**
خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۲ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه تملک ناصر بن احمد بن عبدالصمد موسوی بحرانی و علی بن حاتم بن محمّد بن عبداللّه بن عمران خطی با مهر بیضوی وی.
جلد: تیماج سرخ با ترنج و سرترنج.
۲۰×۲۹سم. ۲۰۰گ. ۲۷س. **(ثبت ۸۶۲۱۳)**

۹۷۳۲

مجموعه

۱. المسائل الفقهیة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۲ر ـ ۱۳۹پ)
گویا از: احمد بن محمّد بن فهد حلّی (۸۴۱ه).
سؤال و جواب‌های فقهی است از کتاب الطهارة تا کتاب المواریث. انتساب کتاب به ابن فهد حلّی محل تردید است.
آغاز: بسمله. و به توفیقی کتاب الطهارة و فیه **مسائل المسئلة الاولی الطهارة تقال علی اربعة الفاظ ....**
انجام: **... بالعمل بالعقلیات هل صلاته اذا عرف کونها شکر نعمه کفاه تم.**

۲. فواید متفرقه **(عربی)**

(گ ۱۴۰ر ـ ۱۴۱پ)
از جمله دعای حفظ قرآن و دو روایت دیگر که کاتب به خط شمس‌الدین ابن مکی (شهید اول) یافته که از شیخ فخرالدین ابن مطهر نقل کرده، روایتی از کافی و امالی و اشعاری از داود ابن ابی‌قاسم جعفری.

۳. فوایدی منقول از فخرالمحققین حلّی **(فقه ـ عربی)**

(گ ۱۴۲ر ـ ۱۵۷ر)
گویا این فواید فقهی را کاتب از روی خط شهید اول نقل کرده است.
آغاز: بسمله. **من فواید الشیخ الاعظم و الامام المعظم حجة الزمان و فرید العصر و الاوان شیخ مشایخ الاسلام و المسلمین رأس العلماء و المتکلمین فخر الملة و الحق و الدین انموذج الخلف الصالح جمال الدنیا و الدین نجل السعید المرحوم یوسف ابن المطهر قدس الله ارواحهما بمحمد و آله الطاهرین قال دام ظله الطهارة لمن زاول الشرع بدیهی... مسئلة المسابقة و المناضلة جایزان بل هما مستحبان ....**
خط: نسخ. کاتب: محمّد بن علی بطل. تاریخ کتابت: رسالهٔ یکم: شنبه نیمه جمادی الاول ۸۵۱ه، ردیف سوم: دوشنبه ۵ محرم ۸۵۲ه.
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ.

۱۳/۵×۱۸/۵سم. ۱۵۹گ. ۱۸س.
(← تصویر) **(ثبت ۸۶۱۶۳)**

۹۷۳۳

الوافیة **(اصول فقه ـ عربی)**
از: ملّا عبداللّه بن محمّد بشروی تونی (۱۰۷۱هـ).
نک: التراث العربی، ۵/ ۴۳۹.
آغاز: بسمله. **الحمد لله علی جزیل آلائه و الشکر له علی جمیل نعمائه ....**
انجام: **...هذا آخر ما اختصرناه من مطالب الاصولیة المبرهنة بالنصوص و الأدلة القطعیة...**
خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: دوشنبه دههٔ اول محرم ۱۲۰۱هـ.
عناوین در اوایل نسخه شنگرف و در اواخر جای عناوین خالی مانده، در حاشیه تصحیح شده و حواشی به نشانی «منه ره» و «سید صدرالدین ره» دارد، رکابه‌نویسی شده و در اول نسخه تملک محمود بن فتحعلی شاه قاجار در ۱۲۶۶هـ با مهر بیضوی به سجع «**یا محمود ۱۲۶۳**».
جلد: تیماج سرخ مجدول.
۱۴×۲۱/۵سم. ۵۰گ. ۲۵س.
(ثبت ۸۶۱۶۲)

۹۷۳۴

تقریرات فی اصول الفقه **(اصول فقه ـ عربی)**
از: مؤلفی ناشناخته.
خاتمهٔ کتابی است در اصول فقه استدلالی شامل بحث تعارض (= تعادل و تراجیح).
مؤلف از علمای شیعه در ق ۱۳ و ۱۴هـ است و از میرزا قمی (قدس سره) نقل می‌کند، احتمالاً از شاگردان شیخ انصاری بوده که از او به عنوان «**شیخنا قده فی الرسالة**» مطالبی می‌آورد.
در برگ‌های پایانی نسخه بحثی در بارهٔ حدیث رفع مطرح شده است.
آغاز: بسمله. **خاتمة فی التعارض و لاخفاء فی ان هذا المقصد من اهم مقاصد الاصول و لاخلاف من احد منهم فی کونه من مقاصد علم الاصول ....**
انجام: **...فالامر واضح و کذا علی الثانی لان کلماتهم صلوات الله علیهم یفسر بعضها بعضا لان جمیعهم بمنزلة متکلم واحد.**
خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.
در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک علی بحرالعلوم دیده می‌شود، برگ‌هایی در میان نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج سرخ.
۱۱/۵×۱۸سم. ۱۵۱گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۶۱۶۰)

۹۷۳۵

مجموعه

۱. **صیغ العقود و الایقاعات** **(فقه ـ عربی)**
(گ ۱پ ـ ۱۹پ)
از: علی بن عبدالعالی کرکی (۹۴۰هـ).
نک: مجلس، ش ۷۵۴۰ آغاز و انجام برابر با آن.

۲. **فرمایش محمّدیه فی فن التجوید** **(تجوید ـ فارسی)**
(گ ۲۳پ ـ ۴۵ر)
از: محمّدحسن بن قنبرعلی زنجانی (ح ۱۳۴۰هـ).
رساله‌ای است در تجوید در یک مقدمه و هشت فرمایش و یک خاتمه. تألیف این رساله در روز یکشنبه ۳ ذی قعده ۱۲۸۸هـ به انجام رسیده است.
نک: ذریعه، ۱۶/ ۱۸۳.
آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی اضاء عیوننا بتلاوة القرآن و نزه قلوبنا بقرائة القرآن ....**
انجام: **...و من طلب تفصیل ذلک المطالب و غیرها**

مما یتعلق و یناسب علی القرآن وجد فی التبیان البیان فی قواعد القرآن...

۳. منظومة فی التصریف (صرف ـ عربی)

(گ ۴۶پ ـ ۵۶ر)

از: محمّدحسن بن قنبرعلی زنجانی (ح ۱۳۴۰ھ).

منظومه‌ای است در علم صرف پیرامون ۲۷۰ بیت که نظم آن در اوایل رجب ۱۲۹۲ھ به انجام رسیده است.

آغاز:

قال سمی المصطفی والمجتبا
معتصما بالادباء و النجباء

۴. صیغ المشکله (صرف ـ فارسی)

(گ ۶۲پ ـ ۷۵ر چاپ سنگی)

۵. منتخب المسائل (فقه ـ فارسی)

(گ ۷۷پ ـ ۸۵ر چاپ سنگی)

از: آقا سیّد حسین.

۶. شرایع الدین (حدیث ـ عربی)

(گ ۸۶پ ـ ۹۳ر چاپ سنگی)

منسوب به امام رضا(ع).

خط مجموعه: نسخ. رسالهٔ یکم: بی کا. تاریخ کتابت: یکشنبه ۸ جمادی ۱۲۸۵. مکان کتابت: نجف.

رسالهٔ دوم: محمّد حسن بن ملّا قنبرعلی زنجانی (مؤلف). تاریخ کتابت: یکشنبه ۳ ذی‌قعده ۱۲۸۸ھ.

ردیف سوم: محمّدحسن بن ملّا قنبرعلی بن محمّد حسن بن احمد بن محمود زنجانی (ناظم)، پنج شنبه سلخ ذی قعده ۱۲۹۴ھ در مدرسه حاج علی اکبر در رشت.

همراه با تقریظی از آخوند ملّا حسین بن میرزا احمد اردکانی رشتی.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، در اول نسخه تملک ابوطالب محمّد موسوی و یادداشت تملک محمّد حسن زنجانی در ۱۲۹۱ھ.

جلد: تیماج مشکی.

۱۱×۱۶/۵سم. ۹۳گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۶۱۵۹)

۹۷۳۶

تقریرات ابحاث الشیخ الانصاری (اصول فقه ـ عربی)

از: مؤلفی ناشناخته.

تقریرات درس اصول فقه شیخ مرتضی انصاری (۱۲۸۱ھ) است شامل مباحث ذیل: الصحیح و الاعم، الامر مع علم الآمر بانتفاء الشرط، مسألة الاجزاء، المفهوم و المنطوق، مفهوم الشرط و ما یتعلق بها من مسألة التداخل، مفهوم الوصف، مفهوم الغایة، مفهوم العلة، مفهوم العدد، مفهوم القید، مفهوم اللطف، مفهوم الزمان و المکان، مفهوم الحصر، العموم و الخصوص، التمسک بالعام قبل الفحص، حجیة العام المخصص، تعقیب العام بالضمیر، تخصیص الادلة اللفظیة بمثلها و غیرها، بناء العام علی الخاص، المطلق و المقید، المجمل و المبین، فعل المعصوم و تقریره، الاجماع محصلاً و منقولا.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **فی یوم الخمیس لیس الا... الوجوب بالخطاب الثابت من الاول فان فرض العلم بانتفاء الشرط فیکف یکون الخطاب ....**

انجام افتاده: ...یکون رجوعا عن اعتبار التواتر کما اورد علیه المقدس الاردبیلی و تلمیذه صاحب.

خط: نستعلیق. به خط مقرر. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ھ.

متن خط خوردگی دارد، رطوبت به نسخه آسیب رسانده است.
جلد: مقوا رویه مخمل مشکی.
۱۵×۲۰/۵سم. ۷۹گ. ۲۵س.
(ثبت ۸۶۱۵۷)

۹۷۳۷

الوافیة **(اصول فقه ـ عربی)**
از: ملّا عبداللّه بن محمّد بشروی تونی (۱۰۷۱هـ).
نک: **مجلس**، ش ۹۷۳۳. آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نسخ. کاتب: عبداللّه بن حاجی عبداللّه بشروینی خراسانی. تاریخ کتابت: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۰۵۹هـ.
عناوین شنگرف، با حواشی به نشانی «**سیّد ره**»، در اول نسخه یادداشتی که می‌رساند نسخه را از سیّد محمّد مهدی طباطبایی هبه گرفته با مهر مربعی به سجع «**العبد المذنب ابوالقاسم**» و تملک محمّد مهدی طباطبایی با مهر وی و در آخر نسخه چند بیت عربی درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۳/۵×۲۰سم. ۱۰۱گ. ۲۰س.
(ثبت ۸۶۱۵۸)

۹۷۳۸

مجموعه

۱. الفصول المختاره من العیون و المحاسن **(عقاید ـ عربی)**
(گ ۱پ ـ ۱۸۴پ)
از: سیّد مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶هـ).
نک: **التراث العربی**، ۴/ ۱۸۶.
آغاز: **بسمله. الحمد لله المتوحد بالقدم العام** (کذا) **لجمیع خلقه بالنعم...**
انجام: **...فاما المهلکات فشح مطاع و هوی متبع و اعجاب المرء بنفسه.**

۲. شرح حال شیخ مفید **(تراجم ـ عربی)**
(گ ۱۸۶ر ـ ۱۹۹ر)
از: حسن بن احمد حسنی مشهور به سیّد حسون براقی نجفی (ق ۱۴هـ).
براقی مالک و کاتب نسخه، ترجمهٔ شیخ مفید را از منابع و تراجم استخراج کرده و ملحق به این نسخه ساخته است.
خط مجموعه: نسخ. کاتب: سیّد حسن بن احمد بن حسن بن اسماعیل حسنی مشهور به سیّد حسون براقی نجفی. تاریخ کتابت: عصر یکشنبه ۷ رجب ۱۳۲۳هـ.
رسالهٔ یکم از روی نسخه‌ای کهن که در ۴۶۶هـ به خط احمد بن حسن بن محمّد بن حسین بخاری هزارکانی بوده، عناوین و نشانی‌ها به سرخی، نام کتاب یکم و مؤلف آن در صفحهٔ عنوان درج شده، در آخر نسخه یادداشت خرید نسخه از محمّدصادق کتبی در نجف به تاریخ محرم ۱۳۳۴هـ که جزو کتاب‌های مرحوم سیّد حسون براقی به فروش رفته با مهر بیضوی به سجع «**فضل الله**»، رکابه‌نویسی دارد، نسخه مغلوط است.
جلد: گالینگور قرمز.
۱۶×۲۲سم. ۲۰۱گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۶۲۰۱)**

۹۷۳۹

یادداشت‌های پراکنده **(گوناگون ـ فارسی و عربی)**
دفتری است که در آن چند سؤال و جواب فقهی به فارسی و شمه‌ای از مباحث اصول فقه به عربی و اخبار و روایاتی شیعی به عربی و سپس بخشی از رساله‌ای در

اصول دین مطابق مذهب شیعه به فارسی و سرانجام احکام صید به فارسی (با عنوان‌های هدایه و تبصره) درج شده است و هیچ‌کدام از آنها متن کاملی نیست که مستقلاً قابل بررسی باشد.

آغاز نسخه: کتاب الحدود سؤال در باب شخصی که جمعی از اهل سوق می‌گویند که نعوذ بالله او کفر گفته ....

انجام: ... و حرجی نبود بر مضطر جمیع محرمات برای حفظ نفس مباح و خوردن آن واجب می‌شود.

خط: نسخ و نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۰۰۵ﻫ (نسخه جدیدتر به نظر می‌آید).

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۶/۵×۲۱سم. ۸۰گ. ۲۱س.

(ثبت ۸۶۱۹۸)

۹۷۴۰

مجموعه

۱. عین العبرة فی غبن العترة (مناقب ـ عربی)

(گ ۱پ ـ ۲۸ر)

از: احمد بن موسی بن طاوس حلّی (۶۷۳ﻫ).

نک: ذریعه، ۱۵/ ۳۷۱.

آغاز: بسمله. **قال عبدالله بن اسمعیل الکاتب سامحه الله الحمد لله و اشهد ان لا اله الا الله شهاده مخلص ....**

انجام: **... میمون بوصال زین الانحاء و هو حسبنا و نعم الوکیل و صلواته علی سیدنا و مولانا محمّد سیّد النبیین و آله الطاهرین.**

۲. الایضاح (عقاید ـ عربی)

(گ ۲۸پ ـ ۶۹ر)

از: فضل بن شاذان نیشابوری (۲۶۰ﻫ).

در این نسخه به عنوان المعیار و الموازنة آمده است.

نک: مرعشی، ۳۱/ ۳۱۷ ـ ۳۲۱، ش ۱۲۳۸۹.

آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور ثم الذین کفروا بربهم یعدلون ....**

انجام: **... تعرفونها من انفسکم و تنطق بها علیکم السنتکم فالحمد لله الذی بصرنا ماجهلتم و عرفنا ماجحدتم و له المزید بذلک و الصلوة علی نبیه و آله المعصومین.**

خط: نسخ. کاتب: عبداللّه بن محمّد حسن تبریزی هشترودی. تاریخ کتابت: رسالهٔ یکم: ۱۰ جمادی الاولی ۱۳۳۷ﻫ از روی نسخهٔ سقیمه، رسالهٔ دوم: جمادی الثانی همان سال در نجف اشرف.

عناوین به سرخی، با حواشی از کاتب، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه تیماج.

۱۶/۵×۲۱سم. ۷۰گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۲۰۳)**

۹۷۴۱

کشف الوافیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از: سراج‌الدین محمّد بن عمر حلبی.

شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر الوافیة فی شرح الکافیة رکن‌الدین استرآبادی (۷۱۷ﻫ).

در نسخهٔ حاضر نام شارح محمّد بن عمر حلبی در مقدمه ثبت شده ولی در کشف الظنون ۲/ ۱۳۷۰ این کتاب از اسماعیل بن علی معرفی شده است.

نک: ملک، ش ۸۴۳.

آغاز: بسمله. **لک الحمد یا من صرف قلوبنا نحو المعانی و البیان و رصف فی نفوسنا بدایع العلوم و التبیان... و بعد فیقول الحقیر الفقیر الی رحمة ربه الغنی محمّد بن عمر الحلبی لما کان علم النحو علم یکشف القناع ....**

انجام: ...الله الصمد و لنختم الکلام بهذه الآیة الشریفة و نحمدالله اولا و آخرا علی ما شرفنا بالوصول الی الاتمام و تفضل علینا بتیسیر الاختتام انه ولی الانعام و الموصل الی المرام...

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۰ه.

عناوین در اوایل به شنگرف و پس از آن جای عناوین خالی مانده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۱۳/۵×۱۸سم. ۱۱۵گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۶۲۰۷)

۹۷۴۲

الوافیة فی شرح الکافیة (نحو-عربی)

از: رکن‌الدین حسن بن محمّد بن شرفشاه استرآبادی (۷۱۷ه).

نک: **مجلس**، ش ۷۰۳۰ آغاز برابر با آن.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

انجام افتاده: اضربوا برد الواو و اضربی برد الیاء و یقول فی هل‌ترین یا امراة....

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ه.

متن به شنگرف، حواشی دارد با نشانی «ق»، در اول نسخه یادداشت بخشیدن آن به فرزندش محمّد مقیم با مهر بیضوی به سجع «**ما کان محمّد ابا احد ۱۰۸۲**» و تملک محمّدمقیم بن محمّد و در آخر نسخه تملک سیّد ابراهیم حسینی زنجانی در ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۲ه در بغداد.

جلد: تیماج قهوه‌ای لبه‌دار با ترنج و سرترنج.

۱۲/۵×۲۱سم. ۱۲۶گ. ۲۳س.

(ثبت ۸۶۲۰۸)

۹۷۴۳

وقف‌نامه‌های زنجان (سند-فارسی)

در این نسخه که تنها چند برگ از ابتدای آن نوشته شده و بقیهٔ آن سفید رها شده است، صورت چند وقف‌نامه از زنجان و گزارش چند فقره معاملات در ق ۱۴ه ثبت شده است. از جمله مندرجات این دفتر قصیده‌ای است فارسی از خرّم.

عناوین برخی وقف نامه‌ها:

۱. وقف نامه کلیجه و چراغ حصاری

۲. وقف نامچه باغی در قارپوزآبادی از ملّا یوسف در ۱۲۰۹ه کتابت در ۱۲۷۴ه.

۳. وقف نامه یک باب اطاق از آقا عباسقلی در ۱۲۰۹ه کتابت در ۸ رمضان ۱۲۷۴ه.

۴. وقف نامه یکدانگ از قریهٔ قیاسیه نصفی برای تعزیه سیّد الشهداء و نصفی به طلّاب علوم دینه.

۵. وقف نامهٔ پنج باب دکان در میدان جدید در بیرون قلعهٔ زنجان از آقا عبدالخالق برای طلّاب علم.

۶. وقف نامه دوازده شعیر از سرای مشهدی علی.

۷. وقف نامه یکدانگ از کاروانسرای حاجی برات و...

۸. وقف نامچهٔ کتب موقوفه حاج عبدالحسین وصایة از حاج رضا قلی.

۹. وقف نامچهٔ نیم دانگ از قریهٔ اردلان بر تعزیهٔ سیّد مظلومان.

۱۰. وقف نامچهٔ شش دانگ عمارت واقعه در قریهٔ اردلان از حاجی محمّدبیک بر تعزیهٔ سیّد مظلومان.

۱۱. وقف نامچهٔ دو قطعهٔ آبی و دیمی و یک قطعه یونجه زار از قریهٔ اردلان که محمّدحسین سلطان وقف نموده و چهار شعیری که محمّدامین بیک از قریهٔ مزبور وقف نموده بر تعزیهٔ سیّد مظلومان با چند مهر به سجع: «**عبده مرتضی الحسینی**» و «**عبده هدایت الله**» و «**محمّدعلی**» و «**یاتی من بعدی اسمه احمد**».

آغاز: بسمله. الحمد لله کما هو اهله و کلما دام ملکه و لا حمد لأحد الاله....

خط: نسخ و نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ه.

برگ‌های اولیه نسخه مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و شنگرف، بیشتر برگ‌های نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.
۲۳×۳۴سم. ۱۸۲گ. ۲۳س. **(ثبت ۸۶۲۰۹)**

۹۷۴۴

شرایع الاسلام **(فقه ـ عربی)**

از: محقق حلّی جعفر بن حسن بن یحیی (۶۷۶هـ).
نک: **مجلس**، ش ۷۴۳۶. آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نسخ. بی کا. بی تا.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، برگ آخر نونویس است، با حواشی بسیار از جمله حواشی که در تاریخ ۱۲۱۹هـ در مدرسه علیخان همدان نگاشته شده، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه فهرست مطالب شرایع الاسلام در ۱۲۴۸هـ در مدرسه ملّا محمّد تقی در قزوین و رموز اسامی مجتهدین و رموز کتب و رموزی که در کتب فقهی می‌نویسند درج شده و تملک ابوالحسن بن محمّد رودسری و چند مهر مربعی و بیضوی یکی از آنها به نام «سالک».
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۰×۲۶/۵سم. ۳۰۴گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۶۲۱۲)

۹۷۴۵

کنز الفوائد **(فقه ـ عربی)**
فی حل مشکلات القواعد

از: سیّد عمیدالدین عبدالمطلب بن مجدالدین اعرجی حلّی (ق ۸هـ).
شرح استدلالی است با عناوین «قوله ـ اقول» بر قواعد الاحکام دایی‌اش علّامهٔ حلّی (۷۲۶هـ).
نک: التراث العربی، ۴/ ۳۶۷.

آغاز: **بسمله. الحمد لله الذی اوضح لعباده سبیل الرشاد و هداهم الی طرق السداد ....**
انجام: **...الکفار عندنا مخاطبون لجمیع فروع العبادات کما انهم مکلفون باصول الدین.**
خط: نسخ. کاتب: محمّد کرجی. تاریخ کتابت: غره جمادی الآخره ۱۳۱۸هـ. مکان کتابت: نجف.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی شده است، در اول نسخه تملک جعفر بن محمّد آل بحرالعلوم طباطبایی در ۲۹ صفر ۱۳۲۷هـ.
جلد: تیماج سرخ با ترنج و سر ترنج.
۲۱/۵×۳۳/۵سم. ۳۵۳گ. ۲۹س.
(ثبت ۸۶۲۱۰)

۹۷۴۶

نظام الفرائد **(فقه ـ عربی)**
فی شرح القواعد

از: آخوند ملّا علی قارپوزآبادی قزوینی زنجانی (۱۲۹۰هـ).
شرح استدلالی بسیار مفصلی است بر قواعد الاحکام علّامهٔ حلّی (۷۲۶هـ).
کتاب‌های طهارت و صلات از این شرح به چاپ رسیده است. بیشتر مجلدات آن به خط مؤلف در کتابخانهٔ حاضر نگهداری می‌شود.
نک: ذریعه، ۲۴/ ۱۹۳.
نسخهٔ حاضر جلد یازدهم کتاب النکاح را دربردارد و شروع به تألیف در ۱۵ جمادی الاولی ۱۲۶۶هـ و انجام آن در ۱۷ ذی قعده ۱۲۷۲هـ بوده است.
آغاز نسخه: **المقصد الثانی فی التحریم غیر المؤبد و فیه فصول الاول فی المصاهرة و فیه مسائل الاولی ....**
خط: نسخ. گویا به خط مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۷ ذی قعده ۱۲۷۲هـ.
متن خط خوردگی دارد، مقابله و تصحیح شده در ۱۲ ربیع الاول ۱۲۸۸هـ.

نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج.
۲۰×۲۹/۵سم. ۲۲۳گ. ۲۴س.
(ثبت ۸۶۲۴۴)

۹۷۴۷

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر جلد یازدهم کتاب شامل کتاب الوصایا و کتاب النکاح است.
آغاز نسخه: **بسمله. الحمد لخیر الموصین بالخیر و خیر الخیر للواصلین بالخیر و مختار الخیر المتوصلین بالخیر... المقصد الرابع فی الوصایا و فیه فصول الاول فی ارکانها ای الوصیة ....**
خط: نسخ. کاتب: شکراللّه بن اللّه ویردی. تاریخ کتابت: ۲۲ ذی حجه ۱۲۸۲ه.
نشانی‌ها شنگرف، مقابله و تصحیح شده به وسیله ملّا عبدالواسع در ۲۰ ذیقعده ۱۲۸۵ه.
رکابه‌نویسی دارد، پس از اتمام کتاب الوصایا کاتب حسابرسی استنساخ نسخه را نوشته است.
جلد: تیماج زرشکی با ترنج و سرترنج در میان ترنج عبارت «**یا قاضی الحاجات یا کافی المهمات**».
۲۲×۳۶سم. ۴۱۷گ. ۲۷س. **(ثبت ۸۶۲۳۸)**

۹۷۴۸

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر جلد دوازدهم شامل کتاب الفراق است، انجام تألیف در ۱۵ ربیع الاول ۱۲۸۱ه.
آغاز نسخه: **بسمله. الحمد لله الذی وصلنا الی ما فارقه الکثیر و اوصلنا بما طلقه الجحم الغفیر من العقاید الحقه ....**
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب جمعه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۸۱ه. مکان کتابت: زنجان.
با تصحیحات و اضافات و خط خوردگی‌های فراوان از مؤلف، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی شده، در اول نسخه تملک احمد فرهومند کتابفروش تهرانی در ۱۳۶۳ه.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۲۱×۳۴سم. ۲۳۱گ. ۲۸س. **(ثبت ۸۶۲۴۰)**

۹۷۴۹

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر جلدهای هفتم تا دهم کتاب را دربردارد (از لقطه تا وقوف و عطایا).
آغاز نسخه: **بسمله. حمدله. و الصلوة... و بعد فهذا سابع مجلدات نظام الفرائد... المقصد الثالث یعنی من کتاب الامانات فی اللقطة بضم اللام و فتح القاف اسم للمال الملقوط ....**
خط: نسخ. کاتب: شکراللّه بن اللّه ویردی. تاریخ کتابت: بعد از ۱۲۸۰ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، زیر نظر مؤلف مقابله و تصحیح شده در ۱۲۸۶ه، و حواشی (منه) دارد، رکابه‌نویسی شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.
۲۱×۳۴/۵سم. ۵۱۱گ. ۲۷س.
(ثبت ۸۶۲۳۵)

۹۷۵۰

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر جلدهای ۱۳ و ۱۴کتاب را دربردارد، (از کتاب العتق تا پایان مواریث).

آغاز نسخه: بسمله. الحمد لله الذی سمانا احرارا مع الرقیة و مالکا مع المملوکیة...فهذا هو المجلد الثالث عشر من کتاب نظام الفرائد... کتاب العتق و توابعه و هو فی اللغة ....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: در سال‌های ۱۲۷۷ و ۱۲۸۴ھ.

با تصحیحات و اضافات و خط خوردگی‌های بسیار از مؤلف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی مجدول گرهی با ترنج و سرترنج، داخل ترنج عبارت «یا قاضی الحاجات و یا کافی المهمات».

۹۷۵۱

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).

نسخهٔ حاضر شامل جلد ۱۵ (کتاب‌های حدود و دیات) است.

آغاز نسخه: بسمله. الحمد لله الذی جعل لکل شیء حدا و لکل من تعدی عن ذاک الحد حداً... فهذا هو المجلد الخامس عشر من کتاب نظام الفرائد... کتاب الحدود بالمعنی الاعم و قد یخص شرعا ....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب جمعه ۵ جمادی الاولی ۱۲۵۷ھ.

با تصحیحات و اضافات و خط خوردگی‌ها و حواشی از مؤلف، نشانی‌ها مشکی، در آخر نسخه یادداشت مؤلف در ۱۲ صفر ۱۲۸۴ھ در حدود هفتاد سالگی وی.

جلد: تیماج زرد.

۱۷×۲۲سم. ۲۸۱گ. ۲۴س. **(ثبت ۸۶۲۴۳)**

۹۷۵۲

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).

نسخهٔ حاضر جلد چهاردهم (کتاب القضاء و الشهادات) را دربردارد.

آغاز نسخه: بسمله. الحمد لمن قضایاه علی وفق الحکم... کتاب القضاء و فیه مقاصد الاول فی التولیة و العزل بمعنی المفعول بقرینة تعقیبهما ....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ھ.

با تصحیحات و خط خوردگی‌های متن و اضافات در حاشیه از مؤلف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تاریخ ۱۲ جمادی الاول ۱۲۸۵ھ دیده می‌شود که احتمالاً تاریخ تألیف این جلد است.

جلد: تیماج مشکی ترنج‌دار.

۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۲۴س. **(ثبت ۸۶۲۴۲)**

۹۷۵۳

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).

نسخهٔ حاضر جلد ۱۲ (کتاب النکاح) را دربردارد. تألیف این جلد در روز پنج شنبه ۹ جمادی الثانی ۱۲۶۵ھ در کربلا شروع شده است.

آغاز: بسمله. الحمد لمن جعل الاشیاء مفتقرة الی الازدواج و التعدد... فهذا هو المجلد الثانی عشر من نظام الفرائد... کتاب النکاح و مجموع ما ورد فی کتب اللغة فی ترجمته ستة الوطی و العقد ....

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۳ھ.

شروع به تألیف در پنج شنبه ۹ جمادی الثانی ۱۲۶۵ھ در کربلا.

با تصحیحات و خط خوردگی‌های متن و اضافات در حواشی از مؤلف، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج حنایی.

۱۷/۵×۲۲سم. ۲۱۴گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۶۲۳۹)

۹۷۵۴

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر بقیهٔ جلد یازدهم (ادامهٔ کتاب الوصیة) را دربردارد.

آغاز نسخه: **المطلب الثالث فی الاحکام المتعلقة بالحساب و فیه بحثان الاول فیما خلا عن الاستثناء و فیه مقامان الاول اذا کان الموصی له واحدا....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۲۶۵ه. مکان کتابت: زنجان.
متن خط خوردگی دارد، در حاشیه تصحیح شده و حواشی و اضافات از مؤلف دارد، در آخر نسخه به نوشته مؤلف این نسخه دوبار مقابله شده بار اول به وسیله ملّا عبدالجبار در ۱۲۸۵ه و بار دیگر به وسیله مؤلف به همراه ملّا شکرالله در ۱۲۸۸ه، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج زیتونی.
۱۸×۲۳سم. ۲۴۹گ. ۱۷س. (ثبت ۸۶۲۳۷)

۹۷۵۵

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر بخش اول جلد یازدهم کتاب الوصایا را دربردارد.

آغاز نسخه: **بسمله. الحمد لخیر الموصین بالخیر و خیر الخیر للواصلین بالخیر و مختار الخیر للمتوصلین بالخیر... المقصد الرابع فی الوصایا و فیه فصول الاول فی ارکانها ای الوصیة ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.
مقابلهٔ این جلد را مؤلف همراه با ملّا شکرالله در ۱۷ محرم ۱۲۸۸ه به پایان رسانده.
متن خط خوردگی دارد، تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، رکابه‌نویسی شده، در آخر نسخه چند برگ مطالب به فارسی ملحق شده است.
جلد: تیماج زیتونی.
۱۷/۵×۲۳سم. ۱۶۵گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۶۲۳۶)

۹۷۵۶

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ه).
نسخهٔ حاضر جلد نهم کتاب القراض و المضاربة را دربردارد. ابتدای تألیف در ۱۶ رجب ۱۲۶۳ه و انجام تألیف در شب عید قربان همان سال در زنجان بوده است.

آغاز نسخه: **بسمله. الحمد لله الذی اقرض الارواح عبیده لیتجروا بها فی الخیرات... المقصد الخامس فی القراض و هو و المقارضة لغة المضاربة فکانه عقد علی الضرب فی الارض و السعی فیها و قطعها بالسیر ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب عید قربان ۱۲۶۳ه. مکان کتابت: زنجان.
با خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حاشیه از مؤلف. نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد.
در اول نسخه مؤلف داستان استخاره‌ای که در روز یکشنبه ۱۵ رجب ۱۲۶۴ه برای مجاورت کربلا کرده بود را آورده است.
جلد: تیماج فرنگی قهوه‌ای.
۱۸×۲۲/۵ سم. ۱۸۶گ. ۱۷ س.
(ثبت ۸۶۲۳۴)

۹۷۵۷

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰هـ).

نسخهٔ حاضر جلد ۸ شامل کتاب الاجارة است. شروع به تألیف در ۱۴ ذیقعده ۱۲۶۶هـ در زنجان بوده است.

آغاز نسخه: بسمله. حمدله. و الصلوة... **فهذا هو المجلد الثامن من نظام الفرائد... کتاب الاجارة و توابعها الستة الآتیة علی الترتیب الغیر المعمولة ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شروع به تألیف در ۱۴ ذی قعده ۱۲۶۶هـ. مکان کتابت: زنجان.

متن خط خوردگی دارد، تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، در دو برگ آخر نسخه سؤال و جواب فقهی است دربارهٔ مصالحهٔ اراضی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زیتونی.

۱۷×۲۲سم. ۲۲۵گ. ۱۷س. **(ثبت ۸۶۲۳۳)**

۹۷۵۸

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰هـ).

نسخهٔ حاضر جلد ۷، شامل کتاب الشفعة و احیاء الموات است.

آغاز: **بسمله. المقصد الثانی فی الشفعة و هی لغة فعله مصدر شفع کالنصرة و القربة و الحرمة و نحوها ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: چهارشنبه ۱۴ ذی‌قعده ۱۲۶۲هـ. مکان کتابت: زنجان.

با خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، چهار برگ ابتدای نسخه به خط دیگری است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی زرد.

۱۵/۵×۲۱/۵سم. ۱۶۳گ. ۲۰س.

(ثبت ۸۶۲۳۲)

۹۷۵۹

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰هـ).

نسخهٔ حاضر جلد ۶، شامل کتاب الدیون تا صلح است.

آغاز نسخه: **بسمله. کتاب الدین و توابعه و فیه مقاصد الاول فی الدین و فیه مطلبان ان الاکثر ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۲۳ رجب ۱۲۶۱هـ. مکان کتابت: زنجان.

با خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، در اول نسخه مؤلف داستان تفأل زدن به قرآن در چند مسأله مربوط به زندگی‌اش را آورده در شب جمعه ۹ جمادی الاولی ۱۲۶۴هـ در زنجان و در برگ ۲۳۷ داستان خوابی که در روز چهارشنبه ۲۵ ربیع الاخر ۱۲۶۲هـ در زنجان دیده را آورده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج و رقم صحاف (پورعلی ۱۲۰۶).

۱۷×۲۲سم. ۳۲۶گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۶۲۳۱)**

۹۷۶۰

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰هـ).

نسخهٔ حاضر جلد ۵، شامل کتاب المتاجر است، شروع به تألیف در ۱۴ رجب ۱۲۵۷هـ.

آغاز نسخه: **بسمله. الحمد لله الذی عاملنا بالفضل و الاحسان و الصلوة علی افضل سفرائه لتجارة العلم و العرفان و علی آله معادن اسرار القضاء و بواطن التنزیل و الفرقان... کتاب المتاجر و فیه مقاصد ....**

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۱۴ رجب ۱۲۵۷ھ، ح ۳۸ سالگی وی.
نشانی‌ها مشکی، با خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، رکابه‌نویسی شده است، در ۱۲۸۸ھ به وسیله مؤلف مقابله شده است.
جلد: تیماج زرد با ترنج و سر ترنج.
۲۰×۲۲/۵سم. ۲۱۵گ. ۲۲س.
(ثبت ۸۶۲۳۰)

۹۷۶۱

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).
نسخهٔ حاضر جلد ۳ شامل کتاب‌های زکات، صوم و حج است. شروع به تألیف در اواخر ذی حجه ۱۲۵۳ھ و انجام در ربیع الثانی ۱۲۵۵ھ.
آغاز نسخه: بسمله. الحمد لله الذی جعل کل شیء زکوة لفیضه و اشار بجعله لکل شیء زکوة ....
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شروع در اواخر ذی حجه ۱۲۵۳ھ و انجام در ربیع الثانی ۱۲۵۵ھ.
مقابله شده به وسیله مؤلف با همراهی ملّا شکراللّه در ربیع الثانی ۱۲۸۸ھ، خط خوردگی در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج مشکی.
۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۲۹۱گ. ۲۱س.
(ثبت ۸۶۲۲۸)

۹۷۶۲

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).
نسخهٔ حاضر کتاب الصلوة را دربردارد.
آغاز: بسمله. الحمد لمن کان یصلی لیلة المعراج لنفسه اکمل الصلوات... فهذا کتاب الصلوة من نظام الفراید... و مقاصده اربعة الاول فی المقدمات للعلم و العمل ....
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ذی حجه ۱۲۵۳ھ.
در محرم ۱۲۸۸ھ به وسیلهٔ مؤلف مقابله شده، خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تقریظ و اجازهٔ اجتهاد محمّدابراهیم قزوینی به مؤلف در شب جمعه ۲۳ صفر ۱۲۵۷ھ و در آخر نسخه اجازهٔ روایت محمّدتقی برغانی برای مؤلف درج شده است.
جلد: تیماج زرد با ترنج و سر ترنج و لچکی‌ها.
۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۲۵۱گ. ۲۲س.
(← تصویر) **(ثبت ۸۶۲۲۹)**

۹۷۶۳

نظام الفرائد فی شرح القواعد **(فقه ـ عربی)**

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی (۱۲۹۰ھ).
نسخهٔ حاضر جلد یکم شامل کتاب الطهارة است.
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: جمعه ۷ ذی حجه ۱۲۵۱ھ.
به وسیله مؤلف در ذی حجه ۱۲۸۷ھ مقابله شده، خط خوردگی‌ها در متن و تصحیحات و اضافات در حواشی از مؤلف، نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تاریخ زمین لرزهٔ عظیم در ۱۲۲۱ھ در چهار یا پنج سالگی مؤلف، در آخر نسخه سؤال و جوابی دربارهٔ اصطلاحات کتاب قواعد الاحکام درج شده است.
جلد: تیماج مشکی.

۱۸ × ۲۲ سم. ۲۲۶ گ. ۲۵ س. (ثبت ۸۶۲۲۷)

۹۷۶۴

اکمل المراسلات (ترسل ـ فارسی)

از: احمد (ق ۱۴ هـ).

دستور نامه‌نگاری است که به درخواست میرزا محمّدتقی وثوق دیوان مستوفی قوچان در ۱۳۳۵ هـ نگاشته در یک مقدمه و دوازده جلد:

مقدمه: در عنوانات طبقات عالیه و متوسط و اخیره،

جلد اول: در مراسله پدر به فرزند و فرزند به پدر،

جلد دوم: در مراسله کوچکتر به عمو یا دایی یا برادر بزرگ یا بزرگتر به کوچکتر،

جلد سوم: در مراسله فرزند به مادر یا به خواهر،

جلد چهارم: در مراسله عریضه که به معلم خود نگارند یا معلم به شاگرد نویسد،

جلد پنجم: در مراسله شاگرد به معلمه خود یا مادر شاگرد به معلمه،

جلد ششم: در مراسله دوستانه بین یکدیگر،

جلد هفتم: مراسله بین تجار و بروات تجار به یکدیگر،

جلد هشتم: مراسلات رقعه دعوت و تبریک،

جلد نهم: مراسلات عرایض به علماء،

جلد دهم: در مراسلات متفرقه،

جلد یازدهم: در نوشته‌جات شرعی،

جلد دوازدهم: در بروات متفرقه.

آغاز: **بسمله. سپاس فزون از وهم و قیاس مر ایزدی را سزاست که منشی کامله قدرتش ....**

انجام: **...جناب جلالتماب آقا میرزا یوسف خان مشرف شود ملاحظه فرمایند بتاریخ فلان ۱۳۳۵.**

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا. از ق ۱۴ هـ.

جلد: مقوا عطف و گوشه پارچه.

۱۴ × ۲۱ سم. ۱۶۶ گ. ۱۰ س.

(ثبت ۸۶۳۸۹)

۹۷۶۵

مجموعه

۱. فرهنگ میرزا ابراهیم (لغت ـ فارسی)

= فرهنگ جهانگشا

(گ ۱ ر ـ ۱۱۸ پ)

از: میرزا ابراهیم بن شاه حسین اصفهانی (ق ۱۰ هـ).

نک: مجلس، ش ۶۸۵ و ۴۶۷۱؛ فرهنگ‌های فارسی، دبیر سیاقی ۸۲ ـ ۹۱؛ منزوی، ۳/ ۱۹۳۹.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام اندکی افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **کلکی مشکبار کاکلکی و کاف فارسی و عربی هر دو در فارسی استعمال کنند و بمعنی آن مفتوح هم آید... فصل میم متحرک و ساکن ضمیرست چنانکه گذشت ....**

انجام افتاده: **...فصل فی المیم یشم بفتح سنگی است سبز رنگ از برای دفع مضرت برق و صاعقه نیکست و چون برگردن آویزند نافع بود از برای امراض.**

۲. جامع الفواید (پزشکی ـ فارسی)

= طب یوسفی = شرح علاج الامراض

از: یوسف بن محمّد بن یوسف یوسفی هروی (۹۵۰ هـ).

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۵/ ۳۳۹۳.

آغاز: **بسمله. حمد نامحدود حکیمی را که بقانون حکمت و کامل الصناعهٔ رحمت رافع انواع مرض ....**

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا. از ق ۱۱ و ۱۲ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: گالینگور قرمز عطف تیماج.

۱۴/۵ × ۲۱ سم. ۱۸۹ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۸۶۳۸۸)

۹۷۶۶

مجالس طریق الحق (مواعظ ـ فارسی)

از: کلبعلی بن نوروز علی جوانشیر کابلی (ق ۱۳ هـ).

تقریرات مجالس وعظ سیّد محمّد طباطبایی معروف به سیّد مجاهد است. مؤلف پیش از این آنچه از مطالب سیّد مجاهد مربوط به اصول دین بود را گرد آورده و در این دفتر مطالب مربوط به فروع دین را در هفت شعبه می‌آورد:

۱. امر به معروف و نهی از منکر
۲. اخلاق
۳. عدالت
۴. علم عقلی و هادی و شرعی
۵. تقلید در فروع دین
۶. مذمّت جهل و علاج ترک آن
۷. آداب توبه از معاصی و تدارک آنها

نک: ذریعه، ۱۹/ ۳۶۱.

آغاز: بسمله. **الحمد لله الذی جعلنا من امة اشرف خلقه و افضل بریّته محمّد خاتم النبیین ....**

انجام نسخه: ... و بعمل خیر هدایت فرماید بمحمد و آله الطاهرین آنچه از تقریرات علامی فهامی مجتهد العصر و الزمانی آقا سیّد محمّد سلمه الله تعالی من الآفات و الآهات مرقوم شده بود باتمام رسید.

خط: نسخ. کاتب: علی اصغر ولد علی اکبر که خود را اقل الطلبه خوانده. تاریخ کتابت: ق ۱۳ه.
در برگ‌های آخر نسخه مواعظ پراکنده از سیّد مجاهد درج شده است، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: گالینگور مشکی عطف و گوشه تیماج.
۱۶×۲۱/۵سم. ۵۸گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۶۳۸۶)

۹۷۶۷

اسرار الشهادة (تاریخ-فارسی)

از: میرزا محمّدباقر بن محمّدجعفر همدانی (۱۳۱۹ه).

نک: آستان قدس، ۵/ ۲۲۵؛ مشار فارسی، ۱/ ۲۹۰.

آغاز: بسمله. حمدله. **و صلی الله علی محمّد و آله الطیبین الطاهرین... و بعد چون خداوند رؤف رحیم از فضل نامتناهی و کرم بی پایان خود ....**

انجام: ... در نزد حضرت سیدالشهداء صلوات الله علیه ضایع نخواهد شد و صلی الله علی محمّد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۲۶ صفر ۱۲۹۹ه.
رکابه‌نویسی دارد، در صفحه عنوان آمده است: **«اسرار الشهاده سنه ۱۲۹۹ که آقا محمّدابراهیم شیرازی برای حاج محمّدرحیم نوشته».**
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۱×۱۷سم. ۲۱۷گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۳۸۵)**

۹۷۶۸

منشئات قائم مقام فراهانی (نامه‌نگاری-فارسی)

از: میرزا ابوالقاسم قائم مقام بن میرزا بزرگ عیسی ثنایی فراهانی (۱۲۵۱ه).

نک: ذریعه، ۲۳/ ۳۵.

آغاز: بسمله. **ای بر سر کتاب تو را منصب شاهی ....**

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج زیتونی.
۱۲/۵×۱۹سم. ۱۸۹گ. ۹س.

(ثبت ۸۶۳۸۱)

۹۷۶۹

ترجمهٔ کتاب فتوحات اسلامی (تاریخ-فارسی)

مترجم: اسداللّه بن سیّد حسین مجتهد قزوینی حاج سیّد جوادی (ق ۱۴ه).

این نسخه جلد دوم ترجمهٔ کتاب فتوحات اسلامی است. ترجمهٔ این جلد در ۱۳۴۲ه به انجام رسیده است. مترجم اشاره‌ای به خصوصیات کتاب متن نکرده است.

آغاز: بسمله. **مالک شدن چنگیز بخار را لشکر**

کشیده نمود شهر بخارا خوارزم شاه در بخارا بود سه شبانه‌روز مقاتله کردند....

انجام: **...من اکتفا به بعضی از آنها نمودم اگر میل داری در کتاب فتوحات اسلامی نگاه کن تفصیلا.**

خط: نسخ. کاتب: شیخ عبداللّه. تاریخ کتابت: ۲۵ جمادی الاول ۱۳۴۲ه. مکان کتابت: نجف.

نام کتاب و مترجم در صفحهٔ عنوان درج شده است، در آخر نسخه مهر مترجم به سجع: «الواثق بالله الغنی اسدالله الحسینی».

جلد: مقوا عطف و گوشه تیماج.

۱۴×۲۰/۵سم. ۶۴گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۶۳۷۹)**

۹۷۷۰

دیوان ابن نبیه (شعر ـ عربی)

از: ابن نبیه کمال‌الدین علی بن محمّد (۶۱۹ه).

ابن نبیه شاعر، ادیب و کاتب ایوبیان که ظاهراً در فسطاط زاده شد ولی در قاهره نشو و نما یافت. وی یکی از پیشتازان تجدید حیات شعر و ادب در مصر و شام در عصر ایوبیان به شمار می‌رود.

دیوان وی نخستین بار در قاهره (۱۲۸۰ه) به کوشش عبداللّه پاشا فکری چاپ سنگی شده، سپس در بیروت (۱۲۹۹ه) و در قاهره (۱۳۱۳ و ۱۳۱۵ه) به کوشش همو به چاپ رسیده است.

نک: **دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۵/ ۳۳ـ۳۴؛ ظاهریه، شعر ۲۳۰.**

نسخهٔ حاضر از آغاز اندکی افتاده دارد.

آغاز افتاده: **اجماع ایمة المذاهب و احق الناس لعبد الله تعالی ملک اشار الیه بنان البیان و ابدع ....**

بغداد مکتنا و احمد احمد

حجو الی تلک المعاهد و اسجدوا

انجام:

و لم ازل اشرب من رحیقه

حتی شفیت القلب من حریقه

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.

در اول نسخه یادداشت سیّد علی ولد سیّد حبیب که نسخه را به ملّا محمّدصادق داده در ۱۲۹۵ه.

جلد: گالینگور قرمز.

۱۲×۱۸سم. ۷۰گ. ۱۳س. **(ثبت ۸۶۳۷۸)**

۹۷۷۱

شرح دیوان انوری (ادب ـ فارسی)

از: ابوالحسن حسینی فراهانی (۱۰۳۹ه).

نک: **مجلس، ش ۷۷۱۹.**

نسخهٔ حاضر شرح قطعات را دربردارد.

آغاز:

ای نام تو قالب عبارترا روح

در راه تو پای عقل و دانش مجروح

انجام نسخه: **...اعم از آنکه حرفی ساکن واسطه باشد چنانکه درین ترکیب دوست خواست گریست.**

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.

عناوین در حاشیه به شنگرف، نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول و آخر نسخه مهر بیضوی «شجاع ۱۳۰۵» و مهر مستطیل «علی اکبر ۱۲۲۵»، چهار برگ در آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۰/۵×۱۵سم. ۵۵گ. ۱۵س.

(ثبت ۸۶۳۷۵)

۹۷۷۲

القصائد الوترية في مدح خير البرية[1] (شعر ـ عربی)

از: محمّد بن محمّد وتری (۶۶۲ه).

---

۱. نام‌های دیگر این منظومه: **الوتریات فی مدح افضل المخلوقات، بستان العارفین فی معرفة الدنیا و الدین.**

مخمسی است در مدح نبی اکرم(ص) که در بیت‌های پایانی آن آمده است:

عبیدکم الوراق[۱] قدهان صعبه
و جایزنی یوم القیمة قربه

نک: الفهرس الشامل، السیرة و المدائح النبویة، ۲/ ۷۰۱-۷۰۵.

آغاز افتاده:

بدأت بذکر الله مدحاً مقدما
و اثنی بحمدالله شکراً معظما

انجام: ...و ذاک رجائی فی الممات و فی الحیات.

خط: نسخ. بی کا. بی تا (از ق ۱۲ه).

متن خط خوردگی دارد و تصحیحات به شنگرف افزوده شده و رکابه‌نویسی شده است.

جلد: گالینگور زرشکی.

۱۵/۵ × ۲۱/۵ سم. ۹۵گ. ۱۳س.

(ثبت ۸۶۳۷۷)

۹۷۷۳

داستان کودکی رستم و کشتن ببر بیان (شعر ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.

آغاز: بسمله. کتاب کودکی تهمتن و داوطلب شدن برای کشتن ببر بیان و جنگ کردن سپاه با ایران و گرفتن گلیم گوش را

بنام داور بنای بی مثال
پادشاهی قدیم برو بلند بال

انجام:

و حق او کی اسمش حیدرن
دلدل سوارن تیغش دو سرن
و حق حاجات کل ملا شکانت
و عرش کرسی روی آسمانست

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.

در آخر نسخه تملک حشمت اللّه کیانی و یادداشتی در تاریخ ۱۳۴۷/۱/۱.

جلد: مقوا.

۱۷ × ۲۱/۵ سم. ۳۶گ. ۱۳س.

(ثبت ۸۶۴۱۸)

۹۷۷۴

دیوان نالی (شعر ـ کردی)

از: نالی.

آغاز:

ای جلوه دری حسن جلوبخش تماشا
سررشته دین بی مددی تونیه حاشا

انجام:

و ای فرمو که بوست ندمی رورش تو بم
امسال که به جی دی اثری وعدهٔ پاری

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.

جهت احمد مختاربیک. عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه تملک عثمان پاشا و داود در ۲۹ رمضان ۱۳۳۷ه.

جلد: مقوای آبی.

۱۳ × ۱۹/۵ سم. ۲۱گ. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۴۰۳)

۹۷۷۵

دیوان کردی (شعر ـ کردی)

از: مصطفی بیک کردی.

آغاز:

قالان سرو مالم چاورش قنات
پابندل دل دینم کاکول پریشانست

انجام:

گواهی حشره بو دعوای شهادت برگ خوی نینم
که قادر خوی دزانی من له سرکام مذهب و دینم

---

۱. الوتار.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۳۷ه‍؟ جهت احمد مختار بیک، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در آخر نسخه اشعاری از شیخ شهاب و سامی درج شده و یادداشتی از عثمان پاشازاده در ۱۳۳۴ه‍.

جلد: مقوای سبز.

۱۳×۱۹/۵سم. ۴۰گ. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۴۰۴)

۹۷۷۶

زرد آهنگ و رستم **(شعر ـ کردی)**

از: شاعری ناشناس.

داستان جنگ زرد آهنگ (زردهنگ) و رستم است به نظم کردی. منظومهٔ کردی دیگری به نام زرد آهنگ سرودهٔ محی‌الدین بن سیّد عبدالقادر به ش ۹۵۰۴ در کتابخانهٔ مجلس نگهداری می‌شود.

آغاز: هذا کتاب ذرد هنگ و رستم بسمله.

معبود هر توی پادشای جهان

آفریننده عرش و آسمان

انجام:

تمام بی کتاب شاهان ایران

گشت پهلونان جنگی دیوان

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد علی خان. تاریخ کتابت: ۱۳۴۱/۸/۲۲ه‍ش.

قطع نسخه بیاضی است.

جلد: مقوای صورتی.

۱۰/۵×۱۷/۵سم. ۳۳گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۶۴۰۵)

۹۷۷۷

فتح خیبر **(شعر ـ کردی)**

از: شاعری ناشناس.

داستان غزوهٔ فتح خیبر به نظم کردی است که در آن به نقش امام علی(ع) در جنگ مذکور اشاره می‌شود.

آغاز: غزوات فتح الخبیر بسمله.

ابتدا بنام خداوند کل اگادار سرخیالان دل

انجام:

حضرت و فتوای آیهٔ قرآنی

پی صلح یاران قرعهٔ نهانی

خط: نسخ. کاتب: سیّد نوری ابن شیخ عبدالرحمان عازه بانی. تاریخ کتابت: ۱۳۶۶ه‍.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوای صورتی.

۱۵/۵×۲۰سم. ۳۵گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۶۴۰۶)

۹۷۷۸

غزوات بدر و حنین **(شعر ـ کردی)**

از: شاعری ناشناس.

منظومهٔ کردی است در داستان جنگ‌های بدر و حنین در صدر اسلام که در آن از دلاوری‌های امیرالمؤمنین (حیدر) گزارشاتی آورده است.

آغاز: بسمله. غزای بدر و حنین

به ناوی خدا خالقی کونین

انوسم باسی بدر و حنین

انجام:

به مقداری ارض و به رزی سماوات

به دیدار پاک محمّد صلوات

هزاران درود و هزاران سلام

ز ما بر محمّد علیه السلام

خط: نسخ. بی کا. بی تا. از ق ۱۴ه‍.

جلد: مقوای صورتی.

۱۳/۵×۲۱/۵سم. ۴۵گ. ۱۱س.

(ثبت ۸۶۴۰۷)

۹۷۷۹

دیوان مولوی (شعر ـ کردی)

از: مولوی.

آغاز: بسمله. من کلام مولوی علیه الرحمة

هـامدر و ان الشـیء

پیمون الشی چه طرزه ایشی

انجام:

ورنه من ایسته همون دل ورده

قامت سنگی بار ضمان خم کرده

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوای صورتی.

۱۲/۵×۱۹سم. ۱۶گ. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۴۰۸)

۹۷۸۰

میر حمزه عرب (داستان منظوم ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز:

یارب بحاجت رسول زمان

چه مجلس ندا پی شادی شوان

انجام افتاده:

حمزه پی طبل شادی زند

مژده مژده لوق اوجه عباس سند

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

جلد: مقوای صورتی.

۱۰/۵×۱۷سم. ۳۲گ. ۱۶س.

(ثبت ۸۶۴۰۹)

۹۷۸۱

جنگ‌نامه حنفیه (داستان منظوم ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.

داستان منظوم به زبان کردی است. جنگنامه محمّد حنفیه سرودهٔ کردی محی‌الدین بن سیّد عبدالقادر به شماره ۹۵۰۳ در کتابخانهٔ مجلس موجود است.

نک: منزوی، ۴/ ۲۸۰۶ و ۵/ ۳۶۶۸.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده:

حنیفه جه حضرت گفتگو شنفت

و بی پا و سر و آستانش گفت

انجام افتاده:

سر تا محمّد چنش بی یاور

سر نیمه بیجاجه قضای کافر

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

جلد: کاغذ سفید.

۱۱/۵×۱۸سم. ۲۶گ. ۱۶س.

(ثبت ۸۶۴۱۰)

۹۷۸۲

خالد بن ولید و حضرت علی(ع) (داستان منظوم ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.

داستان منظوم کردی است که برای قرائت در مجالس مذهبی سروده شده است.

آغاز:

بنام بیچون پادشای بی باک

لاشریک له فرد تینای تاک

انجام:

هرچند حاضریان چه مجلس یکسر

صلوات بدان و روی پیغمبر

هزاران درون هزاران سلام

ز ما بر محمّد علیه السلام

خط: نستعلیق. کاتب: عبدالرحمان بن شیخ مصطفی کلانی. تاریخ کتابت: ۷ صفر ۱۳۲۷هـ. برای سیّد عبدالرحمان اویهنگی، صفحهٔ آغاز

نونویس است، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: مقوای صورتی.
۱۰/۵×۱۷/۵سم. ۱۲گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۶۴۱۱)

۹۷۸۳

دیوان احمد مختار بیگ (شعر ـ کردی و فارسی)

از: احمد مختار بیگ (ق ۱۴هـ).
آغاز:
بالائی تو دلبر چو یکی سرو چسمان است
سرخ لبت ایدوست مثل برد یمان است
انجام:
همه شب قلب احمد را کند تاراج چون ترکان
سپاه زلف مژگان با سپه سالار هند
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.
در میان نسخه یادداشت عثمان پاشازاده در ربیع الآخر ۱۳۳۴هـ و مهر کروی «احمد مختار».
جلد: مقوای سبز.
۱۳×۲۰سم. ۱۳گ. سطور مورب.
(ثبت ۸۶۴۱۲)

۹۷۸۴

فتح الحیدر (شعر ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.
داستان رشادت‌های امیرالمؤمنین حیدر کرار در جنگ‌ها است به نظم کردی. گویا این داستان‌ها در مجالس مذهبی خوانده می‌شده است.
بر فراز صفحهٔ آغاز به عنوان «غزای امام علی و طال مغربی» معرفی شده است ولی در انجامه با عنوان مذکور در فوق آمده است.
آغاز:
معبود بی باک معبود بی باک
پادشای شاها معبود بی باک
انجام:
بروی محمّد صدهزار سلام
کو تا کر سخن باقی و سلام
خط: نسخ. کاتب: احمد بن درویش خدامراد.
تاریخ کتابت: صفر ۱۳۶۰هـ.
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: مقوای سبز.
۱۶×۱۹/۵سم. ۳۰گ. ۱۴س.
(ثبت ۸۶۴۱۳)

۹۷۸۵

دیوان رضا (شعر ـ کردی و فارسی)

از: شیخ رضا طالبانی.
دیوان اشعار کردی و فارسی شاعر است که به «رضا» تخلص می‌کند.
نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز نسخه:
تو بجاری وک ژن فاحشه پیت لی بلری
نه وتم خپرنیه چاویکی گرلی زق نکم
انجام:
ای مظهر مجید رضا را توجهی
تحصیل فرصت است رضای اله را
خط: نستعلیق. نام کاتب و تاریخ را سیاه کرده‌اند، از ق ۱۴هـ.
عناوین شنگرف.
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: مقوای سبز.
۱۲×۱۹سم. ۲۲گ. سطور مورب.
(ثبت ۸۶۴۱۴)

۹۷۸۶

حیدر و صنوبر (داستان منظوم ـ کردی)

از: شاعری ناشناس.

آغاز:

قــــادر قــــدرت

یـا حـی یـا قـیوم قـادر قدرت

فـرست بـخشنده فـرسان فـرست

قــلمزد بــروی لوح قـلم خـط

انجام:

تکـیا نکـامش لاله هـرمزی

قـرمز نـما بـی پـارچـه انیزی

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: پنج شنبه ۱۴ ذیقعده ۱۲۸۸ه‍.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوای سبز.

۱۰/۵×۱۷سم. ۳۰گ. ۱۳س. **(ثبت ۸۶۴۱۵)**

۹۷۸۷

شمقال و رستم **(داستان ـ کردی)**

از: شاعری ناشناس.

آغاز:

بشـنو ژ دوران چـرخ چـیبی کـرد

ز بـخت رسـتم چـه نـروی آورد

انجام:

هـزارن درود هـزارا سـلام

زما باد بر محمّد علیه السلام

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کـتابت: دوشـنبه ۹ ذی قعده ۱۳۰۸ه‍.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوای سبز.

۱۰/۵×۱۶/۵سم. ۸گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۶۴۱۶)

۹۷۸۸

گربه و موش **(شعر ـ کردی)**

از: الماس خان.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز:

نـیحاض بحال بـندت گـوش بـدر

تـا سـر بـدرون دلبـاهوش بـبر

انجام افتاده:

رشـته سـونک بـو عـطاتوه

بوپا تا دو پا پیچ گیسوه یاتوه

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه‍.

در اول نسخه یادداشت مطالعه در روز یکشـنبه دی ۱۳۴۵ه‍.

جلد: مقوای سبز.

۱۱×۱۷/۵سم. ۵گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۶۴۱۷)**

۹۷۸۹

دیوان سالم **(شعر ـ کردی)**

از: سالم.

دیوان اشعار کردی شـاعری است کـه بـه «**سـالم**» تخلص دارد.

آغاز: بسمله.

بدل کـین بـانشاء مـی‌خمار مـحنت دنـیا

الا یـا ایـها الساقی ادر کـاساً و نـاولها

انجام:

بی نـوا و دل پـر از خـار و غـریب و دردمـند

تـو کـجا و کـابل غـزنین خـاک قـندهار

خط: نستعلیق. کاتب: سیّد علی. بی تا، ق ۱۴ه‍.

برای احمد مختار بک، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: گالینگور سرخ.

۱۳/۵×۲۰سم. ۴۲گ. سطور مورب.

(ثبت ۸۶۴۰۲)

۹۷۹۰

دیوان طاهر **(شعر ـ فارسی)**

از: طاهربیک.

غزلیات شاعر است که به «طاهر» تخلص می‌کند.
نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.
آغاز افتاده:

طاهر جنون تا بکی نشنیده‌ای در قید کرد
زنجیر تار زلف او پای دو صد دیوانه را

انجام:

چون بمیدان غم هجر نهادی
طاهر بجلادت توبه از شیر و پلنگی

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.
در آخر نسخه یادداشت عثمان پاشازاده در ۱۳۳۴ه.
جلد: گالینگور سرخ.
۱۳×۲۰سم. ۶۹گ. سطور مورب.
(ثبت ۸۶۴۰۱)

۹۷۹۱

جنگ **(شعر ـ فارسی و کردی)**

جنگی است شامل اشعار فارسی و کردی از شعرای ذیل: خالد، صبوحی، همی شکری، هایم، محوی، ناری، سیّد احمد، وفای، غریب، یغما، مانی، وحشی، ظهیر فاریابی، مخفی دخترشاه، ضیاءالدین، زیور، عرفی، خسرو، نظیری، مشتاقی، انور، راجی، شیخ حسن سورینی، سعدی شیرازی، عارف، بیدل، یحیی، طالب، فنای، قصاب، طاهر، فکاری، خاکی، غیاثی، حاجی علی، خالص، زهاوی‌زاده صدقی، دولت، آذر، حریق، فکری، رمزی، کیفی، بیمار، صابری، محرومی، غریقی، فتحی، کاکه، رؤف، عطار، ضمیری، عمر خیام، مقصدی، جامی، اوحدی، قدسی، واقفی، همای، صفی، شاهدی، غزالی، فصیحی، خاتمی، غازی، نوری، نجات، آفتابی، شوقی، خاکی، عزت، شیخ رضا، سرباز، محمود، امین، فدای، حیدر، خادم، صائب.

این جنگ در سال ۱۳۲۳ه برای امیر مختار عثمان پاشازاده احمد مختار بیک گردآوری شده است.

آغاز: کلام مولانا خالد

این چه خالک است کزو رایح جان آمد
خس خارش بنظر سنبل و ریحان آمده

انجام:

بخدنگ مژه‌ات گشته دلم خون آلود
طاهرا گرد سرش کرد چه تیرزن است

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۳ه.
برای احمد مختار بیک، در اواخر نسخه مهر کروی «**احمد مختار ۱۳۳۱**».
جلد: گالینگور سرخ.
۱۳×۲۰سم. ۱۱۸گ. سطور مورب.
(ثبت ۸۶۳۹۹)

۹۷۹۲

خسرو و شیرین **(شعر ـ کردی)**

از: خانای قبادی.

داستان عشقی خسرو شیرین است به نظم کردی. در فراز صفحه آغاز و انجامه آمده است: کلام خانای قبادی.

آغاز:

بنام او کس شیرین ارمن
پیدا کرد فرهاد پیش بی بکو کن

انجام:

هزاران درود و هزاران سلام
زما بر محمّد علیه السلام

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۹۸ه.
عناوین شنگرف، برگ پایانی نونویس است، قطع نسخه بیاضی است، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: گالینگور سبز عطف تیماج فرنگی.
۱۱/۵×۲۱/۵سم. ۱۵۴گ. ۱۸س.
(ثبت ۸۶۴۰۰)

۹۷۹۳

تحفة النصایح **(منظومه ـ فارسی)**

از: یوسف گدا معروف به راجو قتال خلیفهٔ نصیرالدین محمود چراغ دهلوی (ق ۸ هـ).

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱۰/ ۵۷۸.

آغاز:

حمدی بگویم بی عدد مر خالق جن و بشر
کرده معلق آسمان هم اختران شمس و قمر

انجام:

هفتصد نود پنجی دگر هجرت محمّد مصطفی
عاشر ربیع آخرین وقت ضحی روز قمر

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نسخه به سبب کرم‌خوردگی آسیب دیده است.

جلد: تیماج سرخ مجدول گرهی با ترنج و سرترنج.

۱۳×۲۳سم. ۷۵گ. ۱۱س. **(ثبت ۸۶۳۹۵)**

۹۷۹۴

لطائف الطوایف **(داستان ـ فارسی)**

از: علی بن حسین واعظ کاشفی (۹۳۹هـ).

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۴۶۵.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: **بسمله. بعد از ادای تحمیدات الهی و وظایف صلوات حضرت رسالت پناهی ....**

انجام افتاده: **...که از اقران شیخ سعدیست غزلی دارد که در بعضی ابیات آن در هر.**

خط: نستعلیق خوش. بی کا. بی تا.

عناوین و نشانی‌ها شنگف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی نارنجی.

۱۲ × ۱۶ سم. ۱۱۸ گ. ۱۲ س.

(ثبت ۸۶۳۹۲)

۹۷۹۵

دیوان مدهوش تهرانی **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بلورفروش تهرانی متخلص به مدهوش (ق ۱۳هـ).

نک: **مجلس، ش ۱۴۱۷۷؛ منزوی، ۳/ ۲۵۲۲؛ مشار فارسی، ۲/ ۲۳۶۸.**

آغاز: **مدهوش صهبای فنا و پیمانه نوش خمخانه بقا زهی عارف امی که زبان بیانش کلید خزینه... حرف الالف**

اگرم سر برود عشق تو از سرما را
مختصر می‌نرود ور برود سرما را

انجام:

چندای مدهوش همچون بی هشان
قصه خوانی در بر دیوانگان
گر ترا چون هوشمندان هوش بود
از سخن گفتن لبت خاموش بود.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۴هـ.

صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به شنگرف و لاجورد، صفحهٔ نخست دارای سرلوح مذهَّب مذیَّل به کتیبه مذهَّب، رکابه‌نویسی شده، در برگ ۸۵پ مهر بیضوی «**مرحمت الله**» و در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع: «**یا من هو لطیف فی حکمه**».

جلد: تیماج مشکی.

۱۳/۵×۱۸سم. ۱۱۹گ. ۱۰س.

(ثبت ۸۶۲۶۷)

۹۷۹۶

مجموعه:

۱. العقد الطهماسبی **(فقه ـ عربی)**

از: عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۸۴هـ).

چاپ شده در میراث اسلامی، ۱۰/ ۱۷۷-۲۲۲.

نک: التراث العربی، ۴/ ۶۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی انزل من السماء ماء طهورا و الصلوة و السلام علی سیدنا محمّد و آله الذین اذهب الله عنهم الرجس ....

انجام: ...العالیة الی منازل المقربین وفقنا الله لذلک و للعمل بما یحب و یرضی انه جواد کریم.

۲. تقدیم الشیاع علی الید (فقه-عربی)

(گ ۱۴ پ-۱۸ ر)

از: عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۸۴ه).

نک: ذریعه، ۱۱/ ۱۵۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی شاع فضله و کرمه و استفاضت مننه و نعمه... فاقول قد اشتهر علی السنة بعض المتاخرین ان الید اقوی من الشیاع ....

انجام: ...و اجعلنا من اهل الرشاد و صالحی العباد انک انت الکریم الجواد.

۳. مسألتان (فقه-عربی)

(گ ۱۸ پ-۲۳ پ)

از: عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی (۹۸۴ه).

در مجلس شاه طهماسب صفوی بحثی در بارهٔ دو مسأله فقهی درگرفت. مؤلف رسالهٔ حاضر را پیرامون آن مسائل نگاشته و در روز پنج شنبه ۲ ذی حجه ۹۶۸ به انجام رسانده است.

دو مسأله از این قرار است: ۱. الحصیر المتنجس بالبول هل یطهر بالشمس ۲. هل یصرف سهم الامام من الخمس علی السادة.

نک: التراث العربی، ۵/ ۶۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله کما ینبغی لجلال و الصلوة و السلام علی سیدنا محمّد و آله ....

۴. ایقاظ النائمین و ایعاظ الجاهلین (فقه-عربی)

(گ ۲۴ ر-۳۲ پ)

از: سیّد ماجد بن ابراهیم حسینی کاشانی (ق ۱۲ه).

رساله‌ای است دربررسی غنا و اثبات حرمت آن در یک مقدمه و دو مقصد.

نک: التراث العربی، ۱/ ۳۶۳؛ ذریعه، ۲/ ۵۰۵.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی سید الانبیاء و المرسلین محمّد خاتم النبیین و علی آله الهداة المتقین الی یوم الادین... هذه رسالة الفتها فی تحقیق حال الغنا ....

انجام: ...و یغفر لکم ذنوبکم هذا اخر ما اردنا ایراده و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

۵. تخلیل الاسنان فی لیالی شهر رمضان (فقه-عربی)

(گ ۳۳ پ-۳۴ ر)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

رسالهٔ کوتاهی است در پاسخ به سؤال احمد خان گیلانی دربارهٔ مسواک زدن روزه‌دار.

نک: کتابشناسی شیخ بهایی، ۱۷۳-۱۷۴.

آغاز: بسمله. یقول الفقیر الی الله الغنی بهاءالدین محمّد العاملی انه القی الی کتاب کریم من لدن حکیم علیم... السؤال هو هذا ان المستفاد من کلام الفقهاء رضی الله عنهم انه لا یجب علی الصائم تخلیل اسنانه من بقیة الطعام ....

انجام: ...فذلک غایة المسئول و الا فالاصلاح مرجو و مأمول...

۶. تفسیر آیة فسحقا لاصحاب السعیر (تفسیر-عربی)

(گ ۳۴ پ-۳۵ پ)

از: شیخ بهایی محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ه).

نک: التراث العربی، ۲/ ۷۱.

آغاز: بسمله. قال الله تعالی فی سورة الملک کلما القی فیها فوج... قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الآیة فاسحقهم الله سحقا ای ابعدهم من رحمته و التغلیب للایجاز و المبالغة و التعلیل انتهی کلامه و قد اختلف الاعلام فی حل هذا الکلام علی وجوه....

انجام: ...فی الکلام اشعار بعلة اسحاقهم و هذا الوجه مما خطر بالخاطر الفاتر و الله اعلم بحقیقة الحال.

۷. رسائل قابوس بن وشمگیر (نامه‌نگاری-عربی)

(گ ۳۹پ-۴۵ر)

نامه‌های قابوس بن وشمگیر است به افراد مختلف از جمله به: عبدالله بن اسماعیل بن میکال، ابن عمید، عبدالله بن محمّد کاتب، اصفهبد، صاحب بن عباد و پاسخ‌های صاحب بن عباد.

آغاز: بسمله. فصل فی سرد جملة من رسائل الامیر شمس المعالی قابوس بن وشمگیر فقد قیل انها قلیلة النظیر فی البلاغة و الفصاحة و الصناعة... فمنها ما کتبه الی الوزیر العتبی بخراسان فی تاخر الجواب....

انجام: ...و احلی الله اهل الفضل من فواضله و ارواهم بدر مخالفه.

خط: نسخ. کاتب: عبدالله بن محمّد حسن هشترودی. تاریخ کتابت: رجب تا جمادی الآخر ۱۳۳۷ه. مکان کتابت: در نجف.

شش رسالهٔ نخست از روی خط شیخ فتح الله بن محمّد جواد شیخ الشریعه اصفهانی استنساخ شده و حواشی از وی دارد. عناوین و نشانی‌ها به سرخی.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: گالینگور زرشکی عطف و گوشه تیماج مشکی.

۱۵×۲۱سم. ۴۵گ. ۲۱س. (ثبت ۸۶۲۶۸)

۹۷۹۷

تحفة العراقین (شعر-فارسی)

از: خاقانی شیروانی (ق ۶ه).

نک: مجلس، ش ۲۵۶۳ و ۲۵۶۱ و ۲۵۶۴؛ منزوی، ۴/ ۲۷۱۴.

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد کاظم بن آقا محمّد بن سلطانعلی بن شاهقلی بن سلطان حسین بن سلطان شاه بن خضر بن الیاس بن محمّد بن خضر بن سلطان احمد بن خواجه نصیرالدین طوسی. تاریخ کتابت: یکشنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۰۶۵ه.

رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت خرید آن از حاج محمّدرضا کتابفروش در رجب ۱۳۳۷ه.

جلد: روغنی دورو و روی جلد مجدول با ترنج و سر ترنج با نقش گل و بوتهٔ الوان درون جلدنقش گل نرگس.

۱۲/۵×۲۰سم. ۹۲گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۶۴۴۸)

۹۷۹۸

مجالس العشاق (تراجم-فارسی)

از: امیر کمال‌الدین حسین بن اسماعیل گازرگاهی طبسی (ق ۱۰ه).

نک: ذریعه، ۱۹/ ۳۶۲؛ فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۳/ ۲۲۶۰.

آغاز: بسمله. ای جمیلی که اشعه جمال حسنت هرجا چراغی برافروخت آتش خانمانها....

انجام:

در نهصد و هشت شد روانم خامه
در نهصد و نه تمام شد این نامه

خط: نستعلیق. کاتب: محمّدرفیع سیّد اشرف بربر. تاریخ کتابت، دوشنبه ذی قعده ۱۰۷۸ه.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و شنگرف

و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهَّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۱/۵×۲۱سم. ۲۲۹گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۶۴۴۴)**

۹۷۹۹

مجموعه

۱. دیوان صفی‌الدین الحلّی **(شعر ـ عربی)**
(گ ۱پ ـ ۷۹پ)
از: صفی‌الدین عبدالعزیز بن سرایا حلّی (ق ۷ه).
نک: ذریعه، ۹/ ۶۱۵.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی علم الانسان البیان و من به علیه و الصلوة علی نبیه محمّد الذی مدح الشعر....

۲. تعریف عمارت بحر ارم بارفروش **(جغرافیا ـ فارسی)**
(گ ۷۹پ ـ ۸۴پ)
مقاله‌ای است به نثر ادبی در تعریف عمارت بحر ارم در بارفروش مازندران.
آغاز: کشور مازندران عرصه ایست بهشت نشان و ساحتی است بهجت توامان....

۳. قصیدهٔ فرزدق در مدح امام سجاد(ع) **(شعر ـ عربی)**
(گ ۸۵ر ـ ۸۶ر)

۴. اشعاری از سیّد ماجد بن هاشم بحرانی و ابن المعلم **(شعر ـ عربی)**
(گ ۸۶پ ـ ۸۷پ)
خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.
رکابه‌نویسی دارد. جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵/۵×۲۱/۵سم. ۸۷گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۶۲۷۰)

۹۸۰۰

مسالک الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام **(فقه ـ عربی)**

از: شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی (۹۶۵ه).
نک: التراث العربی، ۵/ ۶۵.
نسخهٔ حاضر کتاب النکاح را دربردارد.
آغاز نسخه: اعلم ان النکاح یستعمل لغة فی الوطی کثیرا و فی العقد بقلة قال الجوهری....
انجام نسخه: ...مع الامکان قولان اشهرهما العدم تم قسم العقود بحمدالله...
خط: نسخ. کاتب: کاظم بن سیّد راضی حسینی اعرجی.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ابوطالب»، کاتب این نسخه را برای خودش کتابت کرده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵×۲۱سم. ۲۳۸گ. ۲۳س. **(ثبت ۸۶۲۸۱)**

۹۸۰۱

شرح دستور معمای نیشابوری **(معما ـ فارسی)**

از: نعیمی.
شرحی است بر دستور معمای نیشابوری که در ردیف بعد می‌آید.
نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.
آغاز: بسمله. الحمد لله المبدی و المعید الفعال لما یرید... قوله باسمک الابتداء یا فتاح یعنی بنام تست ابتدای این رساله و افتتاح این مقاله....
انجام افتاده:
از واسطهٔ نام تو آخر دل زار
در آتش غم سوخته باشد صد بار
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده و متن خط خوردگی دارد، رکابه‌نویسی شده، صفحهٔ آغاز نونویس است.
جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه تیماج فرنگی مشکی.
۱۲/۵×۱۷سم. ۱۰۸گ. ۱۵س.
(ثبت ۷۸۸۸۵)

۹۸۰۲

دستور معما **(معما ـ فارسی)**

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ه).
نک: **مجلس**، ش ۸۷۹ و ۸۸۳ و ۲۲۱۴؛ **منزوی**، ۳/ ۲۱۸۶.
آغاز:

بنام آنکه از تألیف و ترکیب
معمای جهان را داد ترتیب

خط: نستعلیق. کاتب: اختیار بن حسن بن اسماعیل. تاریخ کتابت: ۹ محرم ۹۴۶ه.
عناوین شنگرف، صفحهٔ آغاز نونویس است، رکابه‌نویسی دارد، با حواشی توضیحی، در هامش صفحات میانی نسخه بخشی از ابتدای رساله‌ای در قواعد معما درج شده است، در برگ ۵ مهر بیضوی به سجع «محمّد نبی الله علی و الله».
جلد: تیماج سبز.
۱۲×۱۷سم. ۵۹گ. ۱۴س. **(ثبت ۱۵۲۴۵)**

۹۸۰۳

مجمع الاسماء **(معما ـ فارسی)**

از: عباسقلی خان بن حسن خان شاملو (ق ۱۱ه).
نک: **مجلس**، ش ۶۲۱؛ **منزوی**، ۳/ ۲۱۹۷.
آغاز: بسمله. باسم الله

ای خیالت جسم جانها را روان
وی جلالت لامکان دلها مکان

انجام:

صیاد دام نازی بر سر طرف کشیده
تا دانه گرفته زو مرغ دل رمیده

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد و شنگرف، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب مذیل به کتیبهٔ مذهّب، عناوین شنگرف، با حواشی توضیحی و رکابه‌نویسی، در آخر نسخه مهر بیضوی «عبده مهدیقلی»، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج زرین.
۱۰×۱۶/۵سم. ۲۸گ. ۷س. **(ثبت ۷۸۶۱۲)**

۹۸۰۴

بدایع الصنایع **(بلاغت ـ فارسی)**

از: سیّد برهان‌الدین عطاءاللّه بن محمود حسینی عطایی نیشابوری (۹۱۹ه).
نک: **مجلس**، ش ۲۲۰۵ و ۳۱۰۱؛ **منزوی**، ۳/ ۲۱۲۸.
آغاز: بسمله. **صنایع مدایح بی قیاس و بدایع لوایح شکر و سپاس آن صانع مصنوعات و مبدع موجودات ....**
خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۳۵ه.
صفحات مجدول به زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب مذیّل به کتیبه مذهّب، عناوین شنگرف.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۲×۱۷/۵سم. ۱۰۹گ. ۱۵س.
(← تصویر) **(ثبت ۲۳۱۱۳)**

۹۸۰۵

مجموعه

۱. دستور معمای منظوم **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱پ ـ ۸پ)
از: شهاب‌الدین احمد حقیری هروی (۹۲۳ه).

نک: ش ۹۸۱۸.

۲. دستور معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۹ ر ـ ۵۴ پ)

از: عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ هـ).

نک: منزوی، ۳/ ۲۱۸۴.

آغاز:

ای اسم تو گنج هر طلسمی
قانع زتو هر کسی باسمی

انجام: ...این دو استعاره برین وجه بر مذهب صاحب الصاحست و الله اعلم.

خط: نستعلیق. کاتب: سلطان حسن تونی. تاریخ کتابت: ردیف یکم: ۱۰ محرم ۹۶۴ هـ برای مسیح‌الدین میر حبیب اللّه، ردیف دوم: سه شنبه ۱۴ محرم ۹۶۴ هـ.

عناوین شنگرف، ردیف یکم حواشی «منه رحمه الله» دارد، رکابه‌نویسی شده است.

جلد: تیماج فرنگی زرشکی.

۱۲/۵ × ۱۸/۵ سم. ۵۴ گ. ۱۴ س.

(ثبت ۱۴۱۹۷)

۹۸۰۶

مجموعه

۱. دستور معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱ پ ـ ۶۶ پ)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ هـ).

نک: ش ۹۸۰۲.

۲. معمیات **(معما ـ فارسی)**

(گ ۶۷ پ ـ ۷۶ پ)

از: مولانا محمّد نصراللّه رضایی شیرازی.

نک: منزوی، ۳/ ۲۲۰۲.

آغاز: بسمله. باسم ملا حکیم

زاهد که چو موسی شده از باریکی
با او کنی از بهر صفا نزدیکی

انجام: ...شریح

آنکه روزش خواندی از اهل نظر
رانده چون باشد شب آزارش مبر.

۳. معمیات منظوم **(معما ـ فارسی)**

(گ ۷۷ پ ـ ۸۳ پ)

از: مولانا نظام‌الدین شاه علی.

آغاز: بسمله. باسم امیر

همدم شب تار ما که خواهد بودن
جز ناله زار ما که خواهد بودن

انجام:

هرکس بتماشای گلستان نظر
افکند دل زار همان بر رخ یار

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: محرم ۱۰۸۰ هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رسالهٔ یکم با حواشی بسیار، در آخر رسالهٔ یکم رباعی در تاریخ وفات میرحسین نیشابوری از ملّا جمشید، در اول نسخه مهر مربعی «عبده محمّد هاشم الحسینی ۱۲۳۵» و در آخر نسخه چند بیت در معما.

جلد: تیماج سرخ یک لا با ترنج و سرترنج زرین.

۱۱/۵ × ۱۸ سم. ۸۶ گ. ۱۳ س.

(ثبت ۲۶۶۵۳)

۹۸۰۷

مجموعه

۱. شرح دستور معمای نیشابوری **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱ پ ـ ۷۳ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

کتابی است در توضیح و تنقیح دستور معمای حسین نیشابوری که به ش ۹۸۰۲ گذشت. جز شرح‌های رکنی (نک: ش ۹۸۱۳) و نونداکی (نک: ش ۹۸۰۹) و فکری (نک: ش ۹۸۰۸).

آغاز: بسمله. حامداً لله و مصلیا علی نبیه و آله. بیت

چو کاری بی فضول من برآید
مرا در سخن گفتن نشاید

پس از فضول این فقیر است که در نظر اعیان حضرت خداوندی سخن می‌راند... این چند کلمه باسلوب توضیح و تنقیح معماء میرحسین نیشابوری عفی عنه الباری در قلم آمد....

انجام: ... پوشیده نماند که بحرف یاری است ازو لفظ پرحاصل گشت بروختم شد کلام که میم است یافت دید اعلم و احکم.

۲. قواعد معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۷۹ پ ـ ۱۰۷ پ)

از: وحید تبریزی (ق ۱۰ه).

نک: ذریعه، ۱۷/ ۱۹۱.

آغاز: بسمله. حمد و سپاس و ثنای بی‌قیاس مر عالمی را که فصحا و علمای عالم قطرهٔ از بحار علم او....

انجام: ... نگون سار گفته و رقم خواسته و ازو نمان عثمان شده والله خیر الفاتحین.

۳. حلل مطرز در فن معما و لغز **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱۰۹ پ ـ ۲۹۵ پ)

از: شرف‌الدین علی بن حاجی یزدی معمایی (ق ۹ه).

نک: ش ۹۸۱۰.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۷ ذیحجه ۱۰۸۶ه.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۴/۵ × ۲۵ سم. ۲۹۶ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۷۸۶۰۲)

۹۸۰۸

مجموعه

۱. شرح دستور معمای نیشابوری **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱ پ ـ ۲۴۳ پ)

گویا از: فکری.

شرح مزجی و توضیحی مفصلی است بر دستور معمای حسین نیشابوری که به شمارهٔ ۹۸۰۲ گذشت. شارح تاریخ اتمام این شرح را کلمهٔ (مفیض = ۹۳۰) گفته است.

در بیت‌های آخر کتاب می‌گوید:

فکری غزل و ذکر رباعی تا چند
حرف لغز و شرح معما تا کی

منزوی (۳/ ۲۲۰۱) معمیات از ملّا عنایت فکری هروی مشهدی (ح ۹۷۳ه) معرفی کرده است.

آغاز:

بنام آنکه از تألیف و ترکیب
معمای جهانرا داد ترتیب

ظاهر آن می‌نماید که لفظ بنام که جار و مجرورست متعلق باشد بلفظ ابتدا که ملحوظ اکثر مصنفین می‌باشد....

انجام: ... بملاحظه آنکه گفته شده که باشد برو نیز ختم کلام...

به اهل فهم فیض رساننده است از آن
تیریخ شد مفیض برای تمامیش

۲. نسخه بابری **(معما ـ فارسی)**

(گ ۲۴۶ پ ـ ۲۷۸ پ)

از: جنونی.

نک: فهرست موزه سالار جنگ، ۳/ ۲۵۸.

آغاز: باسمه.

چون عقل معمای جهان خواست شکافت
پیوسته درین گنبد فیروزه شتافت
بسیار بمهر و مه فرو رفت و لیک
نامی ز معمای جهان بیش نیافت

معما کلامیست که دلالت کند بطریق رمز و ایما بر یکی از اسما یا زیاده بملاحظهٔ آنکه در هر لباس که باشد....

انجام:

پسندند دلها از آن رو جنونی
که با ذکر شاهست ختم رساله

تیریخ:

این نسخه بشاه بابر آمد منسوب
ز آن نسخهٔ بابری نهادم نامش
تیریخ تمامیش چه پرسی دیگر
نامش شده تیریخ چو بر اتمامش

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۳۰ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی «منه»، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک محمّد بن محمّد با مهر بیضوی به سجع «مظهر لطف خدا محمّد» و تملک ابن آقایی بیک بروجردی با مهر مربعی ناخوانا.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲/۵ × ۱۸ سم. ۲۷۸ گ. ۱۷ س.

(ثبت ۲۳۱۱۲)

۹۸۰۹

مجموعه

۱. دستور معما (معما ـ فارسی)

(گ ۱ پ ـ ۵۵ ر)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ه).

نک: ش ۹۸۰۲.

۲. شرح دستور معمای نیشابوری (معما ـ فارسی)

(گ ۵۶ پ ـ ۸۹ ر)

از: محمّد بن علی نونداکی (ق ۱۰ه).

نک: مجلس، ش ۸۸۱؛ منزوی، ۳/ ۲۱۹۳.

آغاز: بعد از تنصیص تحمید و تسمیه و تخصیص محامد و اثنیه بحضرت ذوالجلال که ذات بی مثالش....

خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۹۵۷ یا ۹۷۷ه.

صفحات زرافشان و مجدول به زر و مشکی و لاجورد، صفحات آغاز رساله‌ها دارای سرلوح مذهَّب، عناوین به زر و لاجورد، در اول نسخه یادداشت خریداری آن به همراه پنجاه و چهار جلد دیگر به یک تومان و مهر مربعی به سجع «یثق بالله الغنی عبده علیقلی ۱۰۹۵» و مهر بیضوی به سجع «عبده زین العابدین الطباطبایی».

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲/۵ × ۲۱ سم. ۸۹ گ. ۱۵ س.

(ثبت ۶۱۹۰۷)

۹۸۱۰

حلل مطرز در فن معما و لغز (معما ـ فارسی)

از: شرف‌الدین علی بن حاجی یزدی معمایی (ق ۹ه).

نک: مجلس، ش ۲۲۰۹؛ منزوی، ۳/ ۲۱۸۱.

آغاز: بسمله. بعد از تیمن و اعتصام بذکر خجسته فرجام علامی که نوآموز مکتب تعلیمش....

خط: نسخ عالی. کاتب: ابراهیم بن عبدالجلیل شروانی. تاریخ کتابت: ۱۰۴۷ه. مکان کتابت: رشت.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، عناوین به زر و شنگرف و لاجورد و سیلو، در حاشیه تصحیح شده، در چند جای

نسخه مهر بیضوی «عبدالله ۱۲۴۹» و در اول نسخه تملک عبدالحمید علاء الحکماء که آن‌را از حاجی محمّدرضا کتابفروش در جمادی الآخر ۱۳۴۰ه خریده است.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای دوروی ترنجدار.

۱۴/۵×۲۴سم. ۱۸۲گ. ۱۷س.

(← تصویر) **(ثبت ۶۶۸۷۲)**

۹۸۱۱

دستور معما (معما ـ فارسی)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۰۲.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: اواخر ذی قعده ۹۸۵ه.

عناوین شنگرف، با حواشی بسیار، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای عطف و سجاف یشمی.

۱۴/۵×۲۱/۵سم. ۵۴گ. ۱۵س.

(ثبت ۲۳۲۲۰)

۹۸۱۲

دستور معما (معما ـ فارسی)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۰۲.

خط: نستعلیق زیبا. بی کا. بی تا، از ق ۱۰ یا ۱۱ه.

تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و صفحهٔ آغاز دارای کتیبهٔ مذهَّب، اسامی به زر و شنگرف و لاجورد، به نسخه رطوبت رسیده است.

جلد: تیماج مشکی ترنجدار.

۱۵×۲۲سم. ۴۷گ. ۱۱س. **(ثبت ۲۶۴۳۵)**

۹۸۱۳

شرح دستور معمای نیشابوری (معما ـ فارسی)

از: صادق رکنی عاشق.

نک: **مجلس**، ش ۵۹۳۲؛ **منزوی**، ۳/ ۲۱۹۳.

نسخهٔ حاضر اندکی از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **مشهور به حسین نیشابوری کسب علم معما می‌کردم و معمایی که می‌گفتند یاد می‌گرفتم ....**

انجام:

تاریخ کتاب شرح اگر می‌طلبی

بنویس کتاب شرح رکنی بنویس

خط: نستعلیق. کاتب: بابرخان. تاریخ کتابت: ۲۲ رجب ۱۱۰۹ه به دستور آقا عبدالعظیم.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در اوایل نسخه جای عناوین خالی مانده، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۲/۵×۲۰/۵سم. ۱۱۷گ. ۱۶س.

(ثبت ۸۶۳۶۷)

۹۸۱۴

شرح دستور معمای نیشابوری (معما ـ فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته از ق ۱۰ه.

شرح مزجی و توضیحی نیکویی است بر دستور معمای نیشابوری که به شماره ۹۸۰۲ گذشت. تألیف این شرح در روز چهارشنبه ۲۹ رمضان ۹۵۳ه در مکه به اتمام رسیده است و متأسفانه به دلیل افتادگی آغاز نسخه، نام شارح به دست نیامد.

آغاز افتاده: **عطا دلش را بنواخت و از جاه دلخواهش ترقی ساخت ....**

انجام: **... باشد که سبب حصول بعضی از حروف باشد و الله اعلم بالصواب.**

خط: نستعلیق. کاتب: مصطفی نشاطی. تاریخ کتابت: یکشنبه ۱۶ صفر ۱۰۱۹ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد،

در آخر نسخه چند معمای منظوم درج شده است، در حاشیه تصحیح شده و حواشی «منه» و «لمحرره» دارد.
جلد: تیماج سبز.
۱۵×۲۱سم. ۱۲۷گ. ۲۱س. **(ثبت ۲۲۵۰۱)**

۹۸۱۵

مجموعه

۱. دستور معما **(معما ـ فارسی)**
(گ ۱پ ـ ۵۶ر)
از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴هـ).
نک: مجلس، ش ۹۸۰۲.

۲. معمیات اسامی چهارده معصوم **(معما ـ فارسی)**
(گ ۵۷ر ـ ۵۸پ)
آغاز:
ای‌که خواهی نجات و فیض علوم
باش مولای چارده معصوم
انجام:
تو ز مهدی ز راه کج برهی
جز بمهدی ولی چو دل ندهی
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۱هـ.
عناوین شنگرف، حواشی توضیحی دارد، در اول نسخه تملک معتضدالدوله در ۱۳۲۳هـ.
جلد: تیماج مشکی.
۱۱/۵×۲۱/۵سم. ۵۸گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۵۴۷۱)

۹۸۱۶

مجموعه

۱. مطلوب المحبوب **(معما ـ فارسی)**
(گ ۱پ ـ ۳۲ر)
از: رفیع منوچهر بدیع تاجری تبریزی.
نک: منزوی، ۳/ ۲۱۹۸ از **مطلوب الاحباب** وی یاد کرده است.
آغاز: **بسمله. جواهر حمد نامحدود و قابل نثار بارگاه موجودیست که عقل آفرینان اقلیم سخن را....**
انجام:
خواهی که بجمله خلق روشن گردد
از اول حرفها برآور نامی

۲. معما **(معما ـ فارسی)**
(گ ۳۳پ ـ ۴۰پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
رساله‌ای است در معما شامل مقدمه و ۱۶ فصل و خاتمه:
مقدمه در بیان معنی معما
فصل ۱. در بیان حساب جمل
فصل ۲. در ارقام بروج
فصل ۳. در ارقام کواکب
فصل ۴. در بیان روزها و هفته
فصل ۵. در ارقام هندسه
فصل ۶. در حساب سال و ماه
فصل ۷. در بیان لعب
فصل ۸. در بیان قلب و عکس
فصل ۹. در بیان تشبیهاب حروف
فصل ۱۰. در تصغیر
فصل ۱۱. در بیان صدق و نقیض
فصل ۱۲. در بیان اسقاط حروف کلمه
فصل ۱۳. در بیان جذور و لعب
فصل ۱۴. در بیان رعایت ترتیب
فصل ۱۵. در بیان معما
فصل ۱۶. در نسخه یافت نشد.
خاتمه در بیان مقدمات معما.
آغاز: **بسمله. حمد بیحد و ثنای بیعدد پادشاهی راکه**

دیدهٔ رمد دیدهٔ عاشق را بخاک مکان قدمهای معشوق روشن می‌گرداند....

انجام:

در غـم تـو آب مـی‌بارد زچشـم خـون‌فشان
درد لب آن کــه گـرد آب خـون آلود...

۳. فواید متفرقه

(گ ۴۱ ر-۵۵ پ)

۳. طریق تفأل به قرآن (فارسی)

(گ ۵۵ پ-۵۷ر)

به نظم فارسی است.

۴. زبدة الرمل (رمل منظوم-فارسی)

(گ ۵۷ پ-۶۷ پ)

از: معین‌الدین نصرالله خاقانی (ق ۸ هـ).

نک: منزوی، ۴/ ۲۸۵۲.

آغاز:

فـرد و سه زوج شکـل لحیانست
دانشش بــر حکـیم آسـانست

انجام:

هست مـیزان رمـل پـانزدهم
عاقبت دان تو بـیت شـانزدهم

۵. دستور معما (معما-فارسی)

(گ ۶۸ پ-۱۷۲ ر)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۰۲.

خط مجموعه: نستعلیق. بی کـا. تـاریخ کـتابت: رسـاله دوم: شـنبه ۴ جـمادی الثـانی ۱۰۸۴هـ، رسالهٔ پنجم: ۱۰۸۶هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، با حواشی بسیار و رکابه‌نویسی، در چند جای نسخه مهر بیضوی به سجع «خاک راه علی ابوطالب ۱۰۷۸».

در اول نسخه یادداشت سیّد محمّد جزایری است که رساله‌های مجموعه را معرفی کرده است.

جلد: گالینگور قرمز عطف تیماج.

۹/۵×۱۶سم. ۱۷۲گ. ۱۰س.

(ثبت ۷۹۰۰۶)

۹۸۱۷

معمیات رموزی (معما-ترکی)

از: متخلص به رموزی.

بیش از ۹۷۰ معماست که برخی از آنها بـه فـارسی است.

به سلطان سلیم در ۹۷۵هـ تقدیم شده است.

در این کتاب نمونه‌ای از اشعار فارسی مـؤلف نـیز آمده است.

نک: فهرست ترکی مرعشی، ۱/ ۲۵۹، ش ۵۳۷۱.

آغاز:

بســم الله الرحـمن الرحـیم

فـتح مـعمای کـلام قـدیم

انجام:

کتابت مصدرندن صیغه امرکه اکتب در نصفی قلب اولمشدر تم الشرح بالسلام و الاکرام

خط: نستعلیق. بی کا. تـاریخ کـتابت: مـحرم ۹۸۸هـ. مکان کتابت: در قسطنطنیه.

تمامی صفحات مجدول به شنگرف، عـناوین و نشانی‌ها شنگرف، در اول نسخه دو مهر یکی به سجع: «خادم القرآن ابوالوفا الشیخ سـلیمان اولیـا ۱۱۱۰» و دیگری چند آیه قـرآن، مـالک قـبلی نسخه (باستانی راد) در دو صفحه مطالبی در بارهٔ کتاب و مؤلف و اشعار فارسی مؤلف به ابـتدای نسخه ضمیمه کرده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای ترنجدار.

۱۴×۲۰سم. ۱۹س. **(ثبت ۸۵۶۸۶)**

۹۸۱۸

مجموعه

۱. دستور معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۲ پ ـ ۹۳ پ)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ﻫ).

نک: مجلس، ش ۹۸۰۲.

۲. نود و نه نام خدا **(معما ـ فارسی)**

(گ ۹۴ پ ـ ۱۰۸ ر)

از: حسین بن محمّد حسینی نیشابوری (۹۰۴ﻫ).

نک: مجلس، ش ۸۷۸ و ۵۶۱۶ و ۵۹۲۳؛ منزوی، ۳/ ۲۲۰۵.

آغاز:

الله نیست حد خامه از نام اله

دم زدن باید زمان دارد نگاه

۳. دستور معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱۰۸ پ ـ ۱۱۷ ر)

گویا از: عبدالرحمان بن احمد جامی (۸۹۸ﻫ).

نک: مجلس، ش ۸۸۳؛ منزوی، ۳/ ۲۱۹۲.

آغاز: بسمله. نموده می‌شود که این مقدمه ایست از برای تسهیل و ترغیب مبتدیان و بیان اعداد معمای و بیان امثله و تعریف هریک از آن اعمال....

انجام:

چو فیض قدسی آمد جای تو بیخ

نباشد گر کنندش فیض تاریخ (۸۹۰)

بتشریف قبول ارزنده بادا

بر ارباب کرم فرخنده بادا

۴. دستور معمای منظوم **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱۱۷ ر ـ ۱۲۵ پ)

از: شهاب‌الدین احمد حقیری هروی (۹۲۳ﻫ).

نک: مجلس، ش ۸۸۳؛ منزوی، ۳/ ۲۱۸۸.

آغاز:

بنام آنکه ذات جمله اشیا

بود چون اسم ذات او مسما

۵. دستور معما **(معما ـ فارسی)**

(گ ۱۲۵ پ ـ ۱۴۰ پ)

از: شرف.

نک: مجلس، ش ۸۸۳؛ منزوی، ۳/ ۲۱۹۰.

نسخه حاضر از انجام اندکی افتادگی دارد.

آغاز: بسمله. بدانکه ترتیب کرده شد این رساله بر یک مقدمه و بیست و چهار اصل و خاتمه. مقدمه در بیان ارقام هندسه....

انجام افتاده: ...اصل بیست و چهارم... خاتمه بدانکه لطافت و ظرافت و زینت... معنی هر نظمی باید که مناسب صاحب آن.

خط: نستعلیق. کاتب: رساله یکم، محمود بن عمر. تاریخ کتابت: ۱۰۵۸ﻫ.

رسالهٔ دوم: محمّد بن محمود. مکان کتابت: در مدرسه عبدالیه بلد مکس.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، رسالهٔ یکم دارای حواشی توضیحی بسیاری است، صفحات رسالهٔ یکم مجدول محرر به مشکی و شنگرف و سیلو.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج.

۱۴/۵ × ۲۱سم. ۱۴۰گ. ۱۳س.

(ثبت ۸۷۱۰۴)

۹۸۱۹

دیوان امیرخیزی **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی متخلص به گرامی و هنر (۱۳۸۵ﻫ).

حاج اسماعیل امیرخیزی (۱۲۹۴ـ۱۳۸۵ﻫ) شاعر، ادیب، محقق، مورّخ، عضو فرهنگستان و از

رجال نهضت مشروطیت ایران، در محلهٔ امیرخیز تبریز زاده شد. وی در طول عمر خود در کارهای سیاسی و فرهنگی مهمی مشارکت داشت. در ۱۳۲۵ه به طرفداران نهضت مشروطیت ایران پیوست و به عنوان نمایندهٔ اردبیل به انجمن ایالتی آذربایجان راه یافت. هم‌چنین در این سال‌ها مشاور و منشی ستارخان، سردار ملّی گردید.

در ۱۲۹۸هش به خدمت وزارت معارف درآمد و در دبیرستان محمودیه (فردوسی) به تدریس پرداخت و تا ۱۳۱۴هش ادارهٔ مدرسهٔ فردوسی را عهده‌دار بود. پس از آن به تهران منتقل و رئیس دارالفنون شد. وی در ۲۷ بهمن ۱۳۴۴هش در تهران درگذشت.

امیرخیزی در زمینه‌های ادبی و تاریخی، آثاری از خویش بر جای نهاده است:

۱. تصحیح بوستان سعدی، تبریز، ۱۳۱۰ و ۱۳۱۲هش.

۲. قطعات منتخبهٔ زبان فارسی (نظم و نثر در ۳ مجلد)، تبریز، ۱۳۱۰ و ۱۳۱۴هش.

۳. تصحیح دیوان عنصری (چاپ نشده)؛

۴. قیام آذربایجان و ستارخان، تبریز، ۱۳۳۹هش؛

۵. تاریخ فرهنگ و ادب آذربایجان (چاپ نشده)؛

۶. قصاید و اشعار، که بیشتر در مجلهٔ ارمغان منتشر شده است.

۷. مقالات، که بیشتر در مجلهٔ وحید منتشر شده است.

کتاب‌ها، یادداشت‌ها و اسناد امیرخیزی در سال ۱۳۴۹هش به وسیله آقای خلیل مستوفی به کتابخانهٔ مجلس فروخته شد. معرفی مجموعهٔ مذکور که بالغ بر هشتاد نسخهٔ دستنویس دارد، از این پس خواهد آمد.

نسخهٔ حاضر که بخشی از دیوان اشعار وی است، شامل اشعاری است که در سال‌های ۱۳۱۹-۱۳۳۹هش سروده است.

نک: **دائرةالمعارف بزرگ اسلامی**، ۱۰/ ۲۶۰؛ **شرح حال رجال ایران**، بامداد، ۵/ ۲۷؛ **پیام بهارستان**، ش ۲۴، ص ۲-۴.

آغاز:

جوانی رفت ویران کرد کاخ شادمانی را
قرین شام محنت کرد روز کامرانی را

انجام:

یک لحظه دل از یاد تو غفلت نکند
پروانه صفت شمع رخت می‌جوید

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی (شاعر). تاریخ کتابت: در سال‌های ۱۳۱۹-۱۳۳۹هش. مکان کتابت: تهران.

صفحات با جدول دوستونی، خط‌خوردگی‌ها در متن و اصلاحات و اضافات در حاشیه از شاعر.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۶×۲۲سم. ۱۱۹گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۴۸)**

۹۸۲۰

دیوان امیرخیزی **(شعر-فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

برگ‌های پراکنده‌ای است که در آن سروده‌های امیرخیزی در مناسبت‌های مختلف درج شده است.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: شاعر. تاریخ کتابت: از ۱۳۱۲-۱۳۲۶ه.

فاقد جلد.

۱۶/۵×۲۵سم. ۸۰گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۵۱)

۹۸۲۱

دیوان امیرخیزی **(شعر-فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۱۹ و ۹۸۲۰.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: سراینده. از سدهٔ ۱۴هـ. اشعار در برگ‌های پراکنده نوشته شده و در پاکتی قرار گرفته است.
اندازه و سطور مختلف. **(ثبت ۸۸۹۵۳)**

۹۸۲۲

گلستان **(ادب ـ فارسی)**

از: مصلح‌الدین سعدی.
تصحیح: اسماعیل امیرخیزی.

اسماعیل امیرخیزی بنا داشته گلستان سعدی را تصحیح کند، از این‌رو از روی نسخهٔ یاقوت مستعصمی مورّخه ۶۶۸هـ، آن‌را استنساخ و در پاورقی به نسخه بدل‌ها اشاره کرده است.

نسخهٔ حاضر نیمهٔ دوم کتاب است و نیمهٔ اول آن به ش ۹۸۲۴ خواهد آمد.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
از روی نسخه یاقوت مستعصمی مورّخه اواخر رمضان ۶۶۸هـ که در کتابخانهٔ سلطنتی (کاخ گلستان) است، عناوین به سرخی، در اول نسخه مهر «**حاجی اسماعیل امیرخیزی**» دیده می‌شود، چهل برگ آخر نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۰ × ۲۴/۵ سم. ۸۸گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۸۹۴۹)

۹۸۲۳

اخلاق در کلام سعدی **(ادب ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

امیرخیزی که گلستان و بوستان سعدی را تصحیح کرده، در این دفتر به جستجوی مفاهیم اخلاقی در کلمات سعدی پرداخته و موضوعات اخلاقی را با شاهد مثال از کلام سعدی آورده است. این دفتر پیش‌نویس وی بوده و به صورت فیش مطالب را چیده و تنظیم نهایی نشده است.

آغاز: **قضاة و زهدفروشان سعدی به صوفیان و قضاة نظرخوبی نداشته ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
مهر مؤلف در ابتدای نسخه درج شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۷/۵ × ۲۲ سم. ۴۰گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۵۲)

۹۸۲۴

گلستان **(ادب ـ فارسی)**

از: مصلح‌الدین سعدی.
تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نیمهٔ اول کتاب است که امیرخیزی از روی خط یاقوت مستعصمی مورّخه ۶۶۸هـ کتابت کرده و در پاورقی به نسخه بدل‌ها اشاره کرده است. نیمهٔ دوم آن به شماره ۹۸۲۲ گذشت.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: در ق ۱۴هـ.
از روی خط یاقوت مستعصمی مورّخه اواخر رمضان ۶۶۸هـ، عناوین و پاورقی‌ها به سرخی.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۰/۵ × ۲۴ سم. ۷۷گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۸۹۵۱)

۹۸۲۵

دستور زبان فارسی **(دستور زبان ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

مؤلف به صورت فیش‌نویسی برای هر یک از حالات کلمه در دستور زبان فارسی، صفحه‌ای را قرار داده و در آن شاهد مثال‌هایی از اشعار فارسی آورده است. این نسخه پیش‌نویس مؤلف بوده و بسیاری از صفحات آن سفید مانده است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

بسیاری از صفحات این دفتر سفید مانده است، فهرست مطالب در اول نسخه درج شده و چند برگ کوچک به آخر نسخه ضمیمه شده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸ × ۲۲سم. ۲۰۲گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۵۰)

۹۸۲۶

شرح حال احمد بن حسن میمندی وزیر **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

رسالهٔ مختصری است در شرح حال اکفی الکفاة ابوالقاسم احمد بن حسن میمندی وزیر محمود سبکتکین و داستان‌هایی که در بارهٔ او بر سر زبان‌ها بوده و در منابع ذکر شده است.

آغاز: الوزیر الکامل الفاضل اکفی الکفاة ابوالقاسم احمد بن الحسن المیمندی وزیر سلطان محمود سبکتکین بود و اکثر عوام الناس بلکه از عوام و خواص در قصه‌ها و سرگذشت‌ها حسن میمندی گویند و آن غیر واقع است ...

انجام نسخه: ... آن حال چنان سازد که رای عالی را نیکو نماید و سودمند اما بباید دانست.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

حواشی دارد، در اول نسخه مهر «**حاجی اسماعیل امیرخیزی**» دیده می‌شود.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸ × ۲۲سم. ۱۸گ. ۱۶س. **(ثبت ۸۸۹۸۵)**

۹۸۲۷

علم بیان **(بلاغت ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

رسالهٔ مختصری است در بارهٔ علم بیان همراه با شاهد مثال‌هایی از اشعار عربی و فارسی، ممکن است امیرخیزی این مطالب را از کتاب خاصی گرفته باشد؟ در برگ‌های آخر نسخه، جزوهٔ بیان کلاس ششم مدرسه متوسطه استنساخ شده است.

آغاز: بنام خداوند جان و خرد. علم بیان، تعریف، بیان در لغت بمعنی نمودار ساختن و آشکار شدن است ...

انجام:

از آن سرآمد این کاخ دلاویز
که تا جا گرم کردی گویدت خیز

خط: نستعلیق، اشعار عربی نسخ معرب. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است و در برگ‌های آخر نسخه جزوهٔ بیان کلاس ششم مدرسه متوسطه به وسیله غ. رعدی آذرخش در ۱۰ شهریور ۱۳۰۶هش برای امیرخیزی کتابت شده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸ × ۲۱/۵سم. ۵۱گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۸۴)

۹۸۲۸

یادداشت‌های پراکنده **(متفرقه ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

مجموعاً در پنج صفحه از این دفتر یادداشت‌های پراکندهٔ روزانه امیرخیزی درج شده است و باقی صفحات دفتر سفید مانده است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

بیشتر صفحات نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۱/۵سم. ۱۸گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۸۲)

۹۸۲۹

حکایاتی از جوامع الحکایات و یادداشت‌های پراکنده (داستان ـ فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

آغاز: حکایت آورده‌اند که بزرجمهر که وزیر کسری بود اصل او از نخشب بود....

انجام:

مرگ اگر مرد است گو پیش من آی
تا در آغوشش بگیرم تنگ تنگ

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۵۱گ. ۱۶س.

(ثبت ۸۸۹۸۳)

۹۸۳۰

اشعار و حکایات (شعر، داستان ـ فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

مؤلف بنا داشته اشعار و حکایات از شعرا و کتب مختلف را به صورت موضوعی در این دفتر گرد آورد ولی صورت کنونی آن یادداشت‌های پراکنده‌ای است که نظم و ترتیبی ندارد.

آغاز: در ستایش یزدان

بنام خداوند خورشید و ماه
که دل را بنامش خرد داد راه

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۶/۵×۲۱سم. ۴۹گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۸۱)

۹۸۳۱

معانی برخی لغات (لغت ـ فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

معانی برخی لغات عربی، و بعضاً فارسی و ترکی، است که به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است. گویا لغات به کار رفته در دیوان عنصری مدنظر امیرخیزی بوده است.

آغاز: ازرم: شرم، عزت، پاس خاطر....

انجام: یلدا: اصلا کلمه سریانی است بمعنی شب ولادت عیسی و از همان ماده ولادت هم هست. کاوه ۴ـ۵.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳×۲۰سم. ۶۰گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۸۰)

۹۸۳۲

دیوان عنصری (شعر ـ فارسی)

از: ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی (۴۳۱هـ).

تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

امیرخیزی تصمیم داشته دیوان عنصری را تصحیح نماید لذا دیوان عنصری را به خط خود نوشته و در پاورقی به نسخه‌بدل‌ها اشاره کرده و در حواشی نیز تعلیقاتی آورده است.
نسخهٔ حاضر بخشی از دیوان را دربردارد.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی، بی تا. از ق ۱۴هـ.
در پاورقی و حواشی تعلیقات و نسخه بدل‌ها از کاتب. برگ‌هایی در میانه و آخر نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸/۵×۲۲/۵سم. ۱۵۰گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۸۹۷۹)

۹۸۳۳

تعلیقات دیوان عنصری **(ادب ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

آغاز: تعلیقات قصیده ۱ ص ۱ بیت ۱: در کلیهٔ نسخ (مشک بوی سلب) بوده، در مجمع الفصحا ....

انجام: ...اغلب فرهنگها کلمهٔ مرغزن هم آمده است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
از برگ ۳۷ به بعد سفید مانده است، متن خط خوردگی دارد.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۲سم. ۷۳گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۷۸)

۹۸۳۴

تعلیقات دیوان عنصری **(ادب ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

دفتری است که در آن امیرخیزی تعلیقاتش بر دیوان عنصری و مطالبی دربارهٔ عنصری را به صورت پراکنده نوشته است.
خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۳سم. ۲۹گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۷۷)

۹۸۳۵

شرح حال عنصری بلخی **(تراجم ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

امیرخیزی که بنای بر تصحیح دیوان عنصری داشته، کارهای مختلفی در این زمینه انجام داده از جمله فیش‌برداری از منابع برای نگارش شرح حال عنصری. دفتر حاضر مطالب پراکنده‌ای است که وی بدین جهت گردآورده است.

آغاز: بدایت حال عنصری اغلب تذکره‌نویسان در شرح حال عنصری می‌گذارند که عنصری در ایام جوانی ....

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
این نسخه پیش‌نویس مؤلف بوده و تنظیم نهایی نشده است، فهرست مطالب در ابتدای نسخه درج شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۳سم. ۳۶گ. ۱۸س. **(ثبت ۸۸۹۷۶)**

۹۸۳۶

دیوان عنصری **(شعر ـ فارسی)**

از: ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی (۴۳۱هـ).

این نسخه چاپ سنگی است که اسماعیل امیرخیزی برای تصحیح دیوان عنصری از آن استفاده کرده و در حاشیهٔ صفحات آن، تعلیقات و نسخه‌بدل‌ها را نوشته است.

نک: منزوی، ۳/ ۲۴۵۱.

آغاز:

دل مرا عجب آید همی زکار هوا
که مشکبوی سلب گشت و مشکبوی صبا

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

متن دیوان چاپ سنگی است، تعلیقات در حواشی خطی از اسماعیل امیرخیزی.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۴×۲۰سم. ۶۹گ. ۱۶س. **(ثبت ۸۸۹۷۵)**

۹۸۳۷

دیوان عنصری **(شعر ـ فارسی)**

از: ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی (۴۳۱هـ).

نک: **مجلس، ش ۳۷۵ و ۳۷۶ و ۱۰۳۱ و ۱۰۳۲ و ۲۴۶۸ و ۲۴۶۹ و ۲۶۷۱ و ۲۶۷۴ و ۴۸۵۶؛ منزوی، ۳/ ۲۴۵۱.**

آغاز:

دل مرا عجب آید همی زکار هوا
که مشکبوی سلب گشت و مشکبوی صبا

انجام:

بر غالیه‌ای ماه همی راه روی
وین راه بدان دو زلف کوتاه زوی

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۳۵هـ.

در حاشیهٔ صفحات معنی لغات مشکل درج شده است، رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه اشعاری از جویا دیده می‌شود.

در اول نسخه تملک معتضدالدوله در ۱۳۲۳هـ و تملک محمّد نخجوانی آمده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۳/۵ × ۲۱ سم. ۹۴گ. ۱۲س.

(ثبت ۸۸۹۷۴)

۹۸۳۸

اعلام و تعلیقات دیوان عنصری **(ادب ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

این نسخه شامل دو بخش است، در بخش یکم شرح اعلام و اسامی مندرج در دیوان عنصری آمده و بخش دوم تعلیقات امیرخیزی بر دیوان عنصری است.

آغاز: **خلف: امیر ابواحمد خلف بن احمد بن محمّد خلف بن اللیث صفاری از ملوک سیستان....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

در آخر نسخه شعری از حسین سمیعی «ادیب السلطنه» که در ۱۳۰۱هش سرود (تایپ شده) و یادداشتی از نخجوانی دربارهٔ لغات دیوان عنصری، برگ‌هایی در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸×۲۲/۵سم. ۸۸گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۷۳)

۹۸۳۹

دیوان عنصری **(شعر ـ فارسی)**

از: ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی (۴۳۱هـ).

تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمّد تقی امیر خیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس، ش ۹۸۳۲.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

در پاورقی و حواشی صفحات نسخه‌بدل‌ها و تعلیقات از امیرخیزی درج شده است.
صفحات دوستونی تنظیم شده و اشعار تنها در طرف روی برگ‌ها نوشته شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۱۶۵گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۸۹۷۲)

۹۸۴۰

نموذج الصرف **(صرف ـ عربی)**

از: میرزا محسن بن محمّد معروف بن ملّا مجتهد قراچه‌داغی تبریزی (ق ۱۴هـ).

رسالهٔ مختصری است در علم صرف که پاکنویس آن در روز پنج شنبه ۲۱ ذیحجه ۱۳۰۴هـ به انجام رسیده و در ۱۳۰۷هـ به چاپ رسیده است.

نک: ذریعه، ۲۴/ ۳۱۳.

آغاز: **بسمله. حمدله. و الصلوة... و بعد فیقول العبد المحتاج الی الاحسان الباقی محسن بن محمّد التبریزی القراجه داغی انه سئلنی من لم اقدر علی المخالفة و لم اجد بدأ سوی الموافقة ان اکتب له رسالة فی الصرف کثیرالمعنی قلیل اللفظ ....**

انجام: **...من الفعل نحو حسن الطعمة و الجلسة هذا آخر ما اردنا ذکره فی هذا المختصر و الحمد لله رب العالمین.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل بن مشهدی تقی.
تاریخ کتابت: پنج شنبه ۱۹ صفر ۱۳۰۶هـ.
صفحات مجدول به لاجورد، عناوین به خط جلی مشکی، در اول نسخه مهر «**حاجی اسماعیل امیرخیزی**».
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۱/۵×۱۷/۵سم. ۱۷گ. ۱۳س.
(ثبت ۸۸۹۷۱)

۹۸۴۱

منتخبات اشعار **(فارسی)**

جامع: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

گزیده‌ای از اشعار شعرای مختلف است با یادداشت‌های پراکنده از امیرخیزی در نیمهٔ دوم نسخه.

آغاز:

پیلان ترا رفتن با دست و تن کوه
دندان نهنگ و دل و اندیشه کندا

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۱سم. ۷۲گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۷۰)

۹۸۴۲

حیات سعدی **(تراجم ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

شرح حال سعدی است با توجه به گفته‌ها و تحقیقات مستشرقین در این زمینه. گویا بخشی از مقدمهٔ تصحیح بوستان سعدی باشد؛ چراکه امیرخیزی بوستان و گلستان را تصحیح کرده است.

آغاز: **اصل اول ـ حیات سعدی مطالعه و تحقیق در خصوص یک نفر نویسنده بدون تطبیق زندگانی او ....**

انجام نسخه: **...ولی این تاثیر منحصر نبوده است زیرا هنوز.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.
برگ‌های پایانی نسخه سفید مانده است، متن خط خوردگی دارد.

یادداشتی از مجتبی عشق‌پور از ۱۳۱۰/۴/۶ به ابتدای نسخه ضمیمه شده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۵/۵×۲۲سم. ۷۷گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۶۵)**

۹۸۴۳

نقد ادبی **(ادبیات ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

مؤلف به عنوان بخشی از مقدمهٔ تصحیح دیوان عنصری، بحث مبسوطی را دربارهٔ نقد ادبی در تاریخ ادبیات ایران مطرح کرده است.

آغاز: **انتقاد از ادبیات ایران. پیش از شروع به ترجمهٔ حال عنصری شایسته دیدم که راجع به انتقاد طرفداران تجدد ادبی از ادبیات قدیمه که از چندین سال پیش در ایران ایراث هیاهویی کرده شرحی بنویسم....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸×۲۲/۵سم. ۶۲گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۶۹)

۹۸۴۴

تاریخ ادبیات ایران **(فارسی)**

= تاریخ شعراء

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

یک دوره تاریخ ادبیات و به خصوص شعر ایران است در چند مجلد. مؤلف از نظر تاریخی چند دوره برای ادبیات ایران تعریف کرده و در هر دوره، مقدمه‌ای کوتاه و سپس اسامی شاعران و شمه‌ای از شرح حال و نمونه‌ای از اشعارشان را می‌آورد. بخش‌های شش گانه کتاب: ۱. ادبیات دوره سامانی در پنج فصل ۲. ادبیات در دورهٔ غزنوی در چهار فصل ۳. احوال ادبیات فارسی در دورهٔ سلجوقی و خوارزمشاهی در پنج فصل ۴. ادبیات ایران در دورهٔ مغول در چهار فصل ۵. احوال ادبیات ایران در دورهٔ صفوی در چهار فصل ۶. ادبیات ایران در دورهٔ افشاریه و زندیه و قاجاریه و مشروطیت در چهار فصل.

گویا امیرخیزی این مطالب را برای تدریس در دورهٔ متوسطه آماده کرده است.

نسخهٔ حاضر دورهٔ پنجم (صفویه و زندیه تا ابتدای تأسیس دولت قاجاریه ۹۰۵ـ۱۲۱۰) را دربردارد.

آغاز نسخه: **پنجم دوره صفویه و زندیه تا ابتدای تأسیس دولت قاجاریه (۹۰۵ـ۱۲۱۰) ابتلای چندصد ساله چنگیزیان و تیموریان اثرات خود را راجع ....**

انجام نسخه:

هر چند بجهد لاغرش می‌دارم
از یک سخن فضول فربه گردد

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

برگ‌هایی از میان و آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸×۲۲سم. ۱۷۱گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۶۸)**

۹۸۴۵

یادداشت‌های پراکنده **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

یادداشت‌های پراکندهٔ امیرخیزی دربارهٔ تاریخ قاجاریه است همراه با دفتری که بخشی از تاریخ ادبیات وی باید باشد.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

برگ‌های پراکنده‌ای است در یک پاکت.

فاقد جلد. اندازه برگ‌ها و سطور مختلف.

(ثبت ۸۹۲۸۷)

۹۸۴۶

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر از ناصرخسرو تا جعفر برمکی را دربردارد و در نیمهٔ دوم نسخه، یادداشت‌های پراکندهٔ امیرخیزی است.

آغاز نسخه: **ناصرخسرو حکیم ناصر بن خسرو بن حارث القبادیانی البلخی مکنا به ابومعین و....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

در نیمهٔ دوم نسخه یادداشت‌های پراکندهٔ امیرخیزی درج شده است و برگ‌هایی در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵ × ۲۱/۵سم. ۴۵گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۶۷)

۹۸۴۷

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر عصر صفاریان و سامانیان تا زمان غزنویان را دربردارد.

آغاز نسخه: **عصر صفاریان و سامانیان تا زمان غزنویان. این دوره شروع می‌شود از سال ۲۵۳ یعنی از زمان جلوس یعقوب بن لیث صفاری و منتهی می‌شود به ابتدای تأسیس دولت غزنوی ۳۶۶....**

انجام نسخه: **...هریک اطلاع صحیح در دست نیست بهمین قدر قناعت شد.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳/۵ × ۲۰سم. ۲۰گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۸۹۶۶)

۹۸۴۸

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر قسمت هشتم (خوارزمشاهیان) است.

آغاز نسخه: **قسمت هشتم، ادبیات ایران در دورهٔ خوارزمشاهیان. در سنهٔ ۴۹۰ امیرداد بگ....**

انجام نسخه: **...کمتر نیست و شیخ سعدی را در غزلیات خود بدانها نظر بوده است.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

چند برگ در آخر نسخه سفید مانده است، در اول نسخه تملک حسینعلی سلطان‌زاده پسیان و مهر «**حاجی اسماعیل امیرخیزی**» دیده می‌شود.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵ × ۲۱/۵سم. ۴۴گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۸۹۶۴)

۹۸۴۹

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

آغاز: برای آنکه بتوانیم بطور تحقیق از کیفیت

تاریخ ادبی ایران مطلع باشیم لازم است که نخست در خصوص زبانهایی که تا امروز در ایران به آنها تکلم شده است آشنایی پیدا کنیم ....

انجام نسخه:

آن صافی که چون بکف دست برنهی

کف از قدح ندانی نی از قدح نبید

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

برگ‌های آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۱/۵سم. ۷۸گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۶۳)**

۹۸۵۰

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر عهد مغول را دربردارد.

آغاز نسخه: **تاریخ ادبیات ایران در عهد مغول. احوال مملکت ایران هنگام حملهٔ مغول، در موقع حملهٔ مغول مملکت ایران و عموم ممالک اسلامی حال خوشی نداشت ....**

انجام نسخه: **... بیان می‌کند چنانکه بعد از این می‌گوییم اکثر طرق تمثیلات را برای.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۱سم. ۱۰۰گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۶۲)**

۹۸۵۱

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۴۴.

آغاز: **مقدمه، تاریخ ادبیات ایران را از سالهای گذشته از قدیمترین ادوار تاریخی تا دورهٔ مغول خوانده و از چگونگی اوضاع و احوال ادبا در این ادوار آگاهی یافته‌ایم ....**

انجام نسخه: **...خطرهای بزرگی هستند که هرکدام به تنهایی برای ناچیز و فاسد کردن زبان ملی کافی می‌باشند.**

خط: نستعلیق، عناوین نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳/۵×۲۰/۵سم. ۲۰گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۸۹۶۱)

۹۸۵۲

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر از عصر غزنویان و سلجوقیان تا غلبهٔ مغول (۳۶۶ـ۶۱۷هـ) را دربردارد.

آغاز نسخه: **تاریخ شعراء ۳ـ عصر غزنویان و سلجوقیان تا غلبهٔ مغول ۳۶۶ـ۶۱۷ ادبیات ایران در دورهٔ سلطنت سامانیان نضج و جریان یافته در زمان سلاطین غزنوی بالخاصه در زمان حکمرانی سلطان محمود یمین‌الدوله ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

در چند صفحهٔ آخر نسخه به انگلیسی مطالبی درج شده است.

متن خط خوردگی دارد.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳×۲۱سم. ۵۱گ. ۲۰سم. **(ثبت ۸۸۹۶۰)**

۹۸۵۳

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

= تاریخ شعراء

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

نسخهٔ حاضر از ابن یمین فریومدی تا جامی و پس از آن دوره صفویه و افشاریه و زندیه تا ابتدای قاجاریه را دربردارد.

آغـاز نسـخه: **بسمله. تاریخ شعراء. ابن یمین فریومدیؒ. امیر فخرالدین محمود معروف به ابن یمین بن امیر یمین‌الدین طغرائی یکی از چراغهای فروزانی است که در دورهٔ تاریک استیلای مغول روشن شده است ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

عناوین به خط جلی مشکی، عناوین فرعی به سرخی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۱سم. ۵۴گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۵۹)**

۹۸۵۴

اشعار و یادداشت‌های پراکنده (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

گزیده‌هایی است از کتاب‌های مختلف همچون تذکرهٔ هفت اقلیم و اشعار شعرای مختلف همچون خواجو، واله داغستانی و... بیشتر برگ‌های نسخه سفید مانده است.

آغاز: **تاریخ تذکره هفت اقلیم. این نسخه که هست همچو فردوس نکو....**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

بیشتر صفحات نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸×۲۲سم. ۸۹گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۵۸)**

۹۸۵۵

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴ و ۹۸۴۹.

نسخهٔ حاضر بخشی از مقدمهٔ کتاب را دربردارد.

آغاز: **تاریخ ادبیات ایران. مقدمه ـ برای آنکه بتوانیم بطور تحقیق از کیفیت تاریخ ادبیات ایران مطلع باشیم لازمست که نخست در خصوص زبانهایی که تا امروز در ایران با آنها تکلم شده بحث نموده و آشنایی پیدا کنیم ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳×۲۰/۵سم. ۴۸گ. ۲۳س.

(ثبت ۸۸۹۵۷)

۹۸۵۶

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴ و ۹۸۴۹.

نسخهٔ حاضر بخشی از مقدمهٔ کتاب را شامل است.

آغاز: **بسم الله تعالی تاریخ ادبیات ایران. برای اینکه بتوانیم بطور تحقیق از کیفیت تاریخ ادبی ایران مطلع باشیم لازم است که نخست در خصوص زبان‌هایی که تا امروز در ایران با آنها تکلم شده آشنایی پیدا کنیم ...**

انجام نسخه: **...تمام شد جزوهٔ تاریخ شعرای سال چهارم ادبی.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

برگ‌های آخر نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۳/۵ × ۲۰ سم. ۵۸گ. ۱۹س.
(ثبت ۸۸۹۵۶)

۹۸۵۷

یادداشت‌های پراکنده (متفرقه ـ فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

یادداشت‌های متفرقه و برخی جزوات کوچک چاپی است که بدون نظم خاصی درون پاکتی نهاده‌اند از جمله، نامه‌هایی که امیرخیزی به دیگران نوشته و نیز نامه‌هایی که دیگران به وی نوشته‌اند:

ـ زندگی نامه خودنوشت امیرخیزی
ـ یک شماره از مجله یغما (چاپی)
ـ راپرت شش ماهه ادارهٔ معارف آذربایجان چاپ ۱۳۰۵هش.
ـ روش حزب دموکرات ایران مصوب ۱۳۲۳هش (چاپی)
ـ مرامنامه حزب ایران بیدار (چاپی)
ـ مرامنامه فرقه سیاسی دموکرات ایران عامیون (چاپ ۱۳۲۸هش)
ـ فهرست تألیفات حسین کاظم زادهٔ ایران شهر (چاپی)
ـ نطق سیّد حسن تقی‌زاده در مجمع حزب عامیون (چاپ تیر ۱۳۲۷هش)
ـ نشریه حزب عامیون (متن نطق سیّد حسن تقی زاده در مجلس) چاپ دی ۱۳۲۶هش.
ـ اولین نطق سیّد حسن تقی‌زاده در دورهٔ اول مجلس در اول دی ۱۲۸۵هش (چاپی)
ـ اشعار متفرقه
ـ سالنمای یومیه اقبال سال ۱۳۲۷هش (چاپی)
ـ قیام ملّی ۲۸ مرداد (جزوهٔ چاپی مصوّر)

خط: نستعلیق. کاتب: دستنویس‌ها به خط امیرخیزی و دیگران. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
اوراق پراکنده داخل پاکتی نهاده شده فاقد جلد.
۴۱۶گ.
(ثبت ۸۹۲۸۸)

۹۸۵۸

تاریخ ادبیات ایران (فارسی)
= **تاریخ شعراء**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۴.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ۵ بهمن ۱۳۱۹ه.
متن خط خوردگی دارد و برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۵/۵ × ۲۰ سم. ۲۵۳گ. ۱۶س.
(ثبت ۸۸۹۲۷)

۹۸۵۹

یادداشت‌های پراکنده (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

فایده‌های تاریخی و مطالب گوناگون در بارهٔ تاریخ و ادبیات ایران و یادداشت‌هایی شخصی همچون تاریخ تولد مؤلف، فهرست کتاب‌های خریداری شده و کتاب‌های عربی و کتبی که امانت برده‌اند در این دفتر نگاشته شده است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از جمله ۱۳۴۱ و ۱۳۴۳ه.
خط خوردگی‌هایی در متن دیده می‌شود و برگ‌هایی از نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۹/۵×۲۵سم. ۱۴۴گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۳۶)

۹۸۶۰

تاریخ ادبیات ایران **(فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۴۴.

آغاز نسخه: **قرن دویم و سیم ابایزید بسطامی طیفور بن عیسی بن سروشان القوسی البسطامی یکی از عرفای عالیمقدار بود....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج مشکی فرنگی.

۱۹×۲۵سم. ۳۲۳گ. ۲۱سم. **(ثبت ۸۸۹۳۹)**

۹۸۶۱

نقد ادبی **(ادبیات ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۴۳.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

متن خط خوردگی دارد.

جلد: تیماج مشکی فرنگی.

۱۸×۲۲/۵سم. ۲۴گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۳۷)**

۹۸۶۲

منتخبات اشعار **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

گزیده‌ای از اشعار شعرای ذیل است: حکیم رافعی، عسجدی، منثوری، عمادی غزنوی، کافی ظفر همدانی، لامعی گرگانی، نصیرالدین طوسی، انوری، شمس طبسی، سنایی، مهستی، دبیر، منوچهری، فخرالدین منوچهر.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

صفحات جدول دوستونی، از برگ ۴۲ به بعد سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵×۲۱سم. ۱۱۸گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۸۹۳۸)

۹۸۶۳

شرح حال فردوسی **(تراجم ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

شرح حال مختصری از حکیم ابوالقاسم فردوسی است در حد یک مقالهٔ چند صفحه‌ای.

آغاز: **شرح حال یگانه شاعر رزمی منصور ابوالقاسم فردوسی علیه الرحمة گویند مسقط الراس فردوسی شهری در طوس بوده که شاداب نام داشت....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

از برگ ۳ـ۸ شرح حال فردوسی است و بیشتر برگ‌ها سفید مانده است، در آخر نسخه تاریخ ۱۳۳۸هـ دیده می‌شود.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۶/۵×۲۱سم. ۵۲گ. ۲۳س.
(ثبت ۸۸۹۳۵)

۹۸۶۴

گلستان **(ادب ـ فارسی)**

از: مصلح‌الدین سعدی.

تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمّد تقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).
نک: **مجلس**، ش ۹۸۲۴. نسخهٔ حاضر کامل است.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
عناوین و پاورقی‌ها به سرخی، از برگ ۱۲۵ سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۳سم. ۱۸۴گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۳۲)**

۹۸۶۵

گلستان (ادب ـ فارسی)

از: مصلح‌الدین سعدی.
تصحیح و تعلیق از: از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).
امیرخیزی در صفحهٔ عنوان نوشته است: نسخه‌ای است که از روی گلستان آقای رشید یاسمی (که آن‌هم از روی گلستان مرحوم ظهیرالدوله استنساخ شده) استنساخ می‌شود و در صفحات مقابل اختلافاتی که این نسخه با نسخه سلطنتی[1] دارد بعد از مقابله این دو نسخه قید می‌شود. نسخهٔ حاضر کامل است.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
در آخر خصوصیات نسخهٔ یاقوت مستعصمی ذکر شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۷/۵×۲۱سم. ۱۱۱گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۳۳)**

۹۸۶۶

گلستان (ادب ـ فارسی)

از: مصلح‌الدین سعدی.
نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام مانده است.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
در پاورقی چند برگ ابتدای نسخه تعلیقاتی از کاتب به چشم می‌خورد، سه تصویر از گلستان نسخهٔ یاقوت مستعصمی در لای نسخه نهاده شده، قطع نسخه بیاضی است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۲سم. ۹۳گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۳۴)

۹۸۶۷

فهرست کتابخانه امیرخیزی (فهرست ـ فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).
فهرست موضوعی کتاب‌های موجود در منزل امیرخیزی است که در آن تنها به نام کتاب و تعداد مجلدات آن اشاره کرده است. موضوعات ذیل در این فهرست به چشم می‌خورد: اخلاق، ادبیات، تاریخ و جغرافی، تعلیم و تربیت، دینی، دستور فارسی، سیاست و تمدن، صرف و نحو، فلسفه و حکمت، تصوف، لغت، حفظ الصحه، منطق، هیئت و نجوم، متفرقه.
خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
صفحات مجدول پنج ستونی.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۲×۳۵سم. ۲۹گ. ۲۸س. **(ثبت ۸۸۹۱۵)**

۹۸۶۸

دفتر محاسبات روزانه (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

---

۱. منظور وی نسخه‌ای است که به خط یاقوت مستعصمی در ۶۶۸ه کتابت شده‌است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
بیشتر صفحات دفتر سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۱/۵×۳۴سم. ۴۶گ. ۳۰س. **(ثبت ۸۹۱۷۰)**

۹۸۶۹

عکس‌های تاریخی

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

۶۴ قطعه عکس‌های تاریخی است در اندازه‌های مختلف که در کتابخانهٔ شخصی امیرخیزی بوده و از آنجا بدین کتابخانه منتقل شده است. در میان آنها عکس‌هایی از امیرخیزی و دیگران به چشم می‌خورد، از جمله تصویرهای: اعدام ثقة الاسلام، میرزا علی ویجویه، قوچعلی خان از مجاهدین مشروطیت، حاجی سیّد المحققین، دسته ششکلان، محاصرهٔ تبریز در ۱۳۲۶هـ، حسن بیک برادر ابراهیم، میرزا زین العابدین خان لقمان الممالک، ثقة الاسلام، میرزا یحیی امام جمعه خوئی، علی مسیو با دو پسرش، حاجی رحیم بادکوبچی متوفی ۱۳۳۹هـ، ناظم‌الدوله، محمّدعلی مطبعه‌چی، حاجی علی‌اصغر کمپانی، سیّدعبداللّه بهبهانی، صفوت و ذوقی، تقی‌زاده، میرزاجواد ناطق، حیدرخان عموغلی، مهندس طاهرزاده، عبدالوهاب پسر میرزا علی اکبر، میرزا احمد خان عمادلو، سرتیپ زاده، آقا میرزا علی لنکرانی، ملک المتکلمین، سرداران دولتی، ستارخان، دستهٔ چهارم جنازه‌های سواره‌های ماکو، سیّد محمّد طباطبایی و چند عکس دسته جمعی دیگر. **(ثبت ۸۸۹۷۸)**

۹۸۷۰

دیوان امیرخیزی **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

بخشی از سروده‌های امیرخیزی است که در تاریخ ۱۳۱۹-۱۳۲۷هش گفته است.

در اوراق ضمیمه اشعاری از دیگران نیز دیده می‌شود.

نک: **مجلس**، ش ۹۸۱۹.

خط: نستعلیق. کاتب: شاعر. تاریخ کتابت: ۱۳۱۹-۱۳۲۷هش.
اوراق پراکندهٔ لای دفتر حاوی اشعاری از امیرخیزی و دیگران است.
جلد: مقوای سبز.
۱۸×۲۳/۵سم. ۵۳+۴۸گ. ۲۲س.
(ثبت ۸۸۹۵۵)

۹۸۷۱

سفرنامهٔ مازندران **(سفرنامه ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

گزارش سفر مؤلف به مازندران است که از ۱۳۱۷/۳/۹ شروع شده و در ۱۳۱۷/۳/۱۸ به پایان رسیده است.

آغاز: **چون از روز دوشنبه ۱۷/۳/۹ در دارالفنون امتحانات نهایی دبیرستانها بایستی شروع شود لذا دو روز قبل از جناب آقای وزیر معارف استجازه نمودم که در صورت تصویب ....**

انجام: **... خدا را شکر گفتیم بالاخره ساعت هفت و نیم ظهر وارد تهران شدیم.**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: خرداد ۱۳۱۷هـ.
از برگ ۲۹ به بعد سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۱/۵×۱۷سم. ۷۶گ. ۱۴س.
(ثبت ۸۸۹۳۱)

۹۸۷۲

سفرنامه **(سفرنامه ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

دفترچهٔ کوچکی است که در آن گزارش مختصری از دو سفر کوتاه داخلی در خرداد ۱۳۲۷هش آمده‌است:

۱. سفری که در اوایل خرداد ۱۳۲۷هش از تبریز آغاز شده، به شهرهای مراغه، میاندوآب، مهاباد و خوی در معیت تقی‌زاده و حاجی محمّد نخجوانی رفته و از آنجا به تبریز بازگشته است. (گ ۱ـ۱۵)

۲. سفر به دهخوارقان و باغ قم به دعوت میرزا علی اکبر صدقیانی در معیت همو و نخجوانی و بهروز در ۲۴ خرداد ۱۳۲۷هش. (گ ۲۲ـ۲۶)

آغاز: **روز سه شنبه ۳ خرداد ساعت ۱ شب و ده دقیقه صبح در خدمت حضرت آقای تقی‌زاده...**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: خرداد ۱۳۲۷هش.

یادداشت‌های پراکندهٔ دیگری نیز دارد ولی بیشتر صفحات دفتر سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۹×۱۴سم. ۷۹گ. ۱۳س. **(ثبت ۸۸۹۳۰)**

۹۸۷۳

تاریخ قاجاریه **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

برگ‌های پراکنده‌ای است به خط امیرخیزی که در آن قطعه‌ای از تاریخ قاجاریه و به خصوص دوران ناصرالدین شاه قاجار درج شده است. ممکن است برگرفته از کتابی دیگر باشد چنانکه در برگ آخر یک صفحه از تاریخ ذکاءالملک راجع به امیرکبیر آمده است.

آغاز: **در روز یکشنبه بیست و دوم محرم ۱۲۶۸ ناصرالدین شاه میرزا آقا خان اعتمادالدوله را بصدارت برگزید...**

انجام: **...افسوس که خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.

تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

متن خط خوردگی دارد، برگ‌ها داخل پوشهٔ مقوایی نهاده شده است. فاقد جلد.

۲۳×۲۷سم. ۶۷گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۸۹۱۴)**

۹۸۷۴

یادداشت‌های میرزا جواد ناطق **(تاریخ، سیاسی ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

امیرخیزی از دفتر یادداشت میرزا جواد ناطق، از خطبای معروف مشروطه در تبریز، مطالبی را انتخاب کرده و در این دفتر آورده است. نوعاً مطالب مربوط به جریان مشروطه در آذربایجان می‌شود.

آغاز: **دفتر اعانه. برای مخارج پول لازم بود لذا پس از دو سه روز دفتر اعانه باز شد و اعانه دهندگان بر یکدیگر سبقت می‌کردند...**

انجام: **...مدت مدیدی برای تجدید عزت و شرافت از دست رفته خود تحمل انواع مصیبت نموده کردند.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.

تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۸×۲۳سم. ۵۰گ. ۱۸س. **(ثبت ۸۸۹۱۳)**

۹۸۷۵

تاریخ مشروطه **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

یادداشت‌های امیرخیزی است دربارهٔ تاریخ مشروطه و نیز اشاره‌ای به شرح حال خود و همراهی‌اش با ستارخان سردار ملّی.

از جمله مندرجات این دفتر: مسافرت تهران با ستارخان سردار ملی، شهادت سیّد عبداللّه مجتهد، معرفی نخستین وزرای قانونی به مجلس شورا، خطبای مشروطه در تبریز، انفصال یا عزل کابینه ناصرالملک، وکالت میرزا یحیی امام جمعه خویی، سردار و سالار در مجلس شورای ملّی، اخباری به‌نقل از روزنامه تبریز و...

آغاز: **حقوق سردار و سالار پس از قضیه پارک در اثر اقدامات بنده و مساعدت حکیم الملک روز سه شنبه ۲۳ ذی قعده ۱۳۲۸ در مجلس شورای ملّی با حضور ۶۸ وکیل ....**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

برگ‌های بسیاری در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۲۲/۵×۳۵/۵سم. ۵۴گ. ۳۰س.

(ثبت ۸۸۹۱۶)

۹۸۷۶

مدارس تبریز (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

یادداشت‌های امیرخیزی است دربارهٔ تاریخ مدارس جدید و قدیم تبریز. به ضمیمه آنچه که دربارهٔ مدرسهٔ دارالفنون در سال ۱۲۶۹هـ در روزنامهٔ وقایع اتفاقیه درج شده است.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

برگ‌های پراکنده‌ای است داخل پاکت.

فاقد جلد. **(ثبت ۸۸۹۲۲)**

۹۸۷۷

دیوان امیرخیزی **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۱۹ و ۹۸۷۰.

خط: نستعلیق. کاتب: شاعر. تاریخ کتابت: بین سال‌های ۱۳۲۶ـ۱۳۳۵هش، متن خط‌خوردگی دارد، برگ‌هایی در میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵×۲۲سم. ۸۱گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۸۹۲۹)

۹۸۷۸

دیوان امیرخیزی **(شعر ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۱۹.

اشعار این دفتر بیشتر سروده‌های امیرخیزی است ولی از سروده‌ها شعرای دیگر هم در آن درج شده است.

خط: نستعلیق. کاتب: شاعر. تاریخ کتابت: ۱۳۳۰ـ۱۳۳۷هـ

متن خط خوردگی دارد، چند برگ در آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۴/۵×۲۰/۵سم. ۸۰گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۸۹۲۸)

۹۸۷۹

منتخبات اشعار **(شعر ـ فارسی)**

= برگزیدهٔ موضوعی اشعار

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

دفتری است که در آن اشعار شعرای مختلف به

ترتیب موضوعی گردآوری شده، بدین نحو که هر صفحه به یک موضوع اختصاص یافته و ذیل آن ابیات مناسب از شعرای مختلف درج شده است.

آغاز: **رهنمایی و نیکویی بربدان. سعدی**

ره نمودن بخیر ناکس را

پیش اعمی چراغ داشتن است

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.

تاریخ کتابت: ق ۱۴ھ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۱/۵×۱۸سم. ۸۷گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۲۶)

۹۸۸۰

منتخبات اشعار **(شعر ـ فارسی و عربی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ھ).

نک: **مجلس**، ش ۹۸۷۹.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.

تاریخ کتابت: دی ۱۳۰۹هش.

برگ‌هایی از میان نسخه سفید مانده است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۱سم. ۷۰گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۴۷)

۹۸۸۱

منتخب غزلیات شیخ علی نقی **(شعر ـ فارسی)**

گردآورنده: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ھ).

گزیده‌ای از غزلیات شیخ علی نقی کمره‌ای متخلص به نقی (۱۰۶۰ھ) است. نک: **منزوی**، ۳/ ۲۵۸۴.

آغاز **نسخه:**

پابزنجیر جنون چون من کسی محکم نداشت

سیرگاهی همچو هامون داشت مجنون غم نداشت

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.

تاریخ کتابت: ۱۳۱۳/۸/۲۴هش.

۶ برگ در آخر نسخه سفید مانده است.

فاقد جلد.

۱۳×۲۰سم. ۱۱گ. ۱۸س. **(ثبت ۸۸۹۱۹)**

۹۸۸۲

دیوان دانش **(شعر ـ فارسی)**

از: دانش (ق ۱۴ھ).

۲۴ غزل و چند قصیده و مثنوی و رباعی از شاعری با تخلص «دانش» که تا عصر پهلوی زنده‌بوده و قصیده‌ای در جشن عروسی محمّدرضا پهلوی سروده است.

آغاز: غزل اول

عالم از دست من شیفته پرغوغا بود

گرنه آن سلسلهٔ زلف توام در پا بود

انجام:

جهان هر چند یکسر تیره بختی است

سیه طالع‌تر از دانش ندیدم

خط: نسخ و نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ھ.

از گ ۳۲ به بعد سفید است.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۳×۱۹/۵سم. ۶۱گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۴۵)

۹۸۸۳

دیوان مختار غزنوی **(شعر ـ فارسی)**

از: سراج‌الدین عثمان بن محمّد، مختار غزنوی (۵۵۴ھ).

نک: **مجلس**، ش ۱۰۵۸ و ۱۰۶۰ و ۱۰۶۱ و ۱۰۶۲؛ **منزوی**، ۳/ ۲۵۱۹.

آغاز:

روزگاری خوشتر است از شکر و عنبر ترا

تا سمن در عنبر است و لاله در شکر ترا

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، گویا به خط اسماعیل امیرخیزی، از ق ۱۴ﻫ.
این نسخه از برگ ۳۱ تا آخر نسخه سفید مانده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۷×۲۰/۵سم. ۱۹۶گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۸۹۴۶)

۹۸۸۴

مجموعه

۱. قافیه، عروض و بدیع (فارسی)

(گ ۱پ - ۴۰پ)

گویا از: محمّدحسین محبوبی اردکانی (ق ۱۴ﻫ).

آغاز: بسمه تعالی فن قافیه، قافیه مشتق است از قفوت فلانا یعنی از پی درآمدم فلانی را....

انجام: ...اینگونه صنایع را بدست ذوق سلیم و سلیقهٔ مستقیم سپاریم.

۲. قافیه و عروض (فارسی)

(گ ۴۱پ - ۴۸پ)

گویا از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ﻫ).

آغاز: بسمله. قافیه در لغت از قفا در آینده را گویند و چون حروف قرآنی از عقب یکدیگر درآیند لهذا به قافیه مرسوم گشته‌اند....

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: رسالهٔ یکم: محمّد حسین محبوبی اردکانی. تاریخ کتابت: فروردین و اردیبهشت ۱۳۱۴هش، رسالهٔ دوم: گویا به خط اسماعیل امیرخیزی، تاریخ کتابت: ق ۱۴ﻫ.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۴×۲۱سم. ۴۹گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۴۴)

۹۸۸۵

منتخبات اشعار (شعر - فارسی)

گردآورنده: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ﻫ).

بخشی از این نسخه گزیدهٔ موضوعی از اشعار شعرای مختلف است و بخشی دیگر اشعار پراکنده از: خاقانی، بهار، ایرج و بخشی دیگر اشعاری از میرزا رستم قندهاری، سرمد، امیر خسرو، حکیم شفایی، تقیای لاهیجی، قاضی نور، میر عطای حکیم، رسوی مهتدی، ملّا بنای گیلانی، ملّا عامی نهاوندی، عبدالحی، مفیدای گیلانی، شاه طاهر دکنی، ملّا فکاری، اصفی، قاسم کاهی، کلبی، میر محوی، ملّا وحشی گیلانی، ملّا ولی دشت بیاضی، ممتاز شولستانی، محمّدقلی بیگ سلیم، میرزا جانی عزلی، امیر شاهی، جامع، حیدر ملک، فضلی، فتوی، شیخ علی نقی کمره‌ای، بابا فغانی، میرزا نظام دست غیب، میرزا صادق دست غیب، بافزای خورده، میرزا ملک مشرقی، عرفی شیرازی، حسن بیگ رفیع، ملّا اوجی، میرزا ابوالفتح سیستانی، میرزا بدیع تربتی، بدرای مازندرانی، مشفقی، شیدای هندی، الفتی، ملک حیدر صبحی، میرزا سلیمان غیرت کاشی، طالبای کلیم، حاجی ابوسعید تروانی، محمّدباقر قری و نصیرای همدانی.

آغاز: بسمله.

عجب نبود گر از بیداد خسرو صورت شیرین
زبان بگشاید و با کوه درد کوهکن گوید

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی و فخیم. تاریخ کتابت: ۲۲ دی ماه ۱۳۰۸ﻫ.
فاقد جلد.
۱۷×۲۱سم. ۶۷گ. ۲۰س. **(ثبت ۸۸۹۲۱)**

۹۸۸۶

دیوان صهبای قمی (شعر - فارسی)

از: محمّدتقی بن یدالله، صهبای قمی (۱۱۹۱ﻫ).

نک: منزوی، ۳/ ۲۴۰۹.
آغاز: غزلیات صهبای قمی
اینکه در تن جمله جان داریم ما
بهر تو جان جهان داریم ما
انجام:
هجر تو نصیبم ای گل اندام مباد
جز وصل تو قسمتم از ایام مباد
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.
در اول نسخه مهر «حاجی اسماعیل امیرخیزی» دیده می‌شود.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۶×۲۱سم. ۳۳گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۴۲)**

۹۸۸۷

یادداشت‌های پراکنده (فارسی)

از: اسماعیل امیرخیزی (۱۳۸۵ه).
نیمی از نسخه مربوط به علم عروض است و نیمهٔ دیگر یادداشت‌های پراکنده در موضوعات مختلف است.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ۱۳۴۳ه.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۹/۵×۲۵سم. ۱۱۰گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۱۲)

۹۸۸۸

دیوان محمودخان ملک الشعراء (شعر ـ فارسی)

از: محمودخان بن محمّدحسین عندلیب بن فتحعلی خان صبای کاشانی دنبلی (۱۳۱۱ه).
دیوان وی در ۱۳۲۹هش به چاپ رسیده است.
نک: ذریعه، ۹/ ۱۳ ۱۰۱؛ منزوی، ۳/ ۲۵۱۸.
آغاز: بسمه تعالی از اشعار محمود خان ملک الشعرا
پرگل و سنبل شدند یک سره گلزارها
بیا بباغ ای صنم بهل همه کارها
انجام نسخه:
چوزد ناسره بس خار و بی بها گردید
چو رفت صیرفی زرخوش عیارهنر
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، (از ق ۱۴ه).
در اول نسخه مهر «حاجی اسماعیل امیرخیزی»، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۳/۵×۲۲سم. ۱۷گ. ۱۳س.
(ثبت ۸۸۹۴۰)

۹۸۸۹

دیوان عراقی (شعر ـ فارسی)

از: فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی همدانی (۶۸۸ه).
نک: مجلس، ش ۲۶۵۶ و ۱۳۴۳۱؛ منزوی، ۳/ ۲۴۳۵.
در ابتدای نسخهٔ حاضر شرح حال شاعر آمده است.
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.
در اول نسخه مهر «حاجی اسماعیل امیرخیزی» رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۳×۲۰سم. ۱۶۱گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۴۱)**

۹۸۹۰

منقولاتی از کتاب‌های مختلف (فارسی)

جامع: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).
حکایات و فوایدی است برگرفته از کتب مختلف همچون: نزهت نامه علایی، تاریخ بخارا، بیان الادیان، تاریخ آل برمک، حدود العالم، آثار الوزراء، ابن عقیلی.
آغاز: آغاز کتاب نزهت نامهٔ علائی از بهر مجلس

عالی اعلاه الله. چون مدتی روزگار بپرداختن تألیف ....
انجام: ...مصریان پوشیده و قرمطی و باطنی است در نیشابور نقل آورد، آثار الوزراء ابن عقیلی.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
حواشی دارد.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸×۲۲سم. ۳۱گ. ۱۶س. **(ثبت ۸۸۹۴۳)**

۹۸۹۱

مقدمهٔ شاهنامهٔ ابومنصوری (فارسی)

تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).
نک: منزوی، ۴/ ۳۹۳۵.
آغاز: سپاس و آفرین خدای را که این جهان و آن جهان را آفرید و ما بندگان را اندر جهان پدیدار کرد ....
انجام: و نسب این هر دو کس که این کتاب کردند این چنین بود که یاد کردیم
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
با پاورقی‌ها و تعلیقات در حواشی، چهار برگ آخر نسخه سفید است، مطالب در یک طرف (روی) برگ‌ها نوشته شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۲۲/۵×۲۸سم. ۱۳گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۸۹۱۱)

۹۸۹۲

منتخبات اشعار (شعر ـ فارسی)

جامع: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).
نک: **مجلس**، ش ۹۸۷۹.
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
صفحات جدول دوستونی، فهرست موضوعات در اول نسخه درج شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۴/۵×۲۲/۵سم. ۱۲۷گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۱۰)

۹۸۹۳

یادداشت‌های تاریخی و ادبی (فارسی)

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).
دفتری است که امیرخیزی یادداشت‌های متفرقه را در آنجا می‌نوشت از جمله فهرست ۶۸ عکس تاریخی، ظاهراً مربوط به کتاب بیداری ایران تألیف مختاری، چند حادثه تاریخی و باب النکرة و المعرفة (بخشی از کتابی در نحو عربی).
خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.
برگ‌های نیمهٔ دوم نسخه سفید مانده است، در برگ آخر شرح حال خود نوشت امیرخیزی درج شده است.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.
۱۸/۵×۲۳سم. ۷۰گ. سطور مختلف.
(ثبت ۸۸۹۰۹)

۹۸۹۴

تعلیقات دیوان عنصری (ادب ـ فارسی)

گویا از: اسماعیل امیرخیزی (۱۳۸۵هـ).
این نسخه از مجموعهٔ اسماعیل امیرخیزی است و او کار مفصلی در بارهٔ دیوان عنصری انجام داده است ولی در صفحهٔ عنوان دو بار نام دهخدا درج شده، بدین جهت برخی تعلیقات مندرج در این دفتر را از دهخدا قلمداد کرده‌اند.

نک: ش ۹۸۳۳ و ۹۸۳۴.

آغاز نسخه: جلد دوم ۱ـ

از آن سپس که نبودم زخویشتن آگاه

بجاه تو ز من آگاه شد جهان بنشان

در چهار بیت قبل کلمه (نشان) گذشته است.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷/۵×۲۲/۵سم. ۱۲گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۸۹۰۸)

۹۸۹۵

قوانین مصوب مجلس **(سیاسی ـ فارسی)**

جزوه‌ای است که در آن بخشی از قوانین مصوب مجلس درج شده از جمله مربوط به: مالیات، انحصار تریاک، انحصار دخانیات، گمرک و بوجه.

در متن قوانین مذکور از سال‌های ۱۳۱۱ و ۱۳۱۳هش یاد می‌شود.

آغاز: اصلاح فصل اول بموجب قانون آذرماه ۱۳۱۳ از عایدات خالص افراد ....

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۷×۲۲سم. ۴۲گ. ۱۹س. **(ثبت ۸۸۹۰۷)**

۹۸۹۶

دیوان آذر بیگدلی **(شعر ـ فارسی)**

از: حاج لطفعلی خان بن آقاخان، آذر بیگدلی (۱۱۹۵هـ).

نک: مجلس، ش ۲۶۶۹؛ منزوی، ۳/ ۲۲۰۶.

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز: هو. غزلیات حاجی لطفعلی بیک المتخلص به آذر

دور از تو جان سپردن دشوار بود ما را

گربیتو زنده ماندیم معذور دار ما را

انجام نسخه:

آذر در آستان وفاجان فشان و یار

از وی بناز می‌گذرد آستین فشان

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. بی کا، تاریخ کتابت: از ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۶/۵×۲۰/۵سم. ۲۷گ. ۱۹س.

(ثبت ۸۸۹۰۶)

۹۸۹۷

تاریخ مشروطه **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

نک: مجلس، ش ۹۸۷۵.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مؤلف. از سدهٔ ۱۴هـ. نسخه به صورت برگ‌های پراکنده است که داخل پوشه‌ای گذاشته‌اند.

اندازه و سطرها مختلف. **(ثبت ۸۸۹۲۵)**

۹۸۹۸

فهرست تلگراف‌ها **(فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵هـ).

فهرست تلگراف‌های مهم سیاسی است که برخی از آنها در تاریخ ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵هـ مخابره شده است. برخی از آنها به انجمن ایالتی آذربایجان مربوط می‌شود.

در اول و آخر نسخه یادداشت‌های پراکنده‌ای دربارهٔ فلسفهٔ دکارت درج شده است.

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۵×۲۰/۵سم. ۴۵گ. ۱۶س.

(ثبت ۸۸۹۰۵)

۹۸۹۹

خلاصهٔ تاریخ مشروطه کسروی **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

گزیده‌ای است از تاریخ مشروطهٔ احمد کسروی در سه دفتر.

آغاز: **تاریخ انقلاب ایران جلد اول از صفحه ۱ الی ۴۰ جلد ۲ از صفحه ۴۱ تا ۶۰ فهرست جلد اول تاریخ کسروی ....**

خط: نستعلیق شکسته، عناوین نسخ. کاتب: اسماعیل امیرخیزی. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
جلد: مقوا.
۱۷/۵×۲۲سم. ۸۷گ. ۲۲س. **(ثبت ۸۸۹۲۳)**

۹۹۰۰

تاریخ نادر شاه افشار وکریم خان زند **(تاریخ ـ فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

بخشی از کتابی است در تاریخ پادشاهان ایران، که این بخش شامل تاریخ نادرشاه افشار و کریم خان زند تا ابتدای قاجاریه است.

نسخه ناقص است و از طرفین افتادگی دارد.

آغاز افتاده: **و در دشت کرنال بیست و پنج فرسخی شاه جهان آباد که یک طرف آن رودخانه ....**

انجام افتاده: **...که تا برای پختن آشی وقتشان ببطالت نگذرد.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.
چند برگ آخر سفید مانده است.
فاقد جلد.
۲۳×۳۰سم. ۳۵گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۸۹۲۴)**

۹۹۰۱

فرهنگ‌نامه = تذکره شعراء **(فارسی)**

از: اسماعیل بن محمّدتقی امیرخیزی تبریزی (۱۳۸۵ه).

تذکرهٔ شعرای فارسی سراست همراه با نمونه‌ای از اشعار آنان به ترتیب الفبایی تخلص یا اسامی شاعران، برگرفته از تذکره‌های معروف.

این اثر به صورت فیش‌های پیش‌نویس مؤلف بوده و به تنظیم نهایی نرسیده است.

آغاز: **ابراهیم لاهیجانی (... ۱۱۱۷) شیخ ابراهیم بن شیخ عبدالله لاهیجی عمّ شیخ محمّدعلی حزین از علوم متداوله زمان خود بهره‌مند بود ....**

انجام: **...هاتفی خود را می‌ستاید...**

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.

۲۸ پاکت است که هریک به حرفی از حروف الفبا اختصاص دارد و درون هرکدام تعدادی فیش نهاده شده است. **(ثبت ۸۸۹۱۷)**

۹۹۰۲

قرامطه **(تاریخ ـ فارسی)**

جامع: اسماعیل امیرخیزی (۱۳۸۵ه).

یادداشت‌های پراکنده امیرخیزی در بارهٔ قرامطه و حوادث تاریخی مربوط به آنان است برگرفته از کتاب‌های تاریخی.

آغاز: **ابتدای امر قرامطه. در سال دویست و هفتاد و هشت قومی در سواد کوفه پیدا شدند معروف به قرامطه ....**

انجام: **...اموال ایشان بغارت رفت و از این وقت اهمیت ایشان از بین رفت جلد ۹ ص ۱۷.**

خط: نستعلیق. کاتب: اسماعیل امیرخیزی.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
جلد: تیماج فرنگی مشکی.

۱۴/۵×۲۲/۵سم. ۱۳گ. ۲۱س.
(ثبت ۸۸۹۲۰)

۹۹۰۳

مسافرت تفلیس (سفرنامه ـ فارسی)
= **سفرنامه تفلیس**

از: میرزا تقی خان طبیب بن محمّدهاشم انصاری کاشانی (۱۳۱۹هـ).

در صفحهٔ عنوان آمده است: «**مسافرت تفلیس از میرزا تقی خان طبیب حفظ صحت دارالخلافه طهران حکیمباشی حضرت اشرف اسعد والا شاهنشاه ارفع اکرم افخم سلطام مسعود میرزا ظل السلطان دارای نشان و حمایل درجه اول سرهنگی دولت علیه ایران و نشان درجه سیم سنت آنا و درجه دوم سنت استانلیلاو دولت بهیه روسیه ۲۹ شعبان المعظم مطابق قوی ئیل ۱۲۸۸ طهران**».

این سفر به دستور ناصرالدین شاه و با همراهی شاهزاده حمزه میرزا حشمت‌الدوله به عزم تهنیت به امپراطور روسیه الکساندر دوم انجام گرفته و شروع آن در روز پنج شنبه ۲۹ جمادی الاولی ۱۲۸۸هـ بوده و در شب جمعه ۲۸ شعبان به دارالخلافه (تهران) بازگشته است.

مؤلف به مناسبت ملاحظات طبی، جغرافیایی و نظامی‌اش دربارهٔ شهرهای در مسیر و مقصد را آورده همچنین مباحث فقهی جالبی دربارهٔ نجاست اهل کتاب و ارتباط با کفار مطرح می‌کند که نشانگر تسلط وی در این زمینه است.

وی تألیفات متعددی در زمینه طب دارد.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۵۰.

آغاز: **روز پنج شنبه ۲۹ جمادی الاولی ۱۲۸۸ هجریه مطابق سال قوی ئیل حسب الامر جهان مطاع اعلیحضرت اقدس همایون شاهنشاه ممالک محروسه ایران السلطان ناصرالدین شاه قاجار...**

انجام: **... چهارشنبه ۲۶ شعبان از قزوین به جانب دارالخلافه طهران روانه شده شب جمعه ۲۸ هنگام طلوع فجر وارد دارالخلافه گردیدم.**

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۸هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در ابتدای نسخه تصویر مؤلف در سن ۳۶ سالگی و در آخر آن امضای مؤلف آمده است، در اواخر نسخه نقشهٔ شهر بندر انزلی ضمیمه شده و در صفحهٔ عنوان نام کتاب و مؤلف درج شده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۴/۵×۲۲سم. ۵۳گ. ۱۲س. **(ثبت ۱۷۸۲۵)**

۹۹۰۴

سفرنامهٔ تبت (سفرنامه ـ فارسی)

از: جهانگرد اروپایی در ۱۸۹۷م.

جهانگرد اروپایی (زادگاهش فلورانس بوده) در سال ۱۸۹۷م. به تبت رفته، دیدنی‌ها و رویدادهای سفرش را در این کتاب گرد آورده است، به خصوص از شکنجه و آزار بسیاری که از دست اهالی تبت دیده گزارش می‌دهد.

ترجمه از متن انگلیسی است در نود فصل، که نسخهٔ حاضر از فصل چهل و یکم تا آخر کتاب را دربردارد.

این سفرنامه مصوَّر است و در آن تصاویری از تبت و مردمان آنجا و مؤلف و همراهانش دیده می‌شود.

در فهرستواره کتاب‌های فارسی (۱/ ۱۰۰ و ۱۵۰) چند سفرنامه تبت معرفی شده است.

آغاز نسخه: **فصل چهل و یکم وقتی که در عدد اجزای من تخفیف یافت هر چیزی بنظر خوش میآمد بطرف شمال غربی تا سه ربع میل....**

انجام: **... و از بمبئی روانه موطن مألوف خود فلورانس شدم این بود سیاحت این بنده بخاک ممنوعه.**

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.
تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به

زر و مشکی و لاجورد و شنگرف، صفحهٔ آغاز با سرلوح مذهَّب، نسخه مصوَّر است و نقاشی‌ها و عکس‌های فراوانی مربوط به سفر مؤلف دارد که از متن چاپی انگلیسی اخذ شده است.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول.

۲۱/۵×۳۵سم. ۱۵۰گ. ۱۴س.

(← تصویر) **(ثبت ۷۸۷۷۰)**

۹۹۰۵

سفرنامه بلوچستان **(سفرنامه ـ فارسی)**

از: علاءالملک محمودخان دیبا فرزند میرزا سیّد علی اصغر (۱۳۴۵ه).

گزارش روزانه سفر مأموریتی به بلوچستان است.

آغاز حرکت از کرمان: سلخ شعبان ۱۳۱۹ه.

پایان سفر: چهارشنبه ۱۵ ذیحجهٔ همان سال.

آغاز: **بسمله. در باب سفر بلوچستان که اهمیت و اموراتی که باید در آنجا صورت انجام داده شود در جواب تلگراف‌های وزارت جلیله خارجه تلگرافاً و تحریرا اظهار و بیان نمودم ....**

انجام: ... اعتقاد جدیدی بدولت پیدا کردند باقی بسته به توجهات آتیه است. تمام شد مختصر یادداشت ذیحجه ۱۳۱۹.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ذی حجه ۱۳۱۹ه.

عناوین به خط جلی و مشکی، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی یک لا.

۱۲/۵×۲۰سم. ۳۶گ. ۱۴س. **(ثبت ۷۸۵۶۵)**

۹۹۰۶

سفرنامه قم **(سفرنامه ـ فارسی)**

= ذهابیه و علی‌آباد نامه

از: اتابک؟

گزارش سفر به قم است که از روز شنبه ۱۶ صفر ۱۳۰۴ه از تهران آغاز شده و در آن شرح اوضاع علی آباد به تفصیل آمده است.

این سفر به دعوت امین السلطان انجام شده و افراد ذیل او را همراهی می‌کردند: وزیر علوم، ناظم خلوت، میرزا محمّدخان، حاجی محمّدحسین امین دارالضرب، حاجی میرزا حسین ممیز، میرزا احمد منشی باشی، حاجی کربلایی و میرزا حسین مداح کرمانی.

نسخهٔ دیگری از این سفرنامه به شماره ۲۳۱۵ در کتابخانهٔ مجلس نگهداری می‌شود.

نک: **فهرستواره کتاب‌های فارسی**، ۱/ ۱۴۴.

آغاز: **بسمله. بتاریخ شب شنبه شانزدهم شهر صفر المظفر ۱۳۰۴ بنا بر قراریکه قبل از این شب جناب اجل اکرم افخم اعظم آقای امین السلطان ....**

انجام: ... و حیاتی وسیع در ظهر عمارت که نیز مشتمل بر آشپزخانه و اصطبل و کالسکخانه و انبارها.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.

عناوین در حواشی به شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه اسم «اتابک» دیده می‌شود، دو نقاشی مربوط به حرم قم و پل روی رودخانه به نسخه ملحق شده است.

جلد: مقوا رویه مخمل یشمی.

۱۲/۵×۲۱سم. ۴۵گ. ۱۲س.

(ثبت ۷۸۵۶۳)

۹۹۰۷

سفرنامه میرفتاح **(سفرنامه ـ فارسی)**

= چهار فصل

از: میر فتاح (عبدالفتاح) تبریزی گرمرودی (ق ۱۳ه).

گزارش دیدنی‌های او است که در ۱۲۵۵-۱۲۵۴ همراه گروه سفارت، به روزگار محمّدشاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴) به نیابت (ریاست) حسین خان

آجودان باشی، به نمسا و فرانسه و انگلستان رفته است.
در یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه.

همراه شب نامه به چاپ رسیده است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۲۹؛ منزوی، ۶/ ۴۰۳۶.

آغاز: بسمله.

آسمان گر بتماشای جهان مشتاق است
گرد آفاق نگردد که درین اوراق است

خداوندی را بنده‌ایم و کردگاری را پرستنده که دارنده جهان است و داننده نهان عدلش بغایت است....

انجام: ...چهارصد و نود هزار فرنک قشون پنج هزار و هفتصد و هشتاد نفر.

خط: نستعلیق تحریری نیکو. محمّد حسین تفرشی. تاریخ کتابت: غره جمادی الثانی ۱۳۴۰ه برابر با دهم برج دلو ۱۳۰۰هش به دستور میرزا محمود خان پهلوی.

رکابه‌نویسی دارد.

۲۰×۲۶سم. ۷۲گ. ۲۱س. (ثبت ۱۸۶۳۱)

۹۹۰۸

حجة المنصور (سفرنامه ـ حج)

= **سفرنامه حج**

از: یعقوب میرزا تبریزی متخلص به منصور (۱۳۲۷ه).

سفرنامه حج مؤلف است در سال ۱۲۸۵ـ۱۲۸۶ه که از تبریز شروع شده و در مسیر از این مناطق رفته و بازگشته است: نخجوان، ایروان، تفلیس، ماران، پویی، اسلامبول، بیروت، دمشق، مدینه، مکه، جده، سویس (سوئز)، مصر، اسکندریه، اسلامبول، ماران، تفلیس و تبریز.

این سفرنامه به اهتمام آقای رسول جعفریان به وسیله نشر علم در ۱۳۸۷هش به چاپ رسیده است.

آغاز: بسمله. ستایش بیحد معبودی را سزاست که حاجیان کعبهٔ وصالش در بادیهٔ شوق و محبت سرگردانند....

انجام: ...چون قرار بولاغ بد منزل بوده در آنجا منزل نکرده راه جرجر پیش گرفته آمدیم.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

عناوین به خط جلی مشکی در سر صفحه‌ها، در ابتدای نسخه یادداشت تاریخی دربارهٔ دعوای روس‌ها در تبریز در روز پنج شنبه ۲۹ ذی حجه ۱۳۲۹ه و تاریخ وفات یعقوب میرزا (مؤلف سفرنامه) در روز سه شنبه ۱۹ ربیع الثانی ۱۳۲۷ه، رکابه‌نویسی دارد، در برخی صفحات اشکالی در توضیح مطالب ترسیم شده است.

جلد: تیماج مشکی.

۱۷×۲۲سم. ۱۱۶گ. ۲۳س. (ثبت ۷۷۹۷۲)

۹۹۰۹

اوضاع قفقاز و روسیه (سیاسی ـ فارسی)

= **مأموریت در روسیه**

از: محمّدمهدی همدانی.

در مقدمه گوید: «در سنهٔ ۱۲۶۶ که مقرب الخاقان احمدخان از دولت ابدآیت علیه ایران بکارپردازی اول دولت علیه و اقامت تفلیس مأمور گردید، این بنده محمّدمهدی همدانی نیز به انشاء و نویسنده‌گی امور کارپردازی اول مأمور بود. برحسب امر اولیای دولت قاهره در مدت اقامت تفلیس آنچه از رسومات و قوانین سیاسی و قواعد ملکی و پیشکاران دولت روسیه و کارگزاران مملکت قفقازیه اطلاع بهم رسانید در این چند ورق ثبت و عرض نمود».

این کتاب شامل مقدمه و سه باب و خاتمه به شرح ذیل است:

مقدمه: در بیان اسامی شهور و اعیاد و مناصب روسی در ۳ فصل.

باب اول: در اسامی اهل خانهٔ امپراطور و امراء و

وزراء دولت بهیه روسیه در ۲ فصل.
باب دوم: در احوالات و قوانین و اسامی کارگزاران امور ملکیه مملکت قفقاز در ۵ فصل.
باب سوم: در اسامی سرکردگان و صاحب منصبان سپاه نظام دولت روسیه متوقفین مملکت قفقازیه در ۸ فصل.
خاتمه: در بعضی قوانین ملک روس در ۲ فصل.
تصویر پطرکبیر و چند تصویر از قفقاز و تفلیس و از جنگ روسیه با داغستان به نسخه ضمیمه شده است.
آغاز: در سنهٔ یکهزار و دویست و شصت و شش هجری مطابق ایت ئیل که مقرب الخاقان احمدخان ....
انجام: ... در فصل دویم از باب دویم ذکر شد تفصیل زیاده از این لزومی ندارد و السلام.
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ھ.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده بـه زر و مشکی و شنگرف و لاجورد، عناوین شـنگرف، رکابه‌نویسی شده و چند تصویر به نسخه الصاق شده و ۱۶ برگ در آخر نسخه سفید مانده است.
جلد: گالینگور سبز.
۱۴×۲۰/۵سم. ۱۰۲گ. ۱۲س.
(ثبت ۵۰۷۴۵)

۹۹۱۰

سفرنامهٔ روسیه **(سفرنامه ـ فارسی)**
= روزنامهٔ سفر پطرزبورغ
از: مصطفی خان بن نصراللّه افشـار مـنشی مـیرزا مسعود مستوفی (ق ۱۳ھ).
میرزا مسعود با گروهی در شعبان ۱۲۴۴ھ از سوی عباس میرزا ولیعهد مأمور به پترزبورگ مـی‌شود و بـه منشی خود دستور می‌دهد که دیدنی‌ها و رویـدادهـای این سفر را گردآوری کند و به گفتهٔ نگارنده آنـچه خـود دیده و یا از مـیرزا مسـعود شـنیده است در ۶ «فـصل» می‌نگارد:
۱. سفر از دارالسلطنه تبریز به پطرزبورغ ۲. توقف در پترزبورغ... ۶. در اطوار مراجعت.
نک: فهرستواره کـتاب‌های فـارسی، ۱/ ۶۳و ۱۱۰؛ مشار فارسی، ۱/ ۱۸۲.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... بعد چنین گوید اقل خلق الله مصطفی افشار ابن نصرالله که چـون در شـهر شعبان ....
انجام: ...چنان بی اعتنایی می‌نمایند که گویا هرگز سابقه معرفتی در میان نبوده است.
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ھ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در آخر نسخه مهر کتابخانهٔ جعفر سلطان القرایی دیده می‌شود.
جلد: تیماج زیتونی.
۱۴/۵ × ۲۱سم. ۶۳گ. ۱۵س. **(ثبت ۷۸۵۲۱)**

۹۹۱۱

سفرنامهٔ مرو **(سفرنامه ـ فارسی)**
از: سیّد محمّدنوری لشکرنویس.
مؤلف در ۱۲۷۷ھ همراه شاهزاده حشـمت‌الدوله و قوام‌الدوله برای سرکوبی ترکمانان کـوکلان و یـموت و سالور به سوی مرو رفته بود. دیدنی‌ها و آداب و رسـوم مردم آن سرزمین در این سفرنامه آمده است.
نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۲۲؛ مشـار فارسی، ۳/ ۳۰۹۳.
آغاز: بسمله. مقدمه‌ای که قبل از شروع در مقصود ذکر آن لازم است و مشتمل است بر چند فقره ....
انجام: ... در صحراها و بیابانهای هرات مانده بودند بـتمامه نـیامده و تـرسیده‌انـد. ایـن مـختصری است از وقایعات سفر مرو که حسب الامر اولیـای دولت قـاهره عرض شد... عاطفت خداوند رفع کسالت اهل ایران عموماً خواهد شد.
خط: نستعلیق شکسـته. کـاتب: مـحمّد عـلی

حسینی. تاریخ کتابت: ۱۲۹۸هـ.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهَّب، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ دورو.
۱۲×۱۹/۵سم. ۵۹گ. ۱۲س. (ثبت ۸۷۲۵۷)

۹۹۱۲

سفرنامه میرفتاح (سفرنامه ـ فارسی)
= چهار فصل

از: میر فتاح (عبدالفتاح) تبریزی گرمرودی (ق ۱۳هـ).
نک: مجلس، ش ۹۹۰۷.
خط: نستعلیق. کاتب: محمّدرضا. تاریخ کتابت: ۱۲۶۳هـ. به دستور یحیی خان ایلخانی در دارالسلطنه تبریز.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به شنگرف و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهَّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی و حواشی دارد، در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی عبده الراجی یحیی سنه ۱۲۶۱»، در آخر نسخه یادداشتی دربارهٔ حسین خان آجودان باشی، در اول نسخه یادداشت خرید نسخه از سیّد محمّد کتابفروش مسجد شاه در صفر ۱۳۴۰هـ با امضای علاء الحکماء.
جلد: تیماج مشکی با ترنج و سر ترنج.
۱۳×۲۱/۵سم. ۱۲۶گ. ۱۵س.
(ثبت ۶۶۹۰۶)

۹۹۱۳

سفرنامهٔ هندوستان (سفرنامه ـ فارسی)

از: محمود حسینی شیرازی.
گزارش سفر اوست از شیراز به بمبئی و برگشت به شیراز.
نک: مجلس، ش ۵۸۸۹، آغاز و انجام برابر با نسخهٔ مذکور.
خط: شکسته تحریری. کاتب: مؤلف. بی تا.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و لاجورد، رکابه‌نویسی و صفحه شمار دارد.
جلد: تیماج سرخ.
۱۴×۲۲سم. ۴۰گ. ۹س. (ثبت ۶۶۸۶۹)

۹۹۱۴

مجموعه

ترجمهٔ دو مقاله از روزنامهٔ فرانسوی توردمند است که عیسی مترجم در ۱۲۹۷هـ به دستور اعلیحضرت اقدس همایون (گویا ناصرالدین شاه) به‌انجام رسانده است.

۱. انکشافات دکتر گروو حکیم در داخله گیان (فارسی)
(گ ۲پ ـ ۱۱ر)

آغاز: بسمله. انکشافات دکتر گرو و حکیم طبیعی درجهٔ اول اداره تجربه مملکت فرانسه در داخله گیان. شرح حال هندوهای گیان. هئتا، هندوهای گیان قدشان عموم بلند و رسا نمی‌باشد هندوهای داخله اندکی بلندتر....
انجام: ...تا بشط آمازون رسیده بکشتی بخار نشسته رو بسمت فرنگستان راهی شدیم.

۲. سیاحت‌نامهٔ ولایت و اهل لاوس و وحشی‌ها و جنگل‌های هندوچین (فارسی)
(گ ۱۴پ ـ ۴۰ر)

از: دکتر هارمان.

آغاز: بسمله. سیاحتنامه ولایت و اهل لاوس و وحشیها و جنگلهای هندو چین که در سنه ۱۸۷۷ دکتر هارمان فرانسه نوشته در توردمند انتشار یافت است. در سنه هزار و هشتصد و هفتاد و چهار در معاودت از سیاحت تون کنگ ....

انجام: ... در این سامان دیدم فسخ عزیمت کرده به آتوپ مراجعت نمودم.

خط: نستعلیق. کاتب: عیسی مترجم. تاریخ کتابت: صفر ۱۲۹۷ه.

عناوین شنگرف، صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، یادداشت کاتب در آخر نسخه که به دستور شاه این دو مقاله را ترجمه کرده و نگاشته است، در ابتدای نسخه این عبارت گویا به خط ناصرالدین شاه آمده: «تماماً ملاحظه شده است».

جلد: مقوا رویه مخمل مشکی گلدار.

۲۰×۳۴سم. ۴۳گ. ۱۶س.

(ثبت ۱۴۱۱۴)

۹۹۱۵

صورت الاقالیم **(جغرافیا ـ فارسی)**

= عجایب الاشیاء = عجایب الدنیا

از: ابوزید احمد بن سهل بلخی (۳۲۲ه).

متن اصلی کتاب در ۲۰ جزء به عربی بوده که در دست نیست و تنها ترجمهٔ بخشی از آن به فارسی، از ق ۶ه باقی مانده است.

نک: ذریعه، ۱۵/ ۹۶؛ فهرستواره، ۱/ ۲۲۹.

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام مانده است.

آغاز: چنین گوید ابوالمؤید بلخی رحمة الله علیه که مرا از طفلی هوس گردیدن عالم بود و از بازرگانان و مردم اهل بحث عجایبها بشنیدم و آنچه در کتب خواندم جمله بنوشتم و جمع کردم ....

انجام نسخه: ... جواب گویم کمترین چیزها یقین است و خرم‌ترین چیزها جانست در تن.

خط: نسخ زیبا. بی کا. بی تا.

صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز با کتیبهٔ مذهَّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در حاشیه تصحیحات و نسخه‌بدل‌ها به خط جدید و با مداد درج شده است، ۸ برگ در آخر نسخه سفید مانده است.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه تیماج.

۱۷×۳۱/۵سم. ۲۸گ. ۲۵س. **(ثبت ۷۴۶۸۶)**

۹۹۱۶

مجموعه

۱. وقایع اصفهان **(تاریخ ـ فارسی)**

(گ ۱پ ـ ۱۲پ)

از: مؤلفی ناشناخته (ق ۱۳ه).

مؤلف که از صاحب منصبان دورهٔ قاجار بوده و برای مأموریت به اصفهان رفته است، در این دفتر گزارش مختصری از اهم وقایعی که در آنجا بین سال‌های ۱۲۶۴ـ۱۲۷۲ه رخ داده را آورده است.

آغاز: هو الله تعالی شأنه در اول این دولت افزون و بدو سلطنت اعلیحضرت قدر قدرت ....

انجام: ... آنچه را مصلحت است و قابل تاریخ است البته خواهد نوشت زیاده عرض نمودن جسارت است... غره شهر ربیع الاول سنه ۱۲۷۲.

۲. مأموریت ارز روم **(تاریخ ـ فارسی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

مؤلف در سال ۱۲۵۸ه همراه با میرزا تقی خان برای مأموریت تجدید عهدنامه بین دولتین (ایران و ترکیه) به ارز روم رفته و گزارشی از آن مأموریت را در این دفتر نوشته است.

آغاز: هوالله تعالی شأنه در آخر سال هزار و دویست

و پنجاه و هشت هجری که مرحوم میرزا تقی خان حسب الامر اولیای دولت قاهره....

انجام: ...هر فقره را که نوشتن او مصلحت است خواهند نوشت و هرچه حشو و زاید باشد معلوم است که نوشته نخواهد شد.

۳. سفرنامهٔ هرات و مأموریت آصف‌الدوله (سفرنامه، تاریخ ـ فارسی)

(گ ۲۷ پ ـ ۳۳ ر)

از: مؤلفی ناشناخته.

روزنامچه وقایع سفر آصف‌الدوله به عزم تسخیر دارالسلطنه هرات است در ۱۲۵۳ق.

آغاز: روزنامچه وقایع سفر آصف‌الدوله حسب الامر شاهنشاه مبرور طاب ثراه به تسخیر چار اویماق....

انجام: ...کافه چاکران فدوی را حبل المتین است مستحکم و استوار دارد بمحمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا (از ق ۱۳ق).

به دو خط نوشته شده و خط رسالهٔ سوم پخته‌تر است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: گالینگور قرمز عطف و گوشه تیماج آبی.

۱۴/۵×۲۲/۵سم. ۳۳گ. ۱۳س.

(ثبت ۷۶۴۵۰)

۹۹۱۷

مجموعه

۱. مبایعه نامه خانه‌ای در کابل (سند ـ فارسی)

گواهی فروش خانهٔ علی‌ویردی خفاف است در کابل به تاریخ ۲۵ شوال ۱۲۶۱ق.

۲. انیس الحجاج (سفرنامه ـ فارسی)

(گ ۱ پ ـ ۱۷ پ)

از: صفی بن ولی قزوینی.

سفرنامهٔ مکه و مدینه است در ۷ـ۱۰۸۸ق در عصر اورنگ زیب بهادر و زینب نساء بیگم، شامل مقدمه و سه «طریق» دارای «مسلک»ها و خاتمه. مؤلف، این رساله را در بندر سورت، پس از بازگشت از مکه و مدینه، نگاشته است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۴.

آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد این رساله ایست محتوی بر فواید جزیله و اشارات جلیله که مؤلف حقیر راجی لطف خفی و جلی کریم معین صفی بن ولی ساکن قزوین....

انجام: ...انه اکرم من سئل فجاد و اولی من امل فافاد تمت الرسالة... ان ینفع بمطالعتها عامة عاز می‌زیارة البیت الحرام و آملی و تقبیل عتبة النبی علیه السلام.

۳. نامه به شریف مکه (عربی)

(گ ۱۸ ر و پ)

نامه‌ای است از طرف شاه عباس به شریف مکه با انشای آقا حسین خوانساری (۱۰۹۸ق).

نک: میراث حوزه اصفهان، ۴/ ۳۸۵ـ۳۸۹.

آغاز: کتابتی است که حقایق آگاهی... بشریف مکه در باب مرخص نمودن اهل حاج نوشته، بسمله. الحمد لله الذی شرف مكة المباركة و صیرها ام القری و الامصار....

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

صفحات مجدول به زر و مشکی و شنگرف، در آغاز رسالهٔ دوم سرلوح مذهَّب، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: گالینگور زرشکی عطف و گوشه تیماج.

۱۸×۳۰سم. ۱۸گ. ۳۶س. **(ثبت ۶۶۹۱۶)**

۹۹۱۸

مطلع الدقایق (معما ـ فارسی)

از: کمال‌الدین حسین بن معین‌الدین میبدی (ق ۱۰ق).

در معما، در یک فاتحه و سه اصل و خاتمه به شرح ذیل:

فاتحه: در تعریف معما و توابع آن

اصل اول: در اعمال تسهیل، در چهار وصل

اصل ثانی: در اعمال تحصیلی، در هشت وصل

اصل ثالث: در اعمال تکمیلی، در سه وصل

خاتمه: در مزایا که موجب حسن معما است.

گویا این نسخه منحصر به فرد باشد. منزوی تنها همین نسخه را دیده و معرفی کرده است.

نک: ذریعه، ۲۱/ ۱۵۳؛ منزوی، ۳/ ۲۱۹۸.

آغاز: الله و لا سواه. سپاس یکی را که جمع اسماء متقابلهٔ خود را در معما حقیقه انسان که جمع بحرین وجوب و امکانست پیدا و نهان ساخت ....

انجام:

تا کی بهوای دل روی از پی نام

فارغ شو و از غیر مسما بگذر

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۵ رمضان ۸۸۶ه.

صفحات مجدول محرر به‌زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز با کتیبهٔ مذهَّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده همراه با تملک چلبی‌زاده در ۱۱۷۲ه.

جلد: گالینگور سرخ عطف و گوشه تیماج.

۱۰×۱۷سم. ۵۰گ. ۱۷س.

(← تصویر) (ثبت ۸۵۹۴۶)

۹۹۱۹

سیاحت‌نامهٔ ایران (سفرنامه ـ فارسی)

از: سر آنتوان شرلی.

مترجم: اوانس.

سیاحت نامهٔ سر آنتوان شرلی به خاک ایران از خاک عثمانی در زمان شاه عباس یکم در ۱۶۰۰م.

ترجمهٔ این سفرنامه به‌خامهٔ اوانس را علی قلی خان سردار سعد در ۱۳۳۰ه در تهران چاپ کرده است.

نک: دانشگاه، ۱۷/ ۱۱۷؛ ذریعه، ۱۲/ ۱۸۷؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۳۶.

آغاز: مقدمه مترجم یکی از شعب ادبیات که در مائه آخری میان ملل فرنگ تغییر کلی بهمرسانیده و بر بنیاد جدیدی بنا نهاده شده فن تاریخی است ....

انجام: ... و برحسب رسم معمول خودشان بمهر سلطنتی ممهور بود. ترجمهٔ خانه‌زاد دولت ابد آیت اوانس.

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد بن حاجی محمّدقلی قزوینی آشوری. تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۳۰۹ه.

جلد: مقوا رویه مخمل سرمه‌ای.

۱۷/۵×۲۵/۵سم. ۶۲گ. ۱۴س.

(ثبت ۷۸۵۸۰)

۹۹۲۰

تحفة العالم (سفرنامه ـ فارسی)

از: عبداللطیف بن ابوطالب شوشتری جزایری (ق ۱۳ه).

نک: ذریعه، ۳/ ۴۵۱؛ فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۹؛ منزوی، ۶/ ۳۹۹۴.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: یار بکرامی بر صفحهٔ بیان نگاشته اما دنیای نو ملکی وسیع است و آبادانی بسیار و زراعت بی‌شمار دارد ....

انجام: ... و ذکر این همه مفصلا در مقام خود خواهد آمد و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۶۱ه.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج زرد.

۱۶×۲۱سم. ۱۵۸گ. ۱۵س.

(ثبت ۱۶۵۵۴)

۹۹۲۱

حیرت‌نامهٔ سفراء (سفرنامه ـ فارسی)

= سفرنامهٔ انگلستان

از: میرزا ابوالحسن بن میرزا محمّدعلی شیرازی ایلچی به انگلستان (ق ۱۳هـ).

روزنامهٔ سفر مأموریتی اوست به انگلستان در سال‌های ۱۲۲۴ـ۱۲۲۵هـ و رویدادهای آن روزگار در یک مقدمه و چند باب و یک خاتمه.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۷۶.

نسخهٔ حاضر یک برگ از آغاز و اندکی از انجام را ندارد.

آغاز نسخه: **اعلم بود، احمد نامی که سرور عالم بود. یعنی محمّد مصطفی صلی الله علیه و آله افضل التحیة و الثناء... اما بعد بر سیاحان روزگار و جهان دیدگان تجربه کار پوشیده نماناد که حقیر... این رساله را به حیرت نامه سفراء موسوم گردانید....**

انجام نسخه: **...وزیر گفت سه روز دیگر تصدیع کشیده پیش شاه این جا خواهید آمد ایلچی اسپانیال امشب بدیدن آمد بسیار.**

خط: نستعلیق. کاتب: عباس حمیدی تندنویس مجلس شورای ملّی. تاریخ کتابت: ۲۰ بهمن ۱۳۱۷هش مطابق ۱۹ ذیحجه ۱۳۵۷هـ. مکان کتابت: در تهران.

برای دکتر قاسم غنی از روی نسخه اصل که در تصرف حسین خان سمیعیان معاون کارپردازی مجلس شورای ملّی بوده است، کاتب فهرست مطالب سفرنامه را در ۶ برگ تنظیم کرده و در ابتدای نسخه آورده است، در اول نسخه مهر کتابخانه دکتر قاسم غنی مورّخه ۱۳۲۰هش دیده می‌شود.

جلد: مقوا رویه کاغذ عطف و گوشه تیماج فرنگی.

۲۲×۳۴/۵سم. ۱۹۷گ. ۱۸س. **(ثبت ۵۰۵۹۳)**

۹۹۲۲

دلیل السفراء (سفرنامه ـ فارسی)

= سفرنامهٔ روسیه

از: میرزا ابوالحسن بن میرزا محمّدعلی شیرازی (ق ۱۳هـ).

انشاء از: میرزا هادی علوی شیرازی.

یادداشت‌های سفر میرزا ابوالحسن شیرازی است به روسیه از ۱۲۲۹ تا ۱۲۳۱هـ با انشای میرزا هادی شیرازی که همراه او بوده است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۷۸.

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز: **بسمله. آغاز کاری که بفرخی پذیرای انجام است ستایش پروردگاریست بی آغاز و انجام... اما بعد بر دانشوران روزگار و جهان دیدگان تجربه کار مخفی و مستور نماناد که جناب سعادت ماب ....**

انجام نسخه: **...وساطت و اطلاع اهل انگریز بوده باشد و دوستان و آشنایان ما بدانند و بس.**

انجامه: **...معلوم نیست بقیه این کتاب چه قدر است زیاده بر این دیده نشد.**

خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۱۳هـ.

عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۲۲×۳۴سم. ۱۳۰گ. ۱۹س. **(ثبت ۱۴۰۷۱)**

۹۹۲۳

سیاحتنامهٔ آفریقا (سفرنامه ـ فارسی)

از: لیوتنان کامرون انگلیسی.

ترجمه از: عیسی مترجم.

عیسی مترجم در صفحهٔ عنوان نوشته:

«سیاحتنامه ایست که لیوتنان کامرون انگلیسی در زمانی که مأمور به سیاحت داخلهٔ افریقیه بوده است نوشته و در روزنامهٔ توردمند منتشر شده است. به تاریخ پانزدهم شهر ربیع الثانی ۱۲۹۴ شروع به ترجمه کرد

و به خط خود نوشت. چاکر خانه زاد عیسی».

مترجم تصاویر سفر را از روزنامه بریده و به نسخه ملصق کرده است.

آغاز: بسمله. در چند سال قبل که در کشتی موسوم به ستار منصب سلطانی داشتم....

انجام: ...دایمابیک هوا و یک استقامت باشد و اسباب خیرگی چشم عابرین نشود.

انجامه: ...تا اینجا سیاحتنامه کامرون راکه در روزنامه توردمند ثبت شده بود حسب الامر اقدس همایون روحی و روح العالمین فداه ترجمه کرده تصاویرش را هم در او مندرج نمود به تاریخ بیست و نهم شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۹۴ چاکرخانه زاد عیسی مترجم ملتزم رکاب همایون.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: عیسی مترجم.
تاریخ کتابت: ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۹۴ه‍.
صفحات مجدول، رکابه‌نویسی دارد، تصاویر از روزناه توردمند بریده و به نسخه ملصق شده است.
جلد: مقوا عطف تیماج.
۲۱×۳۴سم. ۳۱گ. ۲۲س. **(ثبت ۲۳۲۹۲)**

۹۹۲۴

اوضاع کرمان، کتابچهٔ... (جغرافیا ـ فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته.

مؤلف در روزگار ناصرالدین شاه (۱۲۶۴ـ۱۳۱۳ه‍)، به دستور صدراعظم، دربارهٔ کرمان و حومهٔ آن تحقیق کرده اوضاع بلوکات آنجا را به ترتیب تهجی در نام آنها آورده است.

نک: **فهرستواره کتاب‌های فارسی**، ۱/ ۱۷۳؛ **منزوی**، ۳۹۳۵/۶.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: کتابچه اوضاع کرمان. بسمله. منت خدای را که جهان خراب را باز روی به آبادی و غمکدهٔ ایام را سر عمارت و زمان شادی است....

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه‍.
صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهَّب مذیَّل به کتیبهٔ مذهَّب که نام کتاب در آن نوشته شده، دو صفحهٔ آغاز طلاندازی بین سطور شده، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی به تاریخ ۱۰ جمادی الآخره ۱۳۰۱ه‍ با مهر بیضوی ناخوانا.
جلد: تیماج قهوه‌ای رویه پارچهٔ ترمه.
۱۷×۲۹سم. ۶۸گ. ۱۵س. **(ثبت ۱۵۰۵۲)**

۹۹۲۵

مجموعه

۱. سفرنامهٔ روسیه (سفرنامه ـ فارسی)
= روزنامهٔ سفر پطرزبورغ

(گ ۱پ - ۲۲۴پ)

از: مصطفی خان بن نصرالله افشار (ق ۱۳ه‍).

نک: **مجلس**، ش ۹۹۱۰، آغاز و انجام برابر با آن.

۲. فرمان‌های نایب السلطنه و قائم مقام (سند ـ فارسی)

(گ ۲۲۵ـ۲۳۲پ)

شامل:

ـــ سواد فرمان نایب السلطنه که در باب تخلیه خوی و اورمی به عهده پولکنیک لارژوف صاحب منصب روسی قلمی شده در شوال ۱۲۴۳ه‍.

ـــ از جانب نایب السلطنه در باب کوچانیدن ارامنه آذربایجان به بولکونیک لازروف نوشته شده در شوال ۱۲۴۳ه‍.

ـــ قائم مقام از قول نایب السلطنه به آصف‌الدوله نوشته.

ـــ سواد خط قایم مقام به میرزا موسی خان برادر خود

ـــ سواد خط قایم مقام دو فقره است به برادر خود میرزا موسی خان نوشته
ـــ سواد خط قایم مقام به برادرش میرزا موسی خان نوشته
ـــ اشعار در باب مصالحهٔ دولت روس و دولت ایران در ۱۲۴۳هـ
ـــ از مجربات حکیم کاظولانی طبیب انگلیس.
خط: نستعلیق. کاتب: عبدالغفار همدانی. تاریخ کتابت: ۱۲۹۹هـ.
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سبز.
۱۴×۲۱سم. ۲۳۲گ. ۱۲س. **(ثبت ۱۳۹۳۹)**

۹۹۲۶

تحقیقات سرحدیه **(جغرافیا ـ فارسی)**

از: میرزا جعفرخان مشیرالدوله تبریزی (۱۲۷۹هـ).
نک: مجلس، ش ۷۵۲۶ آغاز و انجام برابر با آن.
خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: شوال ۱۲۷۲هـ.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه برچسب کتابخانه تقی ضیاء لشکر و در آخر نسخه مهر وی با سجع: «**ضیاء لشکر ۱۳۰۹**».
جلد: تیماج سرخ جدول و ترنج زرین.
۱۵×۲۱/۵سم. ۸۶گ. ۱۷س. **(ثبت ۱۳۳۵۸)**

۹۹۲۷

سیاحت‌نامهٔ هانری بندر **(سفرنامه ـ فارسی)**

مترجم: محمود طبیب.
سفرنامه هانری بندر فرانسوی است که در ۱۸۴۸م. از قفقاز، عراق و ایران دیدن کرده و رویدادهای سفرش را در ۱۵ فصل نوشته است. وی از استانبول به تفلیس رفته و از آنجا به تبریز و سپس به کردستان عراق رفته و شهرهای موصل و تکریت و بغداد در عراق را دیده و از راه کرمانشاه و لرستان و همدان و ساوه خود را به تهران رسانده و از آنجا به قزوین و رشت رفته و سرانجام از بادکوبه و تفلیس خود را به قطار پطرزبورغ، پاریس رسانده و اینگونه به وطن خود بازگشته است.

به دستور مظفرالدین شاه قاجار و به اشاره جعفر قلی وزیر علوم، محمود طبیب در ۱۳۱۹هـ به ترجمه این سفرنامه اقدام کرده و در ۱۳۲۰هـ وزیر علوم آن‌را به شاه تقدیم کرده است. این نسخه همراه با دویست تصویر است که از متن اصلی سفرنامه اخذ شده است.

آغاز: بسمله. **مقدمه وقتی که این مسافرت به کردستان و بین النهرین و ایران در نظر من جلوه‌گر شد هنگامی بود که از گردش طولانی جزایر ساندویش تازه** مراجعت کرده ....

انجام: **... بالاخره هفدهم دسامبر وارد وطن عزیز خود گشتیم.**

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۰هـ.
این نسخه را جعفر قلی وزیر علوم به مظفرالدین شاه تقدیم کرده است، صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب، نسخه همراه با تصویرهای بسیاری است که از متن اصلی سفرنامه گرفته شده، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: گالینگور قهوه‌ای عطف و گوشه تیماج.
۲۱×۳۵سم. ۱۸۳گ. ۲۰س. **(ثبت ۱۳۳۵۳)**

۹۹۲۸

روزنامهٔ سفر مادام ماری فرانسوی **(سفرنامه ـ فارسی)**

مترجم: عیسی مترجم.
ترجمهٔ روزنامهٔ مادام ماری فرانسوی است که وقایع سفرش در ۱۸۷۶ و ۱۸۷۸م. از انبورغ به سمرقند و سیاحت فرغانه و قولجه و سیبری غربی را نگاشته و در روزنامهٔ تور دمند منتشر کرده است.

عیسی مترجم این سفرنامه را در مدت ۳۴ روز در سال ۱۲۹۶ه برای ناصرالدین شاه ترجمه کرده و در ابتدای نسخه به خط شاه آمده که: «تماماً ملاحظه شد».

آغاز: بسمله. ترجمهٔ روزنامه ایست که مدم ماری فرانسه در عین عبور از انبورغ بسمرقند... پسکن قصبه ایست که تاجیکهای خوشگلترین همه طوایف و اجناس مختلفه آسیای مرکزی در وی مسکون می‌باشند....

انجام: ...اوسی گفت ای سگ ای اما وقتی گفت که سگ از نظر ناپدید شد. برحسب امر جهان مطاع اقدس همایون ظل الله تعالی روحی له الفدا بترجمه و تحریر مطاب فوق پرداخت چاکر خانه زاد جان نثار عیسی مترجم ملتزم رکاب همایون ترجمه و تحریر نمود.

خط: نستعلیق. کاتب: عیسی مترجم. تاریخ کتابت: ذی حجه ۱۲۹۶ه، برای ناصرالدین شاه قاجار.
صفحات مجدول محرر به زر و مشکی، در اول نسخه به خط شاه نوشته شده: «تماما ملاحظه شد»، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: مقوا رویه مخمل مشکی.
۲۰/۵×۳۳/۵سم. ۸۵گ. ۱۶س.
(ثبت ۱۴۱۱۳)

۹۹۲۹

سفرنامهٔ حرمین شریفین **(سفرنامه ـ فارسی)**
= غرائب الخبر فی عجائب السفر

از: رحمت‌الله بن ملّا عاشور بخاری متخلص به واضح (زنده در ۱۳۰۰ه).

سفرنامهٔ مکه و مدینه است که در مسیر از خراسان، تهران و عتبات عالیات عراق عبور کرده و به زیارت پرداخته است. شروع سفر در روز سه شنبه ۶ شعبان ۱۳۰۰ه بوده است.

نسخه‌ای از این سفرنامه در فرهنگستان علوم ازبکستان موجود است و در فهرست آنجا به عنوان «غرائب الخبر فی عجائب السفر» معرفی شده است.

نک: فهرست نسخ خطی فارسی انستیتوی شرقشناسی ابوریحان بیرونی فرهنگستان علوم ازبکستان، ۱/ ۸۴.

آغاز: بسمله. مسالک ممالک حمدالهی نه از آن منقوله است که به پایمردی قوهٔ عاقله و سوانح عجایب آنرا توان طی نمود و برشمرد....

انجام: ...پادشاه عالم پناه نمودم چنانچه افتتاح آنرا نیز بذکر محامد و مآثر آن جناب نموده‌ام و الیه المرجع و المآب.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۵۴ه.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در ابتدای نسخه یادداشت امانت گرفتن آن از ملّا عبدالعلی، در آخر نسخه اشعار فارسی در سلام بر پیغمبر اکرم(ص) و زیارت نجف و کربلا و مشهد از شاعری با تخلص «جامی» و دو برگ از حاشیه‌ای فلسفی.
جلد: تیماج زیتونی با ترنج و سرترنج زرین.
۱۵×۲۶سم. ۹۴گ. ۱۷س. **(ثبت ۸۵۸۲۲)**

۹۹۳۰

مجموعه

۱. سفرنامهٔ غروی **(سفرنامه ـ فارسی)**
= سفرنامهٔ عتبات عراق

(گ ۱پ ـ ۲۸پ)

از: محمّدرفیع بن سیّد علی اصغر طباطبایی نظام العلماء تبریزی (۱۳۲۶ه).

این سفر در سال ۱۲۸۸ه انجام شده و سفرنامه به سال ۱۳۱۳ه در تبریز به چاپ رسیده است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۱۴؛ مشار فارسی، ۳/ ۳۰۲۵.

آغاز: بسمله. حمدله. الصلوة علی محمّد و آله اجمعین و بعد مخفی نماند که برای شخص سالک ضبط و ثبت وقایع ماه....

انجام:

گرهمدم مائی و ترا یاری نیست
دم اندرکش که باکست کاری نیست

۲. سفرنامهٔ رضوی **(سفرنامه ـ فارسی)**

(گ ۲۹ پ ـ ۱۵۲ ر)

از: محمّدرفیع بن سیّد علی اصغر طباطبایی نظام العلماء تبریزی (۱۳۲۶ه).

گزارش سفر خراسان و مشهد رضوی است که در سال ۱۳۰۱ه انجام شده و سفرنامه در سال ۱۳۲۴ه در تبریز به چاپ رسیده است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۱۰؛ مشار فارسی، ۳/ ۳۰۲۲.

آغاز: بسمله. حمدله. والصلوة... و بعد چنین گوید خاکپای اهل ذوق و حال و بندهٔ ارباب دانش و کمال....

انجام: ...با اهل معرفت و صلحا ما را محشور فرماید بمنه و یمنه و هو حسبی و نعم الوکیل.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: علی معروف به ابوتراب. تاریخ کتابت: رجب ۱۳۱۳ه.

صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و شنگرف و لاجورد، نشانی‌ها شنگرف، رکابه نویسی دارد.

جلد: تیماج رویه مخمل یشمی.

۱۳/۵×۲۰/۵سم. ۱۵۲گ. ۱۲س.

(ثبت ۸۵۶۸۴)

۹۹۳۱

سفرنامهٔ خراسان **(سفرنامه ـ فارسی)**

از: ابوالفتح نصراللّه شیبانی کاشانی (ق ۱۳ه).

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۹۰.

آغاز: بسمله.

ای مسلمانان فغان زین دور چرخ چنبری
در نفاق تیر و قصد ماه و کید مشتری

لقد کان فی قصصی عبرة لاولی الالباب ابصربها و اسمع معلوم گل رویان حقایق دقایق باد که دوازده سال قبل ازین که بیست سال اندکی بیشتر یا کمتر از عمر حقیر فقیر بیش نگذشته بود....

انجام: ...بر نهج دیگر شرف صدور خواهد یافت. مصرع، حاکم رد و قبول آنچه کند پادشاست.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا، از ق ۱۳ه.

در صفحهٔ عنوان آمده است: «سرگذشت فتح الله خان شیبانی در سفر خراسان به خط او».

صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج دوروی گلدار.

۱۴/۵×۲۴سم. ۲۵گ. ۱۰س.

(ثبت ۷۸۶۸۶)

۹۹۳۲

قانون دولت بلژیک **(حقوقی ـ فارسی)**

= ترتیبات تأسیس دولت مقننهٔ بلژیک

ترجمهٔ فارسی قانون دولت بلژیک است از اصل فرانسوی.

نسخهٔ حاضر بخش اندکی از قانون مذکور را دربردارد و از انجام ناتمام است.

آغاز: ترجمه از فرانسه. ترتیبات تأسیس دولت مقننهٔ بلژیک. بنام ملت. فرمان. مجلس ملی قوانین اساسیه ذیل را مرتب و مقرر می‌دارد. عنوان اول، در خاک مملکت به تقسیم آن....

انجام نسخه: ...فصل دویم راجع به شخص همایون پادشاه و وزراء. پنجاه و هفتم در دولت... در انتخاب زوجهٔ خود باید دخیل بداند.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ه.

عناوین به خط جلی، رکابه‌نویسی دارد.

فاقد جلد.

۱۳×۲۰/۵سم. ۱۰گ. ۱۲س. **(ثبت ۲۶۱۰۹)**

۹۹۳۳

تحفة الفقراء **(سفرنامه ـ فارسی)**

از: علی خان بن محمّد صفاء السلطنه مشتاقی نائینی (ق ۱۴هـ).

سفرنامهٔ اوست از مشهد تا تهران از راه رباطات به نایین و از آنجا به تهران از روز یکشنبه ۵ جمادی الثانی ۱۲۹۹هـ تا جمعه غره ذی قعده همان سال (.. بقدر الوسع و الطاقه از جغرافیای منازل عرض راه و گزارشات حالات و وجه تسمیهٔ منازل و ولایات چیزی نگاشته در مبادی سنه هزار و سیصد که بدارالخلافه تهران ورود نمود سفرنامه مزبوره باتمام رسیده بود و مطابق تاریخ اتمام «تحفة الفقرا = ۱۳۰۰» نامیده شد).

مؤلف نسخه‌ای از سفرنامه را به وسیله اعتماد السلطنه به نظر ناصرالدین شاه رسانید و این نسخه را برای مظفرالدین شاه قاجار آماده کرده و تقدیم داشت.

نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۷۱.

آغاز: بسمله. روز یکشنبه پنجم شهر جمادی الثانیه سنه ۱۲۹۹ بعد از تلثیم عتبه علیه و تعظیم سده سنیه علویه وداع خاکبوس وداع آستانه مقدسه رضویه ....

انجام: ...و تاریخ این روزنامه با اسم آن موافقت نمود تحفة الفقرا بقلم آمد ۱۳۰۰.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.

صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی و شنگرف و لاجورد، عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در ابتدای نسخه تقدیمه‌ای از مؤلف که نسخه را به مظفرالدین شاه قاجار تقدیم کرده است.

رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۱۵/۵×۲۲سم. ۷۰گ. ۱۱س.

(ثبت ۸۶۷۹۹)

۹۹۳۴

وقایع الایام **(زندگی‌نامه ـ فارسی)**

= روزنامه

از: منصور قزوینی، شیخ الاسلام (ق ۱۴هـ).

دفتر یادداشت خاطرات روزانهٔ مؤلف است در سال ۱۳۱۲هـ که در آن از اوضاع زندگانی خود از خورد و خوراک و پوشاک و خواب و دید و بازدیدها و سفرها و کارهای روزمره گزارش داده است.

نسخهٔ حاضر جلد دوم و قسمتی از جلد سوم کتاب را دربردارد.

آغاز: بسمله. حمد بیحد و ثنای وافر پروردگاری را سزاست که ما را از کتم عدم به عرصهٔ وجود آورد....

خط: شکسته تحریری، به چند خط گویا بخش‌هایی از نسخه به خط مؤلف باشد. تاریخ کتابت: ۱۰ جمادی الاولی ۱۳۱۲هـ.

در سه برگ پایانی نسخه گزارشی از دولت مظفرالدین شاه قاجار در سال ۱۳۱۵هـ درج شده است به خط احمد بن ملّا شکراللّه.

جلد: تیماج نارنجی.

۱۳×۲۰سم. ۱۸۳گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۶۹۱۳)**

۹۹۳۵

سفرنامهٔ فارس **(جغرافیا، سفرنامه ـ فارسی)**

= منازل فارس

از: محمّدحسن میرزا مهندس قاجار (ق ۱۴هـ).

کتابچه و راپورت مسافرت منازل ۲۲گانه از شهر شیراز به سروستان و فسا و داراب و جهرم و خفر و کوار و سپس مراجعت به شیراز است که در شوال ۱۳۰۸هـ به روزگار فرمانروایی معتمدالدوله حکمران فارس و به دستور شاه و امین السلطان وزیر اعظم و مخبرالدوله وزیر علوم به این مأموریت پرداخته است.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۱۴۵؛ منزوی، ۶/ ۴۰۴۶.

آغاز: بسمله. منزل اول کنار پل فسا فاصله مابین شهر شیراز و پل سه فرسخ تمام پس از حرکت از شیراز....

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴هـ.
عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی دربارهٔ این سفرنامه به نشای مؤلف دیده می‌شود، در آخر نسخه تملک محمّد علی بن زین العابدین با مهر بیضوی به سجع: «محمّدعلی».
جلد: گالینگور سرخ عطف و گوشه تیماج مشکی.
۱۷/۵×۲۵سم. ۲۴گ. ۱۴س.
(ثبت ۸۶۴۹۰)

۹۹۳۶

روزنامهٔ سفر فرنگستان (سفرنامه ـ فارسی)
= سفرنامه ناصرالدین شاه

از: ناصرالدین شاه قاجار (۱۳۱۳هـ).
سفرنامه ناصرالدین شاه به فرنگستان است. این سفر از دوشنبه ۲۲ صفر ۱۲۹۰هـ آغاز و روز به روز نگاشته می‌شده، بدین گونه سفر ادامه می‌یابد: ایران، روس، آلمان، بلجیک (بلژیک)، انگلیس، فرانسه، سویس، ایتالیا، اطریش، عثمانی، قفقازیه و صبح چهاردهم رجب ۱۲۹۱هـ در راه انزلی پایان می‌یابد.
نسخهٔ حاضر نسخهٔ سلطنتی و منحصر به فرد و فوق العاده ممتاز است.
نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۸۳؛ منزوی، ۴۰۰۶/۶.
آغاز: بسمله. روزنامه سفر فرنگستانست که به میمنت و مبارکی بخواست خداوند تعالی و قادر بی همتا....
انجام: ...شکر خدا را هزار مرتبه کردم شب آتش بازی مفصلی شد و به راحت خوابیدم الحمد لله تعلی.

خط: نستعلیق عالی. کاتب: محمود فراش خلوت. تاریخ کتابت: ذی قعده ۱۲۹۱هـ.
نسخه سلطنتی بسیار نفیس، تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و شنگرف و سیلو و لاجورد، دو صفحهٔ نخست دارای تشعیر و تذهیب عالی و طلاانداز‌ی بین سطور، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهَّب مذیل به کتیبهٔ مذهَّب تصویر ناصرالدین شاه در میان سرلوح درج شده، در پانزده صفحهٔ نخست نام ایران در ترنج‌های مذهَّب در سر صفحه‌ها ثبت شده است، تاریخ‌ها به خط ثلث جلی وسط چین شده، تزئینات این نسخه به وسیله خانه‌زاد احمد در مجموع الصنایع مبارکه دولت علیه ایران انجام پذیرفته است، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه مهر بیضوی «نصرالله تقوی» دیده می‌شود، در آخر نسخه امضای ناصرالدین شاه در سلخ ربیع الاخر آمده است.
جلد: مقوای سخت با رویه مخمل سرخ.
۲۲×۳۵سم. ۱۵۹گ. ۱۹س.
(← تصویر) **(ثبت ۶۵۰۳۵)**

۹۹۳۷

سفرنامهٔ آفریقا (سفرنامه ـ فارسی)
= سیاحت نامهٔ مسیو استانلی

از: هانری استانلی.
مترجم: علی مترجم از مترجمان دارالترجه ناصری.
این سفر در سال ۱۸۷۴م. انجام شده است.
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۱/ ۹۴؛ منزوی، ۴۰۱۳/۶.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعلنا من امة محمّد خیر المرسلین و شیعة علی امیرالمؤمنین... اما بعد نظر بر اینکه بندگان حضرت اقدس ارفع امجد اشرف السلطان مظفرالدین میرزا ولیعهد دولت جاوید آیت ....

انجام: ...عبارت از محمّد بن سلی باشد صد حیف که در گذشته بود.

خط: نستعلیق ممتاز. کاتب: محمّدرضا کلهر. بی تا.

نسخهٔ بسیار نفیس که سه تن از خوشنویسان تصدیق کرده‌اند که به خط محمّدرضا کلهر است: ۱. عماد سیفی در اول بهمن ۱۳۰۴هش، ۲. علی بیان در ۵ فروردین ۱۳۱۱هش، ۳. عبدالحمید ملک الکلامی کردستانی، تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و شنگرف و لاجورد، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی و صفحه شمار دارد.

جلد: تیماج سورمه‌ای مجدول با ترنج و سرترنج و نقش گل و مرغ در ترنج.

۱۹/۵×۲۸/۵سم. ۲۰۲گ. ۱۵س.

(← تصویر) **(ثبت ۲۶۲۸۸)**

۹۹۳۸

زیارت جامعهٔ کبیره (زیارت ـ عربی)

مروی از امام علی النقی(ع).

نکـ: آستان قدس، ۱۵/ ۲۸۲.

آغاز: بسمله. السلام علیکم یا اهل بیت النبوة و موضع الرسالة و مختلف الملائکة....

خط: نسخ ممتاز به سبک خط احمد نیریزی. بی کا. بی تا.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی و شنگرف و لاجورد و سیلو و طلااندازی بین سطور، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب زیبا، در حاشیه دو صفحهٔ نخست سند زیارت به نقل از شیخ صدوق آمده است، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ رویه پارچهٔ ترمه.

۱۲/۵×۱۹سم. ۲۵گ. ۶س.

(← تصویر) **(ثبت ۳۳۰۷۴)**

۹۹۳۹

الصحیفة السجادیة (دعا ـ عربی)

از: امام سجاد علی بن حسین(ع).

نکـ: **مجلس**، ش ۱۲۳۰۹ و ۱۲۳۱۳.

خط: نسخ معرب زیبا. کاتب: احمد وقار (دانشمند و خوشنویس معروف فرزند وصال شیرازی). تاریخ کتابت: ۱۲۸۵هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی شده به زر و مشکی و طلااندازی بین سطور، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب، عناوین دعاها به شنگرف و سفیدآب در زمینهٔ زرین، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج سرخ با جدول زرین.

۸/۵×۱۵سم. ۷۶گ. ۱۸س.

(← تصویر) **(ثبت ۷۶۴۷۲)**

۹۹۴۰

الصحیفة العلویة و التحفة المرتضویة (دعا ـ عربی)

از: عبداله بن صالح سماهیجی ماحوزی (۱۱۳۵هـ).

نکـ: **مجلس**، ش ۱۲۳۶۵ آغاز و انجام برابر با آن.

خط: نسخ ممتاز. بی کا. تاریخ کتابت: ذی قعده ۱۲۶۶هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و شنگرف و مشکی و سیلو و لاجورد و طلااندازی بین سطور، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت هبهٔ نسخه از سیّد مرتضی طباطبایی به فرزندش خانباباخان در رجب ۱۳۳۷هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو.
۱۳/۵×۲۱/۵سم. ۲۲۵گ. ۱۲س.
(← تصویر) (ثبت ۱۵۹۸۹)

۹۹۴۱

وقف نامه‌ها و مبایعه نامه‌ها (سند ـ فارسی)

۲۳ قطعه سند شامل وقف‌نامه‌ها و مبایعه نامه‌ها انجام شده در مشهد در تاریخ‌های مختلف از ۱۰۴۰ تا ۱۱۳۵ه‍ که هر کدام دارای چند مهر تأیید است.

از جمله: سواد وقف نامچه تیمچه پائین پامبارک در ۱۰۷۶ه‍.

مبایعه نامه مربوط به بلوک تبادکان مشهد مقدس در ۱۰۴۰ه‍.

مبایعه نامه مزرعه‌ای در ۱۰۸۷ه‍.

وقفنامه دکان قصابی در مشهد مقدس برای طلّاب مدرسهٔ پائین پای مبارک در ۱۰۷۷ه‍.

گواهی انحصار وراثت در بارهٔ قهوه خانه و خبازی در مشهد به تاریخ محرم ۱۰۸۰ه‍.

گواهی تملک یک باغ مشجر در مشهد به وراثت در ۱۰۴۸ه‍.

وقفنامه بازارگاه شامل دکاکین متعدده در مشهد در ۱۰۷۸ه‍.

مبایعه نامه قهوه خانه در مشهد در صفر ۱۰۷۷ه‍.

مبایعه نامه قهوه خانه در مشهد در صفر ۱۰۷۷ه‍.

مبایعه نامه تیمچه شامل بیست باب دکان در ۱۰۸۰ه‍.

مصالحه نامه یک باب خانه در مشهد در ۱۰۷۸ه‍.

مبایعه نامه قهوه خانه واقعه در مشهد در ۱۰۷۵ه‍.

مبایعه نامه قنات واقعه در خبوشان در ۱۱۲۴ه‍.

وقف نامه بازارگاه در مشهد به تاریخ ۱۰۷۸ه‍.

مبایعه نامه قنات در خبوشان مورّخه ۱۱۳۵ه‍.

مبایعه نامه مزرعه‌ای در مشهد در ۱۱۰۵ه‍.

وقفنامه مدرسه سعدیه واقع در جوار آستانهٔ امام رضا(ع) بر طلّاب علوم دینی در ۱۰۸۷ه‍ (طومار بزرگی است).

خط: نسخ و نستعلیق. کاتبان مختلف و تاریخ‌های مختلف از ۱۰۴۰ تا ۱۱۳۵ه‍.
۲۳گ. اندازه‌ها و سطور مختلف.
(ثبت ۷۸۹۸۴)

۹۹۴۲

اسناد (سند ـ فارسی)

۱۳۴ برگ سند است در چهار پاکت شامل:

۱. اسنادی در بارهٔ ارتباط با دولت‌های خارجی و قراردادها، ۴۰گ.

۲. نامه‌های ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار، ۳۹گ.

۳. نامه‌های مختلف، ۴۵گ.

۴. اسنادی در بارهٔ مجلس شورای ملّی، ۱۱گ.

(ثبت ۸۵۹۵۹)

۹۹۴۳

مجموعه

۱. کتابچهٔ غیبی (سیاسی ـ فارسی)
= دفتر تنظیمات

(گ ۱پ ـ ۷۸پ)

از: ناظم‌الدوله میرزا ملکم خان ارمنی (۱۳۲۶ه‍).

نک: **مجلس**، ش ۱۳۶۰۴ آغاز برابر با آن.

۲. چهار چشمان (سیاسی ـ فارسی)

(گ ۷۹ر ـ ۹۳پ)

از: ناظم‌الدوله میرزا ملکم خان ارمنی (۱۳۲۶ه‍).

آغاز: **نامه چهار چشمی بعد از آنکه از منزل مفسد بیرون آمدیم در میان چند فرقه غریبه ....**

انجام: **...بجز لعن و طعن و سرودست شکسته چیزی عایدش نشد. ختم شد رساله چهار چشمی.**

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۴ھ.
در اول نسخه مهر بیضوی «تاج‌الدین محمّد» و در آخر نسخه یادداشت مالک نسخه تاج‌الدین محمّد دربارهٔ دو رساله موجود در این مجموعه، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج زرد.
۱۰/۵×۱۵/۵سم. ۹۴گ. ۷س.
(ثبت ۸۶۶۳۰)

۹۹۴۴

مجموعه

۱. روایت عرض دین عبدالعظیم حسنی **(حدیث ـ عربی)**
(گ ۴پ ـ ۶ر)

۲. زهر الریاض **(فقه ـ فارسی)**
(گ ۸پ ـ ۱۴۸پ)
از: ابوعلی محمّد بن اسماعیل حائری (۱۲۱۶ھ).
فقه فتوایی است برگرفته از آرای میر سیّد علی طباطبایی در ریاض المسائل. این منتخب شامل مسائل طهارت، صلات و صوم است.
نک: ذریعه، ۱۲/ ۷۱.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... اما بعد مخفی نماند که جمعی از فارسی زبانان که در پی مسائل دینیه و معارف یقینیه بودند....
انجام: ... بروزه روز سیم بعد از ایام مذکوره و الله العالم بأحکامه و رسوله و اهل بیته الطاهرین.

۳. وصایا **(کیمیا ـ فارسی)**
(گ ۱۶۶پ ـ ۲۰۷ر)
از: مؤلفی ناشناخته.
رساله‌ای است در کیمیا و تدبیر حجر با عنوان‌های «ای پسر من». در جایی گوید: «جدّ تو جعفر بن محمّد الصادق علیه السلام استخراج کرده بود».
نک: مجلس، ش ۳/ ۱۲۵۷۲.
آغاز: بسمله. صناعت فراهم آمده از کثیف با لطیف و از نر با ماده و از گرم با سرد و ازتر با خشک....
انجام: ... و در فکر استخراج آن افتی و کارها موقوف به تقدیر حق تعالی است هرچه را خواهد تقدیم کند و هرچه را خواهد تأخیر و هو علی کلّ شیء قدیر و الحمد لله رب العالمین.

۴. تحفهٔ روحانی **(جفر ـ فارسی)**
= اسرار حروف
(گ ۱۶۳ر ـ ۱۶۶ر)
از: جلال‌الدین محمّد بن اسعد دوانی (۹۰۸ھ).
نک: مجلس، ش ۴/ ۱۲۵۵۹. آغاز برابر با آن و از انجام افتادگی دارد.

۵. فایده‌ای در کیمیا **(عربی)**
(گ ۱۶۰پ ـ ۱۶۲ر)
فایده‌ای است در کیمیا که شیخ ناصرالدین شبلی از خط شیخ ابوسعید ابوالخیر نقل کرده و او از خط امام جعفر بن محمّد الصادق آن‌را روایت کرده است.

۶. استخراج الماء القراح من الحجر **(کیمیا ـ عربی)**
(گ ۱۵۹پ ـ ۱۶۰ر)
از: ابوالقاسم میر فندرسکی (۱۰۵۰ھ).
فایده‌ای است از افادات میر فندرسکی.
نک: مجلس، ش ۱۰/ ۱۲۵۱۵.

۷. زیبق **(کیمیا ـ فارسی)**
(گ ۱۵۶ر ـ ۱۵۹ر)
از: ابوالقاسم میرفندرسکی (د: ۱۰۵۰ھ).
نک: مجلس، ش ۳/ ۱۲۵۱۵ آغاز و انجام برابر با آن.

۸. دستور کبریت **(کیمیا ـ فارسی)**
(گ ۱۵۱پ ـ ۱۵۶ر)
از: ابوالقاسم میرفندرسکی (۱۰۵۰ه).
تحریر دیگری است از رسالهٔ ردیف قبل.
نک: مجلس، ش ۱۲۵۱۵/۴ آغاز و انجام برابر با آن.

۹. فایده در اسامی حدید و نوشادر و کبریت **(کیمیا ـ عربی)**
(گ ۱۵۱ر)

۱۰. ابیات منسوب به امیرالمؤمنین(ع) در کیمیا **(شعر، کیمیا ـ عربی)**
(گ ۱۴۹پ ـ ۱۵۱ر)
۲۸ بیت عربی است در کیمیا با این مطلع:
الا یـا ایّـها الخـلّ الذی ضاع عـمره
یـحاول عـلم الکـیمیاء و مـا وجد
خط: نسخ و نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت رسالهٔ یکم: ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۹۳ه، رسالهٔ سوم: ۲ رمضان ۱۲۸۴ه. مکان کتابت: کربلا خانهٔ مرحوم آخوند ملّا علی خویی، رسالهٔ هشتم: یکشنبه ۷ جمادی الثانی ۱۲۸۶ه، رسالهٔ دهم: پنج شنبه ذیقعده ۱۲۸۶ه در کربلا.
از برگ ۱۴۹ به بعد نسخه وارونه نگاشته شده یعنی از طرف دیگر آن مطالب شروع می‌شود، در رسالهٔ دوم عناوین و نشانی‌ها شنگرف است و رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج زرشکی یک لا.
۱۰/۵×۱۵سم. ۲۰۷گ. ۱۲س. **(ثبت ۸۷۴۱۴)**

۹۹۴۵

المقالات الوافیة بمعظم المطالب الاصولیة **(اصول فقه ـ عربی)**
از: محمّدتقی بن ابوطالب یزدی اردکانی (۱۲۶۸ه).
مؤلف از اعاظم علما و اکابر فقهای شیعه در ق ۱۳ه بوده و نزد بزرگانی همچون حجةالاسلام شفتی تحصیل کرده است. وی در مقدمه از عظمت شأن علم فقه سخن گفته و در تحصیل آن علم اصول فقه را دخیل دانسته و می‌نویسد: «... و کان عمدة ماله دخل فی تحصیل هذا العلم الشریف (فقه) و الفن المنیف انما هو علم اصول الفقه احببت ان اکتب فی ذلک کتاباً مشتملاً علی امهات مسائله و معظم قواعده محتویاً علی الأقوال و الأدلة و جرحها و تعدیلها و نقضها و ابرامها فشرعت فی هذا الکتاب».
این کتاب مشتمل بر مقالات است و نسخهٔ حاضر مباحث الفاظ را دربردارد.
نک: الکرام البررة، ۱/ ۲۰۶؛ المآثر و الآثار، ۱۴۵.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اوضح لنا مسالک الحلال و الحرام و ارشدنا الی اصول الدین و فروع الاسلام و جعل قواعد دینه و معالم شرعه فی غایة التهذیب و نهایة الاحکام....
انجام نسخه: ...و کون القیاس بالاولویة الظنی الاستنباطی منه اول الکلام بل الظاهر عدم کونه منه.
خط: نسخ. بی کا.
در حیات مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی دارد، بلاغ مقابله و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه مهر مربعی مؤلف به سجع: «**الواثق بالله الغنی محمّدتقی**» و مهر بیضوی به سجع «**عبده الراجی محمّدتقی**» و یادداشتی از وی دربارهٔ تغییر مهرش در ذی قعده ۱۲۵۱ه و یادداشت عاریت گرفتن نسخه از محمّد حسین.
جلد: تیماج زرد.
۱۵×۲۱سم. ۳۱۳گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۷۴۳۸)**

۹۹۴۶

معراج الحسین(ع) **(مقتل ـ فارسی)**
از: مؤلفی ناشناخته.

نوزده مجلس است در ذکر مقتل امام حسین(ع) و مصائب اهل بیت که در بخش‌هایی از آن جریان شهادت سیّد الشهداء را با معراج پیامبر اکرم(ص) مقایسه کرده و شباهت‌های این دو قضیه را بیان می‌کند. مؤلف نامی برای کتاب انتخاب نکرده است.

نک: ذریعه، ۲۱/ ۲۲۷.

آغاز: مجلس اول بسمله. نحمدک اللهم یا من جعل معراج محمّد صلی الله علیه و آله فوق السماوات العلی و صیر معراج امامنا الحسین تحت سنابک خیول العدی... حمد می‌کنم ترا بار خدایا که گردانیدی پیغمبر ما را بر بالای آسمانهای اعلا ....

انجام: ...که آن غریب تشنه لب راکشتند و در خاک و خون أغشتند الا لعنة علی القوم الظالمین التماس دعا.

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا. از ق ۱۳ق.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۵/۵ × ۲۲سم. ۱۱۶گ. ۱۸س.

(ثبت ۸۷۴۴۱)

۹۹۴۷

مباحث الألفاظ (اصول فقه ـ عربی)

از: سیّد ابوالقاسم بن معصوم حسینی اشکوری (۱۳۲۵ق).

تقریرات درس استادش میرزا حبیب اللّه رشتی است در اصول فقه شامل مباحث الفاظ.

نک: اعیان الشیعة، ۲/ ۴۱۶؛ ذریعه، ۱۹/ ۳۸؛ مرعشی، ۲۳/ ۲۳ با عنوان مقاصد الاصول؛ موسوعة مؤلفی الامامیة، ۲/ ۶۲۰.

آغاز: بسمله. و به نستعین مقدمة فی تعریف علم اصول الفقه... فهو فی اللغة عبارة عما یبنی علیه الشیء و فی الاصطلاح یطلق غالباً علی احد المعانی الأربعة ....

انجام: ...و کلما فی الحرام یفعل به فی المکروه و الله اعلم هذا تمام الکلام فی المجلد الاول من القواعد المتعلقة بمباحث الألفاظ اللهم وفقنا لاتمام ما فیها بمحمد و آله الطاهرین.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۱۰ق.

متن خط خوردگی دارد و در حواشی تصحیحات مؤلف دیده می‌شود، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و باد عطف و گوشه تیماج.

۱۴/۵ × ۲۰سم. ۳۷۵گ. ۱۷س.

(ثبت ۸۷۴۳۲)

۹۹۴۸

مجموعه

۱. القضاء و الشهادات (فقه ـ عربی)

(گ ۱ر ـ ۲۴۷ر)

گویا از: سیّد ابوالقاسم بن معصوم حسینی اشکوری (۱۳۲۵ق).

فقه استدلالی است شامل مباحث قضاء و شهادات گویا تقریرات درس میرزا حبیب اللّه رشتی باشد. نسخهٔ دیگری از این اثر در کتابخانه آیت اللّه مرعشی به ش ۸۸۳۷ موجود است.

نک: مرعشی، ۲۳/ ۲۵.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده: فانّه قاض و لیس مفتیاً لأن الفتوی لایجوز عند انفتاح باب العلم و قد ظهر ما ذکرنا ....

۲. القضاء و الشهادات (فقه ـ عربی)

(گ ۲۵۲پ ـ ۴۶۶ر)

از: میرزا حبیب اللّه رشتی (۱۳۱۲ق).

فقه استدلالی مبسوطی است با عناوین «التقاط» در سه مقصد: ۱. فی القاضی و صفاته ۲. فی کیفیة القضاء ۳. فی احکام الدعاوی.

نک: آستان قدس، ۲۱/ ۱۰۳۰.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... (کتاب القضاء) و مقاصده ثلثة الأول فی القاضی و صفاته... القضاء فی اللغة لمعان کثیرة منها ما هو المراد به فی المقام اعنی الحکم و الالزام ....

انجام نسخه: ...هو الذی ذکره فی الخلاف کما عن الفاضل قده و الأمر فیه سهل و الله العالم.

خط: رسالهٔ یکم: تحریری، به خط مؤلف با خط خوردگی‌ها و تصحیحات و اضافات از مؤلف،
رسالهٔ دوم: نسخ، بی کا، بی تا.
جای عناوین خالی مانده است.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵×۲۱سم. ۴۶۶گ. ۲۱س. **(ثبت ۸۷۴۲۹)**

۹۹۴۹

باه نامه **(پزشکی ـ فارسی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

ترجمه از متن ترکی است در بیان انحاء جماع از زبان زنی بدکاره در هند که «الفیه» نامید می‌شد.

آغاز: بسمله. عمر ابن حافظ روایت می‌کند که در بلاد هند زنی بود که در... او در بین الظرفاء بالفیه خانیم مشهور شده ....

انجام: ...موجب جوانی است. منظور از نگارش و تحریر این نسخه بدیعه از ترکی عثمانیه و ترجمه به فارسی این است... تا از برای ملاحظه و مطالعه کنندگان به سهولت میسر گردد.

خط: نستعلیق. کاتب: محمّد بن محمّدعلی تبریزی. تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۰۹ﻫ. مکان کتابت: در تبریز.
صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی، در برگ‌های آخر نسخه داستان‌ها و دستوراتی دربارهٔ آداب مباشرت درج شده است.
جلد: تیماج مشکی.
۱۴×۲۰/۵سم. ۹۰گ. ۱۰س. **(ثبت ۸۷۴۲۷)**

۹۹۵۰

مجموعه

۱. الصلاة **(فقه ـ عربی)**

(گ ۴ر ـ ۴۷۸پ)

از: سیّد ابوالقاسم بن معصوم حسینی اشکوری (۱۳۲۵ﻫ).

فقه استدلالی است در شرح بر متنی که مباحث موجود در نسخه چنین است:

ـ الخلل فی الصلاة
ـ صلاة المسافر
ـ قضاء الفوائت

مؤلف در این اثر از مباحث استاد خود میرزا حبیب‌الله رشتی بهره برده است.

نک: **موسوعة مؤلفی الامامیة**، ۲/ ۶۱۷ـ ۶۲۰.

آغاز نسخه: کتاب الخلل. بسمله. الحمد لله العلی الاجل و الصلوة و السلام علی محمّد الافضل الاکمل و علی آله المعصومین عن الزلل و الخلل اما بعد قال المصنف رفع الله درجته الرکن الرابع فی التوابع و فیه فصول الفصل الاول فی الخلل و الظاهر انّه بالفتح ....

انجام نسخه: ...فی زمان مع امکان الاتیان بالکلی مستجمعا لها فی المستقبل.

۲. الرضاع **(فقه ـ عربی)**

(گ ۴۸۰ر ـ ۵۳۵ر)

از: سیّد ابوالقاسم بن معصوم حسینی اشکوری (۱۳۲۵ﻫ).

فقه استدلالی است در بررسی احکام رضاع که به نظر می‌آید بخشی از کتاب مفصلی باشد در فقه.

ختم تألیف: شب یکشنبه ۵ محرم ۱۲۸۶ﻫ در نجف.

آغاز: بسمله. و به نستعین الثالث من اسباب التحریم الرضاع و الاصل فیه قبل الاجماع بل الضرورة قوله

یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب....

انجام: ...هذا بعض الکلام فی مسئلة الرضاع و قد حققنا فی تلک الرسالة امهات مسائل الرضاع... للعلم و العمل بحق محمّد و آله الاجل الاکمل.

خط مجموعه: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: شب یکشنبه ۵ محرم ۱۲۸۶ه. مکان کتابت: نجف.

نشانی‌ها مشکی، رکابه‌نویسی دارد، با حواشی «منه».

جلد: تیماج سرخ.

۱۴/۵×۲۱سم. ۵۳۵گ. ۱۸س. (**ثبت ۸۷۴۲۱**)

۹۹۵۱

منظومه‌های حماسی و دینی (شعر-فارسی)

جنگی است شامل چند منظومهٔ حماسی و دینی:

۱. جنگ‌نامه امیرالمؤمنین باطال مغربی

(گ ۱ر-۷ر)

آغاز افتاده:

خدایی که جان جهان آفرید

ز خلق جهان مصطفی (برگزید)

۲. جنگ‌نامه کوهزاد با رستم

(گ ۸ر-۲۰پ)

آغاز:

چنین گفت راوی تازی نژاد

که چون رستم از پاک مادر بزاد

۳. بهمن و فرامرز

(گ ۲۱ر-۲۸پ)

آغاز:

بنام خدایی که جز آن خدا

پرستیدن کس نباشد روا

۴. داستان امیرالمؤمنین و چاه بئر العلم

(گ ۲۹ر-۴۰پ)

آغاز:

بنام خداوند یزدان پاک

نگارندهٔ صورت از آب و خاک

۵. جنگ‌نامهٔ محمّد حنفیه

(گ ۴۰پ-۵۹ر)

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱۰/ ۷۱۲.

آغاز: بسمله. داستان رفتن جناب محمّد حنفیه بمحاربه در فرنگ گوید

کسانی که امروز در پرده‌اند

زسلمان روایت چنین کرده‌اند

۶. جنگ‌نامهٔ امیرالمؤمنین

(گ ۵۹پ-۸۶ر)

آغاز:

بنام خدائی که یکتاست اوست

توانا و دانا و بیناست اوست

۷. جنگ‌نامهٔ امیرالمؤمنین با مقاتل

(گ ۸۷ر-۱۰۸پ)

آغاز:

بنام خداوند ارض و سما

من این داستان می‌کنم ابتدا

۸. رفتن امیرالمؤمنین به شهر عجایب

(گ ۱۰۹ر-۱۱۳ر)

از: ملّا اسماعیل خان سرباز.

آغاز:

غریبا بخوان فرصت خواندن است

که بر جای شاعر غزل ماندن است

۹. رفتن امام رضا(ع) به شهر طوس

(گ ۱۱۳ر-۱۱۴پ)

آغاز:

چه این گفتنی از بهر نازک‌دلان
شنیدند احسنت گفتند بر آن

۱۰. بردن امام حسین(ع) به آسمان

(گ ۱۱۴پ-۱۱۵پ)

۱۱. حکایت پادشاه و پیره‌زن

(گ ۱۱۶ر-۱۱۷پ)

۱۲. حکایت مهمانداری حضرت ابراهیم با کافر بت‌پرست

(۱۱۸ر و ۱۱۸پ)

خط مجموعه: نستعلیق نازیبا. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۸۶ و ۱۲۸۷هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای.

۱۷×۲۱/۵سم. ۱۱۸گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۷۴۱۶)**

۹۹۵۲

دیوان عطا تتوی **(شعر-فارسی)**

از: ملّا عبدالحکیم تته‌ای متخلص به عطا (ق ۱۱هـ).

این دیوان به کوشش استاد پیر حسام‌الدین چاپ شده است.

نک: مشترک پاکستان، ۸/ ۱۰۰۰.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده:

بخون دیده رقم یافت است نامه‌ها
خط سواد سوید است نقش خامهٔ ما

انجام نسخه:

کند عالمی غرق طوفان آب
کند خان و مان‌ها به آتش خراب

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا.

صفحات مجدول دوستونی، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشت خرید آن در ۱۲۸۵هـ از اصفهان.

جلد: تیماج مشکی.

۱۳×۲۲سم. ۲۰۲گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۷۴۱۵)**

۹۹۵۳

عشق‌نامه **(شعر-فارسی)**

از: اسداللّه بن رمضان غالب آذربایجانی تهرانی.

مثنوی است شامل حکایاتی چند که در ۱۲۷۸هـ به انجام رسیده است.

نک: ذریعه، ۹/ ۷۸۴-۷۸۵.

آغاز:

عشق بگرفته‌است بر کف خامهٔ
کز ظهور خود نگارد نامهٔ

انجام:

هم بعشق این عشقنامه ختم گشت
در هزار و دو صد و هفتاد و هشت
غالبا طبعت چو داد عشق داد
ختم کن و اللّه اعلم بالرشاد

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف، با رکابه‌نویسی و توضیحات لغوی در حاشیه، در اول نسخه مهر «نیکلا سفارت فرانسه ۱۸۹۰».

جلد: گالینگور سبز.

۱۱×۱۷/۵سم. ۸۸گ. ۷س. **(ثبت ۸۷۴۱۳)**

۹۹۵۴

دیوان حافظ **(شعر-فارسی)**

از: شمس‌الدین محمّد خواجه حافظ شیرازی.

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ربیع الاول ۱۲۵۱هـ در سال جلوس محمّدشاه قاجار.

رکابه‌نویسی دارد، با حواشی به خط فرانسوی از نیکلا و مهر تملک وی.
جلد: گالینگور سبز.
۱۵×۲۰/۵سم. ۱۳۰گ. ۱۲س.
(ثبت ۸۷۴۱۲)

۹۹۵۵

قصص الانبیاء **(داستان ـ فارسی)**
از: مؤلفی ناشناخته.
هشتاد و یک باب است در تاریخ انبیاء از آفرینش آدم تا رحلت پیامبر خاتم(ص) با نثری قدیمی نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد، عناوین برخی ابواب:
باب دوم: در بیان آفریدن ابلیس
باب سوم: در فضیلت آدم و ذریت او
باب پنجم: در بیان سجده کردن ملائکه بر آدم
باب دهم: در بیان قصه شیث
باب بیستم: در بیان باز آمدن ابراهیم به شام و حمل گرفتن هاجر
باب سی ام: در بیان پیغام فرستادن یوسف یعقوب را
باب چهلم: در بیان قصهٔ ایوب صبور
باب شصت و پنجم: در بیان ابتلای سلیمان و مکر کردن اصطخرجی
باب هفتاد و پنجم: در بیان یتیم شدن حضرت محمّد(ص)
باب هشتادم: در بیان بعضی از کرامات و معجزات حضرت رسول(ص)
باب هشتاد و یکم: در بیان رحلت حضرت خواجهٔ کائنات(ص)
مؤلف از اهل سنت است و گاهی از اشعار فارسی استفاده می‌کند.
آغاز افتاده: ملک ذوالجلال آفرید گوهری بود از زبرجد سبز که بزرگی آن در وصف واصفان نگنجد....
انجام: ... منقطع الشهوات و مفرق الجماعات و خراب کنندهٔ سراهاست.
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا. از ق ۱۳هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای با ترنج و سرترنج.
۱۵×۲۱/۵سم. ۲۵۵گ. ۱۵س.
(ثبت ۸۷۴۱۱)

۹۹۵۶

مجموعه

۱. دیوان صباحی بیدگلی **(شعر ـ فارسی)**
(گ ۵پ ـ ۱۳۴پ)
از: حاج سلیمان صباحی بیدگلی کاشانی (۱۲۱۸هـ).
نک: مجلس، ش ۱۰۱۵؛ دانشگاه، ۱۲/ ۲۸۲۳؛ ذریعه، ۹/ ۵۹۱؛ منزوی، ۳/ ۲۴۰۴.
آغاز:
شباهنگام چون بنهفت رخ این لاله حمرا
شکفت از چشم انجم صد هزاران نرگس شهلا

۲. دیوان هاتف **(شعر ـ فارسی)**
(گ ۱۳۷پ ـ ۱۹۲پ)
از: سیّد احمد هاتف حسینی اصفهانی (۱۱۹۸هـ).
نک: دانشگاه، ۱۱/ ۲۴۹۴ و ۱۳/ ۳۱۱۳؛ ذریعه، ۹/ ۱۲۸۳؛ منزوی، ۳/ ۲۶۰۶.
آغاز:
سحر از کوه خاور تیغ اسکندر چو شد پیدا
عیان شد رشحه خون از شکاف جوشن دارا
انجام:
ای یار وفادار اگر یار منی
با غیر مگو حرفی و مشنو سخنی.
خط مجموعه: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: رجب ۱۲۳۵هـ.
رکابه‌نویسی دارد، چند برگ در اول و آخر نسخه

سفید مانده است، در اول نسخه مهر کروی «نیکلا سفارت فرانسه ۱۸۹۰» دیده می‌شود.
جلد: تیماج سبز.
۱۲ × ۲۰سم. ۱۹۸گ. ۱۵س. **(ثبت ۸۷۴۱۰)**

۹۹۵۷

مجموعه

۱. موسیقی **(فارسی)**
(گ ۱پ-۱۵پ)
از: مؤلفی ناشناخته.
رساله‌ای است در فن موسیقی در چند فصل، تألیف در ۱۲۵۵ه.
آغاز: بسمله. بدانکه مخترع فن موسیقی فیثاغورث حکیم است و این فن از میان فنون حکمت باو منصوب است و او دوازده مقام را پیدا کرده....
انجام: ...رجوع به همایون و تمام می‌کند دستگاه زابل درآمد زابل می‌کند.

۲. توزک تیموری **(اخلاق-فارسی)**
(گ ۱۷ر-۷۰ر)
منسوب به: امیر تیمور گورکانی (۸۰۷ه).
مترجم: ابوطالب تربتی.
نک: مجلس، ش ۷۰۶۵، آغاز برابر با آن؛ فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۶۰۱ و ۶/ ۴۰۷.

۳. تاریخ صفویه **(تاریخ-فارسی)**
(گ ۷۱ر-۸۵پ)
مختصری است در تاریخ صفویه از شاه صفی ابن سام میرزا ابن شاه عباس تا سال ۱۱۳۴ه.

۴. تاریخ فرشته **(تاریخ-فارسی)**
=گلشن ابراهیمی، بخشی از...
(گ ۸۷پ-۱۱۷پ)
از: محمّد قاسم هندوشاه استرآبادی (زنده در ۱۰۳۳ه).
نک: مجلس، ش ۱۳۴۳۸.
خط مجموعه: نسخ و نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: دوشنبه ۳ رجب ۱۲۵۹ه.
عناوین شنگرف.
رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج سرخ.
۱۴ × ۲۰سم. ۱۲۰گ. ۱۸س. **(ثبت ۸۸۰۲۷)**

۹۹۵۸

مجموعه

شامل فایده‌های پراکنده به نظم و نثر و چند رساله:

۱. اخلاق الاشراف **(اخلاق-فارسی)**
(گ ۱ر-۷ر)
از: عبید زاکانی خواجه نظام‌الدین عبیدالله قزوینی (۷۷۲ه).
نک: فهرستواره کتاب‌های فارسی، ۶/ ۲۹۳.
آغاز: بسمله. شکر نامحصور و حمد نامحدود حضرت واجب الوجود را....

۲. اشعار عربی **(شعر-عربی)**
(گ ۷پ)
از: صلاح صفدی و صفی‌الدین حلّی و دیگران.

۳. نقل‌هایی از زهر الربیع وکشکول و انیس العشاق
(گ ۸ر-۱۸پ)

۴. نقلی از دقائق الشعر تاج حلاوی **(فارسی)**
(گ ۱۹ر-۳۴ر)

۵. اشعاری از کتاب گنج شایگان (فارسی)
(گ ۳۴ پ-۳۷ ر)

۶. اشعاری از ناصرالدین شاه قاجار (فارسی)
(گ ۳۷ پ)

۷. موسیقی (فارسی)
(گ ۳۸ ر-۴۰ ر)
از: خواجه عبدالرحمان بن سیف‌الدین غزنوی (ق ۱۰هـ).
نک: منزوی، ۵/ ۳۹۱۱.
آغاز: بسمله. چنین گوید خواجه عبدالرحمن بن سیف‌الدین غزنوی که علم موسیقی علم شریفی است دانستن آن برای اطبا و حکما فوائد زیاد بخشیده ....

۸. احوال سکینه خاتون بنت الحسین(ع) (تاریخ-فارسی)
(گ ۴۱ پ-۴۴ ر)

۹. احوال زینب(ع) (تاریخ-فارسی)
(گ ۴۴ پ-۴۵ پ)

۱۰. فوایدی از فرهاد میرزا (فارسی)
(گ ۵۰ پ-۵۳ ر)

۱۱. اسامی شاهان صفوی در یک دو بیتی (فارسی)
(گ ۶۱ ر)

۱۲. ایام ماه به نقل از مجلسی(ره) **از ابن طاوس** (فارسی)
(گ ۶۱ پ-۷۶ ر)

۱۳. نقلی از حزن المؤمنین (فارسی)
(گ ۷۷ ر)

۱۴. اقسام حج (فقه-فارسی)
(گ ۸۰ پ-۸۳ پ)

۱۵. فایده‌ای در زیارت (فقه-فارسی)
(گ ۸۵ پ-۸۶ پ)

۱۶. شرح حدیث من لم یتغن بالقرآن لیس منا (فقه-فارسی)
(گ ۹۵ ر-۹۸ ر)

۱۷. داستان ازدواج پیامبر(ص) **با خدیجه** (تاریخ-فارسی)
(گ ۱۰۱ ر-۱۱۰ پ)

۱۸. طریقهٔ ختم رباعی ابوسعید ابوالخیر (فارسی)
(گ ۱۲۷ ر)

۱۹. مجالس منبری (فارسی)
(گ ۱۳۳ ر-۱۶۴ پ)

۲۰. صورت اجازهٔ فاضل ایروانی به قزوینی (عربی)
(گ ۱۶۵ ر و پ)

۲۱. منشئات (ادب-فارسی)
(گ ۱۷۲ پ-۱۷۵ پ)
از: جلال‌الدین فریدون بن عکاشه (ق ۸هـ).
شامل رساله‌های نحویه، صرفیه، منطقیه، طبیه، نجومیه و تعزیه.

نک: مجلس، ش ۲۲۶۳.

آغاز: بسم الله العلیم ازال الله عنکم کل آفة و سدّ علیکم سبل المخافة ....

۲۲. احوال معصومان **(تاریخ ـ فارسی)**

(گ ۱۷۶ ر ـ ۱۹۳ پ)

۲۳. شعری از شیخ برسی **(عربی)**

(گ ۱۹۴ ر)

۲۴. شرح حال ابوالحسن خرقانی **(فارسی)**

(گ ۱۹۴ پ ـ ۱۹۷ پ)

خط مجموعه: نستعلیق شکسته. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۱۰ ـ ۱۳۱۴هـ.

بجز فایده‌ها و رساله‌های ذکر شده فواید پراکندهٔ دیگری نیز در نسخه به چشم می‌خورد.

جلد: تیماج سبز.

۱۱/۵×۱۸سم. ۱۹۷گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۷۲۳۴)

۹۹۵۹

ادعیه مأثوره **(دعا ـ فارسی)**

از: امین‌الدین بن کمال‌الدین محمّد حسینی (زنده در ۱۱۰۸هـ).

کتابی در ادعیهٔ مأثوره از حضرات معصومین(ع) است که تألیف آن در اواسط سال ۱۱۰۸هـ به پایان رسیده است. مؤلف از شاگردان شیخ جعفر و شیخ احمد بحرانی بوده و از آنان اجازه داشته است.

برخی ادعیه موجود در این کتاب: شرح دعای علوی مصری، دعای سیفی، خواص چهل اسم ادریسی، شرح دعای فتح، طریق ختم دوازده امام خواجه نصیر طوسی، دعای صنمی قریش، دعای عدیله، دعای مجیر، اعمال سه ماه رجب شعبان و رمضان، دوازه عمل که در تمام سال گاهی ضرور می‌شود همچون: سعد و نحس روزهای ماه‌های عربی، تعبیر خواب، فضیلت نوروز، استشفا به آب باران نیسان، تحقیق ماه‌های فارسی، وجه تسمیه ماه‌های عربی، معرفت ولادت و رحلت حضرات معصومین و...

آغاز: شرح دعاء علوی مصری بسمله. روایتست از محمّد ابن علی علوی الحسینی المصری که او در مصر ساکن بوده گفت ....

انجام: ...حسن عاقبت شاد فرماید ان الله لا یضیع اجر المحسنین انه علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر.

خط: نسخ. بی کا. بی تا.

ادعیه معرب، تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی و لاجورد و شنگرف، دارای سه سرلوح مذهّب، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی.

۱۰×۱۵سم. ۶۷گ. ۲۳س. **(ثبت ۸۷۳۸۳)**

۹۹۶۰

زبدة الدعوات **(دعا ـ فارسی)**

از: ابوالحسن محمّد بن یوسف بحرانی عسکری (ق ۱۱هـ).

مؤلف از شاگردان شیخ بهایی بوده و در این کتاب ادعیه و زیارات را به نقل از کتب معتبر در یک مقدمه و چهار فصل و خاتمه به شرح ذیل آورده است:

مقدمه: در تعریف و ترغیب دعا و بیان شرایط و سبب تعویق حاجتها.

فصل اول: در تعقیبات صلوات یومیه و بعض دعوات ضروریه

فصل دوم: در اعمال شب و روز جمعه و احوال ایام و لیالی متبرکه

فصل سوم: در وصول به سعادات و حصول مرام و دفع بلیات و رفع اسقام

فصل چهارم: در جمیع فواید متفرقه و قمع اعادی و ظلمه

خاتمه: در آداب زیارت مشاهد مقدسه.

نسخهٔ حاضر اندکی از انجام افتادگی دارد.

نک: دانشگاه، ۱/ ۱۲۵؛ ذریعه، ۱۲/ ۲۶.

آغاز: بسمله. یا حبیب صفوة المتقین نحمدک و نشکرک و یا مجیب دعوة المضطرین ندعوک و نذکرک ...

انجام افتاده: ... معاد لاعدائکم موال لأولیائکم بأبی انتم و امی صلوات الله علیکم.

خط: نسخ معرب. بی کا. بی تا.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تاریخ تولد امامقلی ولد عباسعلی خان در ۱۱۲۴ھ و چند تاریخ وفات در ق ۱۳ھ.

جلد: تیماج مشکی با ترنج و سرترنج.

۹×۱۵/۵سم. ۱۵۱گ. ۱۴س.

(ثبت ۸۷۶۵۸)

۹۹۶۱

ادعیه **(دعا_فارسی و عربی)**

از: مؤلفی ناشناخته.

جنگی است در ادعیه مأثوره برگرفته از منابع غالباً شیعی و بعضاً سنی همچون: کافی کلینی، امالی شیخ طوسی، امالی شیخ صدوق، کشف الغمة، تهذیب الاحکام، ثواب الاعمال، امالی سیّد مرتضی، مصباح کفعمی، فرائد السمطین، عیون اخبار الرضا(ع)، مهج الدعوات، صحیفهٔ سجادیه، صحیفة الرضا(ع)، خط شهید اول، خط شیخ بهایی (که با دعای مدظله السامی از او یاد کرده)، مصباح المتهجد، من لایحضره الفقیه، الآداب الدینیة، عدة الداعی، احیاء العلوم، مکارم الاخلاق، مشارق انوار الیقین حافظ رجب برسی، الخرائج و الجرائح قطب راوندی، اسرار الامامة و مروج الذهب.

در این جنگ علاوه بر ادعیه و حرزها، برخی سور قرآنی نیز درج شده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز افتاده: لنفسی فلما کلمه قال انک الیوم لدینا مکین امین قالوا اتحدثونهم بما فتح الله علیکم ....

انجام افتاده: ... و برحمتک التی مننت بها علی جمیع خلقک و باستطاعتک التی.

خط: نسخ معرب. بی کا. بی تا، از ق ۱۱ھ.

عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی دورو.

۱۳/۵×۲۴سم. سطور مورب. **(ثبت ۸۶۵۵۸)**

۹۹۶۲

مجموعه

۱. طریق روایت صحیفهٔ سجادیه **(عربی)**

(گ ۲پ-۳پ)

از: علّامه ملّا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ھ).

نک: ذریعه، ۱۵/ ۱۶۶.

آغاز: بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمّد و آله خیرة الوری اما بعد فیقول احقر عبادالله محمّد باقر بن محمّدتقی عن جرائمها ان طرقی الی الصحیفة السجادیة ....

انجام: ... و استجازنی فیها بهذه الاسانید و غیرها من الاسانید التی اوردتها فی مؤلفاتی.

۲. صحیفهٔ سجادیه **(دعا_عربی و فارسی)**

(با ترجمهٔ فارسی)

(گ ۳پ-۱۶۲ر)

از: امام سجاد علی بن حسین(ع)

این نسخه ملحقات را دارد.

آغاز ترجمه: بنام خداوند بخشایندهٔ مهربان روایت کرد ما را سیّد بزرگوار ستارهٔ دین مهین بزرگی... سپاس مر خدای راکه اول همه است بی آنکه اولی باشد پیش از او و آخر همه است بی آنکه آخری باشد پس از او و آن کسی که کوتاهی کرده است از دیدن او....

انجام ترجمه: ... در آنچه باقی مانده است از زندگی من چنانکه احسان کردی در آنچه گذشته است از آن ای رحیمترین رحم کنندگان.

خط: نسخ معرب زیبا، ترجمه نستعلیق شنگرف زیرنویس شده. رسالهٔ یکم: محمّدباقر بن جمال‌الدین جیرانی از روی خط مؤلف، متن صحیفه به خط محمّدمهدی بن محمّدهادی نصیری در ربیع الثانی ۱۱۱۵هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی، صفحه آغاز صحیفه دارای سرلوح مذهّب، عناوین به زر، با نسخهٔ علّامهٔ مجلسی مقابله شده و انجامهٔ نسخهٔ مجلسی نقل شده، با تصحیحات و حواشی و ذکر نسخه بدل‌ها از جمله نسخهٔ ابن اشناس، در آخر نسخه یادداشت تولد فاطمه سلطان بیگم در یکشنبه ۱۳ ربیع الاخر ۱۱۳۱هـ.

جلد: تیماج قهوه‌ای دورو.

۱۶×۲۴/۵سم. ۱۶۳گ. ۲۰س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۷۶۶۸)**

۹۹۶۳

ذریعة النجاح **(دعا ـ فارسی)**

از: سیّد امیر محمّدصالح بن عبدالواسع خاتون آبادی (۱۱۱۶هـ).

ادعیه و اعمال ماه‌های سال است منقول از کتب ادعیهٔ شیخ طوسی، ابن طاوس و کفعمی در یک مقدمه و دوازده باب و خاتمه.

معنون به نام شاه سلیمان صفوی.

نک: ذریعه، ۱۰/ ۳۲؛ آستان قدس، ۱۵/ ۲۱۵.

آغاز: بسمله. ذریعه نجاح سرگشتگان گرداب عصیان حمد و ثناء مجیب الدعواتیست که بیادبانی دست دعا....

انجام: ...این کثیر الذنب و الخسران در گذرد و عفو کند انه غفور کریم... صلی الله علیه و آله و علی عترته الاقدمین و لعنة الله علی اعدائهم ابد الابدین.

خط: نسخ معرب زیبا. کاتب: محمّدعلی. تاریخ کتابت: ظهر یکشنبه ۲۸ شوال ۱۱۸۳هـ.

تمامی صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی و شنگرف، صفحهٔ آغاز دارای سرلوح مذهّب و دو صفحهٔ نخست طلااندازی بین سطور، عناوین شنگرف، با حواشی «منه رحمه الله تعالی» رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه تملک محمّد بدیع همدانی در رمضان ۱۲۴۸هـ با مهر وی.

جلد: تیماج مشکی مجدول ترنجدار با نقش گل و مرغ.

۱۳×۲۰سم. ۱۴۴گ. ۲۳س.

(← تصویر) **(ثبت ۸۶۹۸۳)**

۹۹۶۴

منهاج الفلاح **(دعا ـ فارسی)**

از: علی بن شاه محمود بافقی (ق ۱۱هـ).

نک: **مجلس**، ش ۱۲۳۸۴ آغاز برابر با آن.

خط: نستعلیق، ادعیه نسخ معرب. کاتب: علی بیک. تاریخ کتابت: ماه رمضان ؟

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد، نسخه کرمخورده بوده، برگ‌ها لمینه سازی شده است.

جلد: گالینگور زرشکی.

۱۲/۵×۱۹/۵سم. ۲۳۳گ. ۱۵س.

(ثبت ۸۷۷۸۶)

۹۹۶۵

ادعیه و زیارات (فارسی و عربی)

دفتری است که در آن سورهٔ فتح و ادعیه و زیارات در متن و حاشیه نگاشته شده، از جمله دارای: زیارت وارث، زیارت حضرت عبدالعظیم، زیارت حضرت معصومه، تعقیبات نمازها، دعای شب و روز جمعه، دعای صباح حضرت امیر(ع)، زیارت قبور و...

آغاز: سورة الفتح مکیة بسم الله الرحمن الرحیم انا فتحنا لک فتحا مبینا ....

انجام: ...واقض حاجاتنا فی الدنیا و الآخرة برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ معرب زیبا. کاتب: زین العابدین بن محمّدعلی محلاتی. تاریخ کتابت: ۱۲۹۲ھ. مکان کتابت: تهران.

به دستور حاج شیخ حسین، صفحات مجدول محرر کمندکشی به زر و مشکی، صفحهٔ نخست دارای سرلوح مذهّب و تشعیر در دو صفحهٔ آغاز و طلااندازی بین سطور، عناوین به زر در کتیبه‌های مذهّب.

جلد: تیماج مشکی دورو.

۸/۵×۱۴سم. ۷۶گ. ۸س. (ثبت ۸۷۰۵۶)

۹۹۶۶

ادعیه

چهار فقره دعاست: ۱. الحزب المسمی بالدر الاعلی، منسوب به محی‌الدین ابن عربی.

۲. دعای بعد از نماز صبح از شیخ محی‌الدین (عربی و فارسی)

۳. دعای درد چشم

۴. دعای گزندگان.

آغاز: بسمله. اللهم یا حی یا قیوم بک تحصنت فاحمنی بحمایة کفایة وقایة حقیقة برهان....

انجام: ...من کل عقرب و حیة و صلی الله علی جمیع الانبیاء و المرسلین.

خط: نسخ معرب زیبا. کاتب: احمد. تاریخ کتابت: ۱۲۹۰ (یا ۱۲۰۹ھ).

به جهت مقرب الخاقان احمد بیک وکیل الرعایا، عناوین شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.

جلد: مقوا.

۱۰/۵×۱۶/۵سم. ۲۴گ. ۷س.

(ثبت ۸۷۴۰۴)

۹۹۶۷

مائة الفوائد (کشکول-عربی)

از: ابوالعباس زین‌الدین احمد بن عبداللطیف بن ابی‌بکر شرجی یمنی زبیدی حنفی.

صد فایده است در موضوعات گوناگون. در مقدمه گوید: «اردت ان اجمع اشیاء من الفوائد مما یعود نفعه علی المسلمین مما عثرت علیه من التعالیق التی هی بخطوط العلماء و اضفت الی ذلک ما یناسبه من التفاسیر و کتب الحدیث و غیرها و جمعته و قربته لینتفع بذلک من لا یقدر علی تتبعه من اماکنه».

نک: مرعشی، ۱۸/ ۲۷، ش ۷۱۲۹.

آغاز: بسمله. الحمد لله رب العالمین بجمیع محامده علی ما اسبغ من جمیل عوائده حمدا یوافی ما اجزل من نعمه... الفائدة الاولی فی فضل التسمیة ....

انجام: ...اللهم قطرة من بحار ثناء جودک تغنینی و ذرة من نثار عفوک.

خط: نسخ. بی کا. بی تا (از ق ۱۳ھ).

عناوین شنگرف، نام کتاب و مؤلف در صفحهٔ عنوان درج شده است، در حاشیه تصحیح شده و حواشی و رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی به تاریخ ۱۲۹۱ھ دیده می‌شود.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۱/۵×۱۷سم. ۹۸گ. ۲۰س.

(ثبت ۸۶۳۶۸)

۹۹۶۸

تبصرة العارفین (زیارت ـ فارسی)
فی شرح زیارت مولینا امیرالمؤمنین

از: محمّدعلی بن محمّدکاظم شاهرودی خراسانی (زنده در ۱۲۹۲هـ).

شرحی است بر زیارت هفتم امیرالمؤمنین(ع) که علامهٔ مجلسی(ره) در کتابش نقل کرده است. وفایی شوشتری در ربیع الثانی ۱۲۹۲هـ از مؤلف خواسته که او شرحی بر زیارت جامعهٔ کبیره بنویسد چراکه شرح‌های موجود به زبان عربی است و مبسوط‌ترین آنها شرح شیخ احمد احسایی است که بسا از کتب ضلال شمرده شود به جهت اشتمال بر مطالبی که از شرع قویم دلیل بر آنها اقامه نتوان نمود. مؤلف طولانی بودن زیارت جامعه را عذر آورده و به شرح زیارت امیرالمؤمنین که مختصر است روی آورد.

آغاز: بسمله. الحمد لفاطر الارضین و السموات حمدا یحبه و یرضیه کما هو یستحقه لانه خالق البریات....

انجام: ...از هیچ خطابی مثل خطاب یا امیرالمؤمنین مسرور نمی‌شود.

خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: دههٔ اول جمادی الآخره ۱۲۹۲هـ.

در حاشیه تصحیح شه و رکابه‌نویسی دارد.

جلد: تیماج مشکی ترنجدار.

۱۶×۲۲سم. ۱۸۱گ. ۱۴س. **(ثبت ۸۷۷۳۶)**

۹۹۶۹

رفیق (آداب ـ فارسی)

از: محمّدرضی بن محمّدنبی قزوینی (بعد از ۱۱۳۶هـ).

در آداب سفر است. در دیباچه گوید: «چون در سنین سالفه رسالهٔ حجیه مستنبط از اخبار ائمه طاهره نوشته شده و مسمی به توفیق گردیده بود و در آن وعده شده که قرینی برای آن رساله در آداب سفر به روشی که مستخرج از آثار ائمه هادیه باشد تألیف شود لهذا در این اوان که مطابق سنه هزار و صد و بیست و یک باشد به عزم زیارت عتبات عالیات بیرون رفتم و مشغول تألیف این نسخه گشتم و این رساله را موسوم به رفیق کردم حقا که رفیقی است مشفق و انیسی است موافق... بعد از آن برخوردم به رسالهٔ امان الاخطار (سیّد بن طاوس)... پس برچیدم خلاصهٔ آنرا و کشیدم صفوه و سلالهٔ آن‌را و مزید کردم آنرا بر آنچه جمع کرده بودم در سالف ایام».

این کتاب شامل است بر سه مقدمه و پنج باب دارای فصول و خاتمه به شرح زیر:

مقدمه اولی: در اقسام سفر از طاعات و غیر آنها

مقدمه ثانیه: در مختار و مکروه از جمله ایام ماه

مقدمه ثالثه: در استحباب ترک تفأل و تطیر و دعا دفع ضرر آن.

باب اول: در اختیار اوقات برای سفر و آداب وقت روانه شدن از اعلام برادران و وداع اهل و عیال و ادعیه و اذکار و احتراز از دزدان و تعویذات و غیر آنها از مناسبات، در ۱۹ فصل.

باب دوم: در آنچه در سفر باید با این کس باشد از اسلحه و تعویذات و غیرها، در ۹ فصل.

باب سوم: در دستورالعمل مسافران، در ۱۷ فصل و خاتمه‌ای.

باب چهارم: در خریدن چارپایان و طریق سواری و روش پیادگی، در ۱۲ فصل.

باب پنجم: در مسائل قصر و اتمام، در ۶ فصل.

خاتمه: در تحقیق قصر نماز در منی و در جایی که دوری آن از موضع اقامت ده روز کمتر از قدر مسافت باشد.

تألیف این اثر در شوال ۱۱۲۳هـ به پایان رسیده است.

نک: ذریعه، ۱۱/ ۲۴۵.

نسخهٔ حاضر یک برگ از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: مشرفه ائمه هادیه که سرداران دنیا و دینند و راهبران شوارع... اما بعد می‌گوید فعل اقدام شیعیان علی رضی بن محمدنبی قزوینی که چون در سنین سالفه...

انجام: ...به سبب قصد اقامت بیش از آن و الله اعلم هذا آخر ماجری به قلم الارتحال مع تشتت البال...

خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۲هـ.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و متن خط خوردگی اندکی دارد، با حواشی «منه» و رکابه‌نویسی و برگ شمار که برگ یکم و ششم افتاده است.

فاقد جلد.

۱۲/۵×۱۸/۵سم. ۹۸گ. ۱۵س.

(ثبت ۸۷۷۴۱)

۹۹۷۰

جنگ ترجیعات (شعر-فارسی)

جنگ شعری بسیار مهمی است از ق ۹هـ شامل ترجیعات از شعرای مختلف که برخی از اشعار آن تازه‌یاب و چاپ نشده است و چون به خط چند خوشنویس بزرگ در بغداد کتابت شده از ارزش بالایی برخوردار است.

گزارش مندرجات جنگ[1]:

ص ۱-۱۸: ترجیع بند معروف سعدی با عنوان «ترجیع شیخ سعدی» به سرآغاز:

ای زلف تو هرخمی کمندی

چشمت بکرشمه چشم بندی

ص ۱۹-۲۳: ترجیع بندی از سلمان ساوجی.

ماییم کشیده داغ شاهی

مستان شراب صبحگاهی

ص ۲۴-۳۲: ترجیع بند دیگری از همو:

ما مریدان کوی خماریم

سر بمسجد فرو نمی‌آریم

تا اینجا به خط شرف‌الدین حسین مشهدی است و رقم او را دارد.

ص ۳۵-۴۰: ترجیع بندی از سیّد فضل اللّه نعیمی تبریزی (۷۹۶هـ) از بزرگان حروفیه:

داریم نشان بی نشانی دانیم زبان بی زبانی

این بخش در مقالهٔ «نسخه‌شناسی آثار حروفیان در کتابخانهٔ مجلس» منتشره در پیام بهارستان، دورهٔ دوم، ش ۳، ص ۲۱۳-۲۱۴ به‌دقت توصیف شده است.

ص ۴۱-۵۰: ترجیع بند نسیمی:

ما مظهر ذات کبریائیم

ما جام جم جهان نمائیم

ص ۵۱-۵۴: ترجیع مولانا محمّد مغربی:

ای هستی ذات تو نه از کی

در جنب تو کائنات لاشی

ص ۵۵-۷۷: ترجیع بند دیگری از مغربی:

آفتاب وجود کرد اشراق

نور او سر بسرگرفت آفاق

در پایان این شعر رقم عبدالرحمن خوارزمی در ۱۸ ذیقعده ۸۶۶هـ در بغداد دیده می‌شود.

ص ۷۹-۸۳: ترجیع امیر مخدوم:

ای زمین و زمان ز تو روشن

آستان تو وادی ایمن

ص ۸۴-۹۴: ترجیع مولانا همام‌الدین گلناری (یا گلباری؟):

غیر یک بی نشان نمی‌بینم

وز جهان غیر جان نمی‌بینم

در پایان ترجیع آمده: «**فی سابع شهر ذی الحجة الحرام سنة ست و ستین و ثمانمائة حرره العبد محمود الکاتب تجاوز الله عن سیئاته بمحمد و آله**».

---

۱. دوست دانشمند آقای جواد بشری مقالهٔ مفصلی در معرفی این جنگ نوشته‌اند که در نوشتار حاضر از اطلاعات آن بهره برده‌ایم، با تشکر از لطف ایشان.

ص ۹۵-۹۹: ترجیع خواجه عماد فقیه کرمانی:
ای رخت آشوب دل عاشقان
چون تو شهی نیست در اقلیم جان
ص ۹۹-۱۰۳: ترجیع مولانا عبید زاکانی:
وقت آن شد که کار دریابیم
در شتابست عمر بشتابیم
ص ۱۰۳-۱۰۹: ترجیع مولانا اشرف:
ای فلک همچو گرد در کویت
گشته و ره نیافته سویت
در پایان این بخش رقم سلطان محمّد مشهدی در ۷ محرم ۸۶۶هـ دیده می‌شود.
ص ۱۱۰-۱۱۲: ترجیع عبدالرحمان جامی:
ای روی تو ماه عالم آرای
چون ماه ز پرده روی بنمای
ص ۱۱۴-۱۲۱: ترجیع بند دوم جامی:
صبحدم بادهٔ شبانه زدیم
ساغر عیش جاودانه زدیم
ص ۱۲۱-۱۲۷: ترجیع بند سوم از جامی:
ای به روی تو چشم جان روشن
وز فروغ رخت جهان روشن
در پایان این قسمت رقم کاتب «محمود بن محمّد خماری» دیده می‌شود.
ص ۱۲۹-۱۴۴: ترجیع بند اوحدی مراغه‌ای:
در خرابات عاشقان کوییست
و اندرو خانهٔ پری روییست
ص ۱۴۵-۱۵۲: ترجیع بند دیگر از اوحدی:
تا بکنون پرده نشین بود یار
هیچ در آن پرده نمی‌داد بار
ص ۱۵۳-۱۵۹: ترجیع شیخ عراقی:
کؤس تلألأت بمدام ام شموس تهللت بغمام
ص ۱۵۹-۱۶۸: ترجیع بند دیگری از عراقی:
در جام جهان نمای اول
شد نقش همه جهان ممثل
ص ۱۶۸-۱۷۵: ترجیع بند دیگری از عراقی.
ساقی می‌مهر ریز در کام
بنما بشب آفتاب از جام
در آخر ترجیع مذکور رقم کاتب «فخرالدین احمد» آمده است.
ص ۱۷۷-۱۸۴: ترجیع بند مولانا خواجوی کرمانی:
الهی غمت مرغ آشیانهٔ دل
زلف و خال تو دام و دانهٔ دل
ص ۱۸۴-۱۹۱: ترجیع دیگری از خواجو:
وقت سحرست و نوبت بام
آمد گه عیش و موسم جام
ص ۱۹۱-۱۹۷: ترجیع بند ناصر بخاری:
ای رخت آفتاب کشور دل
تاب مهرت مه منوّر دل
ص ۱۹۷-۲۰۳: ترجیع دیگری از بخاری:
ای روی تو آفتاب انور
ذرات جهان ز تو منور
ص ۲۰۳-۲۱۱: ترجیع سوم از بخاری:
ای باد چو یافتی تو بویش
برخیز شبی بجست و جویش
در پایان این قسمت رقم کاتب «میرک شیرازی» درج شده است.
نسخهٔ بسیار نفیس.
خط: نستعلیق. کاتب: خط چند خوشنویس بزرگ: شرف‌الدین حسین مشهدی، عبدالرحمان خوارزمی، محمود کاتب، سلطان محمّد مشهدی، محمود بن محمّد خماری، فخرالدین احمد و میرک شیرازی. تاریخ کتابت: ۸۶۶هـ. مکان کتابت: بغداد.
تمامی صفحات مجدول محرر به زر و مشکی و لاجورد، عناوین ترجیع‌ها در کتیبهٔ مذهّب به سفیدآب در زمینهٔ زر نوشته شده، بیت‌های

ترجیع‌ها به زر نگاشته شده، در صفحهٔ عنوان شمسهٔ زرین که به سفیدآب اسامی شاعران در دایره‌های آن درج شده، برگ‌هایی در میانهٔ نسخه دارای تصویر درخت و چند سیمرغ به زر آمده است، رکابه‌نویسی دارد، در اول نسخه یادداشتی در ربیع الثانی ۱۳۱۲ه و در آخر نسخه یادداشت دیگری است در همان تاریخ در تهران.

جلد: مقوا رویهٔ کاغذ ابر و باد عطف و سجاف تیماج.

۱۶ × ۲۶ سم. ۱۰۵گ. ۱۵س.

(← تصویر) (ثبت ۱۳۹۲۳)

۹۹۷۱

دیوان طاهر (شعر ـ فارسی)

از: شاه طاهر ثانی بن عبداللطیف قادری معروف به شاه حضرت قادری.

شامل سه منظومه در قالب مثنوی است با این عنوان‌ها:

۱. عنایت نامه
۲. مقدم الصلوات در فقه (احکام نماز)
۳. کنز النفایس در فقه.

آغاز:

دارد امید لطفت ای علام
ابن عبداللطیف طاهر نام

انجام:

هزاران حمد و منت مر خدارا
تحیات و سلامش مصطفی را

خط: نستعلیق. کاتب: سیّد علی موسوی. تاریخ کتابت: منظومهٔ دوم رمضان ۱۲۲۳ه و منظومهٔ سوم ۲۹ صفر ۱۲۲۲ه.

عناوین و نشانی‌ها شنگرف، حواشی دارد.

جلد: گالینگور قهوه‌ای.

۱۶ × ۲۵/۵ سم. ۷۲گ. ۱۷س.

(ثبت ۷۸۸۳۱)

۹۹۷۲

معالم الاصول (اصول فقه ـ عربی)

= معالم‌الدین و ملاذ المجتهدین

از: ابومنصور حسن بن زین‌الدین عاملی (۱۰۱۱ه).

نک: مجلس، ش ۷۲۲۸. آغاز برابر با آن.

خط: نسخ. بی کا. بی تا، به دو خط نوشته شده در ق ۱۲ و ۱۳ه.

با حواشی به امضای علی اکبر و مهر مربعی با سجع «الله اکبر» و تملک محمّد کریم اشراق که نسخه را به کتابخانهٔ مجلس بخشیده است در ۱۳۸۸/۲/۳هش.

جلد: تیماج مشکی، عطف پارچه.

۱۲ × ۱۸ سم. ۱۵۶گ. ۱۵س. (ثبت ۵۰۹۳۳)

۹۹۷۳

جواهر الاسمار (داستان ـ فارسی)

= طوطی نامه

ترجمه از هندی: عماد بن محمّد نعری (ثغری؟) (ق ۸ه).

ترجمهٔ کتابی است از زبان هندی مانند کلیله و دمنه که در آن هفتاد و دو افسانه از زبان طوطی بیان شده است. مترجم که خود را عماد بن محمّد نعری معرفی می‌کند، این ترجمه را برای تقدیم به خزانه ابوالمظفر محمّد شاه، سلطان به انجام رسانده است.

بنابر جستجوی ما، این نسخهٔ کهن و نفیس منحصر به فرد بوده و از رهگذر ادب داستان‌نویسی پرارزش است.

شمس آل احمد این کتاب را از روی نسخهٔ حاضر به چاپ رسانده‌است (انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۲هش).

نک: راهنمای کتاب، ش ۱۳۹؛ کیهان فرهنگی، ش ۲۲۲؛ فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۳۰۹.
نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.
آغاز: حمدی که شهباز بلند پرواز و هم در فضاء علاء آن پی کم ماند و ثنایی که شاهین تیز پرفکر ....
انجام افتاده: ... نادیدن را تنها دریافت و غم دل پر درد را از اول تا آخر پیش نهاد. نظم...
خط: نسخ. بی کا. بی تا، از ق ۸هـ.
عناوین به خط جلی مشکی و عناوین فرعی به شنگرف، در اول نسخه یادداشت وقف بر اولاد ذکور با مهر مربعی دیده می‌شود.
جلد: تیماج قهوه‌ای.
۱۵/۵ × ۲۶/۵سم. ۱۸۰گ. ۲۳س.
(← تصویر) (ثبت ۶۶۸۱۰)

۹۹۷۴

نظام الفرائد فی شرح القواعد (فقه ـ عربی)

از: آخوند ملّاعلی قارپوزآبادی قزوینی زنجانی (۱۲۹۰هـ).
نک: مجلس، ش ۹۷۴۵.
نسخهٔ حاضر جلد دهم کتاب و شامل کتاب الوقوف و العطایا است. شروع به تألیف این جلد در روز چهارشنبه ۲۲ ذی حجه ۱۲۶۳هـ و اتمام آن در شب یکشنبه ۲۸ شعبان ۱۲۶۴هـ.
آغاز نسخه: بسمله. الحمد لله الواقف علی الضمائر المؤالف للسرائر و الصلوة علی الموقوف علیه المظاهر و الموهوب له البصائر ....
خط: نسخ. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: یکشنبه ۲۸ شعبان ۱۲۶۴هـ.
نشانی‌ها مشکی، با تصحیحات و اضافات و خط خوردگی‌های در متن از مؤلف، این نسخه را ابراهیم وحید نوهٔ مؤلف در ۱۳۸۶/۷/۲۸ به کتابخانهٔ مجلس بخشیده و استاد عبدالحسین حایری در ابتدای نسخه یادداشتی در این باره نوشته‌اند.
جلد: تیماج زرد.
۱۷/۵ × ۲۳/۵سم. ۳۰۴گ. ۱۷س.
(ثبت ۸۹۳۶۳)

۹۹۷۵

شرح دیوان انوری (ادب ـ فارسی)

از: ابوالحسن حسینی فراهانی (۱۰۳۹هـ).
نسخهٔ حاضر همانند نسخهٔ ش ۹۷۷۱ شرح قطعات را دربردارد و از انجام یک برگ و از میانه مقداری افتادگی دارد.
خط: نستعلیق. بی کا. بی تا، از ق ۱۲هـ.
عناوین و نشانی‌ها شنگرف، رکابه‌نویسی دارد.
جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا.
۱۰ × ۱۶سم. ۲۹۴گ. ۹س. (ثبت ۸۶۶۴۲)

۹۹۷۶

شجره‌نامه شاهان قاجار (انساب ـ فارسی)

طوماری است به طول ۶ متر که به صورت مشجرات انساب شاهان قاجار را از حضرت آدم تا محمّدشاه قاجار ذکر می‌کند.
خط: نسخ. بی کا. بی تا (از ق ۱۳هـ).
طومار. ۲۳ × ۶۰۰سم. (ثبت ۷۷۹۷۵)

۹۹۷۷

وقف‌نامهٔ موقوفات نادرشاه به آستان قدس رضوی (سند ـ فارسی)

طوماری است که در آن وقفنامهٔ موقوفات نادرشاه افشار به آستان قدس رضوی بازنویسی شده است. تاریخ وقفنامهٔ اصلی محرم ۱۱۴۵هـ بوده و تطبیق این سواد با نسخهٔ اصل در ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۴۱هـ به تایید دفتر اوقاف خراسان رسیده است.

آغاز: ابواب فتح و ظفر و مروج مذهب حق اثنی عشر سحاب شاداب بهار عدل و انصاف ....

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: از ق ۱۴ه.

طومار. ۳۴ × ۲۵۰سم. **(ثبت ۸۹۲۹۲)**

۹۹۷۸

وقف‌نامهٔ ناصرالدین شاه قاجار (سند ـ فارسی)

این سند فعلاً در دسترس نیست.

(ثبت ۸۹۲۹۳)

۹۹۷۹

فرمان‌های حکومتی (سند ـ فارسی)

نه قطعه سند است شامل:

۱. فرمان ناصرالدین شاه در اعطای منصب فراشی دربار برای حسینقلی خان در ذیقعده ۱۳۰۳ه.

۲. فرمان اعطای لقب هژبرالدوله به حسینقلی خان میر پنجه در ربیع الثانی ۱۳۱۴ه از ناصرالدین شاه قاجار.

۳. فرمان اعطای درجه سرتیپی به حسینقلی خان از ناصرالدین شاه قاجار در شوال ۱۳۱۲ه.

۴. فرمان اعطای درجه سرتیپی به حسینقلی خان از ناصرالدین شاه در ماه رمضان ۱۳۱۰ه.

۵. فرمان پیش‌خدمتی برای طهماسبقلی خان سرتیپ در ربیع الثانی ۱۳۰۶ه.

۶. فرمان اعطای دو قریه در قراچه داغ به محمّدباقر خان یوزباشی به رسم تیول در محرم ۱۲۹۲ه.

۷. فرمان اعطای منصب قوللرآقاسی‌گری برای محمّدباقر خان یوزباشی در شعبان ۱۲۹۷ه.

۸. فرمان اعطای یک قطعه نشان درجه اول خارجه و یک رشته حمایل سبز مخصوص آن درجه برای حسینقلی خان میر پنجه کشیک‌خانه در رمضان ۱۳۲۰ه.

۹. فرمان دربارهٔ رسیدگی به شرارت اشرار در اسدآباد، در صفر ۱۳۲۲ه.

خط: نستعلیق شکسته. به خطوط کاتبان مختلف، در تاریخ‌های ذکر شده در بالا.

نوعاً فرمان‌ها امضاء و مهر ناصرالدین شاه را دارد و مجدول و مذهّب است.

فاقد جلد.

۹گ. اندازه‌ها و سطور مختلف. **(ثبت ۷۴۲۵۸)**

۹۹۸۰

صورت جمع و خرج (اسناد ـ فارسی)

صورت جمع و خرج تنخواه نویسندهٔ نسخه است از سال ۱۲۹۴ـ۱۳۰۳ه.

به خط سیاق.

آغاز: بسم الله خیرالاسماء، صورت جمع و خرج تنخواه خود از باب ششماهه هذه السنه اودئیل ۱۲۹۴ ....

خط: نستعلیق شکسته و ارقام به سیاق. بی کا. تاریخ کتابت: از ۱۲۹۴ـ۱۳۰۳ه.

جلد: تیماج یشمی دورو عطف و سجاف قهوه‌ای و درون جلد سرخ.

۱۲/۵ × ۲۰سم. ۱۱۵گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۹۴)

۹۹۸۱

کتابچهٔ جمع و خرج خراسان (سند ـ فارسی)

کتابچه جمع و خرج مأخوذی از اصل مالیات و تفاوت عمل سنه قوی ئیل مملکت خراسان است به خط سیاق.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. بی تا.

اعداد به خط سیاق است، صفحه شمار دارد.

فاقد جلد.

۱۴ × ۲۲سم. ۳۸گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۹۷)

۹۹۸۲

کتابچهٔ دستورالعمل سال ۱۳۲۸ نطنز (سند ـ فارسی)

کتابچه دستورالعمل سال ایت ئیل ۱۳۲۸ق نطنز است به خط سیاق.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۸ق.

اعداد به خط سیاق است.

جلد: کاغذ قرمز.

۱۴/۵×۲۱/۵ سم. ۱۴گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۹۶)

۹۹۸۳

کتابچهٔ جمع و خرج آذربایجان (سند ـ فارسی)

کتابچه جمع و خرج تفاوت عمل مالیاتی مملکت آذربایجان است در لوی ئیل ۱۳۲۲ق به خط سیاق.

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۲ق.

اعداد به خط سیاق است.

جلد: کاغذ ابر و باد.

۱۴/۵×۲۲/۵ سم. ۱۸گ. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۹۵)

۹۹۸۴

فهرست کتب چاپی رجائی زفره‌ای (فهرست ـ فارسی)

از: محمّدحسن رجائی زفره‌ای (معاصر)

فهرست کتاب‌های چاپی موجود در کتابخانهٔ شخصی محمّدحسن رجائی زفره‌ای است. این فهرست به ترتیب الفبایی اسامی کتاب‌ها تنظیم شده و علاوه بر نام کتاب، به نام مؤلف، موضوع، محل چاپ، سال چاپ اشاره شده است.

مؤلف در میان سال‌های ۱۳۴۰-۱۳۴۹ش این اثر را به عنوان پیش‌نویس فهرست کتابخانهٔ خود نوشته و در بهمن ۱۳۴۹ش آن‌را به کتابخانهٔ مجلس بخشیده است.

خط: نستعلیق. کاتب: مؤلف. تاریخ کتابت: از ۱۳۴۰-۱۳۴۹ش.

اهدایی مؤلف به کتابخانهٔ مجلس در بهمن ۱۳۴۹ق.

فاقد جلد.

۲۳×۳۹ سم. ۱۷۰۶ ص. سطور مختلف.

(ثبت ۸۸۹۹۳)

۹۹۸۵

سفرنامهٔ خوارزم (سفرنامه ـ فارسی)

از: محمّدعلی خان غفور (ق ۱۳ق).

روزنامهٔ سفر محمّدعلی خان غفور فرستادهٔ دولت ایران برای آزادی اسیران ایرانی است که همراه «طامسن» صاحب منصب دار انگلیسی فرستادهٔ دولت انگلستان و «بیکه وردی» فرستادهٔ خان خیوق، و یک تن غلام چاپار فرستادهٔ وزیر مختار دولت روسیه، حسب الحکم شاه ایران از تهران به سوی خوارزم می‌روند و رویدادهای میان راه را برای گزارش به دولت می‌نگارند.

نام مؤلف سفرنامه در صفحهٔ عنوان درج شده است. مؤلف پیش از ۱۳۰۲ق مرده است.

نک: فهرستواره، ۱/ ۸۲ (بدون نام مؤلف).

آغاز: **به تاریخ ۲۷ شهر ذیحجة الحرام از داراخلافه طهران باتفاق طامسن صاحب انلگیس فرستاده دولت بهیه انگلیس و بیک وردی ....**

انجام: **...بخاک پای طوطیا آسای قبلهٔ عالم عرضه داشت کردم.**

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: اوایل نسخه به خط میرزا حسن پسر مؤلف و تتمهٔ آن به خط مؤلف.

بـا تـصحیحات و اضـافات در حـواشـی، بـا رکابه‌نویسی، در صفحهٔ عنوان توضیحی در بارهٔ کتاب و مؤلف و این نسخه به تاریخ ۱۳۰۲ھ به خط محمّدحسن درج شده است، در آخر نسخه تملک محمّد حسن خان ولد احـمد خـان نـوهٔ محمّد علی خان در ۱۳۰۸ھ.

جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول با ترنج و سر ترنج.

۱۸×۲۱/۵سم. ۱۹۸گ. ۱۵س.

(ثبت ۱۳۳۴۵)

۹۹۸۶

سیاحت‌نامهٔ هندوستان (سفرنامه ـ فارسی)

= **سفرنامهٔ هند**

از: مسیو سیمون باغبان باشی.

مترجم: رجب‌علی متخلص به زیرک.

ترجمهٔ سفرنامهٔ مسیو سیمون به هند است از زبـان فرانسوی که در ۲۵ ژانویه ۱۸۹۸م از تهران آغاز شده و در ۲۸ آوریل به ایران (شیراز) بازگشته است. زیـرک این سفرنامه را به دستور مظفرالدیـن شـاه و تشـویق حاجب‌الدوله در رمضان ۱۳۱۶ھ به فارسی ترجمه کرده است.

این سفرنامه در **گنجینهٔ بهارستان** (تـاریخ ـ ۳) بـه چاپ رسیده است.

آغاز: روز بیست و پنجم ماه ژانـویه سـنه هـزار و هشتصد و نود و هشت مسـیحی عـزیمت از تـهران در هوای پر از برف....

انجام: ...زیرا که کارهای لازمهٔ بـهار چـنین حکـم می‌کنند. تمام شد کتاب سیاحت نامه مسیوسیمون باغبان باشی...

خط: نستعلیق. کاتب: مترجم (رجبعلی زیـرک).

تاریخ کتابت: ۱۶ رمضان ۱۳۱۶ھ.

صفحه شمار دارد.

جلد: مقوا رویه کاغذ ابر و بـاد عـطف و گـوشه تیماج مشکی.

۱۶/۵×۲۳سم. ۹۸گ. ۱۱س.

(ثبت ۷۸۵۷۷)

۹۹۸۷

کتابچهٔ دستورالعمل جمع و خرج قشون (سند ـ فارسی)

کتابچهٔ دستورالعمل جمع و خرج قشون از فوج‌های مختلف است از رمضان ۱۳۱۳ھ تا ذی حجه ۱۳۲۱ھ با خط سیاق.

پشت برگ‌ها مهرهای افراد ذیل دیده می‌شود:

نصیرالدوله، بدیع‌الدوله، مشیرالدوله، معتمد مـالیه، محمّدعلی، محمّد، ابوالقاسم، معتمد لشکر، مشیر نظام، امیرنظام، بنان السلطنه، مشیر دفتر، معتمد دفتر، وکیل الرعایا، معتمد نـظام، سـاعد المـلک، عـبدالحسـین، حسینقلی، مستشار السلطنه، مبصر الممالک، محمّدتقی مجد دفتر، رفیع السلطنه، ابوالفتح، ابـراهـیم، مـرتضی معاون لشکر، محمّدرضا، امامقلی، مـؤید نـظام، قـوام لشکر.

خط: نستعلیق شکسته و ارقام به سیاق. بـی کـا.

تاریخ کتابت: از ۱۳۱۳ـ۱۳۲۱ھ.

با مـهرهای افـراد مـختلف، اسـناد در ۴ آلبـوم پوشه‌ای بزرگ نهاده شده است.

۹۴گ. اندازه‌ها و سطور مختلف.

(ثبت ۷۴۲۵۹)

۹۹۸۸

اسناد خرج‌ها (سند ـ فارسی)

اسنادی است به خط سیاق. عناوین برخـی از آنـها چنین است:

۱. اسناد خرج موضوعه مشکوة الممالک.

۲. صورت حساب موضوعه محمود مستوفی پسر مرحوم حاجی صادق.

۳. اسناد خرج حساب موضوعه جمعی معاون نظام

۴. اسناد خرج موضوعه جمعی حبیب اللّه خان برادر صارم الممالک.

۵. اسناد خرج رضاخان محتشم خلوت منجم باشی (که بخشی از آن‌را موریانه خورده است).

۶. اسناد خرج موضوعه علیخان نصیر همایون.

۷. اسناد خرج سنه ۱۳۲۲ه حاجی عطاء الممالک.

مهرهای متعددی بر این اسناد زده شده از جمله مهر معتمدالدوله. **(ثبت ۸۹۱۴۴)**

۹۹۸۹

فرمان‌های دولتی (سند ـ فارسی)

از: ناصرالدین شاه قاجار.

۷ برگه سند است دربردارندهٔ فرمان‌های ناصرالدین شاه قاجار در بذل و بخشش به منسوبان حکومت به ترتیب ذیل:

۱. فرمانی به عم اکرم حشمت‌الدوله حمزه میرزا صاحب اختیار مملکت آذربایجان دربارهٔ مالیات آذربایجان در صفر ۱۲۶۸ه.

۲. فرمانی به عم اکرم حشمت‌الدوله حمزه میرزا صاحب اختیار مملکت آذربایجان دربارهٔ مالیات آن خطه در ربیع الاول ۱۲۶۹ه.

۳. فرمان بخشش یکطاقه شال کرمانی و یک توپ قبای زری برسم خلعت به زبدة الخوانین میر سلیمان خان در شعبان ۱۲۷۵ه.

۴. فرمان بخشش یک توپ جبه کرمانی به قوام‌الدوله میرزا محمّد وزیر مملکت خراسان در شعبان ۱۲۷۵ه.

۵. فرمان بخشش خلعت به میرزا محمّد مستوفی سرشته‌دار کل آذربایجان در جمادی الاولی ۱۲۶۶ه.

۶. فرمان بخشش خلعت به میرزا محمّد قوام‌الدوله وزیر مملکت خراسان در رمضان المبارک ۱۲۷۴ه.

۷. فرمان بخشش مالیات قریهٔ وایقان تبریز به شیخعلی خان ماکوئی در رجب ۱۲۶۸ه.

این فرمان‌ها به مهر و امضای ناصرالدین شاه رسیده و پشت برخی از آنها مهرهای دیگری نیز دیده می‌شود.

آغاز: **بسم الله تعالی شأنه العزیز... آنکه عم اکرم فرخنده اختر والا گهر حشمةالدوله حمزه میرزا ....**

خط: نستعلیق. بی کا. تاریخ کتابت: ۱۲۶۶ـ ۱۲۷۵ه.

دارای مهر و تایید ناصرالدین شاه و دیگران.

بدون جلد.

۷گ. سطور مختلف. **(ثبت ۸۸۹۹۸)**

۹۹۹۰

نامه‌های دورهٔ قاجار (سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)

نامه‌هایی است از سران قاجاری که در این دفتر کنار هم قرار گرفته است.

این نامه‌ها نسخهٔ اصلی است و به خط نویسندگان آنهاست که نوعاً از بزرگان قاجار هستند.

عناوین برخی از نامه‌ها:

۱. نامهٔ احمدشاه قاجار به رئیس الوزراء (پهلوی).

۲. نامه محمّدعلی شاه به مظفرالدین شاه.

۳. نامهٔ رئیس مجلس شورای ملّی به عین‌الدوله در ۱۳۲۹ه.

۴. نامه مظفرالدین شاه به عین‌الدوله در صفر ۱۳۲۰ه.

۵. نامهٔ افتخارالسلطنه به عین‌الدوله.

۶. نامه مظفرالدین شاه به عین‌الدوله در صفر ۱۳۲۰ه.

۷. نامهٔ محمّدعلی شاه به مظفرالدین شاه.

۸. نامه محمّدعلی شاه به عین‌الدوله.

۹. نامه مظفرالدین شاه به معتمدالدوله در ۱۳۱۸ه.

۱۰. نامه میرزا علی اصغرخان اتابک به عین‌الدوله.

۱۱. نامهٔ صاحب اختیار و دستخط مظفرالدین شاه در مسافرت اروپا.

۱۲. نامه مظفرالدین شاه به عین‌الدوله در سفر اروپا در ۱۰ صفر ۱۳۲۰هـ.

۱۳. نامه عین‌الدوله به پسرش عضدالدوله.

۱۴. نامه مستوفی الممالک.

۱۵. نامه به امیربهادر جنگ.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.

تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

جلد: مقوا.

۱۸گ، اندازه‌ها و سطور مختلف.

(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۱

نامه‌های دورهٔ قاجار (سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)

نامه‌های زیر در این دفتر دیده می‌شود:

۱. نامه به صدراعظم گویا از ناصرالدین شاه قاجار.

۲. نامهٔ ناصرالدین شاه قاجار به اتابک اعظم.

۳. نامه‌ای به اتابک اعظم دربارهٔ وضعیت به تلگرافخانه در محرم ۱۳۲۴هـ.

۴. نامه‌ای دیگر به صدراعظم.

۵. نامه به معین همایون.

۶. نامه‌ای دیگر به معین همایون در ۲۸ رجب ۱۳۲۲هـ.

۷. دو عریضه به شاه قاجاری و پاسخ وی.

۸. نامه به رئیس الوزراء در ۱۵ رجب ۱۳۳۳هـ.

۹. نامه سفارت ایران در لاهه در ۱۲ جمادی الثانی ۱۳۲۲هـ.

۱۰. نامه به نواب اشرف والا در ربیع الاول ۱۳۱۱هـ.

۱۱. نامه سفارت ایران در لاهه در جمادی الثانی ۱۳۲۲هـ.

۱۲. نامه وزارت امور خارجه در ۱۹ ربیع الاول ۱۳۱۹هـ.

۱۳. نامه سفارت ایران در وینه در ۱۶ رمضان ۱۳۲۲هـ دربارهٔ جنگ روس و ژاپون

۱۴. نامه سفارت ایران در لاهه در جمادی الثانی ۱۳۲۲هـ دربارهٔ نفوذ جاسوس روسی در ایران.

۱۵. نامه‌ای دربارهٔ شورش تبریز، مورّخه ۱۶ جمادی الاولی ۱۳۱۳هـ.

۱۶. نامه دربارهٔ نصب ناظم الملک به کارگزاری خارجه آذربایجان در جمادی الاولی ۱۳۱۳هـ.

۱۷. نامه دربارهٔ مشروطه تبریز در ۱۵ ذی قعده ۱۳۲۶هـ از هیئت علمیه نجف.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.

تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

جلد: مقوا.

۲۱گ، اندازه‌ها و سطور مختلف.

(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۲

نامه‌های دورهٔ قاجار (سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)

نامه‌های موجود در این دفتر:

۱. نامهٔ معاضد السلطنه به احمدشاه دربارهٔ ملاقات با آقا نجفی در اصفهان.

۲. نامهٔ حکومت ارومیه دربارهٔ راپورت صارم نظام در ۱۲ ذی حجه ۱۳۲۶هـ.

۳. نامه محتشم السلطنه به عین‌الدوله صاحب اختیار آذربایجان در ۲۸ محرم ۱۳۲۶؟

۴. گزارشی از اوضاع خوی و سلماس در دوم ذی حجه ۱۳۲۶هـ.

۵. نامه کاظم... السلطنه.

۶. نامه از وزارت امور خارجه دربارهٔ روغن محموله از کرمانشاهان به دارالخلافه در ۲۴ ذیقعده ۱۳۲۰هـ.

۷. نامه به عین‌الدوله.

۸. نامه حکومت ارومیه دربارهٔ ورود موکب والا به آذربایجان در ۲ ذی حجه ۱۳۲۶هـ.

۹. یادداشتی در بارهٔ شوکت الممالک رئیس قشون اصفهان با مهر بیضوی به سجع «**سلطان محمّد**».
۱۰. نامه‌ای از امامقلی در ۳ ذی قعده ۱۳۱۳ه‍.
۱۱. نامه‌ای از محسن که از کرمان به صاحب منصبی نوشته است.
۱۲. عریضه حاکم گیلان به ناصرالدین شاه که از اتابک اعظم شکایت کرده در ۳ ذی حجه ۱۳۲۳ه‍ همراه با یادداشت ناصرالدین شاه در ظهر تلگراف وی.
۱۳. تلگراف از یزد به تهران در بارهٔ تنفیذ احکام حجج اسلام نجف در رفع فساد شیخ جعفر سبزواری.
خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه‍.
جلد: مقوا.
۱۷گ. اندازه‌ها و سطور مختلف.
(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۳

نامه‌های دورهٔ قاجار **(سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)**
نامه‌های موجود در این دفتر:
۱. نامه به ترجمان‌الدوله پیشکار مالیه آذربایجان با مهر «**سلطان عبدالمجید**».
۲. نامهٔ میرزا بابا زعفرانلو به ناسرالدین شاه که درخواست شغلی کرده و شاه در حاشیه ارجاع به صدراعظم داده است.
۳. گزارش سرقت اموال حبیب الله بیک و حسین بیک و تیمور بیک توسط اشخاصی از اهالی قراجه داغ، در شوال ۱۳۰۹ه‍.
۴. مکاتبه‌ای در بارهٔ رحیم خان.
۵. نامه‌ای به حشمت الملک امیر قاین.
۶. نامه یکی از رؤسا به فرزندش در ۱۶ رجب ۱۳۱۷ه‍.
۷. یادداشتی در بارهٔ تعمیر کالسکها در ۱۵ ربیع الثانی ۱۳۱۷ه‍.
۸. یادداشتی در باب املاک قراجه داغ.
۹. نامه‌ای با مهر «**سلطان محمّد**».
۱۰. نامه به ناصرالدین شاه در بارهٔ وصول خلعت و فرمان در ۱۳۰۵ه‍.
۱۱. نامه‌ای در بارهٔ درخواست سفارش برای محمّدمهدی که در مرند به خدمات دیوانی اشتغال دارد در جمادی الاولی ۱۳۱۳ه‍ در ظهرنامه مهر صدراعظم دیده می‌شود.
۱۲. نامهٔ خزانه دار کل ایران به عین‌الدوله و چند یادداشت دیگر.
خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه‍.
جلد: مقوا.
۱۸گ. اندازه‌ها و سطور مختلف.
(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۴

نامه‌های دورهٔ قاجار **(سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)**
شامل قطعات زیر:
۱. نامهٔ اتابک به مظفرالدین شاه و پاسخ وی.
۲. راپورت سعدالسلطنه حاکم اردبیل در بارهٔ روابط ایران و روسیه.
۳. نامه مظفرالدین شاه به صدراعظم اتابک در شوال ۱۳۲۲ه‍.
۴. گزارشی از متروکات مرحوم شاهزاده نصرة السلطنه و یادداشت مظفرالدین شاه در ذیل آن در ربیع الاول ۱۳۲۰ه‍.
۵. نامه مظفرالدین شاه به صدراعظم از قصر دوشان تپه در شوال ۱۳۲۳ه‍.
۶. یادداشتی از مظفرالدین شاه که در قصر گلستان تهران نوشته و قید (محرمانه) دارد.
۷. نامهٔ مظفرالدین شاه به اتابک در بارهٔ دهی که در تیول مرحوم فیلسوف‌الدوله بوده.

۸. فرمانی از ناصرالدین شاه قاجار به فرزندش که سرپرستی آب رودخانه دارالسلطنه را به وی واگذار کرده است در رجب ۱۳۰۷ه با مهر مربعی «**ولیعهد**».
۹. نامه اتابک و مظفرالدین شاه به امیربهادر.
۱۰. نامهٔ عین‌الدوله به پسرش عضدالدوله در ۷ ربیع الثانی ۱۳۱۷ه.
۱۱. عریضه معتمدالدوله و فرمان شاه به صدراعظم در حاشیهٔ آن.
۱۲. یادداشتی از عین‌الدوله و حاشیه بر آن از مظفرالدین شاه.
۱۳. نامهٔ مظفرالدین شاه به اتابک اعظم در ۱۳۲۴ه.
۱۴. نامه‌ای دربارهٔ سرقت در قریه لاهرود کویج مشکین، در ۱۴ ربیع الاول ۱۳۱۱ه.
۱۵. یادداشتی دربارهٔ رفع اختلاف بین اشرف والا و مؤید السلطنه در ۱۴ ربیع الاول ۱۳۱۱ه.
۱۶. نامه مظفرالدین شاه به عین‌الدوله.
۱۷. نامهٔ عین‌الدوله به فرزندش در ۶ محرم ۱۳۱۸ه.
۱۸. فرمان مظفرالدین شاه به عین‌الدوله دربارهٔ صدرالواعظین در شب جمعه شوال ۱۳۲۲ه.
خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
جلد: مقوا.
۱۹گ. اندازه‌ها و سطرها مختلف.
(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۵

نامه‌های دورهٔ قاجار (سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)

چند نامه از افراد مختلف است مربوط به سال‌های ۱۲۹۹-۱۳۲۲ه.
عناوین برخی از آنها چنین است:
۱. نامه صالح باغمیشه به مظفرالدین شاه که اجازه خواسته تخک شاه شود در ۳ ربیع الثانی ۱۳۲۲ه.
۲. نامه‌ای از امیرنظام.
۳. نامه‌ای از حسام‌الدوله.
۴. نامه‌ای دیگر از امیر نظام دربارهٔ درخواست قونسول روسیه در ۱۶ جمادی الاولی ۱۳۰۵ه.
۵. تلگراف علمای تهران به علمای مرند با امضای فضل الله نوری، ابوالقاسم حسنی حسینی، عبدالنبی، ریحان الله موسوی داعی ظهیر الاسلام، ابوطالب زنجانی در ۹ ذی قعده ۱۳۲۶ه.
۶. تلگراف انجمن ایالتی گیلان از رشت به تهران در ۱۳۲۷ه.
۷. نامهٔ امیراعظم به شاه.
۸. نامه فرمان فرما سالار لشگر در ۲۶ شعبان ۱۳۱۴ه.
۹. نامهٔ امامقلی به محمّد آقای سرپنجه رئیس طایفه مامش در ۱۲ جمادی الاولی ۱۳۱۳ه.
۱۰. نامه‌ای در تجلیل از مقام روحانیت و تقدم آن بر مقام سلطنت.
۱۱. نامهٔ محمّدعلی به شاه.
۱۲. نامه نجفقلی بن نظام‌الدوله به شاه.
۱۳. نامه‌ای دربارهٔ آب رودخانهٔ سهند در رجب ۱۲۹۹ه با مهر مربعی «**امیر نظام علاءالدوله**».
۱۴. تنگراف حسینقلی به شاه.
۱۵. نامه صالح باغمیشه.
خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.
تاریخ کتابت: ق ۱۴ه.
جلد: مقوا.
۱۸گ. اندازه‌ها و سطرها مختلف.
(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۶

نامه‌های دورهٔ قاجار (سند، نامه‌نگاری ـ فارسی)

تلگراف‌ها و نامه‌هایی از دورهٔ قاجار، از جمله:

۱. تلگراف خزعل به عین‌الدوله از محمره به تهران در ۱۸ رمضان ۱۳۱۸ھ.

۲. نامه‌ای است با مهر نجفقلی که در توضیح آن نوشته‌اند: «**امیر تومان رئیس طوایف قره پاپاخ در موقع اشغال کردستان به اتابک اعظم نوشته**».

۳. نامه ستارخان سردار ملّی به اسماعیل آقا با مهر بیضوی به سجع «**یا ستار العیوب**».

۴. نامه مستوفی الممالک به صدراعظم.

۵. نامه امامقلی میرزا به اتابک اعظم.

۶. نامهٔ وکیل الرعایا به عین‌الدوله در جمعه ۷ شوال ۱۳۲۷ھ.

۷. نامه امامقلی میرزا به اتابک اعظم در موقع اشغال کردستان از طرف قوای عثمانی.

۸. یادداشت میرزا محمّدخان در باب قیمت کره‌های ایلخی.

۹. نامه امیراعظم به یکی از ارکان حکومت.

۱۰. نامهٔ انیس الملک برادر میرزا علی اصغر خان اتابک.

۱۱. نامهٔ حسنعلی خان امیر نظام با عنوان (برادر مکرما...) در غرهٔ ذیحجه ۱۳۰۴ھ.

۱۲. نامهٔ نصرة السلطنه.

۱۳. نامهٔ سفارت ایران در واشنگتن به مظفرالدین شاه با امضای «مرتضی» در ۲۴ جمادی الاولی ۱۳۲۰ھ.

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: نویسندگان نامه‌ها.

تاریخ کتابت: از ق ۱۴ھ.

جلد: مقوا.

۱۵گ. اندازه‌ها و سطور مختلف.

(ثبت ۷۶۵۱۵)

۹۹۹۷

سفرنامهٔ آفریقا (سفرنامه ـ فارسی)

= **سیاحت‌نامهٔ دکتر ژرژ شونفرت**

از: دکتر ژرژ شونفرت.

مترجم: رضا غفاری کاشانی.

ترجمهٔ سفرنامهٔ آفریقای دکتر ژرژ شونفرت است که از ۱۸۶۸ ـ ۱۸۷۱م در آفریقا به سر برده است. همراه با دوازده صفحه نقاشی رنگی از مسعود غفاری کاشانی.

نک: فهرستوارهٔ کتاب‌های فارسی، ۱/ ۹۴.

نسخهٔ حاضر جلد دوم کتاب را دربردارد.

آغاز نسخه: **بسمله. بقیه تفصیل سه سال سیاحت مسیو دکتر ژرژ شونفرت در ممالک مرکزی غیر سیاحت شده آفریقا از سنه ۱۸۶۸ الی سنه ۱۸۷۱ مسیحی ترجمه کمترین جان نثار رضای مترجم غفاری کاشانی و مصور شده بعمل خانه زاد درگاه جهان پناه مسعود غفاری کاشانی جزو چهاردهم از سیاحت دکتر ژرژ. مدت‌های مدید قبل از آنکه سپاه کشیهای محمّدعلی پاشا راه دخول در ولایات غیر معروفه ...**

انجام: **...را که با دو عدد طوطی ارسال خدمت داشتم قبول خواهند فرمود از برای شماه خوش بختی بی انتها.**

خط: نستعلیق شکسته. کاتب: محمّد حاجی عبدالصمد وکیل و شریک آقا سیّد محمّد احمد آقا. با ۱۲ تصویر رنگی از مسعود غفاری کاشانی در ۱۲۹۲ھ.

صفحات مجدول محرر کمندکشی با زر و مشکی، صفحهٔ نخست دارای سرلوح مذهّب، صفحه شمار دارد.

جلد: تیماج قهوه‌ای با جدول زرین.

۲۲×۳۴/۵سم. ۷.۸ + ۱۲گ. ۱۴س.

(← تصویر) **(ثبت ۷۸۹۱۹)**

۹۹۹۸

تلگراف‌های معتمدالسلطنه (سند ـ فارسی)

چند پاکت، شامل تلگراف‌هایی است که برای معتمدالسلطنه وزیر مالیه ارسال شده است، از جمله:

ـــ تلگرافات بعد از ورود به تبریز.

ـ تلگرافات سال ۱۳۲۷هـ.
ـ تلگرافات سال ۱۳۲۸هـ.
ـ کاغذ نظام السلطنه در ۱۳۲۳هـ به معتمدالسلطنه.
ـ کاغذ سعید الملک به معتمدالسلطنه.
ـ کاغذ سردار افخم به معتمدالسلطنه.
ـ فرمانی به محافظان راه طهران به گیلان دربارهٔ حفاظت از معتمد السلطنه و چند نامه و تلگراف دیگر از تبریز و... **(ثبت ۸۸۹۹۹)**

۹۹۹۹

جمع و خرج سنه لوی ئیل (سند ـ فارسی)
بلوکات ثلاثه = حساب بلوکات ثلاثه

۷۸ برگ سند است مربوط به حساب جمع و خرج سال لوی ئیل بلوکات ثلاثه (گویا شمیران).

خط: نستعلیق شکسته. بی کا. تاریخ کتابت: ق ۱۴هـ.

برگ‌ها در آلبوم جاسازی شده است.

۱۲×۱۹/۵سم (اندازهٔ برگ‌ها). ۷۸گ. سطور مختلف. **(ثبت ۸۹۰۳۳)**

۱۰۰۰۰

اسناد جمع و خرج (سند ـ فارسی)

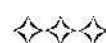
هفتاد قطعه سند مربوط به مواجب و مستمری و جمع و خرج افراد مختلف است مربوط به سال ۱۳۲۲هـ.

در برخی از این اسناد نام امیر انتظام دیده می‌شود.

خط: نستعلیق شکسته، اعداد به خط سیاق. بی‌کا. تاریخ کتابت: ۱۳۲۲هـ.

برگ‌ها در آلبوم جاسازی شده است.

۱۱/۵×۱۹/۵سم (اندازهٔ برگ‌ها). ۷۰گ. سطور مختلف. **(ثبت ۸۹۰۳۷)**

فهرست الفبایی نسخه‌ها

◇◇◇

تصاویر نسخه‌های خطّی

ان يكون في هذين الخبرين فخص الموضعان بالذكر تعظيما لهما ثم ذكر في الاخبار الاخر
الفاظا يكون هذان المسجدان داخلين فيه وان كان غيرهما داخلا فيه ايضا وهذا غير
مستبعد ولا متناف وقد قدمنا من الاخبار ما يتضمن عموم الاماكن التي من جملتها هذان
المسجدان منها الخبر الاول حماد بن عيسى عن ابي عبد الله عليه السلام انه قال في حرم رسول الله
صلى الله عليه وآله وحرم امير المؤمنين عليه السلام ونحوه حديث زياد القندي انه قال اتم
الصلوة في الحرمين وبالكوفة ولم يقل مسجد الكوفة فاما ما قدمناه من الاخبار من تضمن
ذكر الحرمين على الاطلاق فهي اكثر من ان تحصى واذا ثبت ان الاتمام في حرم الله وحرم
رسوله صلى الله عليه وآله وهو المستحب دون المسجد على الاختصاص وان كان قد
خصا في هذين الخبرين وكذلك في مسجد الكوفة لان احدا لا يفرق بين الموضعين
والحمد لله رب العالمين تم الجزء الثاني من كتاب
الاستبصار فيما اختلف من الاخبار ويتلوه الجزء الثالث كتاب الجهاد
وسيرة الامام وبالله التوفيق للاتمام انه خير موفق ومستعان وهو العزيز
المنان وصلى الله على محمد وآله اجمعين
وافق الفراغ من تتميمه يوم الاربعا الرابع عشر من
جمادى الاولى على يد افقر العباد واقلهم عملا
واكثرهم زللا المفتقر الى كرم الله المنان
محمد بن عبد الرحمان
الحلي
سنة ۱۰۶۳
حامدا مصليا

كان الضمير الذي في فيه راجع الى اللفظ الذي في ضمن الالفاظ ولا يخفى ما فيه من الحكان نادية العبارة و... هو اجلى واخصر

انهاه قراءة وسماعا وبحثا وتحقيقا
الاخ الاعز الاسعد الامجد الفاضل
الكامل الشيخ محمد الحلي شكر الله سعيه
في اوقات متعددة ومجالس متبددة
آخرها عشية يوم الخميس من شهر جمادى
الاولى سنة تسع وسبعين بعد الالف
الهجرية على مشرفها الصلوة والتحية وهذا خط ...
ادام الله اعزازه روايته عني وروايته ما يجوز لي
روايته بالطرق المذكورة الى المشايخ في اماكنها
واشترط عليه ما اشترط علي من الاحتياط في الرواية
والعمل وفقه الله لذلك وكتب الفقير تراب الاقدام
فخر الدين محمد علي طريح النجفي
مسلما ومصليا ومحمدلا

❑ نسخهٔ ۹۶۱۰ : برگی از الاستبصار همراه با اجازهٔ فخرالدین طریحی

حبیب بن عمیر ٥ ابو حاتم ٥ علیه بن زید ٥ ابو سعد ٥ ایاس بن عمیر ٥ ابو
خنثمة الانصاری ٥ ابو عقیل الحیان بن عمر الجهم ٥ ابو الطلت ٥ سوجیل بن
حسنه ٥ صفوان بن المفضل ٥ ابو مسعود بن عقبة ٥ زید بن ثعلبه ٥ عقبة بن
عامر ٥ ابن مالک ٥ مالک بن الولید الانصاری ٥ ذکوان بن عبد القیس ٥
عبد الله بن جحش الاسدی ٥ خالد بن وهب النوفلی ٥ لماح بن قیس الثوری
ربیع بن مالک العامری ٥ ثوبان بن انس العدوی ٥ کعب بن نبال السعدی
بشر بن قیس الفهری ٥ عدی بن مصعب العقیلی ٥ عمر بن وهب الغفاری ٥
کعب بن ابی سعد الغنوی ٥ سعد بن عبادة الازدی ٥ حلیفه بن قیس الحنظلی
مالک بن کعب ٥ طلحه بن عویر الحرمان ٥ وهب بن ربیع الباهلی ٥ عبد الله
ابن جبیر الانصاری ٥ الحارث بن غانم ٥ عبد الله بن مسعود ٥ جابر بن عبد الله
الانصاری ٥ عبد الله بن عمرو بن العاص ٥ هولاء الجماعة صحبوا النبی صلی الله علیه
واله واخذوا ونقلوا منه ومنهم من مات فی زمانه ومنهم قتل ومنهم
من تخلف بعده وکل واحد من هولاء حضرة النبی صلی الله علیه واله بدرجة ومنزلة
ومرتبه ومقام ورجال وواما النسا اللتی صحبن النبی بالقرابه والنسب
والزوجیه والصحبه فهن فاطمه بنت اسد کفیلته ٥ خدیجة بنت خویلد ٥
زینب ٥ رقیه ٥ ام کلثوم ٥ فاطمه ابنته ٥ میمونه بنت الحارث ٥ ام ایمن ٥
ام سلمه ٥ صفیه ٥ ام هانی ٥ فاخته ٥ جمانه بنت ابی طالب ٥ امامه بنت
زینب ٥ ام حمید ٥ الرباب بنت امرء القیس ٥ صفیه بنت عبد المطلب ٥
زینب الحولاء العطارة ٥ فضه ٥ ریحانه ٥ اسما بنت عمیس ٥ ماریة القبطیه
ام مالک ٥ امراة سعد ٥ امة الله بنت خالد ٥ اروی بنت الحارث ٥ ام اسحق
امنه بنت الرشید ٥ فاطمه بنت عمران ٥ زینب بنت جحش ٥ حلیمة السعدیه
وغیرهم ممن لم نذکرهن هولاء النسا المؤمنات الخیرات المسلمات المومنات
اللواتی قرن فی بیوتهن ولم یتبرجن تبرج الجاهلیة الاولی تم المجلد
الاول من هذا الکتاب ببلدة جامعه فی یوم الاربعاء اخر شهر ربیع الثانی سنه
ست وثمانین والف
والحمد لله رب العالمین

نسخهٔ ۹۶۲۵ : برگی از روض‌الناظرین به خط مؤلف

□ نسخهٔ ۹۶۲۷ : انجام ینابیع الدرر به خط مؤلف

□ نسخهٔ ۹۶۳۰ : انجام المصباح فی شرح المفتاح، مورخ ۸۷۷ هـ

بسم الله الرحمن الرحيم

احمدك اللهم على سوابغ نعمايك بابلغ محامدك واسالك المزيد من فضلك واصلي
على خير انبيايك واعظم امنايك واصفيايك خصوصا اعظمهم قدرا واعلاهم ذكرا ابي القاسم محمد وعلى
آله واصحابه الطيبين الطاهرين الابرار واستعينك في الجمع بين شرحي الامامين السيدين الابرين لكتاب
تهذيب الوصول الى علم الاصول من مصنفات الداعي الى الله شيخنا الامام جمال الدين يوسف المطهر قدس
الله روحه مع زيادات لطيفة وفوايد شريفة واسالك ان تكون نافعا في الدارين وموصلا الى الحسنيين
انك ولي الاعانة قال قدس روحه تصور المركب يستلزم تصور مفرداته لا مطلقا بل من حيث هي
صالحة للتركيب فالاصول لغة ما يبتني عليها غيرها وعرفا الادلة والفقه لغة الفهم وعرفا العلم
بالاحكام الشرعية الفرعية المستدل على اعيانها بحيث لا يعلم من الدين كونها ضرورة فخرج العلم بالذوات
والاحكام العقلية وكون الاجماع وخبر الواحد ونظايرها حجة وعلم المقلد والاصول الضرورية كالصلوة
والزكاة وظنية الطريق لا تنافي علمية الحكم وليس المراد العلم بالجميع فعلا بل قوة قريبة منه اقول
التصور حصول صورة الشيء في العقل ويجب تقدمه امام كل مطلوب ولو بوجه اذ طلب غير المتصور اصلا
ممتنع فيجب تصور العلم بالحد او الرسم وتصور موضوعه وما منه استمداده ليرجع عند روم تحقيقه اليه
وتصور مباديه التي لا بد من سبق معرفتها منه لامكان البناء عليها ومسايله وهي ما عنه يبحث فيه من
الاحوال وتصور طلبها وغايته ليخرج عن العبث وقدم المختار على الغاية لتوقف العلم بالغاية من حيث
هي غاية لشيء عليه واصول الفقه مركب من جزء مادي وجزء صوري ومعرفة المركب تستلزم سبق
معرفة مفرداته لوجوب تقدم الجزء على كله في الوجود لا مطلقا اي من كل وجه حتى يجب تصور
الاصول من حيث العرضية وان الكلام معنى قايم بالنفس او حرف الى غير ذلك وان الفقه معرب او
مبني منصرف او غيره الى غير ذلك من الاعتبارات فان من رام تصور كرسي فيتصور مادته من حيث الخشب
والحديد لا من حيث انهما مركبان من الاجزاء من الهيولى والصورة وانهما قديمان او حادثان
والمراد بتصور المركب من حيث التركيب التصور التام ولا مطلق التصور فالاصول ما يبتني غيرها
عليها ويستند اليها وعرفا القاعدة الكلية ومنه لنا اصلان وهو ان اليقين لا يعارضه الشك والراجح
يقال الاصل الحقيقة والمستصحب [illegible] تعارض الاصل والظاهر والدليل [illegible] الاصل في المسألة المبينة
بالكتاب والسنة ومن حيث يضاف الى العلم يراد به الادلة ولو قال الطرق كان اجود والفقه الفهم لغة
قال الشاعر اوسلت فيها قرما ذا انحام طبا فقيها بذوات الابلام فقيل العلم وقيل جودة الذهن

❑ نسخهٔ ۹۶۳۵: آغاز جامع البین من فوائد الشرحین

❑ نسخهٔ ۹۶۳۸ : اجازه مندرج در آخر شرایع‌الاسلام

❑ نسخهٔ ۹۶۴۷ : (۱) برگی از تهذیب الاحکام با اجازهٔ علامه مجلسی

❑ نسخهٔ ۹۶۴۷ : (۲) برگی از تهذیب‌الاحکام با اجازهٔ علامه مجلسی

نادر مخالف للشهرة والروايات المشهورة المتظافرة المعتضدة
بعمل جماهير علمائنا المحمولة عندهم على اطلاقها لكان العمل
به غير بعيد عن الصواب وبه يحصل الجمع بين الروايات
المتخالفة في هذا الباب من دون حاجة الى حمل شيء
منها على التقية والله اعلم بحقايق الامور وهذا ما
جرى به قلم الارتجال مع ضيق المجال والله سبحانه
اعلم بحقايق الاحوال قد تمت الرسالة الموسومة
بفصل الخطاب في تحريم ذبايح اهل الكتاب على
يد الفقير الى عفو الله الغني ابن محمد علي ا
محمد امين الشريف الاسترابادي
عفي عنهما في اواسط شهر
ربيع الاول ا ه
سنة ١٠٩٣

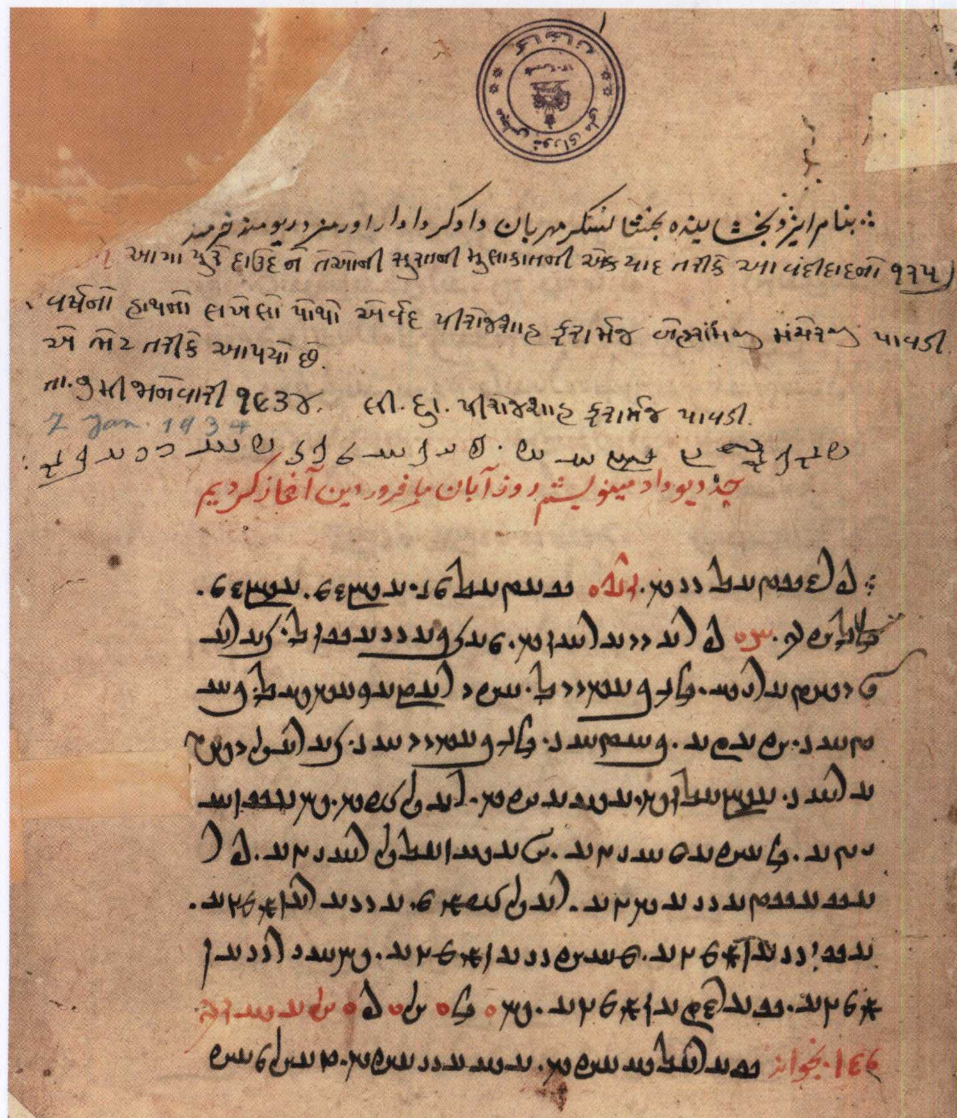
❑ نسخهٔ ۹۶۵۵ : برگی از رسائل شیخ‌بهایی به خط محمدامین استرآبادی

۱۱۹

وبالاوان يبلغنا ما بلغهم من سني الدرجات
وان يوفقنا لما يقربنا اليه في كل الاوقات
وان لا يجعلنا من المتعوبين ولا يجعل حظنا
من هذا جمعه وحفظه دون المجاهدة
فيه وسعة رحمته انه ولي قدير وهذا
اخر كتاب طبقات الصوفية والحمد لله
رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد النبي
واله اجمعين و كتبه العبد المذنب
الفقير الى رحمة الله تعالى حسين بن حاجي ربني
الهند بانى فرغ من تحريره يوم الخميس في اثنين
وعشرين يوم خلت من جمادي الاولى سنة
عشرين وستمايه وصلى الله على سيدنا محمد واله اجمعين
رحم الله من قرا فيها ودعا للكاتبه ولابويه
ولجميع المسلمين والمسلمات الاحيا منهم والاموات
برحمتك يا ارحم الراحمين

تمت الطبقات

❑ نسخهٔ ۹۶۶۰: انجام طبقات الصوفیه سلمی مورخه ۶۲۰ ه

بنام ایزد بخشاینده بخشش‌گر مهربان دادگر دادار اورمزد ریومند خرّه‌مند

7 Jan. 1934

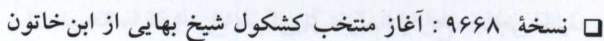
جد دیوداد مینو نیشتم روز آبان ماه فروردین آغاز کردیم

نسخهٔ ۹۶۶۱ : آغاز وندیداد (زرتشتی)

یا دهر اف لک من خلیل
کم لک بالاشراق والاصیل
من طالب وصاحب قتیل
والدهر لا یقنع بالبدیل
وکل حی سالک الی السبیل
ومنتهی الامر الی الجلیل
قال

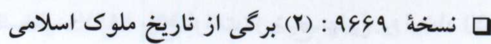
ثم نزل عن فرسه وجعل یصلح
سیفه ودموعه تتحادر علی خدیه وهو یقول
قال الراوی ولم یزل یکررها حتی سمعها
اخته زینب فوثبت تجر ذیلها حتی انتهت الیه
فقالت یا اخی وقرة عینی لیت الموت اعدمنی
الحیوة یا خلیفة الماضین
وثمال الباقین هذا کلام من ایقن بالموت
واثکلاه الیوم مات جدی محمد المصطفی وابی
علی المرتضی وامی فاطمة الزهراء واخی الحسن
المجتبی فقال لها یا اختاه بحقی علیک اذا
انا قتلت فلا تشقی جیبا ولا

نسخهٔ ۹۶۶۲ : برگی از مقتل الحسین (ع)

نسخهٔ ۹۶۶۸: آغاز منتخب کشکول شیخ بهایی از ابن‌خاتون

❑ نسخهٔ ۹۶۶۹ : (۱) برگی از تقویم‌التواریخ، حاجی خلیفه

❑ نسخهٔ ۹۶۶۹ : (۲) برگی از تاریخ ملوک اسلامی

خلاصة ما افدناه في هذا الكتاب فمن اراد التطويل بذكر
الفروع والادلة وذكر الخلاف فعليه بكتابنا المنتهى منتهى
المطلب فانه بلغ الغاية وتجاوز النهاية ومن اراد التوسط
فعليه بما افدناه في التحرير او تذكرة الفقهاء او قواعد الاحكام
وغير ذلك من كتبنا والله الموفق لكل خير والحمد لله
رب العالمين تمت كتاب ارشاد الاذهان في احكام الايمان
على يد اضعف العباد غريب البلاد اقل الاقلين اذل الاذلين
المعترف بالخطاء والذنوب الراجي [illegible]
وشفاعة محمد المصطفى صلى الله عليه وآله

❑ نسخهٔ ۹۶۷۹ : بلاغ قرائت از شیخ بهایی بر ارشاد الاذهان

هذا کتاب مجیب النداء بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین التوالي الی منتخبات الغوالي

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی اشرف المرسلین محمد وآله الطاهرین وبعد

فهذه احادیث متفرقة جمعتها من کتاب ابن ابي جمهور الشیخ محمد بن الشیخ زین الدین

ابو الحسن علي بن الشیخ حسام الدین ابراهیم بن حسن بن ابي جمهور الاحسائي رحمهم الله جمیعا

المسمی بعوالي اللئالي لما رأیت معلقا علیها بعض الحواشي [illegible] فاحببت جمعها

مع حواشیها في اصل لیتم النفع بها ولا تفوز بالدعاء من اخواني المؤمنین وفقني الله وایاهم

اجمعین بعفوه وکرمه آمین آمین الاحادیث منها ما اورده بطرقه المذکورة في الکتاب

السابقة [illegible] محذوفة الاسناد اعتمادا علی الاسناد المذکور في الکتاب [illegible] المنقول منه هذه الاحادیث

وطرقه المذکورة في الکتاب سبعة والاحادیث کلها تنتهي الی رسول الله صلعم فاذا رویت بطرق

المذکور ان النبي صلعم قال لا تستقبل القبلة ببول ولا غائط وعن ابي هریرة عنه صلعم

انه قال اذا انقطع شسع نعل احدکم فلا یمشي في نعل واحدة الشسع السیر المجعول بین

الاصابع في النعل منتهیا الی الشراك وروي عن عائشة انه ربما انقطع شسع نعل

رسول الله صلعم فمشی في نعل حتی تصلح الاخری وهذا [illegible] هذا محمول علی

ورفع الکراهة في تلك المدة التي یقع فیها الاصلاح فلا یعارض الحدیث السابق علیه

عن حذیفة عنه صلعم انه کره البول قائما وقال انه صلعم ما بال الا قاعدا قط

بما روي [illegible] صحاحهم انه صلعم اتی سباطة قوم من الانصار فبال قائما وجمع بینهما بعضهم بحمل هذا علی العذر

اما من جهة ضیق المکان عن القعود او کانت الارض نجسة لا یؤمن منها التلویث وروي

في حدیث ان امرأة کانت تستعیر حلیا من اقوام فتبیعه فاخبر النبي صلعم بحالها فامر

بقطع یدیها هذا الحدیث یعارضه ما ثبت من اختصاص القطع بالسارق وهذا غیر سارق

فلا یجب قطعها [illegible] الحدیث یکون القطع مختصا [illegible]

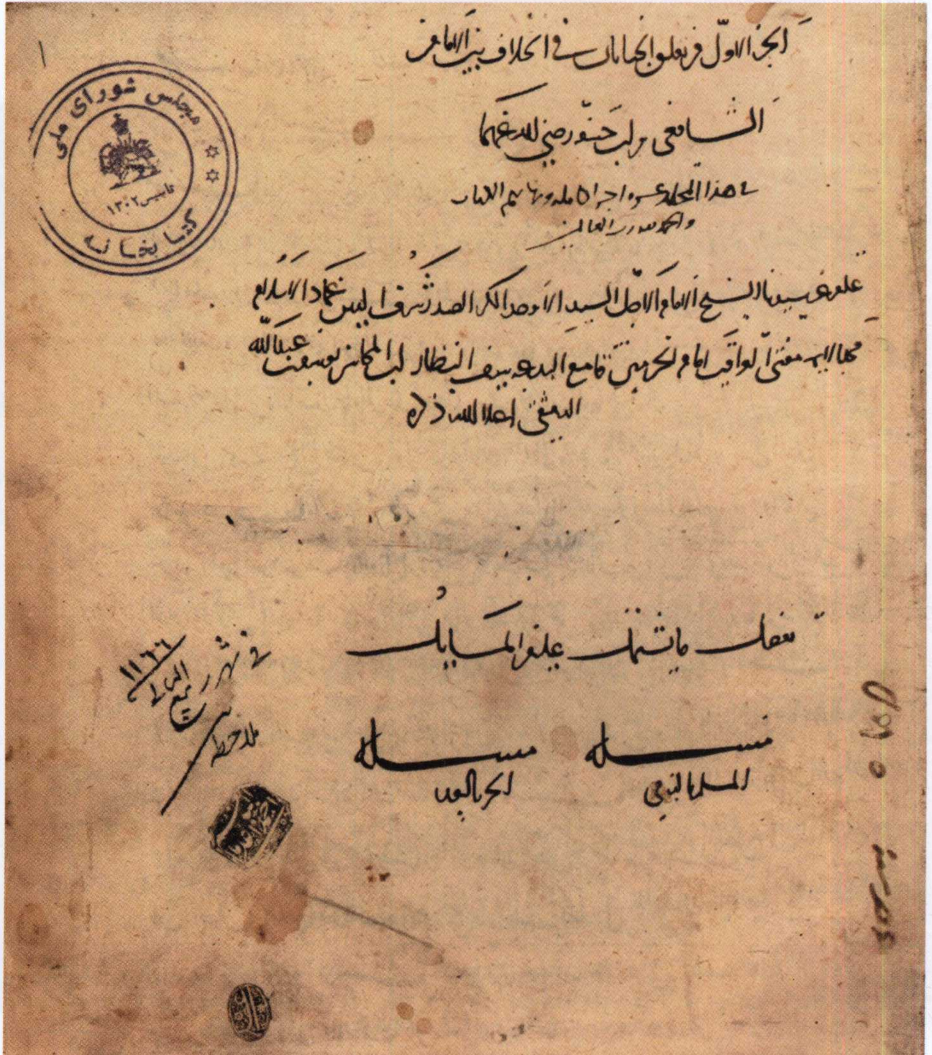
☐ نسخهٔ ۹۶۹۳ : آغاز مجیب النداء التوالی الی منتخبات الغوالی

وتوفي بين صلاتي العشاء من يوم الجمعة الثالث من شهر ربيع الاول
سنة تسع واربعين واربعمائة وكان عمره ستا وثمانين سنة الا
اربعة وعشرين يوما لم يأكل اللحم منها خمسا واربعين سنة
وقال الشعر وهو ابن احدى عشرة او اثنتي عشرة سنة

على سيدنا محمد وآله في يوم الخميس

❑ نسخهٔ ۹۷۰۰ : انجام ایضاح سقط الزند

نسخهٔ ۹۷۰۱ : (۱) صفحه عنوان الخلاف بین الشافعی و ابی‌حنیفه، مورخه ۵۴۷ ه

❑ نسخهٔ ۹۷۰۱ : (۲) برگی از الخلاف بین الشافعی و ابی‌حنیفه مورخه ۵۴۷ ه

تصنيف الشيخ
الإمام العلامة وحيد
دهره وفريد عصره الشيخ
صلاح الدين الصفدي
نفع الله به

❑ نسخهٔ ۹۷۰۵ : (۱) صفحهٔ عنوان فض‌الختام فی التوریة والاستخدام، صفدی

❑ نسخهٔ ۹۷۰۵ : (۲) انجام فض الختام، صفدی

❑ نسخهٔ ۹۷۰۷ : (۲) انجام ترتیب رجال النجاشی از قهپائی

ومن الانصار ثم من بني حارثه بن الحارث بهير بن الهيثم ومن الانصار ثابت
ابن اجدع ومن الانصار جابر بن عبد الله بن عمرو بن حرام بن كعب بن غنم
ابن كعب بن سلمه ومن الانصار ثم من بني زريق الحرث بن قيس بن مخلد وقد
شهد بدرًا ومن الانصار ثم من بني بياضة زيد بن لبيد ومن الانصار ثم من بني
الحارث بن الخزرج سعد بن الربيع ابن ابي زهير بن مالك بن امرئ القيس
ابن ثعلبة بن كعب بن الخزرج ومن الانصار ثم من بني النجار سهل بن عتيك
ومن الانصار ثم من بني حارثه بن الحرث ظهير بن رافع ومن الانصار ثم من بني
مازن بن النجار عمرو بن غزيه بن ثعلبه بن خنسا بن مبذول بن غنم
ابن مازن ابو السنابل بن بعكك بن الحرث بن عميله بن السباق
ابن عبد الدار من المولفة واسمه عمرو **قلت** هكذا وجدته في النسخه
التي كتبت منها ولا معنى له من عندا ابي السنابل والله اعلم ومن الانصار ثم
من بني الحارث بن الخزرج عقبه بن عمرو بن ثعلبه بن اسيره بن عسيره
ويكنى ابا مسعود ومن الانصار ثم من بني سلمة كعب بن مالك بن ابي القين
ابن كعب بن سواده رواه الطبراني عن عروة بسند واحد وفي اسناده عروه
ابن لهيعه وفيه ضعف وحديثه في حد الحسن **وعن** ابي امامه ابن سهل
ابن حنيف ان اسعد بن زراره كان احد النقبا ليلة العقبه رواه الطبراني
وفيه زمعه بن صالح وهو ضعيف **وعن** كعب بن مالك قال خرجنا
في الحجه التي بايعنا فيها رسول الله صلى الله عليه وسلم وكان نقيب بني زريق
رافع بن مالك بن العجلان وكان نقيب بني ساعدة سعد بن عباده والمنذر
ابن عمرو رواهما الطبراني واسنادهما واحد ورجالهما ثقات

تم الجزء المبارك بحمد الله وعونه
وحسن توفيقه وعنايته
وكاتبه الفقير المسكين ... الله له ولصاحبه
حسن الخاتمه بمنه وكرمه
حامدا ومصليا ومسلما على النبي المصطفى
ووافق الفراغ منه في الثالث والعشرين من شهر ربيع الاول سنة تسع وتسعين وسبعمائه
احسن الله عاقبتها في خير وعافيه انه على كل شيء قدير وبالاجابة جدير

نسخهٔ ۹۷۱۰ : انجام مجمع الزوائد، هیتمی مورخه ۷۹۹ هـ

شيء وقد يستعمل مهموزا وفي حديث زيد بن
ثابت اما بادي بدء فاني احمد الله

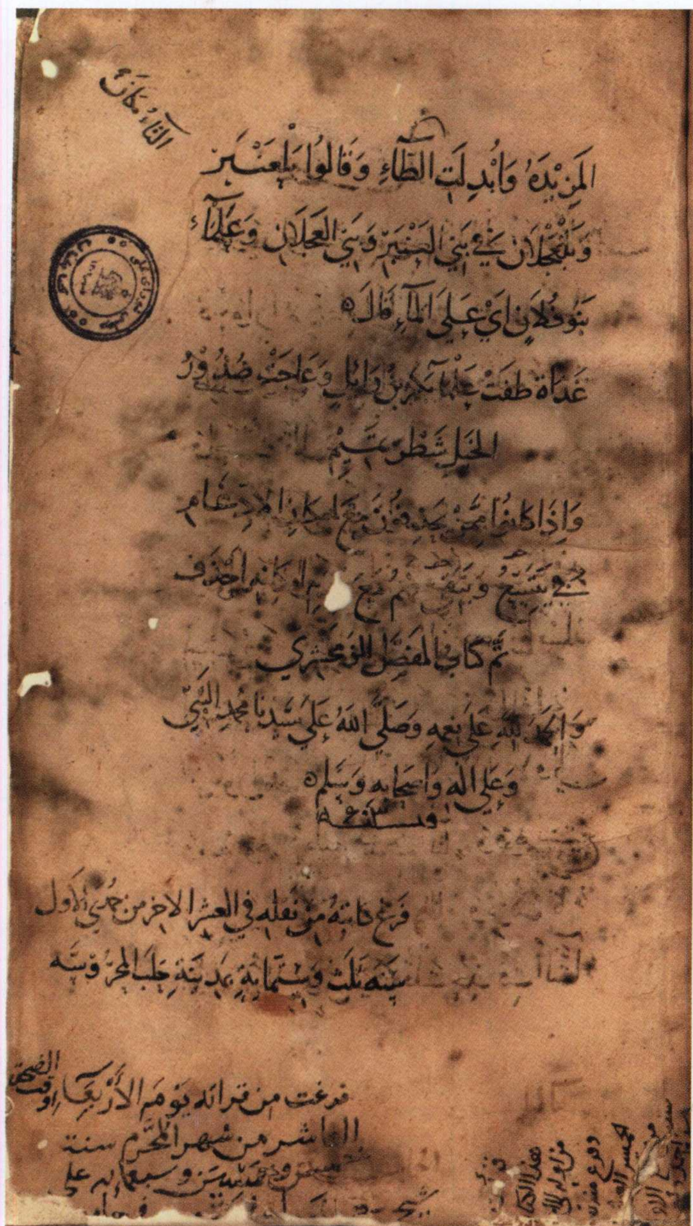
فصل

يقال ذهبوا ايدي سبا وايادي سبا اي مثل
ايدي سبا بن يشجب في تفرقهم وتبددهم
في البلاد حين ازيل عليهم سيل العرم والايدي
كناية عن الابناء والاسرة لانهم في القوة
والبطش بهم بمنزلة الايدي

فصل

في معدي كرب لغتان احداهما التركيب ومنع
الصرف والثانية الاضافة فاذا اضيف جاز
في المضاف اليه الصرف وتركه تقول هذا
معدي كرب ومعدي كرب ومعدي كرب

❑ نسخهٔ ۹۷۱۹ : (۱) برگی از المفصل، زمخشری مورخه ۶۰۳ ه

❑ نسخهٔ ۹۷۱۹ : (۲) انجام المفصل، زمخشری مورخه ۶۰۳ هـ

مسائل ابن فهد والمناقب ورسالة

بسم الله الرحمن الرحيم وبه توفيقي

كتاب الطهارة وفيه مسائل المسئلة

الاولى الطهارة تقال على اربعة الفاظ مادية وهي الغسل
والمسح وصورية وهي الكيفية المشروعة الواقعة عليها
وما عليه وهي تطلق على المكلف المباشر وعلى الاشياء المو
جبة كالبول والجنابة وغاية وهي استباحة عبادة
مشروطة كالصلاة والطواف مسئلة قال لو مس الشعر
او الظفر المتصل بالميت اغتسل عليه مسئلة لو انقطع
دم المستحاضة في اثناء صلاتها للبرء بطلت الصلاة
مسئلة يفرق بين النفساء والحائض في امور ثمانية
الاول الاقل ب الرجوع الى التمييز في الحائض دون
النفساء ج الرجوع الى عادة الاهل والاقران د لا يشترط
بين النفاسين اقل الطهر كما بين التوامين بخلاف
الحائض وقيل انه لا يشترط بين الحيض والنفاس ايضا
اقل الطهر بخلاف الحيض ه انها لا ترجع الى عادتها في النفاس
لو تجاوز العشرة بخلاف الحيض ز الاكثر قال فيه خلاف بخلاف
الحيض ح انه لا تنقضي العدة بالنفاس بخلاف الحيض
مسئلة الحيض المتعقب النفاس يشترط العشرة

❑ نسخهٔ ۹۷۳۲ : آغاز مسائل ابن‌فهد حلی مورخه ۸۵۱ ه

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام
على اكمل الخليقة محمد وآله الطيبين الطاهرين سيما ابن عمه
المخلوق من طينته امير المؤمنين وسيد الاوصياء علي
اعدائه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين الى يوم الدين
اما بعد فقد طالعت دقيقات من هذا الكتاب الذي
الفه وصنفه العالم الفاضل الالمعي والكامل الاديب
الحسيب اللوذعي ذو الفهم العلي الوثيق مولانا الاخوند ملا علي
القزويني كثر الله في الفرقة الناجية امثاله فوجدت
فيه تحقيقات وافية وتدقيقات انيقة ايده الله تعالى
و وفقه للاتمام وعلى مصنفه بحرام الرجوع في مسائل
الحلال والحرام الى غيره من العلماء الاعلام والمجتهدين
العظام متع الله المسلمين ببقائهم لاني وجدت مصنفه
عادها معارج الاجتهاد قابلا للاستنباط الاحكام والادلة
نصر الله من نصره واعان ... واذا لم اكن اهل اللغو

□ نسخهٔ ۹۷۶۲ : (۱) نظام الفرائد فی شرح القواعد قارپوزآبادی همراه با اجازه

□ نسخهٔ ۹۷۶۲ : (۲) انجام نظام الفرائد فی شرح القواعد، به خط مؤلف

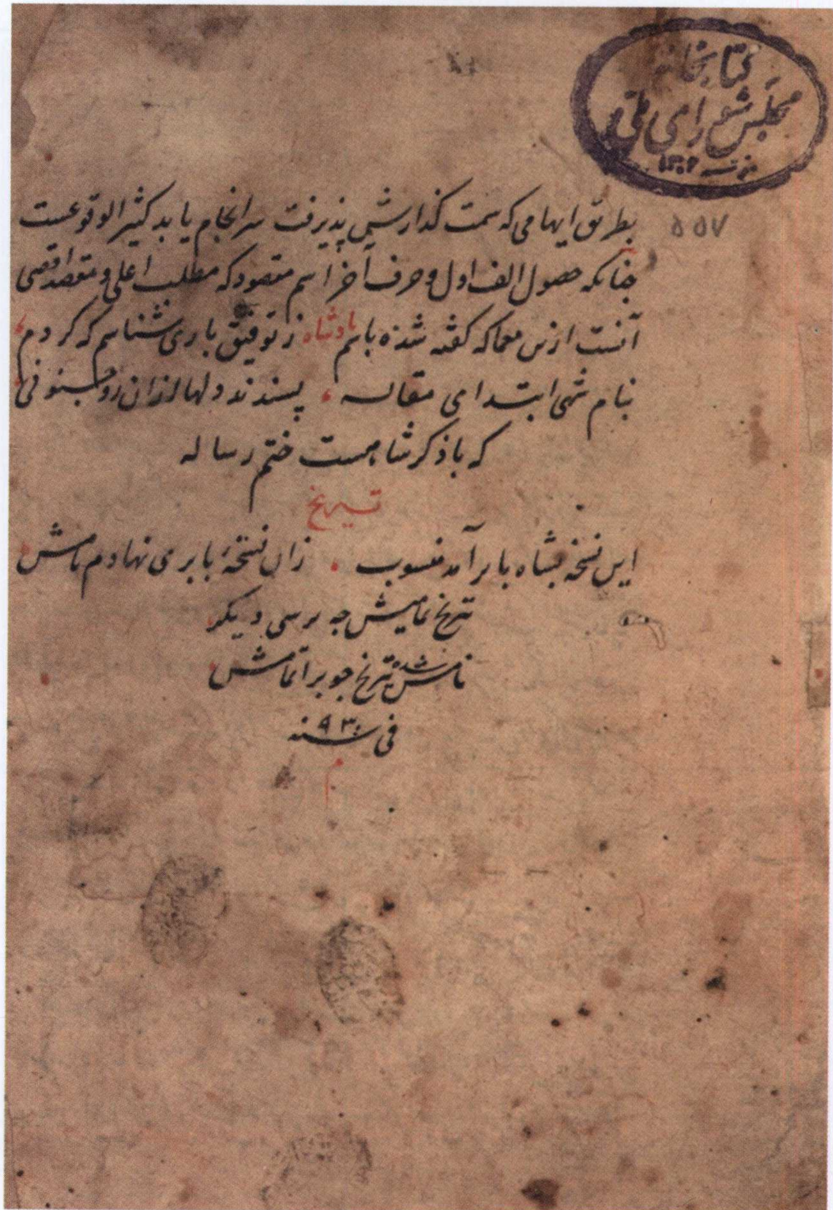
این نسخه که مثل او یکی از صد نیست | در فن بدیع و خوبتر زین حد نیست
تحریر نکو یافته ز آن تاریخش | تحریر بدیع است که در وی بد نیست

و ایضا فی التاریخ

این نسخه که در صنایع آمد نادر | چون گشت تمام و کردم او را طاهر
پرسند ز عاقلان یکی تاریخش | با وی گفتم دوم جمید الاخر

تمت بالخیر بعون الله و توفیقه تمام
فی شهور سنه ۹۳۵
م
غفر الله لناظره و راقمه بالنبی و آله
الکرام علیهم السلام
م

❑ نسخهٔ ۹۸۰۴ : انجام بدایع الصنایع، مورخ ۹۳۵ه

بطریق ایهامی که سمت گذارش پذیرفت سرانجام یابد کثیر الوقوعست
چنانکه حصول الف اول و حرف آخر اسم مقصود که مطلب اعلی و مقصد اقصی
آنست از سمعا که گفته شده باسم پادشاه ز توفیق باری شناسم گر گردم
بنام شهی ابتدای مقاله • پسندند دلها از آن روح سنوفی
که یاد گرش ناهست ختم رساله

تاریخ

این نسخه بشاه بابر آمد منسوب • زان نسخه بابری نهادم نامش
تاریخ تمامیش چه پرسی دیگر
نامش شده تاریخ چو بر اتمامش
فی سنه ۹۳۰

□ نسخهٔ ۹۸۰۸ : انجام معما، مورخه ۹۳۰ه

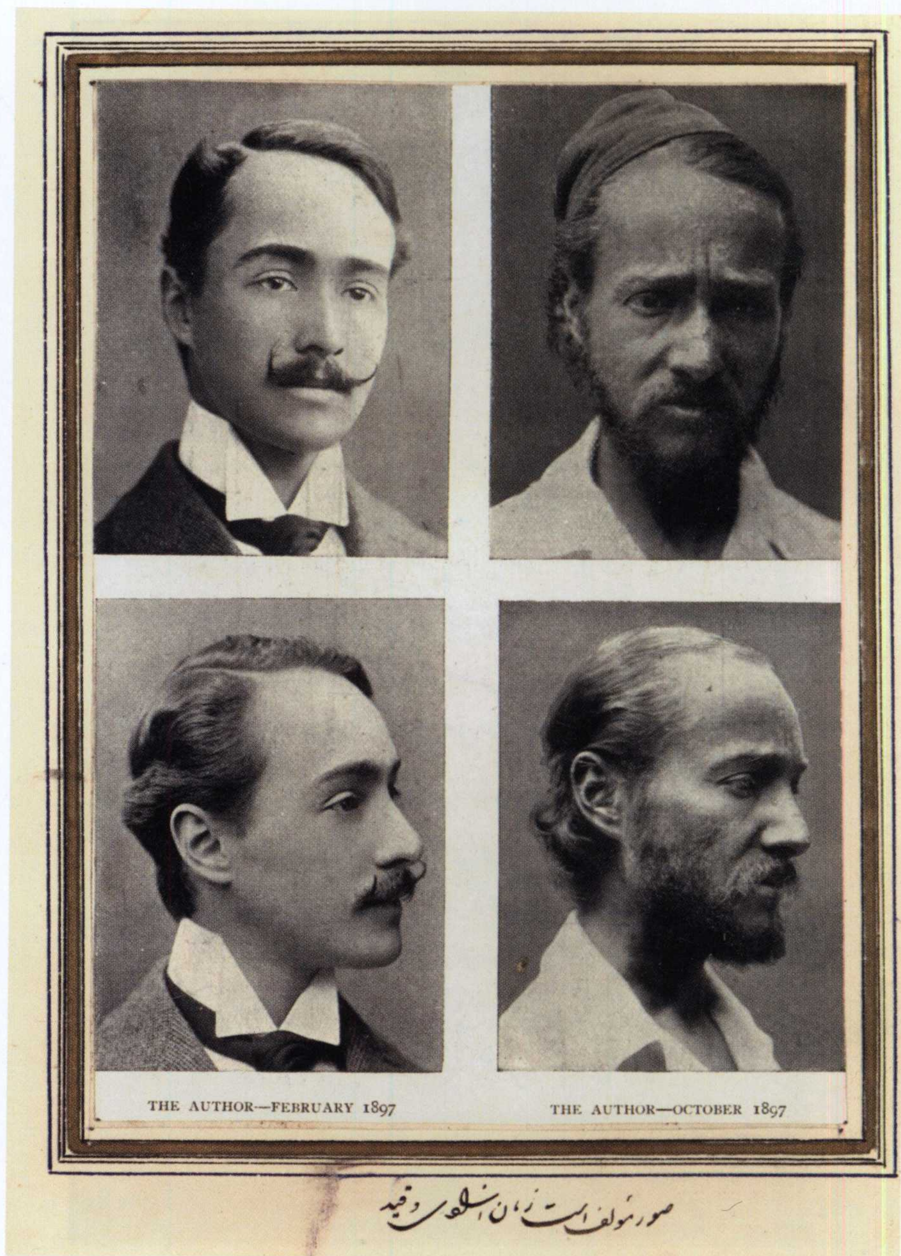
میشود و رتبه او سمی واحد است نه از آن عددی زوج و مربع نیست
و این هم از خصایص اثنین است که نسبت باذراری احصایی تمنا به
خواست و این تدوین بدیع آیین را بر حسب موعود نوبت انتهاست
والحمد لله الذی منه الابتداء والیه الانتهاء ولا ابتداء له ولا
انتهاء والصلوة والسلام علی خاتم الانبیاء وسید الاولیاء محمد وآله
الاصفیاء وعترته البررة الاتقیاء ما دامت الارض والسماء

قد وقع الفراغ من تسوید هذا الکتاب علی ید العبد الضعیف الفقیر
الحقیر المذنب المحتاج الی رحمة الله الملک السبحانی ابرهیم بن حاجی عبد الجلیل
الشروانی غفر الله له ولوالدیه واحسن الیهما والیه فی بلدة شکی
فی شهور سنه سبع واربعین والف من هجرة النبویة
المصطفویة علیه الصلوة والتحیة

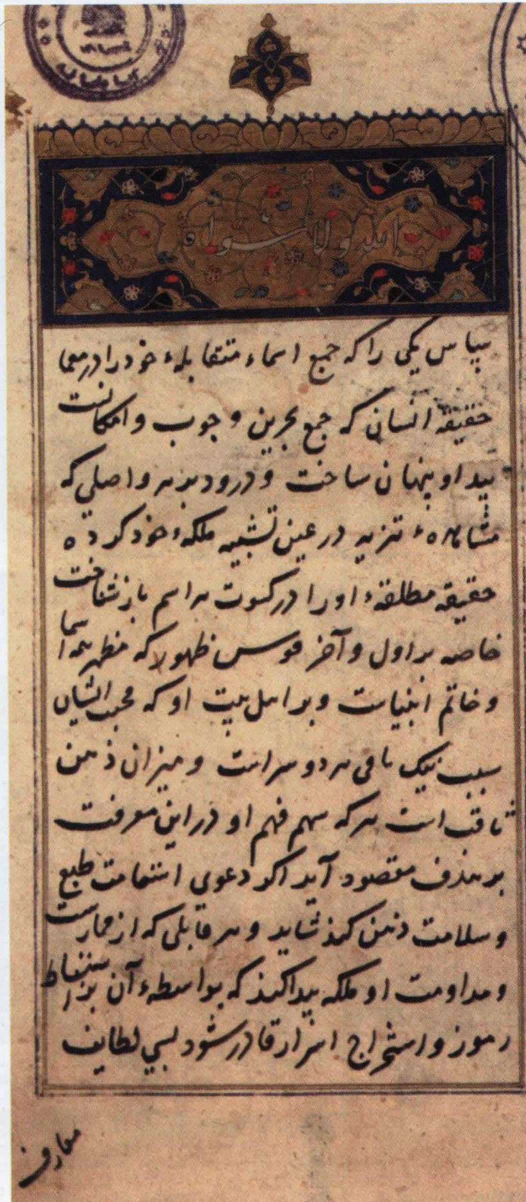
۱۰۴۷

❑ نسخهٔ ۹۸۱۰ : انجام حلل مطرز

❑ نسخهٔ ۹۹۰۴ : تصویر مؤلف سفرنامه تبت

سپاس یکی را که جمیع اسماء متقابله خود را در معما
حقیقت انسان که جمع بحرین وجوب و امکانست
پیدا و پنهان ساخت و درود بر واصلی که
مشاهده تنزیه در عین تشبیه ملکه خود کرده
حقیقت مطلقه او را در کسوت هر اسم باز شناخت
خاصه بر اول و آخر قوس ظهور که مظهر همه اسما
و خاتم انبیاست و بر اهل بیت او که محبت ایشان
سبب نیک نامی هر دو سراست و میزان ذهن
ثاقب است هر که سهم فهم او در این معرفت
بر هدف مقصود آید اگر دعوی استقامت طبع
و سلامت ذهن کند شاید و هر قابلی که از ممارست
و مداومت او ملکه پیدا کند که بواسطه آن بر استنباط
رموز و استخراج اسرار قادر شود بسی لطایف

❑ نسخهٔ ۹۹۱۸ : آغاز مطلع الدقایق، میبدی مورخه ۸۸۶ ه

روزنامه سفر فرنگستان که بیمنت و مبارکی بخواست خداوند تعالی و قادر بیهمتا و بخشنده
مهربان بشرط سلامت مزاج مینویسیم از طهران الی انزلی را سابقا در سیاحت گیلان
بتفصیل نوشته بودیم در اینجا بشرح و تفصیل حاجت نیست مگر خروج از دار الخلافه طهران
با وقایعی که تا انزلی روی میدهد انشاء الله تعالی مینویسیم بعد از آن از روز جلوس
در کشتی بتفصیل همراهان در طی روزنامه کشتی نوشته خواهد شد بعون الله تعالی و حسن توفیقه

از طهران بعزم سیاحت فرنگستان برخاستیم حال الحال تمام است که اخبار سفر فرنگستان
شده است و چند روز هم بود که سینه درد و زکام شدیدی عارض شده و هیچ ا
احوالم خوب نبود کسالت و ضعف بنیه بسر حد کمال بود بطوریکه هرگز خود را با آن کسالت
ندیده بودم متوکلا علی الله تعالی بیرون آمدیم صدر اعظم و غیره بودند قدری
ایستاده رفتیم و از در کوچه شمس العماره سوار کالسکه شدیم راندیم بطرف

نسخهٔ ۹۹۳۶ : (۱) آغاز روزنامهٔ سفر فرنگستان ناصرالدین شاه

ایران

روز سه‌شنبه غره ربیع الاول

از کرج تا قاسم آباد حرکت کردیم پنج فرسنگ راه است هوا گرم و گرد و خاک بسیار بود
معیر الممالک امروز مرخص شده بشهر رفت حاجب الدوله الی انزلی در رکاب است
عضد الملک دیشب از شهر آمد ناصر الملک هم از شهر آمده بود از آنجا مرخص شده
بشهر معاودت نمود قرار اولی اردو تا انزلی با فوج دوم است بیوک خان اقبال الملک
از کرج بشهر مراجعت کرد

روز چهارشنبه دوم

صبح سوار اسب شده صدراعظم و شاهزادگان و حسنعلی خان وزیر فواید و میرزا
قهرمان امین لشکر وغیره هم ملتزم رکاب بودند محمد تقی خان حاجب الدوله شصت
راس اسب تحفه اصطبل توپخانه آذربایجان خریده بود از سان حضور گذرانید یکصد نفر
سواره بکری بسرکردگی حاجی آقا بیک از سان گذشتند قدری از راه را با صدراعظم
صحبت کنان راندیم بعد از آن بکالسکه نشستیم منزل امروز کارزان پشنگ است
مسافت راه سه فرسنگ است نهار را در منزل خوردیم اردو را در چمن بسیار خوب
با صفائی زده بودند همه جا سبزه و مرغزار است ساری اصلان که از شهر آمده بود دیده شد

روز پنجشنبه سیم

صبح سوار کالسکه شده بطرف عبدالله آباد روانه گشتیم پنج فرسنگ راه است
هوا گرم و گرد و خاک بسیار بود در آخر زراعت قشلاق بنهار افتادیم قبل از نهار

نسخهٔ ۹۹۳۶ : (۲) برگی از روزنامهٔ سفر فرنگستان

کتاب سیاحت‌نامه مسیو استانلی در افریقای مرکزی

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذی جعلنا من امة محمد خیر المرسلین و شیعة علی امیر المؤمنین و عرفنا معبد الحق بالحق و الیقین
والصلوة والسلام علی رسوله المجتبی و اوصیائه المرضیین ما دامت الدنیا باقیه و المیاه جاریه اما بعد
نظر بر اینکه بندگان حضرت اقدس ارفع امجد اشرف السلطان مظفرالدین میرزا ولیعهد دولت
جاوید آیت خلد الله ایامه و نصر الله اعلامه که خاطر مبارکش پیوسته مصروف بترقی عموم و نشر علوم
و صنایع است چاکر جان نثار علی مترجم برحسب امر جهان مطاع و اشاره لازم الاتباع بندگان حضرت
مستطاب اشرف والا شاهزاده میرزا امیر تومان امیر ادام الله اجلاله و ضاعف اقباله
که حضرتشان تربیت شدگان را ملجأ و پناه است کتاب سیاحت‌نامه مسیو هاری استانلی را که در تفصیل
مکاشفه افریکای مرکزی و از کتب مشهوره این عصر است از لسان فرانسه بفارسی آرد و ترجمه
کند امتثالا للامر در زمان قلیل همین نسخه پسندیده را بلسان فارسی ترجمه نموده و بتحریر امر مبارک را

❑ نسخهٔ ۹۹۳۷ : آغاز سفرنامهٔ آفریقا به خط کلهر

❑ نسخهٔ ۹۹۳۸ : آغاز زیارت جامعه کبیره

لك ويقين المتوكلين عليك وتوكل المؤمنين بك اللهم
اجعل رغبتي في مسألتي مثل رغبة أوليائك في مسائلهم
ورهبتي مثل رهبة أوليائك واستعملني في مرضاتك
عملاً لا أترك معه شيئاً من دينك مخافة أحد من خلقك
اللهم هذه حاجتي فأعظم فيها رغبتي وأظهر فيها عذري
ولقني فيها حجتي وعاف فيها جسدي اللهم من أصبح
له ثقة أو رجاء غيرك فقد أصبحت وأنت ثقتي
ورجائي في الأمور كلها فاقض لي بخيرها
عاقبة ونجني من مضلات الفتن برحمتك يا أرحم
الراحمين وصلى الله على سيدنا محمد رسول
الله المصطفى وعلى آله الطيبين الطاهرين
تمت الصحيفة الشريفة السجادية على صاحبها ألف
سلام وتحية والحمد لله رب العالمين وصلى الله
على سيدنا محمد وآله أجمعين

مقابله شد بار دوم در حضور ملاذ الضعفا زاد الله عمره

حرره الداعي لدوام الدولة الناصرية أحمد الوقار في
سنة ۱۲۸۵

❑ نسخهٔ ۹۹۳۹ : انجام صحیفهٔ سجادیه به خط وقار

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل الدعاء مفتاح الفلاح ومصباح
النجاح وجنة باقية وعدة الاقبال وذخيرة الاعمال
ومهبح الخيرات ومنهج الكرامات وسلاحا على الاعداء و
صلاحا للمعاد والمبداء وزادا للمسافرين وكنزا للحاضرين
واماناً من الاخطار وتهذيبا لاهل الاستبصار وكافيا
في الوسائل ووافيا في المسائل وسببا في الهداية

الى

❑ نسخهٔ ۹۹۴۰ : آغاز الصحيفه العلويه، سماهيجی

عاقبة ونجّني من مضلّات الفتن برحمتك

از روی انجام و رهایی ده مرا از گمراه کننده کان فتنها برحمت خود

یا ارحم الرّاحمین وصلّی الله علی سیّدنا محمّد

ای مهربانترین مهربانان و رحمت کند خدای بر مهتر ما محمد

رسول الله المصطفی وعلی

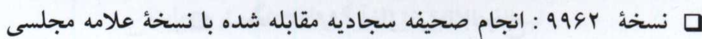
رسول خدای که برگزیده است و بر

آله الطّاهرین

آل او که پاکانند

تمّت الصّحیفة

تمام شد این صحیفه بعون الله تعالی

نسخهٔ ۹۹۶۲ : انجام صحیفه سجادیه مقابله شده با نسخهٔ علامه مجلسی

بسم الله الرحمن الرحیم

ذریعه نجاح سرگشتگان گرداب عصیان حمد و ثناء مجیب الدعواتیست که ببادبانی
دست دعا پیشه در هر نفس صد هزار کشتی تن را از چهار موجه بحر معصیت بساحل نجات
کشانیده و وسیله فلاح گمگشتگان بوادی حیرت شکر و ستایش قاضی الحاجاتیست که
بنور مصباح تهجد در هر [illegible] تیره بختان سرای خذلان را بمصداق یخرجهم من الظلمات
الی النور از ظلمت اباد بعد و حرمان بانجمن سرور و حضور رسانیده لطیفی که زبان
عندلیبان گلشن توحید را بذکر گلهای رنگارنگ اسامی سامی خویش مترنم ساخته
مفتاح ابواب هزار گونه فیض و فلاح گردانیده رفیعی که بطون اودیه اعمال مومنان را بدموع
عیون باکیه رابع و سرسبز ساخته کریمی که مقیمان صلوات را بنیل درجات و مواظبان
دعوات را بقضاء حاجات نواخته رحیمی که صیام نهار را جنه واقیه و قیام لیل را جنت
باقیه برای متعبدان قرار داده عزیزی که باقبال و مداومت بر طاعات روحانیان را برای
بشارت مطیعان بجنات عدن فرستاده و درود نامعدود بر سید انبیا و زبده اصفیا
محمد مصطفی و آل بی‌مثالش که مسبحان ملاء اعلی تسبیح از ایشان آموخته اند و قدسیان
ملکوت بیمن آیین عبادت از ایشان اندوخته اند فصلوات الله علیه و علیهم ما دامت الصلوة
علیهم ذریعة الی اجابة الدعوات و التوسل الیهم وسیلة لنیل الدرجات وبعد بر
رای طالبان منهج رشاد و سالکان مسالک سداد مستور و مخفی نماند که باعث بر ایجاد بنی
نوع انسان و اختراع این زبده نتایج ارکان و برگزیده عالم امکان بر وفق طغرای غرای وما

□ نسخهٔ ۹۹۶۳ : آغاز ذریعة النجاح

بایدت از کاینات یکتا شد — از پی وصل یار یکتایی

مغربی گر رهی ز مغرب خود — تا ز مشرق چو مهر برآیی

از تو و اوست بی تو و اوی — از من و ماست بی من و مایی

بس کن تا شوی بدو بینا — چو گم آیی بدوست پیدایی

پس بدانی یقین و بشناسی — پس ببینی عیان و بنمایی

که جز او نیست در سرای وجود

بحقیقت کسی دگر موجود

تم الترجیع بعون الملک السمیع

فی ثامن عشر ذی قعده سنه

ست وستین وثمانمائه کتبه العبد

عبدالرحمن الخوارزمی عفا الله عنه

فی دار السلام بغداد

م

نسخهٔ ۹۹۷۰ : (۱) برگی از جنگ ترجیعات

از وصالش کسی نیست برخوردار
خبر از عشق یار کمتر یافت

که برش خرقهٔ ریا بدرید
هر که در زنار بیشتر کوشید

عشق او در میان جان کس نیست

که دو عالم فروخت و عشق خرید

عاشقانند در وصال حبیب
یافت در بارگاه سلطان بار
گوش هوشت اگر بود آگاه

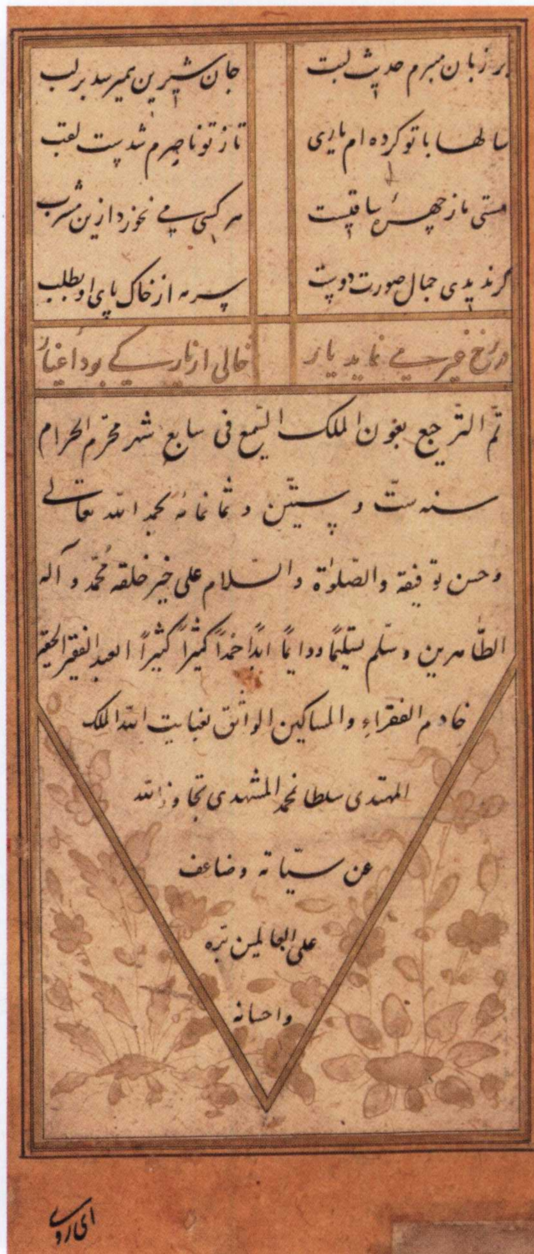
غافل آنکو بجز رقیب ندید
دل درویش کز ریا ببرید
بتوان از زبان عشق شنید

دل عیان دید [illegible] بسید
کرد باقی حدیث گفت و شنید

تم الترجیع بعون الملک السمیع والحمد لله وحده

فی سابع شهر ذی الحجة الحرام
سنه ست وستین وثمانمایه
حرره العبد محمود کاتب
تجاوز الله عن سیئاته بمحمد وآله

نسخهٔ ۹۹۷۰ : (۲) برگی از جنگ ترجیعات

بر زبان می‌برم حدیث لبت / جان شیرین همی رسد بر لب

سالها با تو کرده‌ام یاری / تا ز تو نام برم شدت لقب

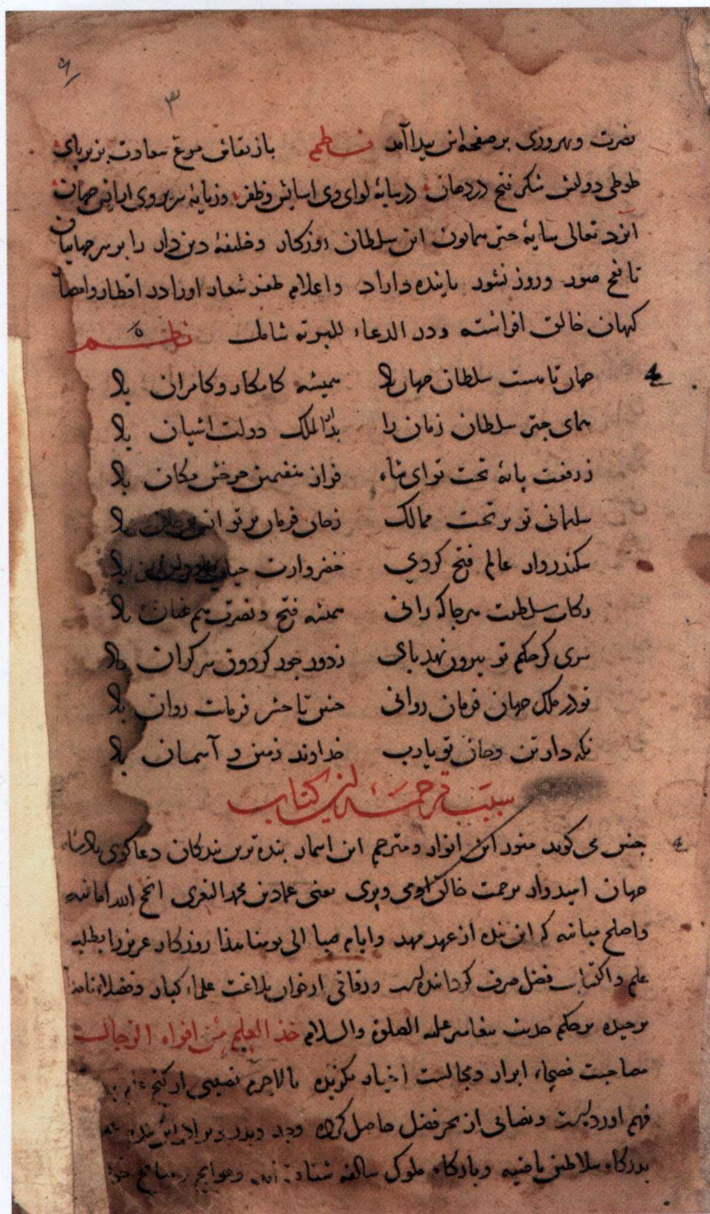
مستی ما ز چشم ساقیست / هر کسی می نخورد ازین مشرب

گر ندیدی جمال صورت دوست / سرمه از خاک پای او بطلب

در رخ غیر می‌نباید یار / خالی از یار کی بود اغیار

تم الترجیع بعون الملک السمیع فی سابع شهر محرم الحرام
سنه ست و ستین و تسعمائه بحمد الله تعالی
وحسن توفیقه والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله
الطاهرین وسلم تسلیما دائما ابدا حمدا کثیرا کثیرا العبد الفقیر الحقیر
خادم الفقراء والمساکین الواثق بعنایت الله الملک
المهتدی سلطان محمد المشهدی تجاوز الله
عن سیاته وضاعف
علی العالمین بره
واحسانه

نسخهٔ ۹۹۷۰ : (۳) برگی از جنگ ترجیعات

نصرت و بهروزی بر صفحهٔ این پیدا آمد **نظم** باز نهالی موج سعادت بزیر پای
طوطی دولت شکر فتح در دهان، در سایهٔ لوای وی آسایش و ظفر، و زمانهٔ سروری این جهان
ایزد تعالی سایهٔ چتر همایون این سلطان روزگار و خلیفهٔ دین دار را بر سر جهانیان
تا صبح صعود و روز نشور پاینده داراد و اعلام ظفر شعار او را در اقطار و اکناف
گیهان خافق افراشته و در الدعاء للبریة شامل **نظم**

جهان تا هست سلطان جهان باد	همیشه کامکار و کامران باد
همای چتر سلطان زمان را	بدا الملک دولت آشیان باد
ز رفعت پایهٔ تخت توای شاه	فراز منظر هفتم مکان باد
سلیمانی تو بر تخت ممالک	زمان فرمان بر تو [illegible] باد
سکندروار عالم فتح کردی	خضروارت [illegible] باد
دکان سلطنت هر جا که رانی	همیشه فتح و نصرت هم عنان باد
سری کز حکم تو بیرون نهد پای	ز دور [illegible] گردون سرگران باد
تو در ملک جهان فرمان روانی	چنین تا حشر فرمانت روان باد
نگه دار تن و جان تو یا رب	خداوند زمین و آسمان باد

سبب ترجمهٔ این کتاب

چنین می‌گوید مؤلف این اوراق و مترجم این اسمار بندهٔ کمترین بندگان دعاگوی پادشاه
جهان امیدوار برحمت خالق الوری [illegible] یعنی عماد بن محمد الثغری انجح الله آماله
و اصلح باله که این بنده از عهد مهد و ایام صبا الی یومنا هذا روزگار عزیز را بطلب
علم و اکتساب فضل صرف کرده است و دفاتر ادوار بلاغت علماء کبار و فضلاء نامدار
[illegible] بحکم حدیث پیغامبر علیه الصلوة والسلام **خذ العلم من افواه الرجال**
مصاحبت فصحاء ابرار و مجالست اخیار [illegible] بالاجرم نصیبی از [illegible]
فهم [illegible] و نصابی از بحر فضل حاصل کرده [illegible]
[illegible] سلاطین ماضیه و پادشاهان ملوک سالفه [illegible]

نسخهٔ ۹۹۷۳ : برگی از جواهرالاسمار

نسخهٔ ۹۹۹۷ : (۱) تصویری از سفرنامهٔ آفریقا

نسخهٔ ۹۹۹۷ : (۲) تصویری از سفرنامهٔ آفریقا

THE MANUSCRIPTS CATALOGUE
of
the Islamic Consultative Assembly Library

Vol. 31

Authored by
Abolfazl Hafeziyan Baboli

Tehran 2009

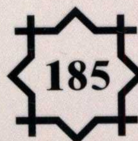
Library, Museum and Documentation Center of
The Islamic Consultative Assembly
(Majles-e Šorā-ye Eslāmī)

THE MANUSCRIPTS CATALOGUE
of
the Islamic Consultative Assembly Library

Vol.31

Authored by

Abolfazl Hafeziyan Baboli

Tehran 2009